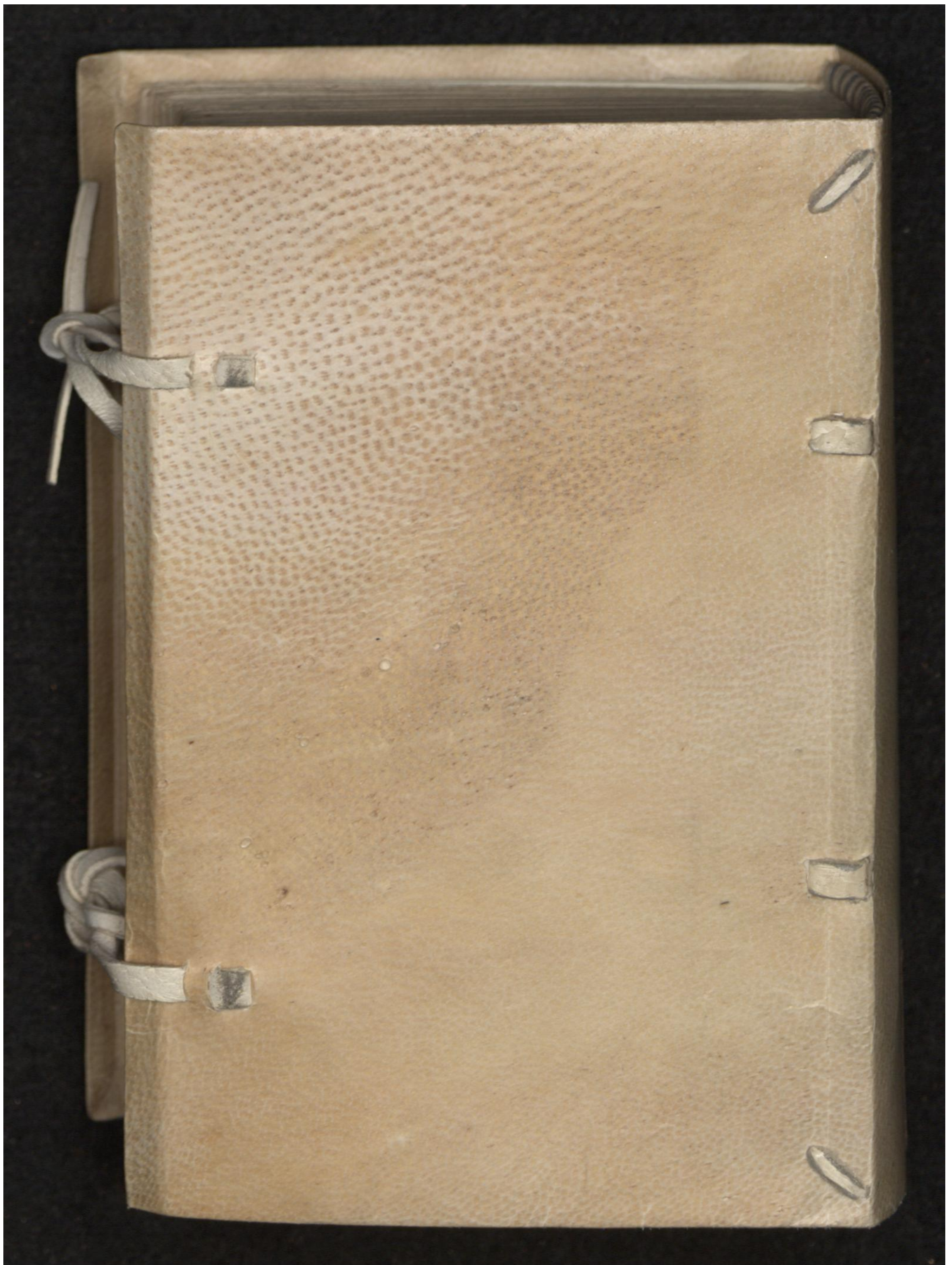
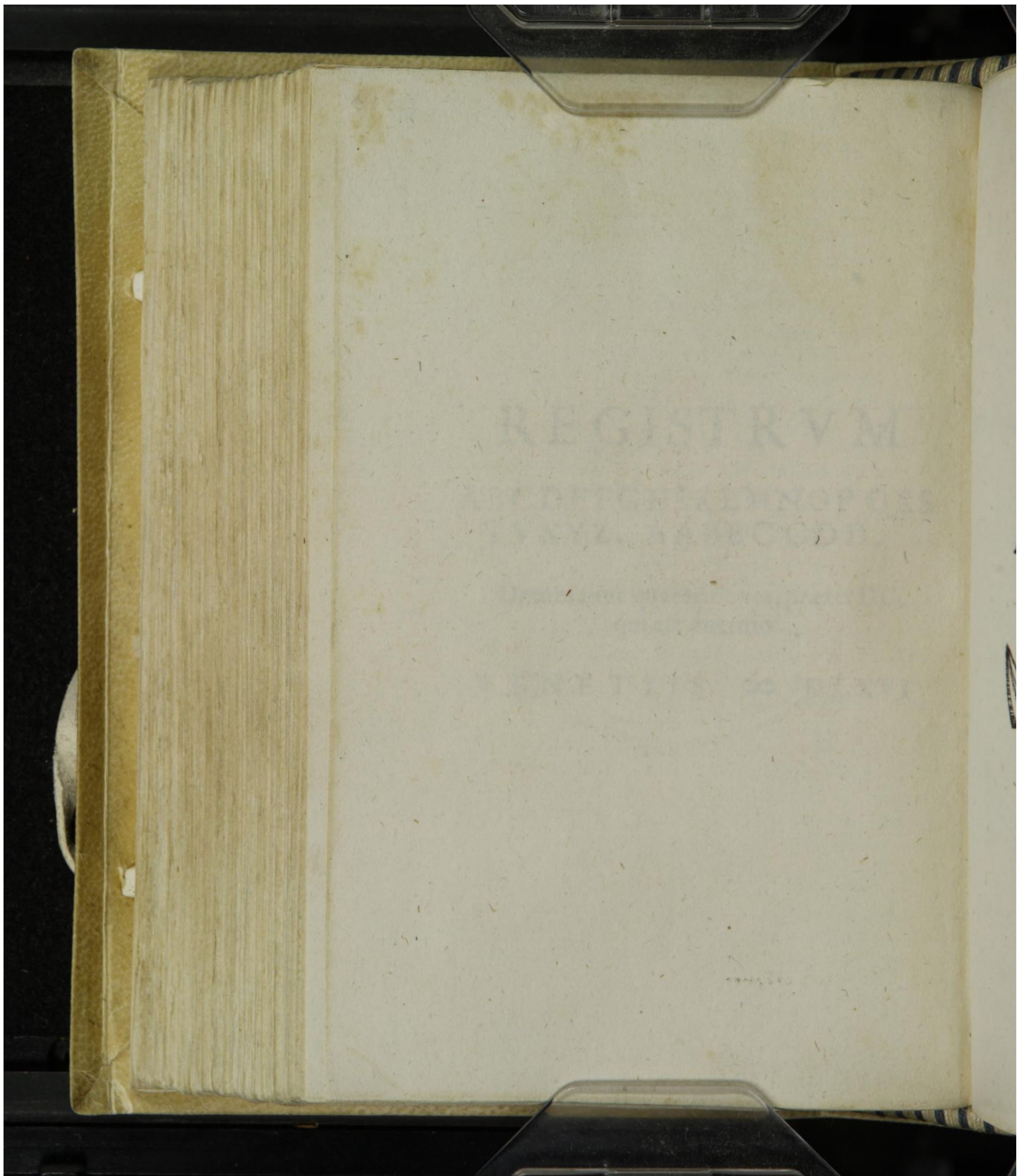

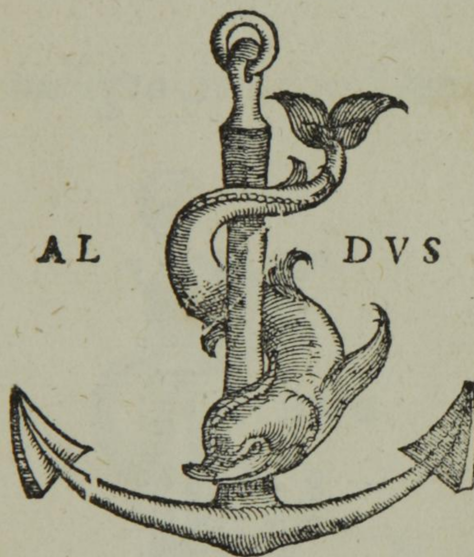

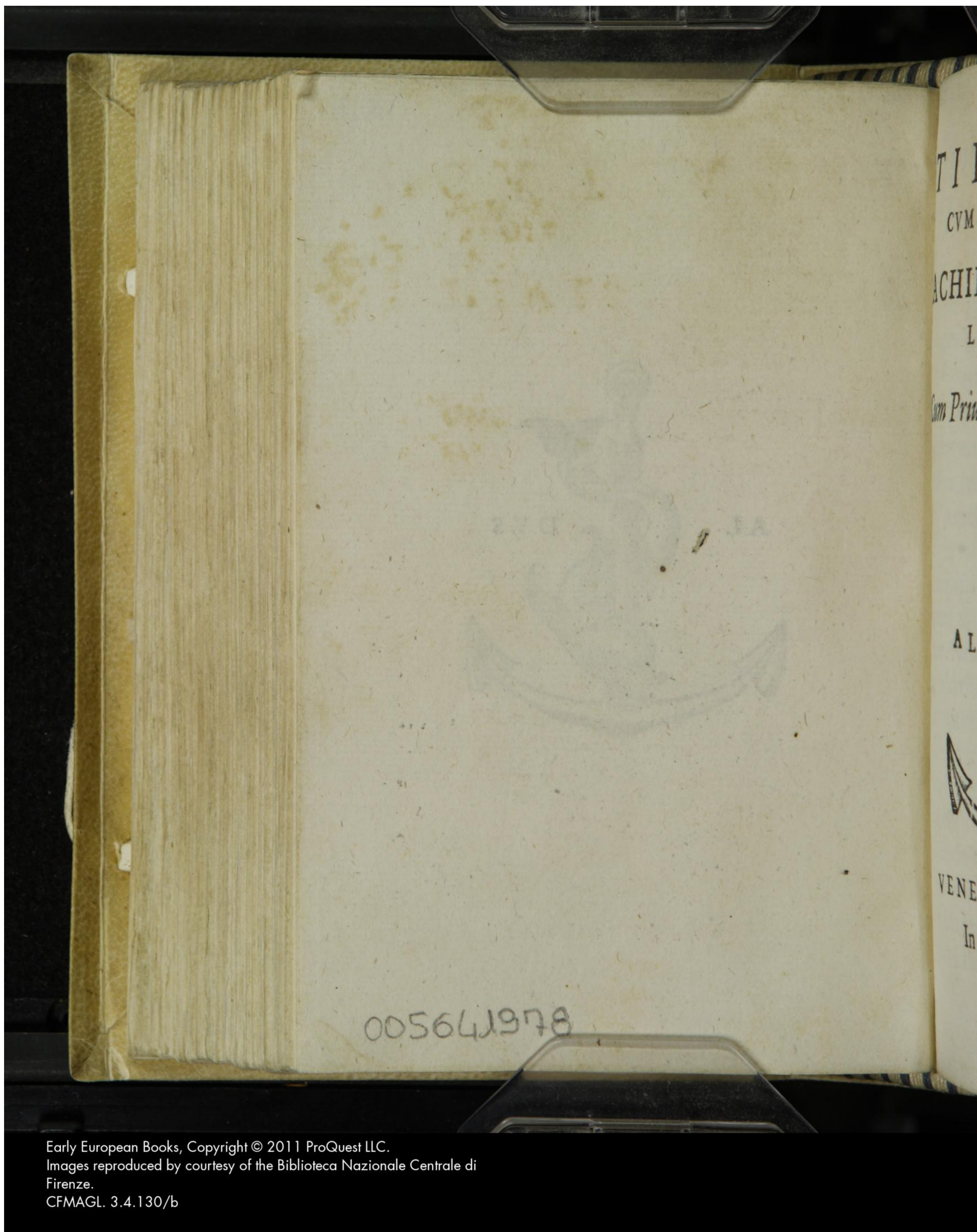

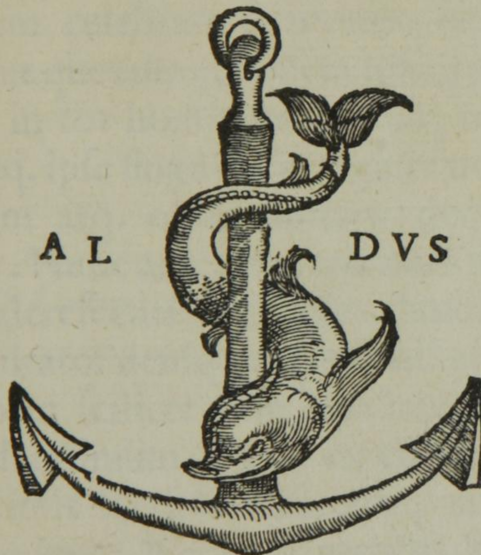

AL
DVS

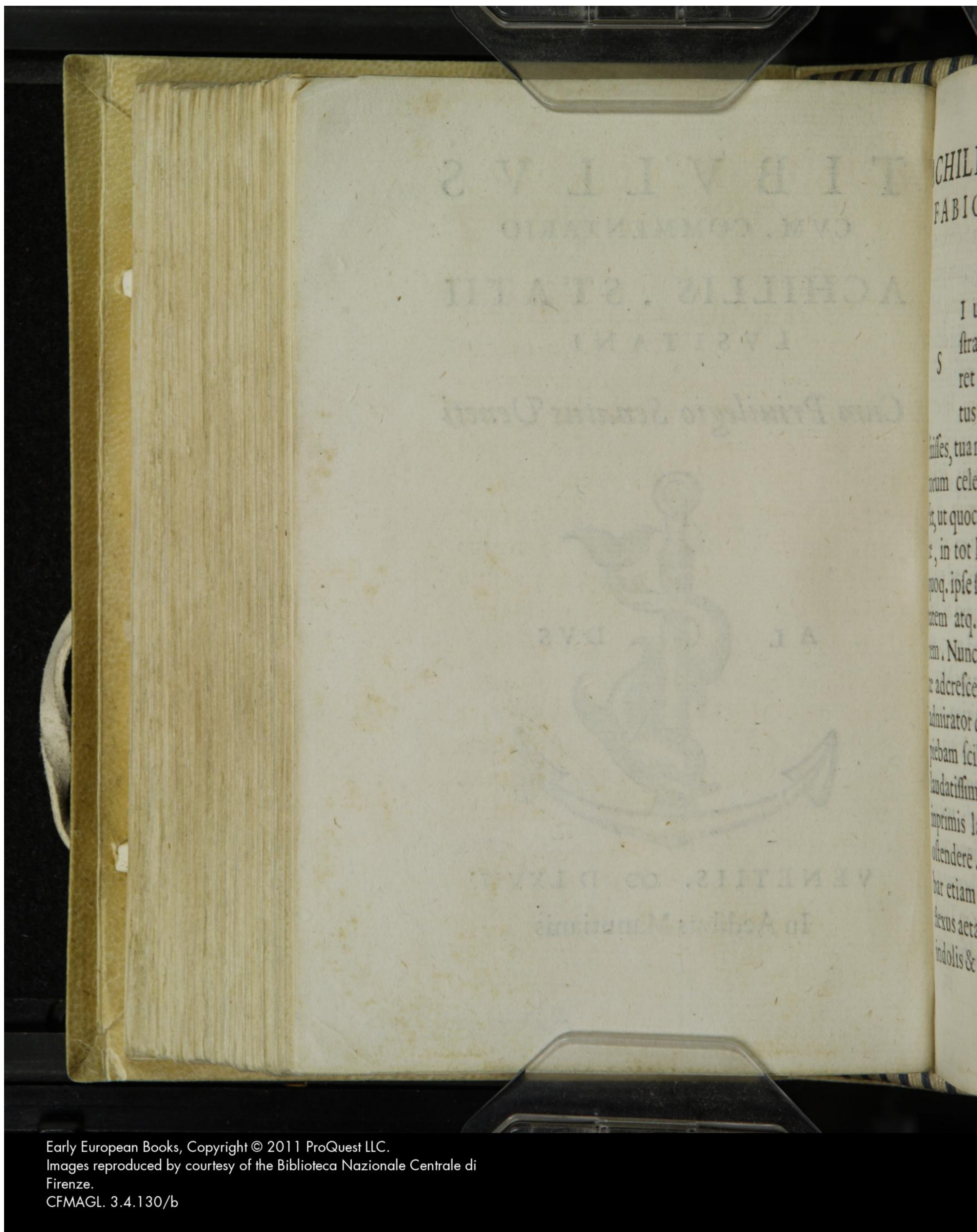

TI
CVM
ACHII
L
Cum Priu
AL
VENE
In

TIBVLLVS
CVM. COMMENTARIO
ACHILLIS. STATII
LVSITANI

Cum Priuilegio Senatus Veneti

VENETIIS. ∞ D LXVII
In Aedibus Manutianis

ACHILLES. STATIVS
FABIO. FARNESIO
SAL.

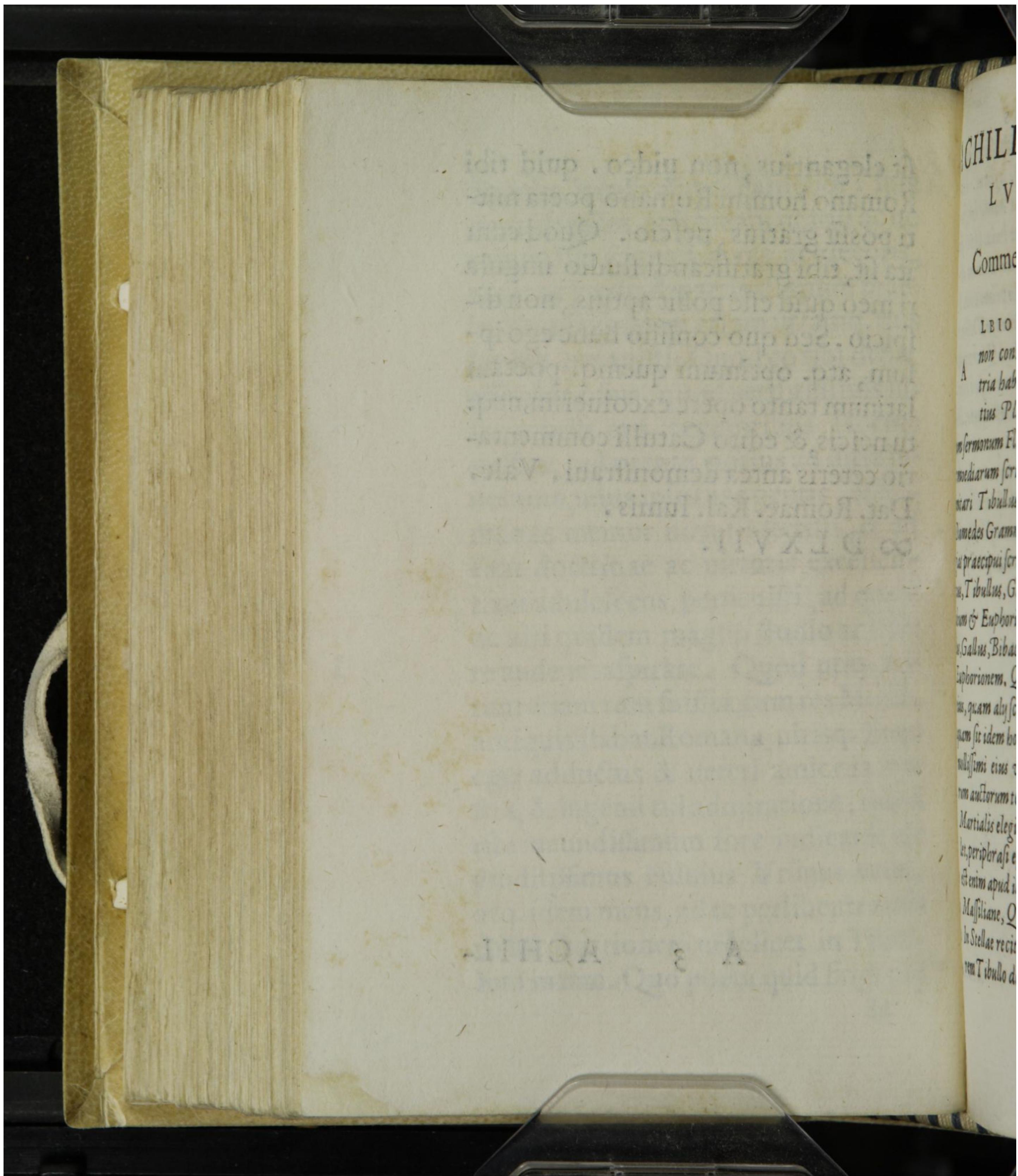
SI ueteris beniuolentiae nostrae memoria nulla exstaret, tuq. mihi non antea notus, non uel maxime carus fuisses, tua me tamen uirtus tam multorum celebrata sermonib. inpulisset, ut quocumq. possem officij genere, in tot hominum studiis, meam quoq. ipse singularem erga te uoluntatem atq. obseruantiam declararem. Nunc autem aetatis cum uirtute adcrescentis tuae testis, laudator, admirator deniq. prope familiaris, cupiebam scilicet non tam laudare te laudatissimum, quam ex eo quanta inprimis laetitia adficerer, ceteris ostendere. Nec eo contentus, conabar etiam per omnis gradus & quasi flexus aetatis tuae, rarae quoq. istius indolis & uirtutis incrementa testari.

Etenim inluſtriſſima Farneſior. ipſe ortus familia, & Romani ut ſoli ac nominis, ſic ingenii heres ac decoris, tanta te gente,& patria dignum praebuiſti. uel quidem etiam utramq. tuis laudib. ornauiſti. Quod eo tibi debet eſſe glorioſius, quod perditiſſimis hiſce morib. atq. temporibus, labente paſſim, uel ruente potius ad uitia iuuentute, unus ipſe tuae gentis, & Romanae memor uirtutis ſtetiſti, & ad eam doctrinae ac uirtutis excellentiam adoleſcens perueniſti, ad quam ne uiri quidem magno ſtudio ac labore audent aſpirare. Quod utiq. mirum etiam tum fuiſſet, cum res Morib. antiquis ſtabat Romana uiriſq. Ergo ego adductus & ueteri amicitia noſtra, & ingenii tui admiratione, quod tibi iucundiſſimum fore iudicauit uir eruditiſſimus Fuluius Vrſinus tuus, atq. idem meus, ad te perlibenter mitto lucubrationem uidelicet in Tibullum meam. Quo poeta quid fingi poſ

ſit

ſit elegantius, non uideo. quid tibi Romano homini Romano poeta mitti poſſit gratius, neſcio. Quod cum ita ſit, tibi gratificandi ſtudio ſingulari meo quid eſſe poſſit aptius, non diſpicio. Sed quo conſilio hunc ego ipſum, atq. optimum quemq. poetam latinum tanto opere excoluerim, neq. tu neſcis, & edito Catulli commentario ceteris antea demonſtraui. Vale. Dat. Romae. Kal. Iuniis.

∞ D L X V I I.

ACHILLIS . STATII LVSITANI

Commentarius Tibulli.

A LBIO *Tibullo quod praenomen fuerit, non constat, cum Romanum equitem tria habuisse nomina necesse sit. Fulgentius Placiades in expositione antiquorum sermonum Flacci Tibulli cuiusdam meminit, comoediarum scriptoris. Quos autem sequi, atq. imitari Tibullus inprimis studuerit, declarat*
» *Diomedes Grammaticus, apud quem sic est: Ele-*
» *gias praecipui scripserunt apud Romanos Proper*
» *tius, Tibullus, Gallus, imitati Graecos, Callima-*
» *chum & Euphorionem. Atq. alibi idem. Tibul-*
» *lus, Gallus, Bibaculus, imitati Callimachum, &*
» *Euphorionem. Quis enim Tibullus fuerit, & ex eius, quam alij scripserunt, vita potest intellegi, & quam sit idem hoc ipso in genere scriptor excellens, mollissimi eius versus ostendunt, & grauissimorum auctorum testimonia declarant. certe quidem Martialis elegiae scriptorem significare cum vellet, periphrasi est vsus, Tibullo ipsi perhonorifica.*
» *est enim apud illum in. IIII. Cum sis improbior*
» *Massiliane, Quam qui compositos metro Tibulli*
» *In Stellae recitat domo libellos. Eum enim hono-*
» *rem Tibullo detulit, qui Graecis poetis tribui so-*

 let,

let, cum eorum nomine, quo maxime ſint vſi ipſi, genus carminum appellatum fuiſſe legimus. Eſt illud autem mea quidem ſententia animaduerſione non indignum, ſingulos Poetae huius libros ſingulis, diuerſisq. amicarnm eius, aut alterius alicuius nominibus eſſe diſtinctos. In primo enim libro frequens, atq. vnum omnino nomen, Delia. In ſecundo, Nemeſis. In tertio, Neaera. Quartus deniq. liber Cherinti, ac Sulpiciae amores fere continet. At Ouidius, in Elegia de Tibulli morte, Deliae, Nemeſisq. tantum meminit. quo maior eſſe in amore Propertij laus videtur, qui una Cynthia contentus vixit. quaſi enim Tibulli multos non
» *probans amores dixit, Cynthia prima fuit, Cynthia*
» *finis erit. Et Ouidius, Vel tua, cuius opes Cynthia*
» *ſola fuit.*

ALBII. TIBVLLI EQVITIS. ROMANI
LIBER. I

DIVITIAS alius fuluo ſibi congerat auro,
Et teneat culti iugera magna ſoli,
Quem labor adſiduus vicino terreat hoſte,
Martia cui ſomnos claſſica pulſa fugent.
Me mea paupertas vitae traducat inerti,
Dum meus adſiduo luceat igne focus.
Ipſe ſeram teneras maturo tempore vites
Ruſticus, & facili grandia poma manu.
Nec ſpes deſtituat, ſed frugum ſemper aceruos
Praebeat, & pleno pinguia muſta lacu.
Nam veneror, ſeu ſtipes habet deſertus in agris,
Seu vetus in triuio florida ſerta lapis.
Et quodcumq. mihi pomum nouus educat annus,
Libatum agricolae ponitur ante Deos.
Flaua Ceres, tibi ſit noſtro de rure corona
Spicea, quae templi pendeat ante fores.
Pomoſisq. ruber cuſtos ponatur in hortis,
Terreat vt ſaeua falce Priapus aues.
Vos quoq. felicis quondam, nunc pauperis agri
Cuſtodes, fertis munera veſtra lares.
Tunc vitula innumeros luſtrabat caeſa iuuencos,
Nunc agna exigui eſt hoſtia parua ſoli.
Agna cadet vobis, quam circum ruſtica pubes
Clamet, io meſſes, & bona uina date.

Iam

Iam modo non possum contentus viuere paruo,
Nec semper longae deditus esse uiae:
Sed canis aestiuos ortus vitare sub vmbra
Arboris, ad riuos praetereuntis aquae.
Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem,
Aut stimulo tardos increpuisse boues.
Non agnam ue sinu pigeat, fetum ve capellae
Desertum oblita matre referre domum.
At vos, exiguo pecori, furesque, lupiq.
Parcite. de magno est praeda petenda grege.
Hic ego pastoremq. meum lustrare quotannis,
Et placidam soleo spargere lacte Palem.
Adsitis diui, nec vos e paupere mensa
Dona, nec e puris spernite fictilibus.
Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
Pocula, de facili composuitq. luto.
Non ego diuitias patrum, fructusq. requiro,
Quos tulit antiquo condita messis auo.
Parua seges satis est: satis est requiescere lecto,
Scilicet & solito membra leuare toro.
Quam iuuat immites ventos audire cubantem,
Et dominam tenero continuisse sinu,
Aut, gelidas hibernus aquas cum fuderit auster,
Securum somnos, igne iuuante, sequi.
Hoc mihi contingat. sit diues iure, furorem
Qui maris, & tristes ferre potest pluuias.
O, quantum est auri, pereat, potiusq. smaragdi,
Quam fleat ob nostras ulla puella uias.
Te bellare decet terra, Messalla, marique,

Ut domus hostiles praeferat exuuias.
Me retinent uinctum formosae vincl a puellae:
Et sedeo duras ianitor ante fores.
Non ego laudari cupio, mea Delia: tecum
Dummodo sim, quaeso segnis, inersq. uocer.
Te spectem, suprema mihi cum venerit hora,
Et teneam moriens deficiente manu.
Flebis, & arsuro oppositum me Delia lecto,
Tristib. & lacrimis oscula mixta dabis.
Flebis: non tua sunt duro praecordia ferro
Vincta, nec in tenero stat tibi corde silex.
Illo non iuuenis poterit de funere quisquam
Lumina, non uirgo sicca referre domum.
Tu manes ne laede meos, sed parce solutis
Crinibus, & teneris Delia parce genis.
Interea, dum fata sinunt, iungamus amores.
Iam veniet tenebris mors adoperta caput.
Iam subrepet iners aetas, nec amare decebit,
Dicere nec cano blanditias capiti.
Nunc leuis est tractanda Venus, dum frangere postes
Non pudet, & rixas inseruisse iuuat.
Hic ego dux, milesq. bonus. vos signa, tubaeq.
Ite procul, cupidis vulnera ferte viris.
Ferte & opes. ego composito securus aceruo
Dites despiciam, despiciamq. famem.

Et teneat culti iugera magna soli] *In veteribus libris pro Magna, Multa, legebatur. quae lectio eo esse probabilior videtur, quod eo modo multi omnino,*

omnino, ijq. optimi ſcriptores locuti ſunt. Idem enim
» *in.* II. *elegia.* III. *Vt multo innumeram iugere*
» *paſcat ouem. aut, ut paullo etiam melius eſt in ve*
» *teri libro, Vt mult a innumera iugera paſcat oue. Et*
» *in.* III. *Aut ut multa mei renouarent iugera tau*
» *ri. Ouid. in.* IIII. *de Ponto. Et teneat glacies iu-*
» *gera multa freti. Cicero ſimiliter in.* V. *in Ver. li-*
» *bro, Nec id ſolum actum eſt, vt hi minus multis iu-*
» *gis arent. Et Pauca iugera, non Parua dici fere*
» *ſolent ab Horat. in.* III. *Ode* XVI. *- Siluaq. iuge-*
» *rum Paucorum - a Vergilio in.* IIII. *Georg. - cui*
» *pauca relicti Iugera ruris erant - ab Ouidio,*
» *Maenia, quae campi iugera multa tenent. Atq.*
» *in.* III. *Faſt. Iugeraq. inculti pauca tenere ſoli.*
» *A Martiali in.* I. *Hoc nemus aeterno cinerum ſa*
» *crauit honore, Frenius, & culti iugera pauca ſoli.*
» *Graeci ſic copioſum hominem ſignificant. Baſil. de*
» *capienda e paganorum ſcriptis vtilitate.* Ημῖν δὲ
» ἄρα εἰ μὴ τὰ πυθίου τοῦ μυσοῦ προσείη τάλαντα καὶ
» πλέθρα γῆς τόσα καὶ τόσα. Quem labor adſiduus uicino terreat hoſte] *Huius, inquit, ſint amplae poſſeſſiones, qui militiam tolerat. poſt victoriam enim militibus agri hoſtiles diuidi ſolebant, vt et veteranis in Coloniam deductis quantum ad alendum eſſet ſatis agri dabatur. Terreri autem vicino hoſte, ſub ipſumq. conflictum etiam fortiſſimi viri ſolent. auctor in problematis Ariſtoteles.* Martia cui ſomnos claſsica pulſa fugent] *In eandem ſententiam Horat. in.* V.

» *Nec*

,, *Nec excitatur classico miles truci. Ea vero noctur*
na etiam fuisse signa, Silij Italici verba in. VIIII.
,, *demonstrant illa, Nocturnaq. classica velle. Sed*
apud Stobaeum cum multa similia Bacchilidis
& huic apta loco, atq. sententiae, tum illud maxi-
,, *me* - χαλκέων Δ' ὐκέτι σαλπίγγων κτύπος ὐδὲ σιλᾶ-
,, ται μελίφων ὕπνος Απὸ τῶν βλεφάρων ἅμος, ὅς θάλκει
,, κέαρ. Me mea paupertas] *Et tamen diui-*
tem illum fuisse videtur Horatius significare, cum
,, *dicit, Di tibi diuitias dederant. Nisi alium potius*
Albium illum volumus intellegere, de quo alibi et-
,, *iam dixerit, Stupet Albius aere.* Dum
meus adsiduo luceat igne focus.] *Hinc scili-*
cet duxit, quod de Tibullo dixit Statius in. I. *Sil-*
,, *uar. Diuesq. foco lucente Tibullus. Alij aliud, vt*
qui aquam inprimis laudat, Tibullus ignem ma-
ximi facit, idq. praecipuum esse domus ornamen-
,, *tum saepe significat Homerus.* Πῦρ νῦν μοι πρώτι-
,, στον ἐνὶ μεγάροισι γενέσθω. *Atq. alibi.* Αιθομένυ
,, δὲ πυρὸς γεραρώτερας οἶκος ἴδεσθαι. *Martialis in.* X.
,, *Focum perennem dicit,* τὸ ἀέναον πῦρ, *exprimens.*
quod Adsiduum dicit Tibullus.
Erat autem in veteribus libris pro, Adsiduo, Exi
guo. quod ei, quam tantopere amplectebatur, te-
nuitati conuenit. Verg. Ignem exiguum dixit in.
,, I. *Georg. Et quamuis igni exiguo properata made*
,, *rent. Sed si Adsiduum malumus,* ἀέναον *intellega-*
mus. Sin illud malumus, luculentum caminum,
quo vtendum Trebatio in hibernis Cicero cense-
bat.

bat. Ipſe ſeram teneras maturo tempore uites] *Tempeſtiue. Eodem fere modo Propertius in.* III. *ad Bacchum, Ipſe ſeram vites, pangamq. ex ordine colles.* - grandia poma manu] *exquiri enim ſolent poma ad ſerendum, uel odore, vel magnitudine praeſtantia.* - et pleno pinguia muſta lacu.] *de lacu vini poſt in.* II. *in illud, Tu quoq. deuotos Bacche relinque lacus.* Nam ueneror] *Veneramur, cum etiam aliquid a Deo precamur. quo ſane modo dictum mi videtur illud a Vergilio in.* I. *Georg. Inprimis venerare deos. Et a Iulio Capitolino in Marci Antonini philoſophi vita, Qui cum Lucillam matrem Marci in uiridario venerantem ſimulacrum Apollinis vidiſſet. Multa omnino ſunt apud Ciceronem eius rei teſtimonia.* - ſeu ſtipes habet] *cuiuſmodi ſtipiti Pompeium comparans Lucanus ſcripſit in.* I. *Qualis frugifero quercus ſublimis in agro Exuuias veteres populi, ſacrataq. geſtans Dona ducum, nec iam ualidis radicibus haerens, Pondere fixa ſuo eſt, nudosq. per aera ramos Effundens, trunco, non frondibus efficit vmbram. Sed quamuis primo nutet caſura ſub Euro, Tot circum ſiluae firmo ſe robore tollant, Sola tamen colitur. Ex eodem genere eſt illud Quintiliani in.* x. *Ennium ſicut ſacros vetuſtate lucos adoremus, in quib. grandia, & antiqua robora iam non tantam habent ſpeciem, quantam religionem.* Seu uetus in triuio florida ſerta lapis] *In veteri libro*

Guidonis

Guidonis Aſcanij Sfortiae Cardinalis, & Vaticano
altero Florea, non Florida legitur. In eodem ta-
„ *men libro poſt, illo in verſu, Cum poſti florida ſer-*
„ *ta darem, nihil eſt immutatum. Eiuſmodi florea*
ſerta vulgus Italiae nunc Feſtoni vocat. ab eo ſci-
licet, quod poetae Feſtas frondes in hoc genere di-
cunt. Quod autem in triuijs dixit, Compitalia, opi-
„ *nor, ipſa intellexit. qui dies, vt Varro auctor eſt, La*
„ *rib. ſacer erat. Lares vero ipſi, vt Feſtus tradit,*
„ *ampliſſimis coronis ornabantur, quos ornari bis in*
„ *anno Auguſtus inſtituit. auctor Tranquillus. E-*
„ *iuſmodi lapidem intellegens Propertius dixit, Et*
„ *quicumq. ſacer qualis ubiq. lapis. Triuia uero ip*
„ *ſa τριόδους videtur dixiſſe Moſchus de amore fugi-*
„ *tiuo, εἴτις ἐνὶ τριόδοισι πλανώμενον εἶδεν ἔρωτα.*
- nouus educat annus] *Aut aliarum gentium*
rationem ſecutus Nouum annum ab autumno inci
pientem intellexit, aut a nouo fructuum prouentu,
et copia Nouum dixit. redeuntem ſcilicet, atq. in ſe
ſua per veſtigia volutum. Libatum agrico
lae ponitur ante Deos] *Hoc eſt, quod Graeci*
„ *dicunt τὰς ἀπαρχὰς ποιεῖσθαι. Sic enim Porphy-*
rius loquitur περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων. In veteri-
bus, quos uidi, libris eſt, Libatum agricolae poni-
tur ante deum. In Angeli Colotij libro fuiſſe intelle-
go, Libatum agricolam ponitur ante Deum. illud
non improbandum, hoc uidetur eſſe rectius. nam &
agricolas, & ruricolas dictos ipſos deos demon-
„ *ſtrat idem in. II. Redditur agricolis gratia caeli-*
„ *tibus.*

„ *tibus. Atq. hoc ipſo in lib. Ille deo ſciet agricolae.*
„ *Et Ouid. in. I. Triſtium, Et te ruricola Lampſace*
„ *tuta deo. Atq. haud ſatis ſcio an hi dicti ſint etiam*
„ *Graecis, νόμιοι θεοὶ. ut non vnius Apollinis, aut*
etiam Iouis nomen id fuerit. Romae enim in Mel
norum domo in ueteri ſaxo inſcriptum ſic erat.

ΝΟΜΙΟΙΣ ΘΕΟΙC
ΙΟΥΛΙΟC
ΜΑΙΟΡ
ΑΝΤΟΝΙΝΟC

Legi autem poſſit etiam, Agricolae deo. quo modo Pro
pertio dictum in. IV. *uidetur illud in fabula Vor-*
„ *tumni, Nec flos vllus hiat pratis, quin ille decenter*
„ *Inpoſitus fronti langueat ante meae. Ponere au-*
tem, hoc modo, & Figere ſaepe poſuerunt optimi
„ *ſcriptores. Propertius in.* II. *Suſcipere & Veneri*
„ *ponere uota iuuat. Iulius item Obſequens in Appij*
„ *Claudij, & M. Perpernae conſulatu, Sacrificatum*
„ *tum a Romanis, donaq. in templo poſita. Proper-*
„ *tius item in.* II. *Figendi uerbo ſic uſus dixit, Ma-*
„ *gna ego dona tua figam Cytherea columna. Et*
„ *Vergilius, Suſpendi ue tholo, aut alta ad faſtigia fi-*
„ *xi. Liuius in.* XXXIIII. *ab* V.C. *Et ante fixa fi-*
„ *ctilia deorum inridentes. Ante deum autem, non ſi*
„ *ne ritu ac caerimonia dixit. Idem enim in.* II. *Car*
„ *men ut ornatos diceret ante deos. Ponere ante ſic*
„ *quoq. dixit Horat. in.* II. *Ser. Aut poſitum ante*
„ *mea, quia pullum in parte catini &c.* Flaua
„ Ceres, tibi ſit noſtro de rure corona] *tibi dice-*
„ *tur,*

,, *tur, consacretur. Idem alibi, Tota tibi est hodie. De nostro vero rure propterea, opinor, dixit, quod fruges, aliunde per vim raptas, dis offerre nefas erat. cuius rei auctorem adducit Porphyrius. Festus Pompeius Praemetium esse scribit, quod praelibationis caussa ante metitur. cuiusmodi corona huius loci e frugum texta primitijs videtur esse. ac propterea legendus ille superior versus ita fortasse sit, Libatum agricolae ponitur ante deo. vt intellegatur ante libatum, &, vt Festus loquitur, praelibatum.* Pomosisq. ruber custos ponatur in hortis, Terreat ut saeua falce Priapus aues.) *Custos Priapus hortorum esse dicitur, itaq. vel ex hoc loco emendemus licet Bibaculi hendecasyllabum apud Tranquillum de Inlustrib. Gramm.*
,, *Et illos custodis videt hortulos Priapi, non, vt vulgo legunt, Custodes. Sed erat hoc loco in veteri libro, Terreat & saeua.* Vos quoq. felicis quondam, nunc pauperis agri Custodes, fertis munera uestra lares) *Felicem dicit fertilem, ac fructuosum. Fertis munera, vt & Graece*
,, *Theocrit.* Μετὰ πᾶνα τὸ δεύτερον ἆθλον ἀποισῇ.
Lares vero, vt supra diximus, hi sunt, qui in agris colebantur, ac propterea Compitales Suetonio dicuntur in Octauij Augusti vita. Scribit e-
,, *nim. Compitales Lares ornare bis in anno insti-*
,, *tuit, vernis floribus, & aestiuis. Sed idem in.* IIII. *ad Messallam, vicem suam, ac fortunae cō-*
,, *mutationem dolens, -quamuis Fortuna, vt mos est*

„ *illi, me aduersa fatiget. Nam mihi cum magnis*
» *opibus domus alta niteret, Cui fuerant Flaui di-*
» *tantes ordine sulci, Horrea fecundis indeficien-*
» *tia mensis, Cuiq. pecus denso pascebant agmine*
» *colles, Et domino satis, & nimium furiq. lupoq.*
„ *Nunc desiderium superest.* Tunc uitula)
Lustratio tum fiebat maioribus hostijs, res cum
esset ipsa amplior. -cadet uobis] *immolabitur.*
» *Callimachus* ἐνδε πολῃι Θῆκε τελεσφορίην ἐπεκτή-
» σïον ᾗ ἔνι πολλοὶ Υςάλιον πίπλουσïν ἐπ' ἴσχιον ὢ ἄναλαῦ-
» ροι. *Idem Tibull. in* IV. *-nec illis Semper inaurato*
» *taurus cadit hostia cornu. Et Ouid. in.* III. *Amor.*
„ *Pro reditu victima vota cadit.* -quam circum
rustica pubes Clamet] *multi omnino libri, Cla-*
mat. morem vt illum veterem fuisse significet. Ver.
in. I. *Georg. verbis simillimis eadem de re vtitur.*
„ *Cuncta tibi Cererem pubes agrestis adoret. Cui tu*
» *lacte fauos, & miti dilue Baccho. Terq. nouas*
„ *circum felix eat hostia fruges, Omnis quam cho-*
„ *rus, & socij comitantur ouantes, Et Cererem cla-*
„ *more vocent in tecta. Quo loco Seruius apte ad hunc*
„ *etiam locum interpretans illud, Et Cererem cla-*
„ *more uocent in tecta. Inuocant, inquit, copiam fru-*
„ *mentorum. Quod autem, Vocent, dixit Vergilius,*
hoc quoq. priorem lectionem Clamet, plane confir-
mat. - & bona uina] *Bona, non sine reli-*
gione posuit. sic etiam Bonae fruges, Bona Iuno,
& Bona verba dicuntur. Iam modo non
possum] *idest, possum. Terentius in Phormio-*
» *ne,*

„ ne, Is senem per epistulam pellexit modo non mon„ tes aureos pollicens. Sed impedire sententiam ui„ detur, quod sequitur, Nec semper. &c. Sed notandum illud, non sic, Modo nec dici, quo modo dicitur, Modo non. namq. Modo non, quod ualet Propemodum, aut Prorsus, adfirmatiue ponitur, recte sic cum uerbo Possum iungitur. ac idem verbum, cum, Nec, coniunctum, plane negat. quasi dicat, Possum omnino paruo contentus uiuere, nec longae uiae semper esse deditus. Itaq. & Terentius, ut supra posui, locutus est, & Ver. in. IX. Aen. „ Sed periisse semel satis est, peccare fuisset Ante „ satis, penitus modo non genus omne perosos Fe„ mineum - Et Quintilianus in prooemio libri pri„ mi, Modo non, adfirmans posuit. Quis enim, in„ quit, non de iusto, aequo, ac bono, modo non & uir „ pessimus, loquitur. -tenisse bidentem] Veteres etiam libri multitudinis numero, Bidentes. - increpuisse.] Verg. eodem modo Increpitare dixit. Non agnam ue sinu pigeat, fetum ue capellae] In veteribus libris, Agnamq. fetumq. & pro Pigeat, repetitum, Pudeat. At uos, exiguo pecori furesq. lupiq. Parcite] „ Idem in. IIII. ad Messallam, Et domino satis, & „ nimium furiq. lupoq. -de magno est praeda petenda grege.] abest a quibusdam veterib. libris, Est. Et placidam soleo spargere lacte Palem] Palen, Graeco accusatiuo, in non nullis veteribus libris legitur. Ouidius idem si-

,, *gnificans dixit. Et tepido lacte precare Palem.*
- nec uos e paupere mensa] *In veteribus multis libris, Neu uos, &, De paupere. Porphyrius autem in.* II. περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψύχων. *Parcitatem, aut frugalitatem potius illam veterum multis omnino uerbis persecutus ad Antiphanis, Menandri, Sophoclis testimonia addit deinde Theophrasti*
,, *hoc.* Διὰ πολλῶν δὲ ὁ Θεόφρασος τῶν παρ᾽ ἑκάσοις
,, πατρίων ἐπϊδείξας ὅτι τὸ παλαιὸν τῶν θυσϊῶν διὰ
,, τῶν καρπῶν ἦν ἔτ᾽ εἰπὼν πρότερον τῆς πόας λαμβα-
,, νομένης καὶ τὰ τῶν σπονδῶν ἐξηγῆται τοῦτον τὸν τρό
,, πον, τὰ μὲν ἀρχαῖα τῶν ἱερῶν νηφάλια παρὰ πολλοῖς
,, ἦν. νηφάλια δὲ ἐσὶν, τὰ ὑδρόσπονδα, τὰ μετὰ ταῦτα με
,, λίσπονδα. τοῦτον γὰρ ἕτοιμον παρὰ μελίττων πρῶτον
,, ἐλάβομεν τὸν ὑγρὸν καρπὸν. εἶτ᾽ ἐλαιόσπονδα. τέλος
,, δ᾽ ἐπὶ πᾶσϊν τὰ ὕσερον γεγονότα οἰνόσπονδα.
Quae Theophrasti uerba hoc de genere poetarum versus illustrant. Fictilia antiquus] *Veterem Romanorum morem declarat, opinor, Dionysius Halicar. Dis cenas in sacris laribus superq. mensas ligneas canistris atq. fictilibus appo*
,, *nendi. Idem Tibullus Eleg.* X. - *nec bella fuerunt*
,, *Faginus asstabat cum scyphus ante dapes. In diuitijs habita fictilia, Martialis etiam significat.*
,, *Lautus erat priscis Porsena fictilibus. Fictiles*
,, *etiam deos ipsos faciebant. Propertius in.* IIII. *Fi*
,, *ctilibus creuere deis haec aurea templa. Et Iuue*
,, *nalis Sat.* XI. *Fictilis, & nullo uiolatus Iuppiter*
,, *auro. Plinius in.* XXXIV. *Mirumq. mihi uide-*
,, *tur,*

„ tur, cum statuarum in Italia tam vetus origo sit
„ potius lignea, aut fictilia deorum simulacra in delu
„ bris dicata vsq. ad deuictam Asiam, vnde inrepsit
„ & luxuria. Et in. XXXV. Nec enim tum effigies
„ deum erant laudatissimae. nec paenitet nos illor.
„ qui tales coluere. Aurum enim & argentum ne
„ dis quidem conficiebant. durant etiamnum ple-
„ risq. in locis talia simulacra. Fastigia quidem tem
„ plorum in vrbe crebra & municipijs mira cae-
„ latura & arte firmitateq. aeui sanctiora auro. cer
„ te innocentiora. in sacris quidem etiam inter has
„ opes, non murinis, crystallinis ue, sed fictilibus pro
„ libatur sympullis. Idem Tib. post. Neu pudeat pri-
„ sco uos esse e stipite factos, Sic veteres aedes incolui
„ stis aui. Tum melius tenuere fidem, cum paupere
„ cultu Stabat in exigua ligneus aede deus. - de
„ facili] parabili. Sic Horat. Facilem Venerem di
xit. - satis est requiescere lecto] Hoc
„ quoq. magni faciens Catullus, Desideratoq. ac-
„ quiescimus lecto. - solito membra leuare
toro] est in veteri libro, Referre, non Leuare. vt
idem sit, quod reddere vel quieti, vel, quod malim,
labori. Securum somnos igne iuuante
sequi] Imbre, in veteribus non nullis. Versus ue-
ro ipsi Sophoclis, qui adducuntur a multis, sunt in
„ Graecorum sententijs, περὶ ναυτιλίας. Τί τοῦτο χάρ-
„ μα μεῖζον ἂν λάβοις ποτὲ τῆς γῆς ἐπιψαύσαντα κᾆθ'
„ ὑπὸ στέγῃ πυκνῆς ἀκοῦσαι ψεκάδος εὑδούσῃ φρενί.
Illud uero ipsum, quod Securum dixit, omnino ex-

» *primit δ᾽δούσην φρενά.* - & triſtes ferre po-
» teſt pluuias] *Horat. nec triſtes hyadas.*
O, quantum eſt auri pereat, potiusq. ſmarag-
di] *Ordo uerborum alius in veteri libro, isq. con
cinnior, & facilior ad intellegendum, O quantum
eſt auri potius, pereatq. ſmaragdi. Sed pro Pereat,
legendum cenſeo, Pereant.* Vt domus ho-
ſtiles praeferat exuuias] *Hoc e genere ſunt &
» Propertij illa, Vel tibi Medorum pugnaces ire per
» hoſtes, Atq. onerare tum fixa per arma domum.
» Et illa Suetonij, Domus priſcorum ducum arſe-
» runt, hoſtilibus adhuc ſpolijs adornatae.* Me
retinent uinctum formoſae uincla puellae]
Vt Philippum apud Horat. uincla mercennaria.
Non ego laudari cupio] *magno conſenſu libri
veteres, Curo, pro, Cupio.* Et teneam mo-
riens deficiente manu] *Ouidius in elegia de Ti
» bullo, totidem verbis, Me tenuit moriens deficiente
» manu. Atq. hic quoq. Te, pro, Et, in veteribus li-
bris.* - arſuro poſitum me Delia lecto]
Compoſitum. hoc de lecto & illud Proper. in. II.
» *Nec mihi tum fulcro ſternatur lectus eburno,
» Nec ſit in Attalico mors mea fixa toro.* Triſti
bus & lacrimis oſcula mixta dabis] *Propert.
» Oſculaq. in gelidis pones ſuprema labellis.*
- non tua ſunt duro praecordia ferro Vincta]
*In multis veteribus pro Vincta, Iuncta. quae va-
rietas in ſimilibus his verbis ſcribendis ſaepe ex
» ſiſtit. Sic apud Verg. illud, - an umquam tibi fiſtu-
» la*

la cera Iuncta fuit. in veteri tamen libro, Vincta. quod non recusarem, nisi Tibulli auctoritas apud me pluris esset, quam scriptoris librarij fides. ille enim in. II. sic, Fistula, cui semper decrescit harundinis ordo. Nam calamus cera iungitur usq. minor. – non tua sunt duro praecordia ferro Vincta: *Homerus Iliad.* ω. σιδήρειον ἦτορ *dicit.* – nec in tenero stat tibi corde silex] *Ennius apud Festum Pompeium, Lapideo sunt corde multi, quos non miseret neminis. Et Ouid. Et tua sunt silicis circum praecordia uenae. Et rigidum ferri semina pectus habet.* – sed parce solutis Crinibus, & teneris Delia parce genis] *Sic Ouid. Parce tamen lacerare genas, nec scinde capillos.* Interea, dum fata sinunt] *Notum Catulli illud, eandem in sententiam, Viuamus, mea Lesbia, atq. amemus. & quae sequuntur.* Iam subrepet iners aetas] *sic Iuuenalis. – obrepit non intellecta senectus.* – nec amare decebit] *Ouid. Turpe senex miles, turpe senilis amor.* Dicere nec cano blanditias capiti.] *Haud paulo melius in veteribus libris, Dicere nec cano blanditias capite. id est nos iam canos. Canum vero caput sic dixit, vt & Catul. Suscitat, & cano uulturium capiti. Lucianus in Alexandro* Πολιὸν ἄνδρα *sic dicit.* Οὔτε ἰατρῷ πρέποντα, οὔτε πολιῷ ἀνδρὶ ποιῶν. – ego composito securus aceruo] *In cellis, uel promptuarijs.* Dites despiciam] *Quibusdam*

dam in veterib. libris ordo hic, Despiciam dites. aptissime uero ipsam significat αὐτάρκειαν.
" quem Sotades apud Stobaeum μέσον βίον appellat. apud quem multa in hanc sententiam. Idem alibi,
" Et regum magnae despiciantur opes.

ELEGIA. II

ADDE merum, uinoq. graues compesce dolores,
Occupet vt fessi lumina uicta sopor:
Neu quisquam multo perfusum tempora Baccho
Excitet, infelix dum requiescit amans.
Nam posita est nostrae custodia saeua puellae.
Clauditur & dura ianua firma sera.
Ianua difficilis dominae, te uerberet imber,
Te Iouis imperio fulmina missa petant.
Ianua iam pateas uni mihi uicta querellis,
Nec furtim uerso cardine aperta sones.
Et mala si qua tibi dixit dementia nostra,
Ignoscas: capiti sint precor illa meo.
Te meminisse decet, quae plurima uoce peregi
Supplice, cum posti florida serta darem.
Tu quoq. ne timide custodes Delia falle.
Audendum est. fortes adiuuat ipsa Venus.
Illa fauet, seu quis iuuenis noua limina temptat,
Seu reserat fixo dente puella fores.
Illa docet furtim molli decedere lecto,
Illa pedem nullo ponere posse sono:
Illa uiro coram nutus conferre loquaces,

Blandaq.

Blandaq. compositis addere uerba notis.
Nec docet hoc omnes, sed quos nec inertia tardat,
Nec uetat obscura surgere nocte timor.
En ego cum tenebris tota uagor anxius urbe,
Securum in tenebris me facit ipsa Venus.
Nec sinit occurrat quisquam, qui corpora ferro
Vulneret, aut rapta praemia ueste petat.
Quisquis amore tenetur, eat tutusque, sacerq.
Qualibet. insidias non timuisse decet.
Non mihi pigra nocent hibernae frigora noctis,
Non mihi, cum multa decidit imber aqua.
Non labor hic laedit, reseret modo Delia postes,
Et vocet ad digiti me taciturna sonum.
Parcite luminib. seu uir, seu femina fias
Obuia. celari uult sua furta Venus.
Neu strepitu terrete pedum: neu quaerite nomen,
Neu prope fulgenti lumina ferte face.
Si quis & imprudens adspexerit, occulat ille,
Perq. deos omnes se meminisse neget.
Nam fuerit quicumq. loquax, is sanguine natam,
Is Venerem e rapido sentiet esse mari.
Nec tamen huic credet coniux tuus, ut mihi uerax
Pollicita est magico saga ministerio.
Hanc ego de caelo ducentem sidera uidi:
Fluminis haec rapidi carmine uertit iter.
Haec cantu finditq. solum, manesq. sepulchris
Elicit, & tepido deuocat ossa rogo.
Iam ciet infernas magico stridore caternas:
Iam iubet, adspersas lacte, referre pedem.

Cum

Cum libet, haec tristi depellit nubila caelo:
 Cum libet, aestiuo prouocat orbe niues.
Sola tenere malas Medeae dicitur herbas,
 Sola feros Hecates perdomuisse canes.
Haec mihi composuit cantus, quis fallere posses:
 Ter cane, ter dictis despue carminibus.
Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam.
 Non sibi, si in molli uiderit esse sinu.
Tu tamen abstineas alijs. nam cetera cernet
 Omnia: de me uno sentiet esse nihil.
Quid credam. nempe haec eadem se dixit amores
 Cantibus, aut herbis soluere posse meos.
Et me lustrauit taedis, & nocte serena
 Concidit ad magicos hostia pulla deos.
Non vt totus abesset amor, sed mutuus esset,
 Orabam: nec te posse carere uelim.
Ferreus ille fuit, qui, te cum posset habere,
 Maluerit praedas stultus, & arma sequi.
Ille licet Cilicum uictas agat ante cateruas,
 Ponat & in capto martia castra solo:
Totus & argento contextus, totus & auro,
 Insideat celeri conspiciendus equo:
Ipse boues mea si tecum modo Delia possim
 Iungere, & insolito pascere monte pecus,
Et te dum liceat teneris retinere lacertis,
 Mollis, & inculta sit mihi somnus humo.
Quid Tyrio recubare toro sine amore secundo
 Prodest. cum fletu nox uigilanda uenit.
Nam neq. tum plumae, nec stragula picta soporem,

Nec

Nec sonitus placidae ducere posset aquae.
Non Veneris magnae uiolaui numina uerbo,
Et mea nunc poenas impia lingua luit.
Non feror incaestus sedes adysse deorum,
Sertaq. de sanctis eripuisse focis.
Non ego tellurem genib. perrepere supplex,
Et miserum sancto tundere poste caput.
Non ego, si merui, dubitem procumbere templis,
Et dare sacratis oscula luminibus.
At tu, qui laetus rides, mala nostra caueto.
Mox tibi non uanus saeuiet ipse Deus.
Vidi ego, qui iuuenum miseros lusisset amores,
Post Veneris uinclis subdere colla senem,
Et sibi blanditias tremula componere uoce,
Et manib. canas fingere uelle comas.
Stare nec ante fores puduit, carae ut puellae
Ancillam medio detinuisse foro.
Hunc puer, hunc iuuenis turba circumstetit arta:
Despuit in mollis & sibi quisq. sinus.
At mihi parce Venus. semper tibi dedita seruit
Mens mea. quid messes uris acerba tuas.

Adde merum] *sic in.* III. *etiam loquitur. I puer,*
„ *& liquidum fortius adde merum. Et Martial.*
„ *in.* X. *Addat cum mihi caecubum minister. Et*
„ *idem in Xenijs, - adde falerna puer.*
- uinoq. graues compesce dolores] *Magno omnes consensu libri veteres pro, Graues, Nouos, idest maximos, mirabiles. quo modo, opinor, poeta*
„ *dixit,*

» *dixit, Pollio & ipse facit noua carmina.*
Neu quisquam multo perfusum tempora Bac-
» cho] *sic post, elegia.* VII. *- & multo tempora fun*
» *de mero. Quamquam in veteribus libris fere o-*
mnibus Percussum, non Perfusum. Cuiusmodi est
» *Ouidianum illud, Aleaq. & multo tempora quas*
» *sa mero. & Euripideum illud in Cyclope,* Αλλην ἔ-
» δωκα κύλικα Γινόσκων ὅτι τρώσει νῶ οἶνος.
- dum requiescit amans] *veteres libri omnes*
sic, vt olim Aldus, Amor, non, Amans. quale &
» *Catullinum illud, Credo vt tum grauis acquiescat*
» *ardor.* Clauditur & dura ianua firma
sera] *pro Firma fere in veterib. libris, Fulta. quo*
» *modo Ouidius. Atq. erit opposita ianua fulta sera.*
» *Idem tamen Tibullus post, in elegia.* VIII. *Quae*
» *cumq. opposita est ianua firma sera. Sed ibidem*
tamen veterib. in libris pro, Firma, Dura, legeba
tur. Ianua difficilis dominae] *conuitia-*
ri ianuis amantes solent. Propertius ad ianuam,
» *Te non ulla meae laesit petulantia linguae, Quae*
» *solet irato dicere tota loco. In veteribus autem li-*
bris melioribus, non Dominae, sed Domini.
itaque lenonem ipsum forte intellegit. Nec
furtim uerso cardine aperta sones] *Fur-*
» *tim verso: tacito. Idem post, in eleg.* VI. *Car-*
» *dine nunc tacito uertere posse fores. Sed pro,*
Nec, Neu, fere in omnibus libris. Et
mala si qua tibi dixit dementia nostra] *si quid*
iratus contumeliosum dixi. Cuiusmodi est Sopho-
» *cleum*

,, *cleum illud in Oedipo Tyranno.* Ἀλλ' ἦλθε μὲν
,, δὴ τοῦτο τοὔνειδος τάχ' ἂν ὀργῇ βιαθὲν μᾶλλον, ἢ
,, γνώμῃ φρενῶν. - capiti sint precor illa
meo] *sic olim quasi prouerbio dicebant. Caelius*
,, *in epist. ad Cic. Te ad .* IX. *cal. Iun. subrostrarij,*
,, *quod illorum capiti sit, dissiparant perisse. Seneca*
,, *in.* IV. *epist. idem prope, quod Tibullus. Quidquid,*
,, *inquit, mali dixi, mihi, & capiti meo.* Te
meminisse decet, quae plurima uoce peregi
Supplice] *Supplicem uocem* ἱκετηρίδα φωνὴν *saepe*
in hymnis Orpheus dicit. Sed est in libris. V. *Et,*
non, Te. - cum posti florida serta darem]
,, *Ianua apud Propertium in.* I. *Et mihi non desunt*
,, *turpes pendere corollae. Et Ouid. in.* I. *de rem.*
,, *amoris. Effice nocturna frangatur ianua rixa,*
,, *Et tegat ornatas multa corona fores. In Sfortiae li*
,, *bro, non Darem, sed Dabam.* Audendum est.
fortes adiuuat ipsa Venus] *Fortes adiuuat ipsa*
Venus. hoc uero totum non est huius poetae γνή-
σιον. *quamquam scriptis in libris legebam. Ouidij*
,, *certe simillima sunt illa in.* II. *Fast. Exitus in du*
,, *bio est: audebimus ultima dixit, Viderit, audentes*
,, *forsq. venusq. iuuat. Et in.* X. *Metam. Audentes*
,, *deus ipse iuuat, de Atalanta atq. Hippomene.*
,, *De amore Euripides in Hippolyto.* Ἔχω δὲ τόλμης
,, καὶ θράσους διδάσκαλον ἐν τοῖς ἀμηχάνοισιν εὐπορώ-
,, τατον ἔρωτα, πάντων δυσμαχώτατον θεόν. *Claudia*
,, *nus ad Probinum, Fors iuuat audentes, prisci sen-*
,, *tentia vatis.* - seu quis iuuenis noua

limina

limina temptat] *pro Iuuenis, in multis, Iuuenum. Noua vero limina dicit, pro nouo amatore. Si quis recens amator ad nouas fores acceſſit.* Seu reſerat fixo dente puella fores] *Dentem, pro claui poſuit. partem,*
" *pro toto. Germanicus in prognoſticis. Qua-*
" *lis ferratos ſubicit clauicula dentes, Succutit et fo-*
" *rib. producit uincula clauſtri.* - molli decedere lecto] *In vno libro, Diſcedere.*

Illa pedem nullo ponere poſſe ſono] *Crepitus pedum is a Cicerone dicitur. ergo ſine ſono, ſi-*
" *lentio. Sic Columella de cultu hortorum, Inuigila-*
" *te viri, tacito nam tempora greſſu Diffugiunt,*
" *nulloq. ſono conuertitur annus. Idem opinor Ti-*
" *bullus alibi, Et ſtrepitu nullo poſſe referre pedem.*

- nutus conferre loquaces] *in veterib. libris etiam Proferre, pro, Conferre. Simile huic illud*
" *Ouidianum. Me ſpectet, nutusq. meos, uul-*
" *tumq. loquacem.* Blandaq. compoſitis addere uerba notis] *Eſt in veterib. libris non Addere, ſed Abdere. in alijs, Reddere. Ouid. in.*
" III. *Amor. in eandem ſententiam, Quid iuue-*
" *num tacitos inter conuiuia nutus, Verbaq. com-*
" *poſitis diſſimulata notis. Ex quo intellegitur legendum potius, Abdere. Simillima, totumq.*
" *hunc locum inluſtrant veteris poetae illa, Quaſi*
" *in choro pila ludens, datatim dat ſeſe, & com-*
" *munem facit, alium tenet, alij nutat, alibi manus*
" *eſt occupata, alij peruellit pedem, alij dat anulum*

spectandum a labris, alium inuocat, cum alio cantat, attamen aliјs dat digito notas. - decet hoc omnes] *in veterib. libris erat, Docet.* - tenebris] *de nocte. Idem alibi. Haec mihi te adducit tenebris.* Securum in tenebris me facit ipsa Venus] *Est in veterib. libris. κίβδηλον tamen existimatur. commentum enim esse Aurispae cuiusdam dicitur. Pontani fuerat, Usq. meum custos ad latus haeret amor. In nonnullis libris fuerat, Non mihi nocte sopor, non mihi nocte quies. In aliјs erat, quod putatur rectius, Ille deus certae dat mihi signa uiae. quod si est, Ipse pro Ille legi malim. Sed in hac varietate, & importunorum hominum licentia, suspecta mihi sint omnia, potiusq. sit ἐπιχαρμεῖον illud ἀπιστεῖν. In libro Sfortiae legebam, Praesidio noctis sentio adesse deam.* Quisquis amore tenetur, eat tutusq. sacerq. Qualibet] *Propert. in.* III. *eandem in sententiam. Nec tamen est quisquam, sacros qui laedat amantes. Scironis media sic licet ire via. Quisquis amator erit, Scythicis licet ambulet oris, Nemo adeo, vt noceat, barbarus esse solet. Philostratus in vita Leonis sophistae, inermes amantes esse, Leonis ipsius verbis docet.* Οὐ γὰρ πολεμικῶν ὀργάνων, ἀλλὰ μυστικῶν οἱ ἐρῶντες δέονται. *Sed est in manuscriptis pro Qualibet, Quolibet.* - insidias non timuisse decet] *in libro Sfortiae, Nec timuisse.* Non mihi pigra nocent hibernae frigora noctis] *Pigra*

frigora,

frigora, ab affecto. Sic opinor a poetis Pigrum gelu, vel quod ſtet. Et uocet ad digiti me taciturna ſonum] *In Vaticano, Tacitura. Velius Longus, de Orthographia, idem ſignificans,*
„ *Deinde, Quid, Quod, & uoces non ſimplices, ha*
„ *bent tamen ſignificationem, quamuis ſcribi non*
„ *poſſint. nam & digitorum ſono pueros ad reſpon-*
„ *dendum ciemus.* -ſeu uir, ſeu femina fias] *In veteri. l. Fiat.* -celari uult ſua furta Venus] *Sappho in aſmate quodam in nectendis, &*
„ *inueniendis dolis ingenioſiſſimam artificem δολό-*
„ *πλοκον uocat. Ouid. in* II. *de arte amandi in eam*
„ *ſententiam, Praecipue Cytherea iubet ſua ſacra ta*
„ *ceri, Admoneo ueniat ne quis ad illa loquax. Con*
„ *dita ſi non ſunt veneris myſteria ciſtis, Nec caua*
„ *veſanis ictib. aera ſonant, Attamen inter nos me*
„ *dio verſantur in uſu, Sed ſic inter nos, vt latuiſſe*
„ *uelint.* Neu ſtrepitu] *in quibuſdam libris, Ne ſtrepitu.* Neu prope fulgenti lumina ferte face] *quam de nocte manibus pueri geſtare*
„ *conſueuerunt. Propert. in.* I. *Ebria cum multo tra-*
„ *herem ueſtigia Baccho, Et quaterent ſera nocte fa*
„ *cem pueri.* Si quis & imprudens adſpexerit] *in veteri libro, qui Marcelli Pont. Max. fuit, & in Vaticano, Si quid, non, Si quis.* -is ſanguine natam] *cruenta eius origo non lenem ſui uiolatoribus illam fore declarat. Sic Ouidius de*
„ *ſimijs ex gygantum ſanguine natis, -ſedet illa pro-*
„ *pago, Contemptrix ſuperum, ſaeuaeq. auidiſſima*
„ *caedis,*

caedis, Et uiolenta fuit, scires e sanguine natam. Is Venerem e rapido sentiet esse mari. *Idem in.* III. *Nam te nec uasti genuerunt aequora ponti. Ferocissimi enim sunt e mari geniti. A. Gellius in.* XV. *cap.* XXI. *Ferocissimos, & immanes, & alienos ab omni humanitate, tamquam e mari genitos, Neptuni filios dixerunt, Cyclopa, & Cercyona, & Lestrygonas. Seneca in Hippolyto de Venere, Diua non miti generata ponto. Non nulla hic quoq. uarietas. in veteribus enim libris etiam sic. Is Venerem e rapido sentiat esse mari.*

- ut mihi uerax Pollicita est magico saga ministerio] *In Vaticano est, pro Pollicita, Sollicita. ut sit, magam ipsam vereri, ne tuus huic credat coniux. Eiusmodi sit illud fortasse Ouidij. Sollicitor, nullos esse putare deos. aut illud potius eiusdem Tibulli in Eleg.* V. *ut est in veteribus libris, Carmine cum magico pertimuisset anus.*

Fulminis haec rapidi carmine uertit iter] *Magno consensu libri veteres, non, Fulminis, sed, Fluminis. Ut & apud Ouidium, qui totidem prope verbis hunc ipsum locum ita tractat. Illa reluctantem cursu deducere lunam Nititur, & tenebris abdere solis equos. Illa refrenat aquas, obliquaq. flumina sistit, Illa loco siluas, uiuaq. saxa mouet. Per tumulos errat, sparsis discincta capillis, Certaq. de tepidis elicit ossa rogis. Medea quoq. apud eundem Oui. eodem modo, - cum uolui ripis mirantibus amnes In fontes rediere suos. Idem alibi apud Tibullum*

ſiquis eſt error inoleuit ſimiliter, Illis eriperes verbis mihi ſidera caeli Lucere,& puras fulminis eſſe uias. Legendum, Fluminis. Haec cantu finditq. ſolum] *In veteri Sfortiae libro, Fuditq. ſolum. Sed illud rectius. Sic enim etiam Ouid. in. 1. de remedio amoris, Me duce, non tumulo prodire uidebitur vmbra, Non anus infami carmine rumpet humum. Ouid. in 1. Elegiarum de lena totum hunc locum paene expreſſit, Illa magas artes, Aeaeaq. carmina nouit, Inq. caput liquidas arte recuruat aquas. Scit bene quid gramen, quid torto concita rhombo Litia, quid ualeat uirus amantis equae. Cum uoluit, toto glomerantur nubila caelo, Cum uoluit, puro fulget in orbe dies. Sanguine ſi qua fides ſtillantia ſidera uidi, Purpureus lunae ſanguine uultus erat. Hanc ego nocturnas uerſam uolitare per vmbras Suſpicor, & pluma corpus anile tegi. Suſpicor, & fama eſt, oculis quoq. pupula duplex Fulminat, & geminum lumen ab orbe uenit. Euocat antiquis proauos, atauosq. ſepulchris, Et ſolidam longo carmine findit humum.* Iam ciet infernas] *omnes fere veteres libri non Ciet, ſed Tenet. quod probandum uidetur propter id, quod addit, Referre pedem.* Iam iubet, adſperſas lacte, referre pedem.] *Lycophronis interpres idem tradidit.* Cum libet, aeſtiuo conuocat orbe niues] *in nonnullis rectius opinor, Cum libet aeſtiuas conuocat ore niues.* Sola tenere malas Medeae dicitur herbas] *In quibuſdam*

quibusdam veteribus libris, non Herbas, sed, Artes. in quibusdam utrumq. Sola feros Hecates perdomuisse canes] *Lycophronis interpres Sophronem auctorem adducit, Hecatae canes immolari solitos, quod baubantes, latrantesq. uisa dissipent.* - quis fallere posses] *aut alios posses fallere, aut ipsa latere.* Ter cane, ter dictis despue carminibus] *infamis anus praecepta. Seruius in illud poetae - Numero deus impare gaudet. quemcumq. superorum ternario. numero delectari, scribit. De terna uero despuendi ratione, ac deprecatione, multa Plinius in.* XXVIII. *e quibus haec. Sed & alios efficaces eius usus recognoscat uita. ita despuimus comitiales morbos, hoc est contagia regerimus, ueniam quoq. a deis spei alicuius audacioris petimus, in sinum spuendo. Etiam eadem ratione terna despuere deprecatione in omni medicina mos est, atq. effectus adiuuare. Deinde post, Salpae torporem sedari quocumq. membro in stupente, si quis in sinum exspuat. Quod propterea etiam posui, quod pertinere non nihil existimem ad illud in fine elegiae, Despuit in molles & sibi quisq. sinus: & quod hoc loco pro Despue, quibusdam in libris, Exspue. Idem Plinius in.* XXVI. *carmen eiusmodi ter dicendum adducit totiens despuentibus. Experti, inquit, adfirmauere, plurimum referre, si virgo imponatur nuda, ieiuna, ieiuno, & manu supina tangens dicat, Negat Apollo pestem posse crescere, quam nuda vir-*

,, go restinguat, atq. retrorsa manu ter dicat, te-
,, tiensq. despuant ambo. vide prouerbium, In sinum
inspuere. Dictis vero carminibus despuere illum
iubet, ex anicularum consuetudine, de qua Theo-
,, criti interpres in θαλύσια sic scribit: Φθύξειν δὲ τὸ
,, πλύειν εἰώθασι δὲ αἱ γραῖαι ὅταν ἐπᾴδωσιν ἐπιπλύειν.
,, Idem Tibullus post, Carmine cum magico praeci-
,, nuisset anus. Ex quo intellegimus, anicularum ma
gicum fuisse ministerium. Quod autem dixit Theo
criti interpres, ἐπάδειν, ualet, quod hoc loco Cane-
re, & ἐπῳδαὶ idem omnino sunt, quod hoc in gene-
re Carmina. Se quoq. caede putabant expiari cae
si sanguinem ter in os exspuentes. sic enim de eo
tradit interpres Apollonij in illud in. IIII. Argon.
,, Τρὶς δ' ἀπέλειξε φόνυ τρὶς δ' ἄγος ἔπτυσ' ὀδόντων.
,, post multa enim alia deinde haec. Επειτα τῦ αἵμα-
,, τος αὐτῦ λαβόντες τρὶς εἰς τὸ στόμα ἔπτυον. τοῦτο δὲ
, ἐποίουν πρὸς τὸ ἐξιλάσασθαι δολοφονίαν.
Euripides in Medea idem prope videtur significa
,, re, quod & Plinius. Si quis, inquit Plinius, paeni-
,, teat ictus eminus, comminusue illati, & statim
,, exspuat in mediam manum, leuatur illico percussi
,, a poena. Euripidis sunt illa: Προσπιτνεῖ νεκρῷ ᾤ-
,, μωξε δ' ἄθυς, καὶ περιπτύξας χέρας Κινεῖ προσαυ-
,, δῶν τοιάδε. Non sibi, si in molli uiderit
esse sinu] veteres libri cum priore Aldina edi-
tione plane consentiunt. nec enim, Sinu, sed, Toro,
habent. in isdem uero libris, pro Esse, Ipse.
Tu tamen abstineas aliis] est in veteribus non
nullis,

nullis, non Tamen, sed Tantum. -de me
uno sentiet esse nihil.] *Hoc quoq. loco in vete-*
rib. libris non Esse, sed uel, Ipse, uel, Ille.
- nempe haec eadem se dixit amores Canti-
bus, aut herbis soluere posse meos] *Rectum*
hoc quoq. Sed erat in veteri libro, Fallere, non Sol
,, *uere. Sicut & Ver. - insanum si fallere possit amo-*
,, *rem. Sed idem Verg. in.* IV. *Aen. Haec se carmini*
,, *bus promittit soluere mentes Quas uelit, ast aliys*
,, *duras immittere curas. Et Horat. A.A. Solutus*
,, *ambulat ueneficae Scientioris carmine.*
Et me lustrauit taedis] *Lustramentum per sa-*
crificium, atq. incantationem. tertium illud non ad
hibet per veneficium. De lustratione magica et-
,, *iam Ouid. in.* VII. *Metam. Multifidasq. faces in*
,, *fossa sanguinis atra, Tingit, & infectas geminis*
,, *accendit in aris, Terq. senem flamma, ter aqua,*
,, *ter sulpure purgat. Et in.* X. *eiusdem operis. Siue*
,, *aliquid nocuit, magico lustrabere ritu. Idem post de*
,, *lustratione cum sulpure, Ipseq. te circumlustraui*
,, *sulpure puro, Carmine cum magico praecinuisset*
,, *anus. Anus enim saga adhibebatur. Ouid. in.* II.
,, *de arte amandi, Et ueniet, quae lustret anus le-*
,, *ctumq. locumq. Praeferat & tremula sulpur, &*
,, *oua manu.* Concidit ad magicos hostia
pulla deos.] *Dis inferis, nigris, furuisq. hostys*
faciebant. Pullam hostiam sic dixit, ut & Horat.
Pullam agnam, in primo Sermonum. Sat. VIII.
,, *-scalpere terram Vnguibus, & pullam diuellere*

 ,, *mordicus*

mordicus agnam. Ad magicos vero deos, id est, Dis magicis. Sic Ouid. Ponitur ad patrios barbara praeda deos. Non possum hoc tempore deorum magicor. nomina commemorare hoc, quae sunt apud interpretem Orationis Gregori Nazianzeni eius, quae inscribitur, στηλητευτικὸς. Non ut totus abesset amor] In veteri libro Sfortiae, & Vaticano, haud paulo melius, ac numerosius, non, Vt, sed, Ego, Non ego totus abesset amor: cum superiore idem plane numerus, Quisquis amore tenetur, eat - quo modo prius etiam Aldus ediderat. Ego, inquit, sacrificium dum fit eiusmodi, deos orabam, non illud, ut amore omnino solueret, sed ut amaremus inter nos. nec enim, si possim maxime, te uelim carere, teq. non amare. - qui, te cum posset habere] veteres libri, quemadmodum & olim Aldus, Possit, non Posset. Sententia uero non dissimilis est Elegiae. x. Sed, Habere, quod dixit, proprio in amore verbo est usus. Sic Ver. Postquam nos Amaryllis habet. & Terent. in Andria, Quis heri Chrysidem habuit. quod & monuit Aristoteles, περὶ τοῦ ἔχειν. - uictas agat ante cateruas] In triumpho. Legi etiam possit, Vinctas quae mutatio his in vocibus alterius in alteram saepe accidit. Hanc, opinor, lectionem confirmare uidentur Nazarij uerba in Panegyrico, Constantino Caesari dicto. Non agebantur quidem, inquit, ante currum uincti duces, sed incedebat tandem soluta nobilitas. Nisi Reges tantum, ac duces ante currum uin-

» cti agebantur. *Agere uero ante, quasi uno uerbo* » *composito Anteagere. Sic Verg. in.* III. *Georg. Saeuit & in lucem stygijs emissa tenebris Pallida Thesiphone, morbos agit ante metumque.* Ponat & in capto martia castra solo] *Martia castra sic quoq. dixit Manilius in.* IIII. *In bellum ardentis animos, & martia castra.* Totus & argento contextus] *Quis triumphantis habitus fuerit, e Dionysi Halicarnasei scriptis, aliorumq. sciri potest. Sed in veteri libro hoc loco non Contextus, sed Contectus, erat.* Ipse boues mea si tecum modo Delia possim Iungere] *est & in veteri libro, Modo sim tecum. Sed illud etiam ualde concinnum. Ego, inquit, si tecum modo id faciam, possim boues iungere, & quae sequuntur.* -& insolito pascere monte pecus] *Distinctum in veteri libro, In solito quod ipsum placet.* Et te dum liceat] *in veteri libro Sfortiae, Et te cum liceat. Sed illud probabilius.* Mollis, & inculta sit mihi somnus humo] *In veteribus nonnullis, omnino melius, Mollis in inculta sit mihi somnus humo. Sic alibi Pedes dicit incultos, Expressa incultis vua dedit pedibus. Sene. in.* XIIII. *epist. de primis illis mortalibus simillimis usus verbis, dixit, Mollem somnum illis dura tellus dabat. Ouid. in* II. *de arte amandi, in eandem prope sententiam, in quam Tibul. Clausa tibi fuerit promissa ianua nocte, Perfer, in inmunda ponito corpus humo. At in.* III. *patientiam quoq. suam declarans,*

,, *Ergo ego ſuſtinui forib. tam ſaepe repulſus Ingeni*
,, *um dura ponere corpus humo. Propert. in.* I. *eodem*
,, *modo, quo Tibullus hoc loco, Et datur inculto tra-*
,, *mite dura quies.* Quid Tyrio recubare to
ro ſine amore ſecundo] *eſt in Sfortiae libro pro*
Toro, Solo, Amorem uero ſecundum idem ſignifi-
,, *cans alibi, Felix, cui placidus leniter adflat amor.*
- cum fletu nox uigilanda uenit.] *Idem poſt e-*
,, *leg.* VIII. *Eſt mihi nox multis euigilanda malis.*
Nam neq. tum plumae] *Hoc enim totum eſt, ſo-*
mnos quod inuitat leues. Non Veneris Ma
gnae] *parum, multumue, deficit certe hoc loco ali-*
quid. Sic enim video & ab alijs hoc fuiſſe adnota-
tum, & meo quodam veteri libro admoneor, vt id
putem. praeſertim cum ſuperiora, & quae ſequun-
tur, non uſq. quaq. inter ſe cohaereant, niſi quis di-
cat ad querellam illum inſtitutam redire, aut ſi
quid hoc aptius illi in mentem ueniat. Sed pro,
Non, eſt in veteribus libris, Num. omnino melius.
vt & olim Aldus edidit. Veneris magnae:
,, *Proper. in.* III. *Et Veneris magnae uoluitur ante*
,, *pedes.* Et mea nunc poenas impia lin-
gua luit] *Sic idem poſt in eleg.* III. *verba uocat*
,, *impia, dicta in deos. Non dicta in ſanctos impia ver*
,, *ba deos. Euripides in Hercule furente* Αφρονα λόγον
,, *dicit:* Αφρόνα λόγον ὀυρανίων μακάρων κατέβαλε ὡς
,, ἄρ᾽ οὐ σθένουσι θεοί - *Et Rhianus* - μακάρεσσιν ἐ-
,, πὶ ψόγον αἰνὸν ἰάπτει.
Sed erat etiam in veteribus libris, pro Luit, Tu-
lit.

lit. Alij monent in veterib. etiam libris sic legi. Vt mea nunc poenas impia lingua luat.
Non feror incaestus] *Hic quoq. Num pro, Non, legendum, ex veteribus libris.* Sertaq. de sanctis eripuisse focis] *De sanctis altaribus. Fumida cingatur Florentib. ara coronis.*
Non ego tellurem] *hi duo uersus in veterib. libris post sequentes duos leguntur. itaq. olim Aldus edidit.* - & miserum sancto fundere poste caput] *Quod calamitatis est, magniq. doloris argumentum. idq. post Varianam cladem fecisse dicitur Octauius. Sed pro Sancto in veteri libro Sfortiae legebatur, Tacto.* - dubitem procum
" bere templis] *Lucret. Nec procumbere humi*
" *prostratum, & pandere palmas Ante deum delu-*
" *bra.* Mox tibi non uanus saeuiet ipse Deus] *in veterib. libris est, Mox tibi non unus saeuiet vsq. Deus.* Vidi ego, qui iuuenum miseros lusisset amores.] *in multis veterib. libris, non, Iuuenum, sed Iuuenem. vt sit, Vidi ego iuuenem, qui miseros amores lusisset, eundem post senem, & quae sequuntur. Idem alibi, non multum*
" *dissimili sententia, Vidi iam iuuenem, premeret*
" *cum serior aetas, Maerentem stultos praeteriisse*
" *dies. Quae figura in optimis auctorib. insolens non est. In Sfortiae libro, pro Lusisset, Laesisset.*
Et sibi blanditias] *id uero esse miserrimum, ille*
" *docet senarius,* Γέρων ἐραστὴς ἐσχάτη κακὴ τύχη. *Quo de alienissimo ad amandum tempore plura post in eleg.*

eleg. VIII. - turba circumſtetit arta] *In veterib. quibuſdam, Circumterit atra.*

Deſpuit in mollis & ſibi quiſq. ſinus] *Quid eſſet, In ſinum deſpuere, iam dictum. niſi hic illud ſi gnificet, rideri propterea ſenem, uulgoq. contemni.*
„ *Plautus in Curg. Qui conſtitit, culpatur, conſputa-*
„ *tur, uituperatur. Eodem modo Theocritus in* Βουκο-
„ λίσκῳ. Τοιάδε μυθίζοισα, τρὶς εἰς ἑὸν ἔπτυσε κόλπον.

-tibi dedita ſeruit Mens mea.] *In veteri libro Sfortiae, non Dedita, ſed Debita. Sed illud, opinor, rectius. Dedita enim, id eſt, ualde data. vt & Fe-*
„ *ſtus interpretatur. Idem Tibullus in.* II. *Tu pro-*
„ *cul euentura uides, tibi deditus augur. Et Lucret.*
„ *in.* III. *Et ſimul in pugnae ſtudio quod dedita*
„ *mens eſt, Corpore cum reliquo pugnam caedesq. pe*
„ *teſcit. Ouid. quoq. in.* II. *Amor. Hos tua ſentimus*
„ *populus tibi deditus arma.* - quid meſſes

uris acerba tuas.] *Prouerbium id fuiſſe apparet.*

AD. MESSALLAM ELEGIA. III

IBITIS *Aegeas ſine me, Meſſalla, per undas,*
O vtinam memores ipſe, cohorsq. mei.
Me tenet ignotis aegrum Phaeacia terris.
Abſtineas auidas mors precor atra manus.
Abſtineas mors atra precor. non hic mihi mater,
Quae legat in maeſtos oſſa peruſta ſinus,
Non ſoror, Aſſyrios cineri quae dedat odores,

Et

Et fleat effusis ante sepulchra comis:
Delia non usquam: quae me cum mitteret urbe,
Dicitur ante omnes consuluisse deos.
Illa sacras pueri sortes ter sustulit: illi
Rettulit e triuijs omnia certa puer.
Cūcta dabant reditum. tamen est deterrita numquā,
Quin fleret, nostras respiceretq. uias.
Ipse ego solator, cum iam mandata dedissem,
Quaerebam tardas anxius usq. moras.
Aut ego sum causatus, aues dant omnia dira,
Saturni sacram me tenuisse diem.
O quoties ingressus iter, mihi tristia dixi
Offensum in porta signa dedisse pedem.
Audeat inuito ne quis discedere amore,
Aut sciat egressum se prohibente deo.
Quid tua nunc Isis tibi Delia. quid mihi prosunt
Illa tua toties aera repulsa manu.
Quidue pie, dum sacra colis, pureq. lauari
Te memini, & puro secubuisse toro.
Nunc dea, nunc succurre mihi. nam posse mederi
Picta docet templis multa tabella tuis.
Vt mea uotiuas persoluens Delia uoces
Ante sacras lino tecta fores sedeat,
Bisq. die, resoluta comas, tibi dicere laudes
Insignis turba debeat in Pharia.
At mihi contingat patrios celebrare penates,
Reddereq. antiquo menstrua tura lari.
QVAM *bene Saturno viuebant rege prius, quam*
Tellus in longas est patefacta vias.

Non

Non dum caeruleas pinus contempſerat undas,
Effuſum ventis praebueratq. ſinum,
Nec uagus ignotis repetens compendia terris
Preſſerat externa nauita merce ratem.
Ille non ualidus ſubijt iuga tempore taurus,
Non domito frenos ore momordit equus.
Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris,
Qui regeret certis finib. arua lapis.
Ipſae mella dabant quercus, ultroq. ferebant
Obuia ſecuris ubera lactis oues.
Non acies, non ira fuit, non bella, nec enſes
Inmiti ſaeuus duxerat arte faber.
Nunc Ioue ſub domino caedes, & uulnera ſemper.
Nunc mare, nunc leti mille repente uiae.
Parce, pater. timidum non me periuria terrent,
Non dicta in ſanctos impia verba deos.
Quod ſi fatales iam nunc expleuimus annos,
Fac lapis inſcriptis ſtet ſuper oſſa notis:
Hic iacet inmiti conſumptus morte Tibullus,
Meſſallam terra dum ſequiturq. mari.
Sed me, quod facilis tenero ſum ſemper amori,
Ipſa Venus campos ducet in Elyſios.
Hic choreae, cantusq, uigent, paſſimq. uagantes
Dulce ſonant tenui gutture carmen aues,
Fert caſiam non culta ſeges, totosq. per agros
Floret odoratis terra benigna roſis.
Ac iuuenum ſeries teneris immixa puellis
Ludit, & adſidue proelia miſcet Amor.
Illic eſt cuicumq. rapax mors uenit amanti,

Et gerit insigni myrtea serta coma.
At scelerata iacet sedes in nocte profun.
Abdita, quam circum flumina nigra sonant.
Tisiphoneq. inpexa feros pro crinib. angues
Saeuit, & huc illuc impia turba fugit.
Tum niger in turba serpentum Cerberus ore
Stridet, & aeratas excubat ante fores.
Illic Iunonem temptare Ixionis ausi
Versatur celeri noxia membra rota,
Porrectusq. nouem Titius per iugera terrae,
Adsiduas atro uiscere pascit aues.
Tantalus est illic, & circum, stagna: sed acrem
Iam iam poturi deserit vnda sitim.
Et Danai proles, Veneris quod numina laesit,
In caua Lethaeas dolia portat aquas.
Illic sit quicumq. meos uiolauit amores,
Optauit lentas & mihi militias.
At tu casta precor maneas, sanctiq. pudoris
Adsideat custos sedula semper anus.
Haec tibi fabellas referat, positaq. lucerna
Deducat plena stamina longa colo:
At circa grauib. pensis affixa puella
Paulatim somno fessa remittat opus.
Tunc veniam subito: nec quisquam nuntiet ante,
Sed videar caelo missus adesse tibi.
Tunc mihi, qualis erit, longos turbata capillos,
Obuia nudato Delia curre pede.
Hoc precor hunc illum nobis aurora nitentem
Luciferum roseis candida portet equis.

Hoc *de Messalla quid tandem statuerem, diu, multumq. dubitaui. nam, cum Tibulli aequalem illum fuisse necesse sit, Bibaculo, & Catone, & Catullo posteriorem fuisse oportet. & tamen auctor quisquis est libri de inlustrib. grammaticis, quo loco de grammaticorum appellatione multa disserit, horum supparem videtur facere. sic enim est*
» *apud illum: Messalla Coruinus in quadam epist.*
» *non esse sibi dicens rem cum Furio Bibaculo, nec*
» *cum Sigida quidem, aut litteratore Catone, &*
» *quae sequuntur. Aut igitur Messalla hic diutissime vixit, aut illorum se scripta non attigisse significat. Unde vero Messalla dicatur docet Se-*
» *neca in libro de breuitate uitae, cap.* XIII. *Sane*
» *& hoc ad rem pertineat, quod Valerius Coruinus*
» *primus Messanam vicit, & primus ex familia*
» *Valeriorum, vrbis captae in se translato nomi-*
» *ne, Messana appellatus est, paullatimq. vulgo*
» *permutante litteras, Messalla dictus est.*

Phaeacia tellus] *Ouid. in elegia de morte Ti-*
» *bulli, Sed tamen hoc melius, quam si Phaeacia*
» *Tellus Ignotum vili supposuisset humo.*

Abstineas auidas mors precor atra manus] *In omnib. fere libris veteribus, Mors modo nigra manus. Sed illud propter eam, quae sequi-*
» *tur, iterationem aptius. Ouid. in elegia de Ti-*
» *bulli morte, Scilicet omne sacrum mors importu-*
» *na profanat, Omnib. obscuras inicit illa ma-*
» *nus. At ipsum dicendi genus ab optimis auctori-*
» *bus*

bus frequentatum. Cic. in. III *. ad Att. Quod me ad vitam uocas, vnum efficis, vt a me manus abſtineam. Plautus in Pſeudolo. Credo in tenebris conſpicatus ſi ſis me, abſtineas manum. Et in Poenulo, Deos quoq. aedepol & amo, & metuo quib. ego tamen abſtineo manus. Nigram quoq. mortem Theocritus dixit.* θάνατος τε καὶ ἐκ πλάγυς περ ἐόντας εἴλεμελας. - non hic mihi mater] *Sequitur poſt illa, apud Ouidium, Hic certe manib. fugientes preſſit ocellos Mater, & in cineres ultima dona tulit. In votis ſolebat eſſe, mori in patria. alibi, triſte putabatur. Theocr. in epigram.* Καὶ γὰρ ἐγὼ τοιοῦτον ἔχω πότμον. ἀντὶ δὲ πολλᾶς Πατρίδος ὀθνείην κεῖμαι ἐφεσσάμενος. *Et alibi,* Εὔμιν ἔθαψαν ἑταῖροι ἐπὶ ξείνης ξένον ὄντα. Quae legat in maeſtos oſſa peruſta ſinus] *Sic Propert. An poteris ſiccis mea fata reponere ocellis, Oſſaq. nulla tuo noſtra tenere ſinu. Et in.* IV *. idem Propert. Oſſaq. legiſti, non illa aetate legenda Patris - Et, ut opinor, idem Propert. alibi. Noli nobilibus, noli conferre beatis, Vix uenit extremo qui legit oſſa die. Legebant autem oſſa, ac deinde componebant. Idem alibi Propert. Tu mea compones, et dices, Oſſa, Properti, Haec tua ſunt.*

Aſſyrios cineri quae dedat odores] *Sic alibi. Urantur pia tura focis, urantur odores, Quos tener e terra diuite mittit Arabs. Et in eandem ſententiam in.* III*. Pars quae ſola mei ſupe-*

" *ſuperabit corporis, oſſa Incinctae nigra candida*
" *veste legent, Et primum annoſo ſpargent collecta*
" *lyaeo, Mox etiam niueo fundere lacte parent.*
" *Poſt haec carbaſeis umorem tollere uentis, Atq. in*
" *marmoreo ponere ſicca domo. Illic quas mittit*
" *diues Panchaia merces, Eoiq. Arabes, diues &*
" *Aſſyria. Et noſtri memores lacrimae fundan-*
" *tur eodem, Sic ego componi verſus in oſſa velim.*
Quod autem odorib. oſſa condirentur, id uero externum fuit. Quod ſignificare Corn. Tacit.
" *uidetur in* XVI. *de Poppaeae corpore. Corpus,*
" *inquit, non igni abolitum, ut Romanus mos, ſed*
" *regum externorum conſuetudine differtum odori-*
" *bus conditur, tumuloq. Iuliorum infertur. At,*
quando primum coepta ſint cremari corpora, Plin. in. VII. *nat. hiſt. tradit.* Illa ſacras pueri ſortes ter ſuſtulit.] *Hae ligneae nonnumquam fuerunt, in quib. aliquid erat ſcriptum. & in ſitulam aquae plenam coniciebantur. quod e Plauti Caſina poteſt intellegi. nonnumquam etiam ſortes verſib. reddebantur, niſi ſi etiam in ligneis tabellis verſus erant inſcripti. Sed harum meminit Aelius Spartianus in Ale-*
" *xandro Seuero. Ipſe, inquit, cum vatem conſu-*
" *leret, hos accepiſſe dicitur uerſus, & primis*
" *quidem ſortibus: Te tenet imperium caeli, ter-*
" *raeq. mariſq. Cum uero primas ſortes dicat, plures fuiſſe facile intellegis, & cur ter illam ſortis ſuſtuliſſe Tibullus dixerit. Puerum uero e triuiis*
dicit,

dicit, λυχόντα, *qui cum sortibus in uicis appareret aut uocatus temere, minimeq. suspectus tollendis sortibus.* - illi Rettulit e triuiis omnia certa puer] *Pro Illi veter ib. in libris, Ille, ac pro Omnia, Omina.* Cuncta dabant reditum] *In veterib. libris, Reditus, multitudinis numero.* - deterrita numquam.] *Nusquam, in veterib. libris.* Quin fleret] *Quam fleret, in nonnullis. in nonnullis, Cum fleret. quod idem ualet. Sententia uero ipsa difficilior, & propter Cum particulae lectionem, & usum verbi Deterrita. Nam, si omnia bona omnino signa fuerant, cur deterreretur, vt fleret. facilius illud erat, & aptius, opinor, teneri illa non potuit, quin fleret, & quae sequuntur. Nisi pro Tamen particula, Tantum legamus. hoc sane sensu, bona omnino erant omina, quibus id proficiebat tantum, ne deterreretur umquam illa, cum me discedentem multis lacrimis prosequeretur.* Saturni sacram me tenuisse diem *In veterib. libris est, Timuisse, pro Tenuisse. Quod ad eius uero diei religionem attinet, nihil dum inueni, quo quid explicem. dubitari potest, diem ne Saturni cuiusq. dicat hebdomadis, an Saturnaliorum tempus. hoc probabilius. multa enim illis diebus agere nefas erat. Legitur etiam in veteribus libris, Saturni aut sacram.* Offensum in porta] *De pedis offensione, Valerius Max. Plinius, ceteriq. permulta. insignes etiam loci sunt, „ Ouidij in Amoribus. Omina sunt aliquid. modo,*

D „ cum

„ *cum discedere uellet, Ad limen digitos restitit icta*
„ *Nape. Et apud eundem Laodamia, Pes tuus of-*
„ *fenso limine signa dedit. Et in libris Metam. de*
„ *Myrrha, Ter pedis offensi signo est reuocata.*
- prohibente deo.] *Malo amorem ipsum intel-*
legere, quam Ianum. de quo quid scribat Festus
Pompeius, non sum equidem nescius. Sed illud
huic loco omnino aptius. Quid tua nunc
Isis tibi Delia] *in veterib. libris, Mihi, pro Ti*
bi. idq. magno consensu. Suam uero Isidem dicit,
„ *vt alibi, Suam Venerem.* Illa tua totiens
aera repulsa manu] *Sistra, opinor, ipsa intelle-*
git, quae ἀπὸ τοῦ σείειν *esse dicta scribit interpres He*
phaestionis. quae cuiusmodi fuerint, scire potest quis
quis in Valentiniani imp. nummos incidit, in quis
& ὀνοκεφάλου *est imago, & Hadriani imp. in qui-*
bus est, AEGYPTVS. *At Alexandri Imp. eadem*
species est in vetustissimo lapide Romae in Sanctae
Mariae Transtiberinae templo, scalptis vtrimq.
ramis laureis. Quidue pie, dum sacra co-
lis, pureq. lauari Te memini] *In veterib. li-*
bris ita dispunguntur haec Tibulli verba, vt ad
verbum, Memini, punctum sit adpositum. facilius
putabam, si, Memini, per parenthesim positum esse
intellegeretur. neq. enim parenthesis signo, quo
nunc vti solemus, veteres sunt usi. totamq. dispun-
gendi rationem longe aliam fuisse constat. Sed in sa
cris, aut antequam sacra facerent veteres idem ui
uo flumine lauabant. Sin alio illo modo malumus
intellegere,

intellegere, uel hic locus unus contra Capri, opinor, sententiam ostendit verbum Memini cum infinito tam instantis, quam praeteriti temporis posse coniungi. - & puro secubuisse toro] Ad
» deos enim caste adibant. Idem in. II. eleg. I. Vos
» quoq. abesse procul iubeo, discedat ab aris, Cui tu-
» lit hesterna gaudia nocte Venus. Apud Ouidium in. II. Fast. Omphale, atq. Hercules eandem ob
» caussam secubuere. Sic epulis functi, sic dant sua cor
» pora somno, Et positis iuxta secubuere toris. Caus-
» sa repertori uitis quia sacra parabant, Quae face
» rent pure, cum foret orta dies. Puro autem, libidinum, & impurae uoluptatis experte. quo modo Purum, & Impurum dixit Martialis in. XI. de Me
» neio. Nec purus esse, nec potest esse impurus. Isdem de sacris eandem prope querellam querens Pro-
» pertius in. II. Quidue tibi prodest uiduas dormire
» puellas, Sed tibi, crede mihi, cornua rursus erunt.

Vt mea uotiuas persoluens Delia uoces] Vota suscepta. id est, hymnos. quas idem statim uocat laudes. verbum autem Debet, ad votum pertinet susceptum. Sed est in veteri libro Sfortiae, Et mea.

Ante sacras lino tecta fores sedeat.] lino enim
» tectis Isidi sacra fiebant. Ouidius, Nunc dea lini
» gera colitur celeberrima turba. Et Suet. in Otho-
» ne, Sacra etiam Isidis saepe in linea religiosaq. ue-
» ste propalam celebrauit. Quo, vt uidebatur, habitu memini me Venetijs apud Andream Lauredanum sacerdotem Isidis uidere. E religione eadem

fuit, Sedere ante fores, & ante pedes, tum narrare etiam beneficia deorum. Proper. in. II. Ante tuosq. pedes illa ipsa adoperta sedebit, Narrabitq. sedens longa pericla sua. At mihi contingat] *In Vaticano est, Ac, non, At, & in extremo margine, pro Ac, Fac nec id, opinor, inscite.*

- patrios celebrare penates] *Peregre enim qui redibant, deos penates ibant salutatum. Senex, apud Terentium, e Sicilia reuersus, At ego, inquit, deos penates hinc salutatum domum diuertar.*

Reddereq. antiquo menstrua tura Lari] *Quem floribus bis ornabant quotannis. ture singulis mensibus. Antiquum uero Larem sic dicit, vt in. II. Rure puer uerno primum de flore coronam Fecit, & antiquis inposuit laribus. De ture, quo fiebat, Iuuen. O parui nostriq. Lares, quos ture minuto, Aut farre, & tenui soleo exornare corona. Lares autem & publici erant, & priuati. Plin. in. XXI. Sed Vaticano in libro Tura sic scriptum erat, vt aspirationis quidem abesset nota, supra tamen uocalem ipsam V. Asperi nota spiritus esset haec, ⊢, quod et in meo veteri Terentij exemplo accurate descripto obseruatum a librario animaduerti in Andriae prologo in verbo, Perintiam, supra uocalem. A. eodem posito aspirationis signo. quae vt olim fuerit scribendi ratio vetus, non ea tamen est uetustissima. neq. aut ullo in lapide, veterib. notis inciso, aut uetustissimo libro aliquo factum uideo. Sine eiusmodi enim signis spirituum, accentuumq. reliquorum*

quorum sua fere veteres scriptitabant. Quod ad verbum vero ipsum Tus, adtinet, magis equidem vetustissimi illius exempli Vergiliani codicis, quem Rodulphus Card. Carpensis mihi utendum dedit, fide, atq. auctoritate moueor, ut sine aspiratione ulla scribam, quam quo modo hodie scribunt. Etymonq. τοῦ θύειν mihi quidem tanti non fuit, ut ab optimi libri scriptione discederem. Quam bene Saturno uiuebant rege] *Quam bene: Vergilius, Ouidius, ceteriq. multa in eandem sententiam. Verg. in. I. Georg. Ouid. in. III. amor. eleg. VII. qui hunc simillime locum tractauit.*

Tellus in longas est patefacta uias] *Ouid. in.*
„ *II. Amorum: In longas orbem qui secuere vias.*
„ *Ac post idem Ouid. Si fuit in longas terra secanda*
„ *uias.* Nec uagus ignotis repetens compendia terris] *Compendia, quae lucra alibi uocat. In eandem prope sententiam Manilius in. I.*
„ *Et uagus incertum penetrauit nauita pontum, Fe*
„ *cit & ignotis itiner commercia terris. Et in. IIII.*
„ *Totq. per ignotas commercia iungere terras, Atq.*
„ *alio sub sole nouas exquirere praedas.*

Illo non ualidus] *cum sponte scilicet omnia uulgo nascerentur.* Non domito frenos] *Cum sponte pareret.* - non fixus in agris, Qui regeret certis finib. arua lapis] *Quo de lapide intellegenda sunt etiam Vergilij illa in. XII.*
„ *Saxum, immane, ingens, campo quod forte iacebat*
„ *Limes agro positus litem ut discerneret aruis.*

„ Ipsae mella dabant quercus] *Vergil. Et durae*
„ *quercus sudabant roscida mella. Et Ouid. Flumi-*
„ *na iam lactis, iam flumina nectaris ibant, Fla-*
„ *uaq. de uiridi stillabant ilice mella.* Non acies, non ira fuit, non bella, nec enses Inmiti saeuus duxerat arte faber.] *Multis hoc ipsum verbis, & Lucretius, & Vergilius. Sed in veterib. libris unitatis numero, Ensem, non, Enses.*

Nunc Ioue sub domino caedes, & uulnera] *ut illa quidem fuerunt sub Ioue nondum Barbato, ut ait Iuuenalis, ita haec eo iam imperante, tristia sunt consecuta. Sed in Colotij libro, alijsq. nonnullis pro, Et uulnera, repetitum, Nunc uulnera.*

Fac lapis inscriptis stet super ossa notis] *Non, ut nunc iacebant lapides illi sepulchrales.*

Hic iacet inmiti consumptus morte Tibullus] *in veteri libro Sfortiae erat, pro Morte, Marte. Sententia non inelegante. Consumi aliquem morte, & confici, sic dixit, ut & Horatius, Plagis*
„ *consumere. Caedimur, & totidem plagis consumi-*
„ *mus hostem. Mars autem ipse homicida etiam ab Homero dici solet.* – ducet in Elysios] *eodem in libro, Ad Elysios. Sic fere mortem significat.*
„ *in. III. enim, Elysios olim liceat cognoscere cam-*
„ *pos. Et Verg. in. I. Georg. Quamuis Elysios mire-*
„ *tur Graecia campos.* – totosq. per agros]
„ *ut & Verg. – undiq. totis Vsq. adeo turbamur a-*
„ *gris.* – terra benigna] *Idem in. III. Et*
„ *magnas messes terra benigna daret.*

Ac iuuenum ſeries teneris immixta puellis] *vetus Colotij liber habuit, Hic iuuenum ſeries. In Sfortiae libro eſt, Ac ſeries.* - & adſidue proelia miſcet amor] *intellegi hoc quidem poſſit & de iuuenum cum puellis congreſſu, ac concubitu. de quo Verg. At non in Venerem ſegnes, nocturnaq. bella. Et, de amantium ira. Bellum, ait Terentius, pax rurſum. Idem Tibullus poſt, eleg. x. At laſciuus amor rixae mala uerba miniſtrat, Inter & iratum lentus utrumq. ſedet. Ouid. in. II. de remedio Amoris. Saepe reas faciunt, & amant, ubi nulla ſimultas Incidit, admonitu liber oberrat amor. Amantium iram ſignificans Menander dixit.* Οργὴ φιλούντων ὀλίγον ἰσχύει χρόνον. *Exprimens hoc Terentius, Amantium irae amoris integratio eſt.* Et gerit inſigni myrtea ſerta coma.] *Myrtus, Veneri ſacra. hinc propterea ſibi coronas plectere amantes, ac conficere, ſolebant. Ouid. in. II. de arte amandi, Sertaq. odorata myrtea ferte coma. Amantes quoq. ipſos uita functos myrtea in ſilua errare dicit Vergilius in. VI. Hic quos durus amor crudeli tabe peredit, Secreti celant calles, & myrtea circum Silua tegit.* At ſcelerata iacet ſedes] *Eodem modo Ouid. in. IV. Metam. - illa ſorores Nocte uocat genitas graue & implacabile nomen Carceris ante fores clauſas adamante ſedebant, Deq. ſuis atros pectebant crinib. angues. Quam ſimul agnorunt inter caliginis vmbram, Surrexere deae. ſedes ſcelerata uocatur.*

Et quae ſequuntur, huic apta loco. Inpexa feros pro crinib. angues.] *Et Ouidij ſimilia illa,*
„ *& haec Vergilij in.* IV. *Geor-. caeruleosq. inplexae*
„ *crinib. angues. Legendumq. fortaſſe hoc loco, Inplexa.* Tum niger in turba] *In veteri libro erat, Hic niger. Pro eo autem, quod ſequitur, In turba, in omnib. fere eſt, In porta. Fabulas ipſas non attingam. ſunt enim ualde notae, & a poetis Graecis, Latinisq. tritae ſaepius, ac celebratae.*
- ſerpentum Cerberus ore Stridet] *legendum, Stridit. ut ſaepe Verg. Docti homines interpretantur, vel quod ſerratos dentes habeat.* χαρκαρόδοντα *enim illud dicit Heſiodus. vel quod in cauda draconem habere dicatur. vel quod ex Echidna, & Tiphaone cum Artho Gerionis cane & chimera natus ſit. Idem in.* IV. *Nec canis anguinea redimi-*
„ *tus terga caterua. Ouid. in.* III. *Amor. Et tria ui-*
„ *pereo fecimus ora cani.* Verſatur] *omnib. in libris erat, Verſantur, nec de eo dubitandum. idem poſt celerem rotam dixit, et verſare uerbo eſt uſus,*
„ *Verſatur celeri fors leuis orbae rotae.* Et Danai proles, Veneris quod numina laeſit] *in omnib. fere veterib. libris, Veneris quae numina laeſit.*
„ At tu caſta precor maneas] *Sic Horat. Diffi-*
„ *cilis mane. Eamq. vim uidetur habere, quam verbum apud Graecos,* Διατελεῖν. Haec tibi fabellas referat] *Hiſtorias, ut ait Flaccus, doceat, non tamen peccare docentes. hoc autem* κατὰ
„ τὸν ὁμηρικὸν ὀδυσσέα, *dictum uidetur* ἄτρεμας,

„ ἧσθαι

„ ἦσθαι καὶ ἄλλων μύθον ἀκούειν. Tunc ueniam subito, nec quisquam nuntiet ante.] *In veteri libro, qui eſt Florentiae in S. Laurentij, erat, Ne quiſquam.* Hoc precor hunc illum] *Quod in libro veteri, Haec precor. Ego vero legendum putabam, Hunc precor hunc illum, nobis aurora nitentem. Ac pro Nitentem, eſt etiam in quibusdam, Rubentem. Ouid. in.* III. *Amorum ſimiliter,*
„ *Hunc aurora diem, ſpectacula tanta ferentem,*
„ *Quamprimum croceis candida portet equis. Simi*
„ *liter optat poſt, elegia.* VII. *At tu natalis multos*
„ *celebrande per annos Candidior ſemper, candi-*
„ *diorq. ueni. Candidum uero nonnumquam mihi ſignificare uidetur idem, quod Laetum. Sic prope in excerptis Salluſti in epiſt. ad C. Caeſarem ſenem:*
„ *Contra, qui benignitate & clementia imperium*
„ *temperauere, his laeta, & candida omnia uiſa.*

AD PRIAPVM ELEGIA. IV

SIC *vmbroſa tibi contingant tecta, Priape,*
Ne capiti ſoles, ne noceantq. niues,
Quae tua formoſos cepit ſollertia. certe
Non tibi barba nitet, non tibi culta coma eſt.
Nudus, & hibernae producis frigora brumae,
Nudus & aeſtiui tempora ſicca canis.
Sic ego, tum Bacchi reſpondit ruſtica proles
Armatus curua ſic mihi falce deus.

O fuge

O fuge te tenerae puerorum credere turbae.
Nam causam iusti semper amoris habent.
Hic placet, angustis quod e quum compescit habenis:
Hic placidam niueo pectore pellit aquam:
Hic, quia fortis adest audacia, cepit: at illi
Virgineus teneras stat pudor ante genas.
Sed ne te capiant, primo si forte negabit,
Taedia, paullatim sub iuga colla dabit.
Longa dies homini docuit parere leones.
Longa dies molli saxa peredit aqua.
Annus in apricis maturat collib. vuas.
Annus agit certa lucida signa vice.
Nec iurare time. Veneris periuria uenti
Irrita per terras, & freta summa ferunt.
Gratia magna Ioui. vetuit pater ipse valere,
Iurasset cupide quidquid ineptus amor.
Perq. suas impune licet Dictynna sagittas
Adfirmes, crines perq. Minerua suos.
At, si tardus eris, errabis, transiet aetas.
Quam cito non segnis stat, remeatq. dies.
Quam cito purpureos deperdit terra colores.
Quam cito formosas populus alta comas.
Quam iacet, infirmae uenere ubi fata senectae,
Qui prior Elaeo est carcere missus, equus.
Vidi iam iuuenem, premeret cum serior aetas,
Maerentem stultos praeterijsse dies.
Crudeles diui, serpens nouus exuit annos.
Formae non ullam fata dedere moram.
Solis aeterna est Phoebo, Bacchoq. iuuenta:

Nam decet intonsus crinis utrumq. deum.
Tu, puero quodcumq. tuo temptare libebit,
Cedas. obsequio plurima vincit amor.
Neu comes ire neges, quamuis via longa paretur,
Et canis arenti torreat arua siti.
Quamuis praetexens picta ferrugine caelum
Venturam admittat imbrifer arcus aquam.
Vel si caeruleas puppi uolet ire per vndas,
Ipse leuem nemo per freta pelle ratem.
Nec te paeniteat duros subijsse labores,
Aut operi insuetas atteruisse manus.
Nec, uelit insidijs altos si claudere valles,
Dum placeas, umeri retia ferre negant.
Si volet arma, leui temptabis ludere dextra:
Saepe dabis nudum, uincat vt ille, latus.
Tunc tibi mitis erit: rapias tum cara licebit
Oscula: pugnabit, sed tamen apta dabit.
Rapta dabit primo, post offeret ipse uolenti,
Post etiam collo se implicuisse uolet.
Heu, male nunc artes miseras haec saecula tractant.
Iam tener adsueuit munera uelle puer.
Iam tu, qui Venerem docuisti vendere primus,
Quisquis es, infelix vrgeat ossa lapis.
Pieridas pueri, doctos & amate poetas,
Aurea nec superent munera Pieridas.
Carmine purpurea est Nisi coma: carmina ni sint,
Ex umero Pelopis non nituisset ebur.
Quem referent Musae, viuet, dum robora tellus,
Dum caelum stellas, dum uehet amnis aquas.

At

At, qui non audit Musas, qui vendit amorem,
Idaeae currus ille sequatur Opis.
Et tercentenas errorib. expleat vrbes,
Et secet ad Phrygios uilia membra modos.
Blanditijs uult esse locum Venus ipsa: querellis
Supplicibus, miseris flentib. illa fauet.
Haec mihi, quae canerem Titio, Deus edidit ore:
Sed Titium coniux haec meminisse vetat.
Pareat ille suae. vos me celebrate magistrum,
Quos male habet mulla callidus arte puer.
Gloria cuiq. sua est. me, qui spernentur amantes,
Consultent, cunctis ianua nostra patet.
Tempus erit, cum me, Veneris praecepta ferentem,
Deducat iuuenum sedula turba senem.
Eheu quam lento Marathus me torquet amore.
Deficiunt artes, deficiuntq. doli.
Parce puer quaeso, ne turbis fabula fiam,
Cum mea ridebunt uana magisteria.

SIC umbrosa tibi] *Tota haec est de arte amandi elegia. multaq. sunt eadem praecepta apud Ouid. praesertim quae pertinent ad obsequium. in.* II.
» *Obsequio tranantur aquae. Et quae sequentur,*
atq. ante haec, nonnulla. Sic, particula optan-
» *tes, adprecantesq. poetae vtuntur. Idem in.* II.
» *eleg.* V. *Annue, sic tibi sint intonsi Phoebe ca-*
» *pilli, Sic tua perpetuo sit tibi casta soror. Verg.*
» *in Bucol. Sic tibi cum fluctus subterlabere Sica*
» *nos, Doris amara suam non intermiscat vndam.*

Quae tua formosos cepit sollertia] *Eodem*

» *verbo*

verbo Propertius ſuo in amore vſus, Cynthia prima ſuis miſerum me cepit ocellis. Tralatum a venatione. Eodem modo Meleager: Κ' αὐτὸς ἔρως ὅπλανος ἐν αἰθέρι δέσμιος ἥλω Τοῖς σοῖς ἀγρευθεὶς ὄμμασι τιμάριον. Non tibi barba nitet, non tibi culta coma eſt.] *Numero eſt vſus, a ſe non alibi frequentato. Sic enim fere pentametrum facit, prior vt pars, quod ad temporum rationem attinet, poſterior eſſe non poſſit, niſi poſterioris caeſurae pes ſit triſyllabus. Aut igitur pentametri prioris caeſurae pes poſterior eſt triſyllabus, aut ita quidem ſe habet ipſe, vt transferri, inuertiq. propter temporum rationem partes non poſſint.* Producis frigora] *hiemem conficis. Sic, opinor, Horat. Noctem ſermone dixit extendere.* Sicca canis] *Inſuauior ſyllabarum Ca Ca concurſus, &, vt non nulli vocant, adlitteratio. Propert. in. II. idem ſignificans Canem ſiccum dixit, Venit enim tempus, quo torridus aeſtuat aer, Incipit & ſicco feruere terra cane.* - tum Bacchi reſpondit ruſtica proles.] *Bacchi enim filium fuiſſe Orum Thebanum, tradidiſſe adfirmat auctor magni Etymologici, in verbo, Ἀβαρνίδη.* Armatus curua ſic mihi falce deus] *Quia de deorum numero ſit agricolarum, falcem manu tenet, qua fures territat. Falcem enim agricolae inſigne eſſe, ac propterea Saturno etiam tributam fuiſſe, ſcribit Feſtus in verbis, Opima ſpolia.*

lia. Armatum vero dicit, telum tenentem, non
arma indutum. & Arma etiam illa, quae fe-
riunt, non tantum, quae muniunt, ac defendunt.
,, *Lucan. - arma tenenti Omnia dat, qui iusta*
,, *negat. Atq. ante hunc Horat. lib.* II. *Serm.*
,, *sat.* VII. *- velut si, Re uera pugnent, fe-*
,, *riant, vitentq. mouentes Arma viri. Et in Ibin*
,, *Ouid. Armatusq. tulit volnus inerme potens.*
- angustis quod equum compescit habenis] *Coercere verbo eodem in genere vsus Varius,*
,, *Quem non ille sinit lentae moderator habenae,*
,, *Qua velit ire, sed angusto prius ore coercens*
,, *Insultare docet campis, fingitq. morando.*
- niueo pectore pellit aquam] *Secat. Verg.*
,, *in.* IX. *- qualis Nereia Clotho, Et Galatea se-*
,, *cant spumantem pectore pontum. Niueo pecto-*
,, *re: idest, pulchro, & candido. vt & Theocri-*
,, *tus,* Χιονέας κατὰ σαρκός. - quia for-
tis adest audacia] *Adest, pro, est. Sic in.* IV.
,, *Si tibi de nobis mutuus ignis adest. Audacia*
fortis: alacris, non fortis propter consideratam
,, *periculorum susceptionem.* - at illi Vir-
gineus teneras stat pudor ante genas] *Ru-*
bor in genis, quod imprimis formam auget.
,, *Idem paene significans in.* III. *eleg.* IV. *Vt iu-*
,, *ueni primum virgo deducta marito Inficitur te-*
,, *neras ore rubente genas. Teneritas vero ipsa,*
cum pulchritudine fere coniuncta. Veteris poetae
,, *versus est, apud Hephaestionem.* Εἴ μοι γένοιτο

,, παρθένος

παρθένος καλῦτε καὶ τέρεινα. *Illud autem, quod fere Prouerbio dicebatur, etiam ad commendatio nem formae pertineat,* ἐπ' ὄμμασιν αἰδώς.

Sed ne te capiant] *in veteri libro Sfortiae, Sed te ne capiant. Atq. haec iam Tibullo respondentur, constantia se id adsecutum, vt etiam amaretur.* Longa dies homini docuit pare
„ re leones] *Ouidius in.* IV. *Tristium. Tempo-*
„ *re Poenorum compescitur ira leonum. Atq. ibi multa in hanc sententiam. Et apud eundem, Longa dies, idest longum tempus, in.* XIV. *Me-*
„ *tam. Tempus erit, cum de tanto me corpore par*
„ *uam Longa dies faciet - Et Vergil. in.* VI. *Do-*
„ *nec longa dies perfecto temporis orbe Concretam*
„ *exemit labem - Et in.* V. *Quam nec longa*
„ *dies, pietas nec mitigat ulla. Cic. Dies ipsa.*

Longa dies molli saxa peredit aqua] *Aptis-*
„ *simo est vsus verbo, quo & Lucretius, Nec ma-*
„ *re quae impendent vesco sale saxa peresa. Sententiam vero eandem praeter Choerilon, etiam*
„ *Bion expressit,* Ἐκ θαμινῆς ῥαθάμιγγος ὅκως λό
„ γος αἰεὶ ἰοίσας χ' ἁ λίθος ἐς ῥωχμὸν κοιλαίνεται.
„ *Et Propertius in.* II. *Sed tamen obscura teri-*
„ *tur robigine ferrum, Ferreus, in paruo saepe li-*
„ *quore silex.* Annus in apricis maturat
„ collib. uuas] *Ouidius, notato iam supra loco,*
„ *Tempus vt extentis etiam facit vua racemis,*
„ *Vixq. merum capiant grana, quod intus habent.*

Annus agit certa lucida signa uice] Τὰ φαινό
„ μενα.

,, μενα. de quib. etiam Ouid. in. I. *Fast. Lapsaq.*
,, *sub terras, ortaq. signa canam. Agi autem si-*
,, *gna dicit ab anno. Contra Verg. in.* I. *Georg.*
,, *- uos o clarissima mundi Lumina, labentem cae*
,, *lo quae ducitis annum.. Manil. in.* I. *simill-*
,, *me, Adtribuitq. suas formas, sua nomina signis,*
,, *Quasq. vices agerent, certa sub lege notauit. Et*
in eandem sententiam videtur illa scripsisse Theo
,, *philus ad Autolicum libro primo* ἥλιος. Καὶ σελή-
,, νη καὶ ἀστέρες στοιχεῖα αὐτοῦ εἰσιν εἰς σημεῖα καὶ εἰς και-
,, ρούς, καὶ εἰς ἡμέρας, καὶ εἰς ἐνιαυτοὺς γεγονότα. *Atq.*
idem sensisse Aristoteles, tempus ipsum definiens,
,, *videtur. Aratus* Σήματα *eodem modo dicit:* Αὐ-
,, τὸς γὰρ τάγε σήματ᾽ ἐν οὐρανῷ ἐστήριζεν. *Et inter-*
,, *pres:* Θέλει γὰρ τοὺς ἀστέρας σημεῖα λέγην τῶν καιρῶν
,, καλῶς δὲ τοὺς ἀστέρας σημεῖα εἶπε. Καὶ γὰρ ὁ ποιητὴς
,, τὸν κομήτην ἀστέρα σημεῖον εἶναι πολέμου λέγει, ἢ ναύ-
,, ταισι τέρας. - ueneris periuria uenti Inrita
per terras, & freta summa ferunt] *Idem in.*
,, III. *- periuria ridet amantum Iuppiter, & ven-*
,, *tos inrita ferre iubet. Totidem prope verbis Ouid.*
,, *in.* II. *de arte amandi. Iuppiter ex alto periuria*
,, *ridet amantum, Et iubet Aeolios inrita ferre no-*
,, *tos. Idem significans Propertius etiam in.* II.
,, *Non semper placidus periuros ridet amantes Iup*
,, *piter, & surda neglegit aure preces. Atq. idem ali-*
,, *bi, Hoc perdit miseras, hoc perdidit ante puellas,*
,, *Quidquid iurarunt, ventus, & vnda rapit. Isdem*
prope verbis Ouidius in. V. *Fast. ne fraudi sint*
,, *periuria,*

periuria, precari Mercurium videtur, Siue deum prudens alium, diuamue fefelli Abstulerint celeres improba verba noti. Et pereant veniente die periuria nobis, Nec curent superi, si qua locutus ero. Et in. III. Amorum. Scilicet aeterni falsum iurare puellis Di quoq. concedunt, famaq. numen habet. Sed ante hos omnes Hesiodus, Sophocles, Plato, Menander, & Callimachus. Hesiodus, vt adfirmat Apollodorus in. I. Bibliothecae. apud quem sic est, de Ino, & Ioue: Φωράθεις ὑφ' ἥρας τῆς μὲν κόρης ἁψάμενος εἰς βοῦν μεταμόρφωσε λευκήν. αὐτὴν δὲ ἀπωμόσατο μὴ συνελθεῖν. διὸ φησὶν Ησίοδος οὐκ ἐπισπᾶσθαι τὴν ἀπὸ τῶν θεῶν ὀργὴν τοὺς γινομένους ὅρκους ὑπὲρ ἔρωτος. Sophocles uero apud Stobaeum, Αφροδίσιος ὅρκος οὐκ ἐμποίνιμος. Et apud eundem Callimachus, vt ego quidem priorem versum legendum puto, Ωμοσεν ἀλλὰ λέγουσι θεῶν ποτε τοὺς ἐν ἔρωτι ὅρκους μὴ δύνειν οὔατ' ἐς ἀθανάτων. aut pro Θεῶν Legendum forte Θεάων. Plato apud Athenaeum in. XII. Πλάτων δὲ ἐν τῷ φησὶν ἡδονὴ μὲν γὰρ ἁπάντων ἀλαζονέστερον, ὡς δὲ λόγος καὶ ἐν ταῖς ἡδοναῖς ταῖς περὶ τὰ ἀφροδίσια, ἃ δὴ μέγιστα δοκοῦσιν εἶναι, καὶ τὸ ἐπιορκεῖν συγγνώμην εἴληφε παρὰ θεῶν.

Gratia magna Ioui] Est. Sic Terentius in Adelphis: Est dis gratia, & unde haec fiant – Ouid. eodem, quo Tibullus, modo. Gratia fama tibi. Atq. alibi. Gratia musa tibi.

Perq. suas impune licet Dictynna sagittas] Deorum omnium fortissimum Amorem dicit esse Menander, quod

eius unius caussa per ceteros deos peierant aman-tes. Eius versus apud Stobaeum sunt, Ερως δὲ τῶν θεῶν ἰσχὺν ἔχων πλείστην ἐπὶ τούτου δείκνυται, διὰ τοῦτον ἐπιορκοῦσι τοὺς ἄλλους θεοὺς. *Consuetudinem autem iurandi per deorum tela fuisse, videtur signi ficare Iuuenalis Sat.* III. *Per solis radios, Tarpe-iaq. fulmina iurat, Et Martis frameam, & Cyr-rhaei spicula vatis, Per calamos venaticis, pharetramq. puellae, Perq. tuum pater Aegei Neptune tridentem, Addit & Herculeos arcus, hastamq. Mineruae, Quidquid habent telor. armamentaria caeli. Sed pro Dictynna, in veterib. nonnullis est, Diana.* - transiet aetas] *Non insolens declinatio. Sic enim & Terentius, opinor. Et Carisius in.* II. *idem videtur tradere, his quidem uerbis: Item participium exiens, & genetiuus exeuntis in quarti ordinis futurum in Am est. sed cum in Bo effertur, quotiens est ex eo, quod est* πορεύομαι, *& quae ex ipso deriuantur. Romae, in Basilica Sancti Pauli, in veteri monumento,* NE. DENOMINE. EXIET. *pro,* EXIBIT. *&,* NE, *pro,* NEC.

Quam cito non segnis stat, remeatq. dies] *sic omnino distinguendum, haec vt simul legantur. Dies, inquit, hodiernus, atq. hic, qui nunc lucet, sol. id enim stare dicit, quam breui tempore it redit. Non te igitur ulla in amando satietas capiat, sed et inseruiendo, & amando dum per aetatem licet, tibi ne desis. Sed hoc ipsum cum iis, quae sequuntur,* ἀνακόλουθον *uidetur. ac, si per vetera liceret exem-*

pla,

pla, reicerem alio. Scilicet, vt post versum illum,
» *Post etiam collo se implicuisse uolet, legerentur haec*
» *ad illum usq. versum, Nam decet intonsus crinis*
» *vtrumq. deum. Sed in Angeli Colotij libro fuisse a-*
iunt, It, remeatq. dies. Non segnem diem sic dixit,
vt & Hipponax tempus, cuius versus est apud Sto
» *baeum hic,* Χρόνος δὲ φυγέτω σε Μηδὲ εἷς ἀργός.
Quam cito formosas populus alta comas] *In*
ueterib. libris esse adfirmant, Alba, pro Alta. in
ijs certe omnibus, quos uidi, Alta. itaq. Horat. in.
» II. *Carm. ode.* III. *Quo pinus ingens, altaq. popu*
» *lus.* Qui prior Elaeo est carcere missus
» equus] *Verg. in.* III. *Georg. Hic uel ad Elaei me*
» *tas, & maxima campi Sudabit spatia.*
Maerentem stultos] *Aiunt fuisse in veteri etiam*
libro, Celeres, pro, Stultos. Crudeles diui]
» *Andromache apud Ouid. in.* XIII. *Metam. Quid*
» *ue moror, quo me seruas damnosa senectus, Quo di*
» *crudeles, nisi quo noua funera cernam.*
- serpens nouus exuit annos] *In veteri libro*
Sfortiae, Exuat. In eandem sententiam Ouidius
» *in.* III. *de arte amandi. Anguibus exuitur tenui*
» *cum pelle senectus. Et Verg. in.* III. *Georg. de ser-*
» *pente, Cum positis nouus exuuijs, nitidusq. iuuenta*
» *Voluitur - Et Nicander in Theriacis:* Τῆμος ὅτ'
» ἀναλέων φολίδων ἀπεδύσατο γῆρας. *Plinius in.*
XXX. *membranam serpentes dicit exuere, idq. ca-*
» *nis ortu fieri negat. Vanum, inquit, esse arbitror, ca*
» *nis ortu angues cauda membranam exuere, quo-*

,, *niam neutrum in Italia visum est, multoq. minus*
,, *credibile, in tepidis regionibus tam sero exui. Pla*
,, *cidus Grammat. in Glossis: Reduuia, dicuntur spo-*
,, *lia serpentum, quib. quotannis senescentes sese ex-*
,, *uunt, quasi quib. exuti in iuuentam redeunt. di-*
,, *cuntur enim Induuiae, Exuuiae, Reduuiae.*

Formae non ullam fata dedere moram] *Non nullis in ueterib. libris, Non illam,* - Phoebo, Bacchoq.] *In nonnullis etiam, Baccho, Phoeboq. Aeternam uero iuuentam Columella in prooemio operis etiam Telluri tribuit.* - libebit, Cedas] *In ueteribus libris, Credas. ut & olim Manutius ediderat. In meo quodam etiam, Cedas.* - obsequio plurima uincit amor] *Plerumq. obsequendo alterius studijs amor, quod*
,, *uoluit, adsequitur. Terent. Obsequium amicos,*
,, *&c. Et Horat. Obsequio grassare - Et Propert. in.*
,, *I. Melanion nullos fugiendo Tulle labores Saeui-*
,, *tiam durae contudit Iasidos. Nam modo parthe-*
,, *nijs amens errabat in antris, Ibat & hirsutas ille*
,, *videre feras. Et Ouid. in. II. de arte multo plura*
de obsequio in amore. Quamuis praetexens picta ferrugine caelum] *Picea, pro Picta, fuisse dicunt in Colotij libro. mihi tamen hoc alterum probatur. Ac Vergil. in. III. Aen. sic quoq. uerbo Sub*
,, *texere est usus. Et fessum quotiens mutat latus, in*
,, *tremere omnem Murmure Trinacriam, & cae-*
,, *lum subtexere fumo. Et Ouid. in. XIIII. Metam.*
,, *de Circe. Quo solet & niueae uultum confundere lu*
,, *nae,*

" nae, Et patrio capiti bibulas subtexere nubes. Venturam admittat imbrifer arcus aquam] *Pro, Admittat, est in ueteri libro Sfortiae, nonnullisq. alijs, Amiciat. quod ex Annuntiet corruptum. Sed id quoq. alieno loco ponitur, fuitq. opinor grammatici glossema, uerbum, Admittat, interpretantis, paulatimq. in alienum immigrauit. in meo enim quodam libro aperte sic est, Annuntiet. Nisi forte quis etiam legi uelit, Alliciat. e quo corruptum sit, Amiciat. Sed hoc alij uiderint.*

- duros subiisse labores] *In ueteri libro fuisse ad firmant, Obiisse. ego hoc alterum in ijs, quos uidi, omnib. legi.* Aut operi insuetas atteruisse manus] *Pro, Operi, est in libro Sfortiae, & in quodam etiam meo, Opera. quod etiam placet. Legi etiam possit, Opere. Sed hoc nullo in libro. Atteruisse uero, in omnib. libris erat. nec enim nulli sunt, qui malint, Attenuasse. Et erat id scriptum etiam in Vaticani libri margine. utrumq. namq. bene latine dicitur. Ver. Ipse labore manum duro te*
" *rat. Et Propert. Num grauis imbelles atterit ha-*
" *sta manus. Illo etiam modo Lucret. in. I. - tum*
" *portas propter aena Signa manus dextras osten-*
" *dunt attenuari. Sed praeteritum ipsum uerbi Atteruisse insolens, nec dum mihi lectum alibi. Aristophanes apud Athenaeum in. IV. uerbo eodem*
" *similiter est usus:* Ὅστις δ' αὐτὴν αὐλοῖς καὶ λύραις κα-
" τατέτριμμαι χρώμενος εἶτα μεσκαπτειν κελεύεις.

Nec, uelit insidiis altos si claudere ualles]

Emendandum, quemadmodum in omnibus, Altus. Claudere autem valles, idem quod, Indagine cingere. Idem in. IV. Quis furor est, quae mens densos indagine colles Claudentem teneras Laedere velle manus. - umeri retia ferre negant] Ne cui mirum sit, si sine aspiratione, Vmeri, scripsi. ita enim in illo optimo, antiquissimoq. Ver. exemplo semper scriptum, & alijs vetustatis monumentis incisum repperi. Sed in veterib. libris fuisse aiunt, Umeris retia ferre neges. In ijs, quos vidi, haud aliter, atq. impressis in libris. Idem in. IV. similiter, Ipsa ego per montes retia torta feram. In eandem sententiam Ouid. in. X. Metam. de Apolline, Hyacinthum amante, Immemor ipse sui, non retia ferre recusat, Non tenuisse canes, non per iuga montis iniqui Ire comes, longaq. alit adsuetudine flammas. Et in. II. de arte amandi, Saepe tulit iusso fallentia retia collo; Et paullo post, Non te Maenalias armatum scandere siluas, Nec iubeo collo retia ferre tuo. Si uolet arma, leui temptabis ludere dextra] Leui, ut leuissime tangas. Ludere in hoc genere dixit Horat. Ludere qui nescit, campestrib. abstinet armis. Et Cic. de optimo genere oratorum. - post offeret] in omnibus, Adferat. ac pro, Post, in Colotij libro fuisse adfirmant, Mox. ut etiam scriptum legebam in veteri libro Sfortiae. - ipse uolenti] Ipsa, in veteri libro fuisse confirmant, & ita erat eodem in libro Sfortiae. Pro Volenti autem, erat in veteribus,

Roganti.

Roganti. - se implicuisse uolet] *Multis omnino in libris, Velit.* Iam tu, qui Venerem] *Ita etiam in Vaticano, sed emendatum supra, At tibi. In Marcelli Pontificis Max. libro superne emendatum, At tu qui.* - infelix urgeat ossa lapis] *Infelix, actiue posuit. Imprecatione hac uti solebant, et apprecatione etiam illa, quae est, in.* II. *eleg.* IIII. *Terraq. securae sit super ossa leuis. Qui locus eiusdem cum hoc est sententiae.* Pieridas pueri.] *Tota huius loci sententia multis ab Ouidio tractatur versibus in.* III. *de arte amandi, Carmina qui facimus, mittamus carmina semper. & quae sequuntur apud illum.* Carmine purpurea est Nisi coma] *in meis in Horatium commentationibus aliorum poetarum versus eiusdem sententiae posui. Atq. hoc sane loco perapposite Sapphus ipsius versus etiam posuissem illos, quorum est initium* Κατθανοῖσα δὲ κείσεαι, *qui sunt apud Stobaeum* περὶ ἀφροσύνης, *ni corrupti deprauatiq. sic essent, ut ullo modo corrigi non posse uiderentur. Purpuream uero comam pulchram dicit. id enim Purpureum nonnumquam valet. Tametsi non idem Seruius, versus interpretans Vergil. in.* I. *Georg. Apparet liquido sublimis in aere Nisus, Et pro purpureo poenas dat Scylla capillo. De quo etiam Nemesianus in Cynegetico, Non crimen Nisi, non saeuae pocula Circes. Et Statius in.* I. *Thebaid. Infames Scirone petras, Scyllaeaq. rura Purpureo regnata seni. Quo in loco interpres, Nisi cri*

nem purpureum, ac fatalem significari dicit. Oui. in. II*. de Ponto, ad Cottam, Purpureum idem sa-*
„ *ne, quod pulchrum, uidetur dicere: Sic tibi matu-*
„ *re fraterni funeris ultor Purpureus niueis filius in-*
„ *stet equis.* Idaeae currus ille sequatur O-
pis] *Grauis imprecatio. hoc tantum deprecans*
„ *malum Catullus dixit, Dea magna, dea Cybelle,*
„ *dea Dindymi domina Procul a mea tuus sit furor*
„ *omnis hera domo Alios age incitatos, alios age ra-*
„ *bidos.* Et tercentenas errorib. expleat
urbes] *Idest, Obeat. In Colotij libro fuisse adfirmant, Explicet, pro Expleat. in meo quodam est, Impleat. sed utrumq. hoc sane modo ab alijs acceptum scriptoribus nondum legi. nisi ita legendum sit, Et tercentenos errorib. impleat orbes. ut illum tot menses uelit errare. Implere autem quis orbes lunae dicatur, ut & Soles condere. Sed hoc alij uiderint.* Et secet ad Phrygios uilia mem-
„ bra modos] *Vilia membra: id est, pudenda. O-*
„ *uid. in Ibin. Attonitusq. seces, ut quos Cybeleia*
„ *mater Incitat, ad Phrygios uilia membra modos.*
„ *Et idem in.* IIII*. Fast. Caedunt iactatis uilia*
„ *membra comis. Modos autem, numeros, sonosq. di-*
„ *cit. Propert. in.* II*. Cur aliquis sacris laniat sua*
„ *bracchia cultris, Et Phrygis insanos caeditur ad*
„ *numeros. Et Ouid. in.* IIII*. Fast paulo ante illa,*
„ *Tibia dat Phrygios, ut dedit ante, modos.*
Blanditiis] *Duos hosce versus sic distinguo, ac lego, Blanditijs uult esse locum Venus ipsa: querellis*

Sup-

Supplicibus, miseris fletib. illa fauet. Haec mihi, quae canerem Titio] *Puero uidelicet formoso, aut ei, cuius Horat. meminit ad Iul. Florum.*
„ *Quid Titius, Romana breui uenturus in ora, Pin*
„ *daricae fontis qui non expelluit haustus. Titij Sabini meminit Tacitus in.* IIII. - deus edidit ore] πλεονασμός. *ut, Sic ore locuta est. Sic, opi*
„ *nor, Ouid. - tales edidit ore sonos.*
„ Tempus erit, cum me, Veneris praecepta ferentem] *Praecepta, quae post dicit Magisteria. quae Moschus, eodem uersans in genere, uocat* Διδάγματα. *Eius versus sunt apud Stobaeum* περὶ ἀφροδίτης.
„ *Ex quibus hic est:* Ταῦτα λέγω πᾶσιν τὰ διδάγματα
„ τοῖς ἀνεράστοις. *Pro Ferentem, esse adfirmant in veteri libro, qui est Florentiae, in Diui Laurentij Bibliotheca, Canentem.* Tempus erit: *sic Ver.*
„ *Turno tempus erit.* Deducat iuuenum plurima turba senem] *in Colotij libro fuisse testantur, ut etiam in Sfortiae, Diludat. sed illud rectius. Atq. in eandem prope sententiam, in quam Callimachus, cuius versus sunt apud Stobaeum,*
„ περὶ γῆρος, *illi:* Γηράσκει δ' ὁ γέρων κεῖνος ἐλαφρότερον
„ Κοῦροι τὸν φιλέουσι νέοι δέ μιν, οἷα τοκῆα χειρὸς ἐπ'
„ οἰκείην ἄχρις ἄγουσι θύρην. Eheu] *omnib. in libris est, Heu heu, atq. in optimo, veterrimoq. Vergilij libro, numquam Eheu.* -lento Ma
„ rathus me torquet amore] *Sic Horat. Lentis*
„ *ignib. uri. Et Ouid. in. III. de arte amandi*
„ *Ignib. hic lentis uretur, ut timida cera.*

- ne

- ne turbis fabula fiam] *In Colotij libro,& Florentino esse aiunt,ut in meo quopiam est, Turpis, non Turbis.quod placet.* Cum mea ridebunt uana magisteria] *Magisterium etiam optimi scriptores dixerunt. quo verbo saepissime vtitur Firmicus.*

ELEGIA. V

ASPER *eram,& bene discidium me ferre loquebar:*
At mihi nunc longe gloria fortis adest.
Namq. agor,vt per plana citus sola verbere turben,
Quem celer adsueta versat ab arte puer.
Vre ferum,& torque,libeat nec dicere quidquam
Magnificum, post haec horrida uerba doma.
Parce tamen: per te furtiui foedera lecti,
Per Venerem quaeso, compositumq. caput.
Ille ego,cum tristi morbo defessa iaceres,
Te dicor votis eripuisse meis.
Ipseq. ter circum lustraui sulpure puro,
Carmine cum magico praecinuisset anus.
Ipse procuraui,ne possent saeua nocere
Somnia, ter salsa deueneranda mola.
Ipse ego, velatus filo,tunicisq. solutis,
Vota nouem Veneri nocte silente dedi.
Omnia persolui: fruitur nunc alter umore,
Et precib. felix vtitur ille meis.
At mihi felicem vitam, si salua fuisses,
Fingebam demens, sed renuente deo.

Rura

Rura colam, frugumq. aderit mea Delia custos,
  Area dum messes sole calente teret.
Aut mihi seruabit plenis in lintrib. vuas,
  Pressaq. veloci candida musta pede:
Consuesset numerare pecus, consuesset amantis
  Garrulus in dominae ludere verna sinu.
Illa deo sciet agricolae pro uitib. vuam,
  Pro segete spicas, pro grege ferre dapem.
Illa regat cunctos, illi sint omnia curae,
  Et iuuet in tota me nihil esse domo.
Huc ueniet Messalla meus, cui dulcia poma
  Delia selectis detrahet arboribus:
Et, tantum uenerata uirum, hunc sedula curet,
  Huic paret, atq. epulas ipsa ministra gerat.
Haec mihi fingebam, quae nunc Caurusque, Notusq.
  Iactat odoratos vota per Armenios.
Saepe ego temptaui curas depellere vino:
  At dolor in lacrimas verterat omne merum.
Saepe aliam tenui: sed iam, cum gaudia adirem,
  Admonuit dominae, deseruitq. Venus.
Tum me discedens deuotum femina dixit,
  Et pudet, & narrat scire nefanda mea.
Non facit hoc verbis: facie, tenerisq. lacertis
  Deuouet, & flauis nostra puella comis.
Talis ad Aemonium Nereis Pelea quondam
  Vecta est frenato caerula pisce Thetis.
Haec nocuere mihi, quod adest huic diues amator.
  Venit in exitium callida lena meum.
Sanguineas edat illa dapes, atq. ore cruento

Tristia cum multo pocula felle bibat.
Hanc uolitent animae circum, sua fata querentes:
Semper & e tectis strix uiolenta canat.
Ipsa fame stimulante furens, herbasq. sepulchris
Quaerat, & a saeuis ossa relicta lupis,
Currat & inguinib. nudis, ululetq. per urbes,
Post agat hanc triuijs aspera turba canum.
Eueniet, dat signa Deus: sunt numina amanti.
Saeuit & iniusta lege relicta Venus.
At tu quamprimum sagae praecepta rapacis
Desere. nam donis uincitur omnis amor.
Pauper erit praesto tibi, praesto pauper adibit
Primus, & in tenero fixus erit latere.
Pauper in angusto fidus comes agmine turbae,
Subicietq. manus, efficietq. uiam.
Pauper ad occultos furtim deducet amicos,
Vinclaq. de niueo detrahet ipse pede.
Heu canimus frustra: nec uerbis uicta patescit
Ianua, sed plena est percutienda manu.
At tu, qui potior nunc es, mea furta caueto:
Versatur celeri sors leuis orbe rotae.
Non frustra quidam iam nunc in limine perstat
Sedulus, ac crebro prospicit, ac refugit,
Et simulat transire domum, mox deinde recurrit
Solus, & ante ipsas excreat usq. fores.
Nescio quid furtiuus amor parat. utere quaeso,
Dum licet. in liquida nat tibi linter aqua.

ASPER eram] *In eandem sententiam Propert.*
,, *in.* II. *Liber eram, & vacuo meditabar viuere*
,, *lecto.* Namq. agor, ut per plana citus so
la uerbere turben] *Turben, scripsi, Carisii*
auctoritatem secutus. Cuius haec sunt in. I.
,, *Turben. Tibullus, Namq. agor, vt per plana*
,, *citus sola verbere turben. Quem Maro.* VII.
,, *Turbonem vocat - tortus sub verbere turbo. &*
,, *ita putant dici debere hic Turben, quia et Homo,*
,, *et Tempestas, & Buxum eodem possint nominati*
,, *uo perhiberi. Imitatus autem videtur Theocri-*
,, *tum, apud quem in Pharmaceutria sic est:* Χ' ὠς
,, δινεῖθ' ὁ δὲ ῥόμβος ὁ χάλκεος, ἐξ ἀφροδίτης ὥς κεῖ-
,, νος δινεῖθ' ὁπόθ' ἡμετέρησι θύρησι. *Vergilius in.*
,, VII. *eadem vsus similitudine. Tum vero infe-*
,, *lix ingentib. excita monstris, Immensam sine*
,, *morte furit lymphata per vrbem. Ceu quondam*
,, *volitans torto sub verbere turbo, Quem pueri ma*
,, *gno in gyro vacua atria circum Intenti ludo exer*
,, *cent, ille actus habena Curuatus fertur spatiis.*
Et apud Plautum meretrix, idem significans, in
,, *Cistellaria, Mihi istum hominem vellem dari, vt*
,, *ego illum vorsarem. Sappho, verbo Versare eo-*
,, *dem in genere vsa, dixit:* Ἔρως δ' αὖτέ μ' ὁ λυσι-
,, μελὴς δονεῖ. Quem tener adsueta uersat
ab arte puer] *Nonnullam enim eius rei artem*
,, *fuisse demonstrat Ouid. in.* II. *Tristium, Hic ar-*
,, *tem nandi praecipit, ille trochi. Sed erat in ve-*
teri libro Sfortiae non Celer, sed Tener.

Vre

Vre ferum] *Hi duo versus mihi quidem suspecti sunt, & propter ἀνακόλουθα, & propter ipsum genus dicendi. Nam, si veniam sibi dari postulat, cur huic aliena sententiae interposuit. deinde, cur idem bis dixit, Libeat nec dicere quid quam: &, quod idem valet, statim subicit, Post haec horrida verba doma.* Parce tamen] *Qui olim asper eram, neq. discidium facile ferre iactabam, idem nunc tamen veniam peto.* - per te] *In veterib. libris omnibus, iterum, Parce. praue omnino.* - furtiui foedera lecti] *Qualia sunt etiam illa foedera apud Propertium in.* III. *Foedera sunt ponenda prius, seruandaq. iura.* - compositumq. caput] *tuum istud compositum, atq. ornatum caput. neq. enim aptum puto, si manes cari capitis intellegamus.* Ipseq. ter circum lustraui sulpure puro] *Sulpur, sine aspiratione scripsi, secutus Vergiliani illius libri fidem. Sed erat in veteri Sfortiae libro, multisq. alijs, non Ter, sed Te. vt a se illam circum lustratam significet. In Florentino esse adfirmant, Ipse ego te circum. Propert. in.* IV. *alteram illam tueri lectionem videtur, Imperat & totas iterum mutare lacernas, Terq. meum tetigit sulpuris igne caput. Et quae sequuntur. Puro autem, vel quod in sacris adhiberetur, vel ab effecto. Sic Ouid. Caerulei fiunt puro de sulpure fumi. Iuuenal. Sat.* II. *quae in lustratione adhiberentur, enumerans - quo-*

„ *tiens hinc talis ad illos Vmbra uenit, cuperent,* „ *lustrari si qua darentur Sulpura cum taedis, &* „ *si foret umida Laurus. Lustrationis quoq. sulpureae, ut sic dicam, meminit etiam Propert. in.* IV. „ *Dein quemcumq. locum externae tetigere puellae, Sufficit & pura limina tergit aqua. Inperat* „ *& totas iterum mutare lacernas, Terq. meum* „ *tetigit sulpuris igne caput.* - praecinuisset anus] *In ueteri Sfortiae libro est, Procubuisset. In Vaticano, Pertimuisset. In alio quodam, Praetimuisset. Sacra ipsa, siue ueneficia ignota: nihil igitur dijudicare possumus.* Ipse procuraui] *In Florentino testantur esse, Ipse ego curaui. Procurare uerbum in religionib. idem fere, quod Expiare. Eiusmodi uero mala somnia idem commemorat, & lib.* II. *eleg.* VI. *&.* III. *eleg.* IIII. - ter salsa deueneranda mola] *In omnib. fere libris veterib. non Salsa, sed Sancta. Passiue uero Deueneranda, ut & Horat. Venerata Pales. Videndum* „ *autem, an Deueneranda dixerit, quasi Deprecanda, & auerruncanda. Ter sanctam dixit* „ *molam salsam, quod, ut scribit Plinius, nulla si*„ *ne salsa mola sacra fiant. Est enim apud illum.* „ *lib.* XXXI. *Maxime tamen in sacris intellegitur* „ *auctoritas, quando nulla conficiuntur sine mola* „ *salsa.* Ipse ego, uelatus filo, tunicisq. solutis] *Filum fortasse dicit uestem lineam. Tegumentum capitis esse hoc uidetur apud Arno-*

„ *bium*

„ *bium in.* VI. *aduersus gentes. Itaque, inquit, ar*
„ *tifices omnes ipsis isdem qui temporib. extiterunt.*
„ *quibusq. primas dabat exprimendarum similitu*
„ *dinum veritas, omni cura, studioq. certabant,*
„ *filum capitis prostituti Cythereia in simulachra*
„ *traducere. Velato autem capite veteres sacra so*
litos facere, nemo nescit. Vota nouem Veneri nocte silente tuli] *In Sfortiae, ut in nonnullis alijs, non Veneri, sed Triuiae. Nisi si Venerem exquisita aliqua ratione eandem, quam Triuiam, velimus esse. Amantes quidem certe Lunam precari solitos, ostendimus in commentationib. in Horatium. Vota tuli: obtuli, solui. Nouem uero, propter imparem numerum, qui sacer, et dis gratus. vel quod is numerus fuerit ἐν μυστηρίοις.* Area dum messes sole calente
„ teret] *Sic Verg. in Georg. - pingues palea*
„ *teret area culmos. Similiter Martialis, Messes*
„ *area dum ferit crepantes. Nisi pro, Ferit, Terit,*
forte sit legendum. Aut mihi seruabit plenis in lintrib. uuas] *In Colotij libro pro, Aut, Et. Lintres autem eiusmodi veteres Na-*
„ *uias dicebant. Nauia, inquit Festus Pompe-*
„ *ius, est uno ligno exculto, ut nauis, quo utuntur*
„ *alueo in uindemia. Romae autem duas vidi in*
veterib. saxis exscalptas vindemias, alteram sub Ianiculi montis radicibus, qua cliuus ad S. Petri Montaurei ducit, muro cohaerens. alteram ad domus Porciorum ualuas. in his Nauiae, siue

lintres,

lintres. Pressaq. ueloci candida musta pede] *In Vaticano, & Marcelli Pont. Max. alijsq. nonnullis non Candida, sed Pinguia. Candidi quidem musti Plinius meminit in.* XIIII. *Talpana nigra candidum facit mustum & albi musti candidi Sextarij.* XX. *Pinguia musta dixit etiam Manilius. in.* III. *Aut reputat Bacchum per pinguia musta fluentem. Atq. alibi, Pinguiaq. impressis despument musta racemis.* Consuesset numerare pecus] *In omnib.: libris ueteribus, Consuescet. Numerare pecus ut & Vergil. in Bucol. Bisq. die numerant pecus. Atq. alibi. Cogere donec ouis stabulis, numerumq. referri Iussit. Et in.* IV. *Georg. Consedit scopulo medius, numerumq. recenset. Et Callimachus in Cereren, eodem modo,* - ἐν ὀθρυιποίμνι ἀριθμεῖ. Pro segete spicas] *In ueterib. libris, Pro segete & spicas.* Et iuuet in tota me nihil esse domo] *Adiuuet, in multis omnino libris. quo probabilius est illud, quod in Colotij libro legebatur, At iuuet. Martialis in.* XIIII. *de Tibullo totidem prope uerbis, Vssit amatorem Nemesis lasciua Tibullum, In tota iuuit quem nihil esse domo. Sed mirum illud, quod Nemesi dictum putet Martialis, quod hic Deliae dicitur. nisi forte eadem utroq. nomine intellegitur. Nihil esse, dixit eodem modo Cic. in.* I. *epist. ad Att. Ille alter ita nihil est, ut plane, quid erit, nesciat.* - selectis detrahet arboribus] *In nonnullis, Detrahat.*

bat. Et,tantum uenerata uirum, hunc se
dula curet] *sic in omnib. fere libris ueteribus.*
In Colotiano,& Florentino fuisse intellego, Huic. u-
trumq. praue. melius in Sfortiae libro legebam u-
na plus particula, Et, tantum uenerata uirum,
hunc & sedula curet. - Caurusque] *eodem*
in libro, Eurusque. Iactat] *Sic de ijs rebus*
loquebantur, quas obliuione sempiterna inuolui,
atq. obrui volebant. uel quae frustra fiebant. Sae-
,, *pe sic Horat. & Catullus. & Apollonius in. I.-*
,, ἀλλ᾽ ἀνέμοισι Δώομεν ἀμπλακίην, ὡς καὶ πάρος ἀμμε-
,, νέοντες. - temptaui curas depellere uino]
in optimo Vergilij exemplo, Tempto, semper scri-
ptum legebam. a qua ratione non discedo. Horat.
,, *eodem modo, quo hic Tibullus, Nunc uino pellite cu*
,, *ras.* Saepe aliam tenui] *Idem alibi. Te*
,, *tenet, absentes alios suspirat amores. Et, Te te-*
,, *neam moriens deficiente manu.* - cum
gaudia adirem] *Gaudia, & Praebere gaudia,*
quo sensu ab his poetis diceretur, exposui in com-
mentationibus in Horatium. Tum me dis-
cedens deuotum femina dixit] *Eodem in il-*
lo laudatissimo Vergil. exemplo, Femina, sine di-
phthongo. idq. perpetuo, ac uerissime. Deuotum uero
,, *sic dixit, ut et post, eleg. VIII. Num te carminibus,*
,, *num te pallentib. herbis Deuouit tacito tempore*
,, *noctis anus. Et Ouid. in. III. Amor. eleg. VI.*
,, *Num mea Thessalico languent deuota ueneno Cor*
,, *pora. Et idem Ouid. post. Aut te traiectis Aeaea*
,, *uenefica*

„ *ueneficauenis Deuouet, aut alio lassus amore ue-*
„ *nis. Ac Suetonius in Caligula, Clientelas, inquit,*
„ *diu uexanti, non prius succensere in animum indu*
„ *xerit, quam ueneficijs quoq. & deuotionib. impu-*
„ *gnari se senserit.* Et pudet, & narrat scire nefanda mea] *in ueterib. etiam libris legi adfirmant, Et dominae narrat, & quae sequuntur.*
„ *Ouid. in. II. de remed. amoris similiter, Et pudet,*
„ *& dicam. Sim illud malumus, Mea fortasse mutandum sit in Meae. Vt illa quidem se dicat non nescire nefanda, ipsa nimirum ueneficia, dominae meae.* Non facit hoc uerbis] *Huic quasi respondens addit, nullo id fieri magico ministerio. Sed ueterib. in libris etiam fuisse dicunt, non Verbis, sed Herbis. quod ipsum probabile. Idem enim*
„ *post, eleg. VIII. Num te carminibus, num te pallen*
„ *tib. herbis. Quae uerba iam supra posui.*
Talis ad Aemonium Nereis Delea quondam] *Nonnullis in ueterib. libris, Nereis quae. In alijs, Nereisq. Legendum fortasse sit, Nereis quoq. Sed & trisyllabum etiam posuit Manilius in. V.*
„ *Extulit & liquido Nereis ab aequore uultum.*
Vecta est frenato caerula pisce Thetis] *Ad*
„ *specum scilicet, quem eleganter describit Ouid. Est*
„ *specus in medio: natura factus, an arte, Ambigu-*
„ *um est, magis arte tamen, quo saepe uenire Frena-*
„ *to delphine sedens Theti nuda solebas. Illic te Pe-*
„ *leus, dum somno uicta iacebas, Occupat. Et Bal-*
„ *bus. Hic sperata sedens Tyrrheni litore pristis Pe*

" *leos in thalamos uehitur Thetis, aequora delphin*
" *Corripit, & silet haec detecta ad lumina Palla.*
- & e tectis strix uiolenta canat] *Verg. in.* VII.
" *de Allecto, At saeua e speculis tempus dea nacta*
" *nocendi, Ardua tecta petit, stabuli de culmine sum*
" *mo Pastorale canit signum, cornuq. recuruo Tar-*
" *taream intendit uocem. & quae sequuntur.*
- herbasq. sepulchris Quaerat] *in ueteri libro esse aiunt, Escasq. sepulchris. Cui simile esset & il-*
" *lud Catulli - saepe quam in sepulchretis Vidistis*
" *ipso rapere de rogo cenam.* Post agat hanc triuiis] *in ueterib. libris omnibus, E triuiis, non, Hanc triuijs. vt absolute positum sit, Agat.*
" *Non multum dissimili sententia Horat. in.* V. *Se-*
" *nem quod omnes rideant, adulterum latrent Subur*
" *ranae canes. Sed idem Agere hoc modo, neq. tran*
" *sitiue posuit eodem in libro. Nam qualis aut mo-*
" *lossus, aut fuluus Lacon, Amica uis pastoribus,*
" *Agam per altas aure sublata niues, Quaecumq.*
" *praecedet fera.* Eueniet] *sic erit. quamquam ueteri in libro legi etiam adfirmant, Euenient.*
" *Idem post, Euentura precor.* -dat signa Deus]
" *idem post, eodem loco, Uiden ut felicib. extis, &*
" *quae sequuntur. Et Ouid. in.* III. *Amor. Annuit, et*
" *motu signa secunda dedit.* - sunt numina amanti] *uel fauent, uel peccanti irascuntur. Idem*
" *alibi, Peccare paranti Sit deus, occultos qui uetat*
" *esse dolos.* - nam donis uincitur omnis amor] *in ueterib. libris etiam fuisse adfirmant,*

Non,

Non,pro Nam. quod esse magis e sensu nonnull.
contendunt. Ac pro Amor, in Colotiano quidem,
Amans. Pauper erit praesto tibi,praesto
pauper adibit] In Vaticano pro,Tibi,Nam,lege
bam. Pauper ad occultos furtim dedu-
cet amicos] In ueterib. libris etiam sic esse testan-
tur,Pauper ad excultos furtim deducet amantes.
- nec uerbis uicta patescit Ianua] in ueteri li-
bro Card. Sfortiae pro,Patescit,legebam, Fatiscit.
„ Verg. uerbo illo usus in. II. Aen. Apparet domus
„ intus,& atria longa patescunt. Vinclaq.de
„ niueo detrahet ipse pede] sic Terentius: So-
„ ccos detrahunt. Vincula uero Calciamenta dicit,
„ ut Ouid. in. II. Fast. Rumpebant magni uincu-
„ la parua pedes. Et in. III. Metam. Vincla duae
„ pedib. demunt. Et in. III. de arte amandi, Arida
„ nec uinclis crura resolue tuis. Et Ver. in. III. Aen.
„ Vnum exuta pedem uinclis. At tu, qui po-
tior nunc es,mea furta caueto] Pro, Nunc es,
erat in Vaticano scriptum,Vinces. Pro Caueto, in
omnib. fere libris, Timeto. - mea furta:
Furtiuos concubitus. Versatur celeri fors
leuis orbae rotae] in plerisq. veterib. libris,
Sors,non Fors,idest,fortuna. In eandem senten-
„ tiam Propertius in. II. Omnia uertuntur,certe uer
„ tuntur amores,Vinceris,aut uincis,haec in amore
„ rota est. Et Plautus in Cistellaria, Iactor,crucior,a-
„ gitor,stimulor, versor in amoris rota. Ammianus
„ Marcellinus in. XXVI. de rota fortunae. Ea,inquit,

» *victoria ultra homines Procopius sese efferens, &*
» *ignorans, quod quiuis beatus versa rota fortunae*
» *ante vesperum potest esse miserrimus.* Sedulus, ac crebro prospicit, ac refugit] *in veteribus libris legi adfirmant, Sedulus, & crebro prospicit, atq. fugit.* -& ante ipsas excreat usq. fores] *in veteri libro Sfortiae, & Marcelli Pont. Max. & Vaticano, Excreat ipse fores.*

Nescio quid furtiuus amor parat] *in Colotiano fuisse testantur, Nescis.* In liquida nat tibi linter aqua] *idest, vtere occasione, quam tibi praesens fert fortuna. translatio nota. non haeret*
» *enim linter in macra, vt ille dixit, aqua. Et Verg.*
» *dixit, Natat vincta carina. Sed in Sfortiae, et Marcelli Pontificis, libris pro, Nat, Iam. Sit etiam fortasse haec sententia, Lubricus amor est, atq. instabilis, & paullo momento mutabilis, vt in aqua linter leui aura huc uel illuc impellitur. Simile illud*
» *Horatij. - tu dum tua nauis in alto est, Hoc age,*
» *ne mutata retrorsum te ferat aura.*

ELEGIA. VI

SEMPER *vt inducar, blandos offers mihi vultus:*
Post tamen es misero tristis, & asper Amor.
Quid tibi saeuitiae mecum est. an gloria magna
Insidias homini composuisse deum.
Iam mihi tenduntur casses, iam Delia furtim
Nescio quem tacita callida nocte fouet.
Illa quidem tam multa negat: sed credere durum est.

Sis

Sic etiam de me pernegat illa viro.
Ipse miser docui, quo posset ludere pacto
Custodes. eheu nunc premor arte mea.
Fingere tunc didicit caussas, cur sola cubaret,
Cardine tunc tacito vertere posse fores.
Tunc sucos, herbasq. dedi, quis liuor abiret,
Quem facit impresso mutua dente Venus.
At tu fallacis coniux incaute puellae,
Me quoq. seruato, peccet vt illa nihil,
Neu iuuenes celebret multo sermone caueto;
Neue cubet lasso pectus aperta sinu.
Neu te decipiat nutu, digitoq. liquorem
Ne trahat, & mensae ducat in orbe notas;
Exibit quam saepe time, seu uisere dicet
Sacra Bonae marib. non adeunda deae.
At, mihi si credas, illam sequar vnus ad aras;
Tum mihi non oculis sit timuisse meis.
Saepe, uelut gemmas eius, signumq. probarem,
Per caussam memini me tetigisse manum.
Saepe mero somnum peperi tibi: at ipse bibebam
Sobria supposita pocula victor aqua.
Non ego te laesi prudens: ignosce fatenti:
Iussit Amor. Contra quis ferat arma deos.
Ille ego sum, nec me iam dicere vera pudebit,
Instabat tota cui tua nocte canis.
Quid tenera tibi coniuge opus, tua si bona nescis
Seruare. frustra clauis inest foribus:
Te tenet, absentes alios suspirat amores,
Et simulat subito condoluisse caput.

At mihi seruandum credas. non saeu a recuso
Verbera, detrecto non ego uincla pedum.
Tunc procul absitis, quisquis colit arte capillos,
Effluit effuso cui toga lapsa sinu:
Quisquis & occurret, ne possit crimen habere,
Stet procul, aut alia stet procul ante via.
Sic fieri iubet ipse Deus, sic magna sacerdos
Est mihi diuino vaticinata sono.
Haec, ubi Bellonae motu est agitata, nec acrem
Flammam, non amens uerbera torta timet,
Ipsa bipenne suos caedit uiolenta lacertos,
Sanguineq. effuso spargit inulta deam.
Statq. latus praefixa ueru, stat saucia pectus,
Et canit euentus, quos dea magna monet.
Parcite, quam custodit amor, uiolare puellam:
Ne pigeat magno post didicisse malo.
Attigerit, labentur opes, ut vulnere nostro
Sanguis, ut hic ventis diripiturq. cinis.
Et tibi nescio quas dixit mea Delia poenas.
Si tamen admittas: sit precor illa leuis.
Non ego te propter parco tibi, sed tua mater
Me monet, atq. iras aurea vincit anus.
Haec mihi te adducit tenebris, multoq. timore
Coniungit nostras clam taciturna manus.
Haec foribusq. manet noctu me affixa, proculq.
Cognoscit strepitus me veniente pedum.
Viue diu mihi, dulcis anus: proprios ego tecum,
Sit modo fas, annos contribuisse velim.
Te semper, natamq. tuam te propter amabo:

Quidquid agit, sanguis est tamen illa tuus.
Sit modo casta, doce, quamuis non uitta ligatos
Impediat crines, nec stola longa pedes.
Et mihi sint durae leges, laudare nec ullam
Possum, quin oculos, adpetat illa meos.
Et, si quid peccasse putor, ducorq. capillis
Inmerito, proprias proripiorq. vias.
Non ego te pulsare velim: sed, venerit iste
Si furor, optarim non habuisse manus.
Nec saeuo sis casta metu, sed mente fideli
Mutuus absenti te mihi seruet amor.
Nam quae fida fuit nulli, post uicta senecta,
Ducit inops tremula stamina torta manu,
Firmaq. conductis adnectit licia telis,
Tractaq. de niueo vellere dente putat.
Hanc animo gaudente vident, iuuenumq. cateruae
Commemorant merito tot mala ferre senem:
Hanc Venus ex alto flentem sublimis olympo
Spectat, &, infidis quod sit acerba, monet.
Haec alijs maledicta cadant. nos, Delia, amoris
Exemplum cana simus uterq. coma.

SEMPER ut inducar, blandos offers mihi uultus] *in veteri libro Sfortiae, Inducas, non Inducar. Verbo eodem sic utitur Catullus in Alfenum, Certe tu te iubebas animam tradere me quoq. Inducens in amorem – Et Horat. in. II. Serm. – Ne si facies, ut saepe, decora Molli fulta pede est, emptorem inducat hiantem. Et Festus in uerbo, Adlicit, Hinc, inquit,*

inquit, descendit, Inlicere, et Oblectare, idest frustrãtem inducere. Et in uerbo, Lacit, quod interpretans inquit, Decipiendo inducit. in fraudem inducit. Et Velius Longus, de Orthographia, Pelliciendo, inquit, quod est Inducendo, geminat. L. Pellicere malunt, quam Perlicere. Idem prope significans Lucret. in. I. dixit - Quo quamq. inducere pergis. Translatum fortasse sit. nam in laqueos se quis inducere Latine dicitur. Cicero in. IIII. libro in Verrem, Hic uidete, in quot laqueos se induxerit. Sic enim vidisse se emendatum pro, Induerit, mihi adfirmauit Honoratus Ioannius Episcopus Oximensis. Idemq. in. IIII. Commentariorum C. Caesaris de bello Gallico legebat, Se ipsi acutissimis uallis inducebant. Itaq. in veteri libro eruditissimi vir, Hieronymi Suritae, fuisse testabatur.

Iam mihi tenduntur casses] *in veterib. libris omnibus, vt & olim Aldus ediderat, Nam, non, Iam.* Nescio quem tacita callida nocte fouet] *Tacita nocte. Catullus, Cum tacet nox. Idem Tibullus alibi, Nocte silente. Verg. Per amica silentia noctis.* Illa quidem tam multa negat] *Ouidius, hunc Tibulli locum totidem prope verbis repetens, quae sit vera multorum lectio verborum docet. Sunt autem illius haec in. II. Tristium, Credere iuranti durum putat esse Tibullus, Hoc etiam de se quod neget illa viro. Fallere custodem demum docuisse fatetur, Seq. sua miserum nunc ait arte premi, Saepe, uelut gemmam do*

„ minae, signumq. probaret, Per caussam meminit
„ se tetigisse manum. Utq. refert, digitis saepe est nu
„ tua. locutus, & tacitam mensae duxit in orbe no-
„ tam. Et, quibus e sucis abeat de corpore liuor, Im-
„ presso fieri qui solet ore, docet. Deniq. ab incauto ni
„ mium petit ille marito, Se quoq. uti seruet, peccet ut
„ illa minus. Scit, cui latretur, cum solus obambulet
„ ipse, Cui totiens clausas excreet ante fores. Mul-
„ taq. dat furti talis praecepta, docetq. Qua nuptae
„ possint fallere ab arte viros. Sic etiam de
me pernegat illa uiro] In Colotiano fuisse autu-
mant, Nam sic & de me. in pernegando autem
malitiae multum inest. Plautus in Menaehmis.
„ Nihil hoc confidentius, qui, quae uides, ea perne-
„ gat. Et vehementer negare. Terent. in prologo in
„ Eunuchum, Latinas scisse sese, id uero pernegat.
Fingere tunc didicit caussas] omnib. in libris
non, Tunc, sed, Nunc. - cur sola cubaret]
in Colotiano, Vt sola cubaret. Cardine tum
tacito] est in omnib. veterib. libris hoc quoq. lo-
co, Nunc. Me quoq. seruato] Me quoq.
ipsum obserua. - peccet ut illa nihil] Pecca
re verbo sic saepe etiam Propert. & Ouid. sunt vsi.
in veteri libro pro, Nihil, legi adfirmant, Minus.
quod Ouidio etiam fit approbante. - iuue-
nes celebret multo sermone] Verbo Celebrare
sic saepe vtitur Cic. id est, crebris sermonibus, &
longis vsurpare. Neue cubet lasso pectus
aperta sinu] in nonnullis veterib. libris Laxo le-
gi

gi testantur. Ouidius eadem in sententia Discin-
,, cto dixit, in. I. Fast. Altera discincto pectus aper-
,, ta sinu. Et idem de Remed. amoris, Nec toga sit
,, laxo conspicienda sinu. - digitoq. liquo-
rem Ne trahat.-] in Sfortiae libro, Neu trahat.
- & mensae ducat in orbe notas] Notam duce-
,, re: ut & Horat, in. IV. dixit, Qua notam duxit ni
,, ueus uideri, cetera fuluus. Sequitur autem apud
,, Ouid. in. I. de arte amandi. Blanditiasq. leues te-
,, nui perscribere vino, Vt dominam in mensa se le-
,, gat illa tuam. Et in epist. Helenae ad Paridem.
,, Et saepe extimui, ne vir meus illa uideret, Non
,, satis occultis erubuiq. notis. Ac statim post, Orbe
,, quoq. in mensae legi sub nomine nostro, Quod dedu
,, cta mero littera fecit, amo. Orbem uero dicit, quod
Mensae apud veteres fere tripodes, & rotundae fue
runt. quarum hodieq. Romae multae in vetustis
saxis species. Exibit quam saepe] Lego,
Cum saepe. Scriptum enim, opinor, fuerat, Quom.
tum inquit, cauendum, cum saepe exibit, seu cum
dicet uisere sacra Bonae deae, ne uirum habeat co-
,, mitem. Ouid in. III. de arte amandi. Cum fuget
,, templis oculos Bona diua uirorum, Praeter quos, si
,, quos, illa uenire iubet. Sacra Bonae marib.
,, non adeu nda deae[Iuuenalis Sat. II. Atq. bo
,, na tenerae placant abdomine porcae, Et magno
,, cratere deam. sed more sinistro Exagitata procul
,, non intrat femina limen. Solis ara deae marib. pa
tet, ite profanae Clamatur -. - illam sequar

unus ad aras.] *ad aras Bonae deae, nulla reli-*
gione impeditus, aut ad aras uſq. illam deducam,
ne quo deflectat. Aram, in libro Sfortiae.
» Tum mihi non oculis ſit timuiſſe meis] μὴ γέ-
» νοιτο, μὴ ἔσω, μὴ ἐνδέχοιτο. *Idem in.* IIII. *Nec tibi*
» *ſit duros acuiſſe in pectora dentes. Et Ver. in Epi-*
» *gram. Si mihi ſuſceptum fuerit decurrere munus.*
Per cauſſam memini me tetigiſſe manum]
διὰ πρόφασιν. *Sic Caeſar in.* III. *de bello Galli-*
» *co. Nauesq. triremes duas, quas Brunduſii facien*
» *das curauerat per cauſſam exercendorum remi-*
» *gum, ad fauces portus prodire iuſſit.* Sobria
ſuppoſita pocula uictor aqua] *Sobria dixit,*
non Ebria. idq. noue. Sed hoc ab effectu. Meram
aquam, uel eiuſmodi pocula, in quib. aquae plu-
rimum, uini minimum ineſſet. Philoponus, uer-
» *ba interpretans Ariſtotelis in.* II. Ὑστέρων ἀναλυ
» τικῶν, *illa,* Ἀεὶ γὰρ δι᾽ ὃ ὑπάρχει ἕκαστον, ἐκεῖνο μᾶλ
» λον ὑπάρχει, *cur, cum uinum inebriet, non dici ta*
men Ebrium ipſum poſſit, oſtendit. Dionyſius
Longinus περὶ ὕψους λόγου, *aquam Sobrium deum*
» *dici ſcribit. uerba namq. Platonis ponit,* Οὐ γὰρ ῥα
» δίως ἐννοεῖν ὅτι πόλιν εἶναι δεῖ δίκην κρατῆρας κε-
» κραμένην, οὗ μαινόμενος μὲν οἶνος ἐγκεχυμένος εἰ κο-
» λαζόμενος δὲ ὑπὸ νήφοντος ἑτέρου θεοῦ καλὴν κοινωνί-
» αν λαβὼν ἀγαθὸν πόμα, καὶ μέτριον ἀπεργάζεται.
» *Addit deinde Dionyſius,* νήφοντα γὰρ φασὶ θεὸν τὸ
» ὕδωρ λέγειν. Iuſsit amor] *Similiter*
» *Theocritus,* Ὃς δὲ πόθος μ᾽ ἐνένηκε τόσιν ἄλα με-
τρήσασθαι.

πειρήσασθαι. - contra quis ferat arma deos] *Ausonius, Non tutum renuisse deo. idq. cum facimus,* θεομαχοῦμεν. - nec me iam] *In Florentino, Nec iam me* Instabat tota cui tua nocte canis] *Nihil amanti molestius. Idem alibi, Et canis ipsa tacet. Et Propert. in.* IIII. *Et canis in nostros nimis experrecta dolores.* - tenera] *pulchra. Idem alibi. Parce precor tenero.* - tua si bona nescis Seruare] *Idem apud Verg. numerus, - Bona si sua norint.* - a frustra clauis inest forib.] *Sine aspirationis etiam nota in ueterib. libris erat scripta. A. huius loci interiectio. itaq. etiam est in illo Vergilij laudatissimo exemplo.* Te tenet, absentes alios suspirat amores] *Naeuius etiam ab amica teneri alium significans, uerbis utitur, & sententia, huic loco non alienis. Cuius haec sunt apud Festum, in uerbo, Adnictat. Alij adnutat, alij adnictat, alium amat, alium tenet. Et poeta alius, Quasi in choro pila ludens, datatim dat sese, & communem facit. alium tenet, alij nutat, alibi manus est occupata, alij peruellit pedem, alij dat anulum spectandum a labris, alium inuocat, cum alio cantat, attamen alijs dat digito litteras.* - detrecto non ego uincla pedum] *Catenas, quib. inligati serui ianitores, ad fores excubabant.* Effluit effuso cui toga lapsa sinu] *In ueteri libro fuisse*

se dicunt, Et fluit. Fluere uestem dixit, vt Catullus Fluitantem amictum: & Tacitus Fluitantem uestem. & Verg. – Nodoq. sinus collecta fluentes. At pro, Lapsa, in plerisq. Laxa. Sic idem in. II. eleg. III. Heu miserum. laxam quid iuuat esse togam. Et de remedio amoris. Nec compone comas, cum sis uenturus ad illam. Nec toga sit laxo conspicienda sinu. Effusum sinum dixit, vt ante de uelo. Effusum uentis praebueratq. sinum. Hoc uero ad comptum, atq. elegantiam pertinere, etiam uersus Ouidi demonstrant. Et Properti in. IV. Et feries nudos ueste fluente pedes. – ne possit crimen habere] in nonnullis libris melius, Ne crimen possit habere. Stet procul, aut alia stet procul ante uia] in ueteri libro pro, Aut alia, esse adfirmant, Atq. alia. quod omnino rectius. egoq. eam iam ante coniecturam feceram. idemq. legendum suspicabar pro, Ante, Inde. Legi etiam fortasse possit, Stet procul ante alia stet procul ante uia. nec inuenusta repetitione. Mihi uero in mentem ueniebat, etiam legere, – aut alia stet procul anteuia. Vnum uerbum vt sit, Anteuia. vt Antemalorum, apud Verg. et Anteuolans. & apud Catullum, Postphasellus. aut inquit eadem uia cum uenerit obuiam, stet procul, ac resistat. aut alia anteuia resistat, antequam uiam eandem ineat. Haec, ubi Bellonae motu est agitata] Motu: furore.

Horat.

» *Horat.in.* II. *Serm.Ceritus fuit, an commotae*
» *crimine mentis Absolues hominem. Et Gellius*
» *lib.*XV.*cap.* XIIX. *Mota mente, & Motu men*
» *tis , dixit.* Bellonae motu: *Fu-*
» *rore, insania. Sic ab Horat. Commota mens*
» *dicitur: & a Varrone in.* VI. *de lingua Lat. In*
» *Graecia commota mente, quos λυμφολήπτους ap-*
pellant. &c. - uerbera torta] *Vergi-*
» *lius, Et torto uerbere turbo. Atq. alibi, Illi in-*
» *stant uerbere torto. Sed, quod statim dixit,*
» *- nec acrem Flammam, uidetur sequi debuisse,*
» *Nec amens. Sed ueteres, Nec, pro, Non, saepe*
» *posuerunt. Acrem flammam dicit, ut Acres o-*
» *culos igni succensos, atq. terribiles dixit Verg. in.*
» XII. *- oculis micat acrib. ignis.*
- uiolenta] *in libro Sfortiae est, Violata.*
Ne pigeat magno post didicisse malo] *legen-*
dum forte sit, Tetigisse, pro Didicisse. Sequi-
tur enim, Attigerit. Magno malo: ut & Ca-
» *tullus, Frustra, immo magno cum pretio, atq. ma*
lo. Attigerit] *In ueteri libro testantur es-*
se, Attigeris. - labentur opes] *Quale*
» *illud, Male parta, male dilabuntur.*
Sanguis, ut hic uentis, diripiturq. cinis.] *ut*
qui sibi uindicant, glaebam tenent: qui Iouem
lapidem iurant, lapidem iaciunt: sic haec san-
guinem fundit, cinerem spargit. Si tamen ad-
mittas eam culpam. - sed tua mater
Me monet] *in multis libris omnino melius,*
Me

Me mouet. - atq. iras aurea uincit
anus] *Aureum uocant, quod laudant poetae.*
„ *Sic Horat. Mores, aureos. Et Callimachus in*
„ *hymno in Delon,* Τόφρα μετὰ ὔπωσοι χρυσείη ἐπι-
„ μίσγετο λητῷ. Haec mihi te adducit
tenebris] *In ueteri libro esse adseuerant, Haec*
me deducit tenebris. Sed, Tenebris, eodem
„ *modo, in.* II.*eleg.*1. *Ad iuuenem tenebris sola puel*
„ *la uenit. ut &* σιγῇ, *& silentio. Sic Cic. in.* II.*Phi-*
„ *lippica, Nam, quod quaerebas, quo modo redissem,*
„ *primum luce, non tenebris.* Quidquid agit]
omnino melius in libro Sfortiae, Quidquid agat.
- ſanguis eſt tamen illa tuus] *Chorus apud Eu*
„ *ripidem in Bacchis:* Τίς ἄρα νιν ἔτεκεν, οὐ γὰρ ἐξ αἵμα-
„ τος γυναικῶν ἔφυ. *Et Aristoteles:* Γονεῖς μὲν οὖν
„ τέκνα φιλοῦσιν ὡς ἑαυτούς, τὰ γὰρ ἐξ αὐτῶν οἷον ἕτε-
„ ροι αὐτοὶ τῷ κεχωρίσθαι. τέκνα δὲ γονεῖς, ὡς ἀπ' ἐκεί-
„ νων πεφυκότα, ἀδελφοὶ δ' ἀλλήλους τῷ ἐκ τῶν αὐτῶν πε-
„ φυκέναι· ἡ γὰρ πρὸς ἐκεῖνα ταυτότης ἀλλήλους ταὐτό
„ ποιεῖ. διὸ φασὶ ταυτὸν αἷμα, καὶ ῥίζαν, καὶ τὰ τοιαῦτα.
- quamuis non uitta ligatos Impediat crines]
„ *Cingat. ut Horat. Caput impedire myrto. Vitta ue-*
ro, pudicarum, & religiosarum. Ouid. in. I. *de re-*
„ *medio amoris, Thais in arte mea est, lasciuia libe*
„ *ra nostra est, Nil mihi cum uitta est, Thais in arte*
„ *mea est. Et in.* I. *de arte amandi, Este procul uit-*
„ *tae tenues, insigne pudoris, Quaeq. tegis medios in*
„ *stita longa pedes.* Et mihi ſint durae leges]
in omnib. fere libris, Sunt durae leges. Poſ-

sum, quin oculos adpetat illa meos] *etiam in plerisque, Possum ego. Adpetere autem, sic hoc positum loco videtur, vt & apud Catullum, Cui primum digitum dare adpetenti.* Et, si quid peccasse putor, ducorq. capillis Inmerito, proprias proripiorq. uias] *Puter, ducar, proripiar, in plerisq. At pro, Proprias, legi veterib. in libris adfirmant, Pronas.* Non ego te pulsare uelim] *ut tu me indignissime tractaris, non ego te referiam.* - sed, uenerit iste Si furor] *in Vaticano, & Marcelli Pont. Max. libris non, Iste, sed Ipse.* Nam quæ fida fuit] *in multis omnino veterib. libris, At quae.* - uicta senecta] *Sic Verg. in.* VII. *En ego victa situ.* Tractaq. de niueo uellere dente putat] *in Colotij libro fuisse confirmant, Textaq. de niueo vellere dente parat. In Sfortiae libro sic, ut in optimo quoq. Tractaq. de niueo vellere ducta putat. Varro Tracta dixit lanea: Etiam suis, inquit, manib. lanea tracta ministrasset infectori. Dente putare, id est secare, truncare. vt vites putantur. Si legimus, Dente parat, qui pertinet ad textrinam, dentem intellegamus. Alij legunt, Tractaq. de niueo vellere fila parat.*

Hanc animo gaudente] *Verg. in.* VI. *- & mala mentis Gaudia.* - &, infidis quod sit acerba, monet] *in veterib. libris legerunt etiam alij, Quam sit acerba.* Hæc aliis maledicta cadant] *accidant. Sic saepe Cicero.*

ELEGIA.

ELEGIA. VII

HVNC cecinere diem Parcae, fatalia nentes
Stamina, non ulli dissoluenda deo,
Hunc fore, Aquitanas posset qui fundere gentes,
Quem tremeret forti milite uictus Atax.
Euenere, nouos pubes Romana triumphos
Vidit, & euinctos bracchia capta duces.
At te, uictrices lauros, Messalla, gerentem
Portabat niueis currus eburnus equis.
Non sine me est tibi partus honos, tua bella. Pyrene
Testis, & oceani litora Sanctonici.
Testis Arar, Rhodanusq. celer, magnusq. Garu-
Carmoti & flaui caerula lympha Liger. (mna,
At te, Cydne, canam, tacitis qui leniter vndis
Caeruleus placidis per vada serpis aquis.
Quantus & aetherio contingens uertice nubes
Frigidus intonsos Taurus arat Cilicas.
Quid referam, vt volitet crebras intacta per vrbes
Alba Palaestino sancta columba Syro.
Vtq. maris vastum prospectet turrib. aequor
Prima ratem uentis credere docta Tyros.
Qualis & arentes cum findit Syrius agros,
Fertilis aestiua Nilus abundet aqua.
Nile pater, quanam possum te dicere caussa,
Aut quib. in terris occuluisse caput.
Te propter, nullos tellus tua postulat imbres,
Arida nec pluuio supplicat herba Ioui.

Te canit, atq. suum proles miratur Osyrim,
Barbara Memphiten plangere docta bouem.
Primus aratra manu sollerti fecit Osyris,
Et teneram ferro sollicitauit humum.
Primus inexpertae commisit semina terrae,
Pomaq. non notis legit ab arboribus.
Hic docuit teneram palis adiungere vitem,
Hic viridem dura caedere falce comam.
Illi iucundos primum matura sapores
Expressa incultis vua dedit pedibus.
Ille liquor docuit voces inflectere cantu,
Mouit & ad certos nescia membra modos.
Bacchus & agricolae magno confecta labore
Pectora tristitiae dissoluenda dedit.
Bacchus & afflictis requiem mortalib. affert,
Crura licet dura compede pulsa sonent.
Non tibi sunt tristes curae, non luctus Osyri,
Sed chorus, & cantus, & leuis aptus amor.
Sed uarij flores, & frons, redimita corymbis,
Fusa sed ad teneros lutea palla pedes.
Et Tyriae uestes, & dulcis tibia cantu,
Et leuis occultis conscia cista sacris.
Huc ades, & centum ludos, geniumq. choreis
Concelebra, & multo tempora funde mero.
Illius & nitido stillent unguenta capillo,
Et capite, & collo mollia serta gerat.
Sic uenias hodierna tibi dum turis honoris,
Liba & Messopio dulcia melle feram.
At tibi subcrescat proles, quae facta parentis
Augeat,

Augeat, & circa stet ueneranda senem.
Non taceam monumenta uiae, quae Tuscula tellus
Candidaq; antiquo detinet Alba lare.
Namq. opibus congesta tuis hic glarea dura
Sternitur, hic apta iungitur arte silex.
Te canit agricola, e magna cum venerit vrbe
Serus, inoffensum rettuleritq. pedem.
At tu, natalis, multos celebrande per annos,
Candidior semper, candidiorq. ueni.

Hunc cecinere diem Parcae, fatalia nentes Stamina] *Nam & Nere simul, & Canere fingun-*
„ *tur. Ouid. similiter, Scilicet hanc legem Parcae fa*
„ *talia nentes Stamina bis genito bis cecinere tibi.*
Atax] *Quo de fluuio Mela in descriptione Galliae.*
„ Euenere] *Idem alibi. Eueniet. dat signa*
„ *Deus.* - bracchia capta.] *sic in omnib. scriptis, non, Rapta. bello enim capti dicuntur.* At te uictrices lauros] *In Sfortiae libro, Alte. quod non improbandum videatur. Victrices*
„ *autem lauros etiam dixit Vergil in Bucol. Inter*
„ *victrices ederam tibi serpere lauros.* Portabat niueis currus eburnus equis] *In Sfortiae libro, Portabit. Sed illud omnino rectius. etenim illa euenerant. Et pro, Niueis, in trib. libris erat, Nitidis. quo modo Aldus olim. In uno, Niueis. Et utrumq. probandum. Albis enim equis triumphantes inuehebantur.* Non sine me est tibi partus honos, tua bella, Pyrene Testis, & ocea-

 ni

ni litora Sanctonici.] *sic accipio. Tua bella, & Pyrene, testis. Et quae sequũtur. Vel, Tua bella, idest Pyrene Testis. et testes litora oceani Sanctonici. Si*
» *militer idem in.* IIII. *Nam bellis experta cano, te*
» *stis mihi uictae Fortis Iapigiae miles, testis quoq.*
» *fallax Pannonius, Et quae sequuntur. Et Ouid.*
» *in.* VI. *Fast. Sunt tibi Flaminius, Thrasimenaq. litora testes. Iosephus Scaliger legebat ipse, vel alios legere dicebat hoc loco, Terbela pro, Tua bella, quod eo tractu nomen loci fuerit. Plinius in.* IV. *Aquitaniam describens Tarbelorum meminit. Antoninus Aug. in Itinerario Aquarũ Terebelicarũ eodem tractu. vel Pyrene dicta propterea terbella.* Non sine me est tibi partus ho-
» nos: *Similiter Verg. in.* IX. *Nulla meis sine te*
» *quaeretur gloria reb. Seu pacem, Seu bellageram.* – Sanctonici: *in veterib. libris, Santonici.* Carmoti & flaui] *in Sfortiae libro, & Vaticano, & in.* II. *meis, Carnoti.* Atte, Cydne, canam, tacitis qui leniter vndis Caeruleus placidis per uada serpis aquis] *Quã difficilis sit, & aliena structura verborum, in facillimo, candidissimoq. poeta, nemo non uidet. ab scriptis libris nihil erat subsidij. Ego, leuissime mutans, emendabam posteriorem versum, Caeruleis placidus per vada serpis aquis. Ut appareat iam non difficilis sententia. Cydnum fluuium suis leniter fluentib. vndis placidum caeruleis aquis per uada serpere. idest in caeruleas aquas, ac mari*nas,

*nas, influere. Cur enim Caeruleus dicatur Cyd
nus fluuius purissimus. de quo Curtius in.* I. *quo*
„ *modo fere Tibullus. Cydnus non spatio aquarum,*
„ *sed liquore memorabilis. quippe leni tractu e fonti*
„ *bus labens puro solo excipitur. Nec torrentes incur*
„ *runt, qui placide innantem alueum turbent. Itaq.*
„ *incorruptus, idemq. frigidissimus. quippe multa*
„ *riparum amoenitate inumbratus, ubiq. fontib.*
„ *suis similis, in mare euadit. Ouid. in.* III. *de arte*
„ *amandi Lucidum propterea uocat, Vel prope te*
„ *nato lucide Cydne croco. Idem uero Tibullus in.*
„ III. *Caeruleū amnem mare dixit, Iam nox aethe*
„ *rium nigris emensa quadrigis Mundum, caeru-*
„ *leo lauerat amne rotas. itaq. pro eodem habet a-*
quas caeruleas, & caeruleum amnem. Et idem
„ *ante caeruleas undas mare significans dixit, Vel*
„ *si caeruleas puppi volet ire per vndas, Ipse leuem*
„ *remo per freta pelle ratem. Et Ouid. in.* III. *de ar*
„ *te amandi, Nec quia caeruleae mole fugantur*
„ *aquae. Quod autem, Tacitis vndis, dicit, eodem*
„ *modo Vergil. in.* IX. *Ceu septem surgens sedatis*
„ *amnib. altus Per tacitum Ganges. Et Esaias,* Τὸ
„ ὕδωρ τῦ συλωαμ, τὸ πορευόμενον ἡσυχῆ. *Meminit au
tem, prӕter ceteros, huius fluuij Stephanus in ver
bo Cydna:* Εϛὶ ϗ Κύδνος ποταμὸς Βιθυνίας. Frigi
dus intonsos Taurus arat Cilicas] *in omnib.
veterib. sic omnino erat. Et tamen sunt, qui,
Alat, esse legendum putent. quam pridem etiam
coniecturam feceram, Strabonis, opinor, addu-*

ctus verbis, qui montis huius fastigium adeo ferax esse scribat, ut alere multa possit hominum millia. Sed, cum frigus quoq. rugas inducere legissem, idq. nonnumquam significari eodem verbo
" Arare: ait enim Ouidius, Iamq. meos uultus ru-
" ga senilis arat: in tanto librorum consensu veterem lectionem putaui retinendam. namq. Ho-
" rat. in. I. Epist. dixit, Quem Mandela bibit ru
" gosus frigore pagus. Alba Palaestino sancta columba Syro.] Sanctam, quam Syri non
" edunt. Hyginus fabula. CXCVII. Syri pisces, &
" columbas ex deorum numero habent, non edunt. Et uetus interpres Phaenom. Arati, quae con-
" uertit Germanicus, in Piscib. signo. Vnde hodie
" quoq. Syri neq. hos pisces edunt, & columbas po-
" testate decorant. - turrib.] Quae dicit Horat.
" Alta nauium propugnacula. - docta Tyros.] in plerisq. hoc modo. In nonnullis libris,
" Tyrus. At illo modo etiam alijs in locis. in. II.
" Africa puniceum, purpureumq. Tyros. Et in.
" IV. Vellera det sucis bis madefacta Tyros. Et
" Propert. in. III. Et Tyros ostrinos praebet
" Cadmea colores. - cum findit Syrius agros] in Vaticano, & uno meo, Cum scindit. Sed
" illo modo etiam Vergil. Ergo ubi hiulca siti findit
" canis aestifer arua. - quanam possum te dicere caussa] in nonnullis libris, Possim.
Aut quib. in terris occuluisse caput] Eodem
" modo Flaccus, - fontium qui celat origines Nilus.

- nec

- nec pluuio supplicat herba Ioui] Ζεὺς ὑέτιος, καὶ ὄμβριος, *a Graecis dictus. Hunc Tibulli uersum Seneca tribuit Ouidio, lapsus, opinor, memoria.* - atque suum proles miratur Osyrim] *in Vaticano, & duob. meis ueteribus, non Proles, sed Pubes. Pubes barbara: id est, Aegyptia. Quod autem Nilum Aegyptos Osyrim dicat, nondum alibi legi. Gyraldus scribit, deum existimari, ac Iouem etiam dici.* Memphiten plangere docta bouem] *sic in ijs, quos uidi, scriptis libris, non Plaudere. Sic in uetustissimo epigrammate, apud Cardinalem Caesium, Romae:* QVI.COLITIS.CYBELEN.ET.QVI.PHRYGA.PLANGITIS.ATTIN. *Nilum uero, & Osyrim, & Bacchum, pro eodem Tibullus habet. Qua de re Gyraldus erudite, in historia deorum.* Pomaq. non notis legit ab arboribus] *quas ipse seuisset.* - teneram palis adiungere uitem] *in quibusdam libris, Ternam. Sed illud omnino uidetur rectius. Sic Verg. in. 1. Georg.*
» - *ulmisq. adiungere uites.* Expressa incultis uua dedit pedibus] *uidendum, an potius legendum sit, Inlutis. in ueterib. enim libris fere Eluta, & Inluta, pro, Elota, & Inlota. neq. enim, Incultis pedibus, apte hoc loco, pro Nudis.* Ille liquor docuit voces inflectere cantu]
» *Ouid. Necnon & carmina uino Ingenium fa-*
» *ciente canunt.* Mouit & ad certos nescia membra modos.] *Saltare docuit. Sic Horat.*

» *Membra*

„ *Membra mouere sono testudinis. Nescia: sal-*
tationis ignara. Pectora tristitiae disso-
luenda dedit] *Legebam, Tristitia. quale, il-*
„ *lud Vergili, Soluite corda metu. In uetusto libro*
Angeli Colotij fuisse adfirmant, Laetitia.
Crura licet dura compede pulsa sonet] *in u-*
no meo pro Compede, Cuspide, & in Vaticano:
itaq. esse aiunt in Florentino libro Bibliothecae.
S. Laurentij. Quod genus acerbitatis quale
fuerit, cogitare non possum. Pro, Pulsa, Pressa,
in nonnullis libris fuisse adfirmant. Idem Ti-
„ *bullus in.* II. *similiter, Spes etiam ualida solatur*
„ *compede uinctum, Crura sonant ferro, sed canit*
„ *inter opus.* Non tibi sunt tristes curæ,
non luctus Osyri] *in ueteribus, Nec luctus.*
quo modo olim Aldus. Sed pro Luctus, in Sfortiae
libro, Vultus, legebatur. quod etiam placet. Vt
eum minime toruo esse uultu significet. quod
Frontis rugam uidetur Ouidius dicere, de eodem,
„ *in arte amandi, Cura fugit multo, diluiturq. me*
„ *ro. Tunc ueniunt risus, tunc pauper cornua tol-*
„ *lit, Tunc dolor, & curae, rugaq. frontis abest.*
& leuis aptus amor] *sic in omnibus, quos vi*
di, libris. Alij legunt, Lenis, & aptus amor. Al
dus olim edidit, Leuis, et aptus amor. quo modo
in Florentino. Sed illud probabilius. nam Leuis a-
mor ab Ouidio sic dicitur. in. IIII. *enim Fastorum,*
„ *Nec coeunt pecudes, si leuis absit amor. Et Paul*
lus Silentiarius, apud Stobaeum, eodem modo,

„ Κῦφος

Κῦφος ἔρως. - & frons, redimita corymbis]
Vnde Corymbifer ab Ouidio dicitur. Fusa
sed ad teneros lutea palla pedes] Eius ami-
ctum φλογοειδῆ scribit esse Gyraldus, auctore, opi-
nor, Diodoro Siculo. qui color a flammeo parum di
stat. Et leuis occultis conscia cista sa-
cris] Adludens ad haec sacra Ouid. in. II. de ar
„ te amandi, Condita si non sunt Veneris mysteria
„ cistis, Nec caua uesanis ictib. aera sonant.
Huc ades, & centum ludos, geniumq. cho-
reis Concelebra] legendum forte sit, Centum lu
„ dis. Centum autem, pro multis dixit. Vergil. Cen
„ tum quadriiugos agitabo ad flumina currus. At
que haec ad Messallam commodius, quam ad
Bacchum, referantur. - & multo tempora fun-
„ de mero] Ouid. in. I. de remedio amoris, Alea-
„ que, & multo tempora funde mero. Sic ve-
nias hodierna tibi dum turis honoris Liba,
& Messopio dulcia melle feram] legendum e
ueteribus, Sic uenias hodierne, tibi dem turis ho
nores, Liba, & Mopsopio dulcia melle feram.
Haec autem etiam ad Messallam, quem uult ades
se cum acino, ac floribus, ipse additurus & tus, &
liba. Sic autem Hodiernus, pro, Hodie, dicitur a
poetis, perornate: ut Crastinus, Matutinus, &
Vespertinus, cum ad homines illa referuntur. Dul
cia uero melle liba dicit, quae Μελιτοῦντα dicun
„ tur. Idem alibi similiter, Atq. aliquis uoti com-
„ pos liba ipsa ferebat, Postq. comes purum filia par

„ ua

» *ua fauum.* - et circa stet ueneranda senem] *optimam lectionem libri Card. Sfortiae sequor, emendoq. Venerata.* Non taceam monumenta uiae] *in plerisq. ueteribus, Ne taceat. in nõnullis, Nec taceant. Haec filios significat esse locuturos.* - quæ Tuscula tellus] *uiam ne etiam strauerit, an restituerit, non exprimit Rutilius Munatianus. Sed idem in.* II. *lib. Itinerarij prope Centum cellas in Tauri Thermis illius poema extitisse si-*
» *gnificat. scribit enim, Haec quoq. Pierijs spira-*
» *cula comparat antris Carmine Messallae nobili-*
» *tatus ager. Intrantemq. capit, discedentemq,*
» *moratur Postib. adfixum dulce poema sacris.* *Et quae sequuntur apud illum.* Candidaq. antiquo detinet Alba lare] *in uno libro non, Alba, sed Arua. illud rectius. Incertus sum, an sic dicat, quod glareosus Albanus ager sit, an quod palustris glarea, & lapidib. a Messalla uia fuerit strata. Quod indicare Sili uersus*
» *uidentur, Vrbibus est illis caput, interiorq. per*
» *udos Alba sedet campos, pomisq. rependit ari-*
» *stas. Sed nodum expedit Propertius, qui ab albae suis omine dictam Albam scribit. quamobrem candidam quoq. dicit Tibullus. Versus*
» *Properti sunt, in.* IV. *Et stetit Alba potens, albae*
» *suis omine nata, Hac ubi Fidenas longa erat ire*
» *uia.* Te canit agricola, e magna cum uenerit urbe] *In Vaticano, Te canet. In Sfortiae libro praepositio, E, non legitur, non etiam*

in.

*in.*II.*meis, aliisq. nonnullis.* - multos celebrande per annos] *In Sfortiae libro, Celebrare. in uno meo, Celebrata. itaq. legendum uidetur, Celebrate.* Candidior, - candidiorq. ueni.] *magis magisq. candidus.* -candidorq. ueni: *in eodem Sfortiae libro, non Veni, sed Redi.*
„ *Idem in.*III.*in eandem sententiam. O niueam,*
„ *quae te poterit mihi reddere, lucem.*

ELEGIA .VIII

NON *ego celari possum, quid nutus amantis,*
Quid ue ferant miti lenia uerba sono.
Nec mihi sunt sortes, nec conscia fibra deorum:
Praecinit euentus nec mihi cantus auis.
Ipsa Venus magico religatum bracchia nodo
Perdocuit multis non sine uerberibus.
Desine dissimulare. Deus crudelius urit,
Quos uidet inuitos succubuisse sibi.
Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos,
Saepeq. mutatas disposuisse comas.
Quid fuco splendente comas ornare. quid ungues
Artificis docta subsecuisse manu.
Frustra iam uestes, frustra mutantur amictus,
Ansaq. compressos colligat arta pedes.
Illa placet, quamuis inculto uenerit ore,
Nec nitidum tarda compserit arte caput.
Num te carminibus, num te pallentib. herbis
Deuouit tacito tempore noctis anus.

Cantus

Cantus uicinis fruges traducit ab agris.
Cantus & iratae detinet anguis iter.
Cantus & e curru lunam deducere temptat,
Et faceret, si non aera repulsa sonent.
Quid queror heu misero carmē nocuisse. quid herbas.
Forma nihil magicis vtitur auxilijs.
Sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse
Oscula, sed femori conseruisse femur.
Nec tu difficilis puero tamen esse memento.
Persequitur poenis tristia facta Venus.
Munera nec poscas. det munera canus amator,
Vt foueat molli frigida membra sinu.
Carior est auro iuuenis, cui leuia fulgent
Ora, nec amplexus aspera barba terit.
Huic tu candentes umero suppone lacertos,
Et regum magnae despiciantur opes.
Aut Venus inuenit puero concumbere furtim,
Dum timet, & teneros conserit usq. sinus,
Et dare anhelanti pugnantib. umida linguis
Oscula, & in collo figere dente notas.
Non lapis hanc, gemmaeq. iuuant, quae frigore sola
Dormiat, & nulli sit cupienda uiro.
Heu sero reuocatur amor, seroq. iuuenta,
Cum uetus infecit cana senecta caput.
Tum studium formae est, coma cū mutatur, vt annos
Dissimulet uiridi cortice tincta nucis.
Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos,
Et faciem dempta pelle referre nouam.
At tu, dum primi floret tibi temporis aetas,
Vtere.

Utere. non tardo labitur illa pede.
Heu Marathum torques. puero quae gloria uicto est.
In ueteres esto dura puella senes.
Parce precor tenero: non illi sontica caussa est,
Sed nimius luteo copora tingit amor.
Vel miser, absenti maestas quam saepe querellas
Conicit, & lacrimis omnia plena madent.
Quid me spernis, ait. poterat custodia falli,
Ipse dedit cupidis fallere posse Deus.
Nota Venus furtiua mihi est, ut lenis agatur
Spiritus, ut ne dent oscula rapta sonum.
Et possum media quamuis obrepere nocte,
Et strepitu nullo clam reserare fores.
Quid prosunt artes, miserum si spernit amantem,
Et fugit ex ipso saeua puella toro.
Vel cum promittit subito, sed perfida fallit,
Est mihi nox multis euigilanda modis.
Dum mihi uenturam fingo, quodcumq. mouetur,
Illius credo tunc sonuisse pedes.
Desistas lacrimare, puer. non frangitur illa,
Et tua iam fletu lumina fessa tument.
Oderunt Pholoe, moneo, fastidia diui,
Nec prodest sanctis tura dedisse focis.
Hic Marathus quondam miseros ludebat amantes,
Nescius ultorem post caput esse deum.
Saepe etiam lacrimis fertur risisse dolentis,
Et cupidum fixa detinuisse mora.
Nunc omnis odit fastus, nunc displicet illi
Quaecumq. opposita est ianua firma sera.

At

At te poena manet, nisi desinis esse superba.
Quam cupies uotis hunc reuocare diem.

NON ego celari possum, quid nutus amantis] *in ueterib. omnibus, Celare possum. mihi ualde probatur, quod Aldus edidit, Non ego celarim, possit quid uultus amantis. Sed in Sfortiae libro pro Amantis, Amoris legebatur. Nutus autem in amore adhiberi solitos, multorum uersus poetarum Latinorum significant. Et Theocritus in Pharmaceutria.* Κἤπει καί νιν ἔοντα μάθοις μόνον, ἅσυχα νεῦσον. Quid ue ferant miti lenia uerba sono.] *Lenes illi susurrij, ut ab Horat. dicuntur.* Praecinit euentus] *Vaticanus liber duplicem ostendit lectionem. est enim etiam illic, Exprimit euentus.* Ipsa Venus magico religatum bracchia nodo] *Magicum nodum, dicit cantum ipsum ueneficae, quo quasi deuotus longo usu, multaq. acerba experiundo, amoris omnia perdidicit magisteria. Sic, ut facile intellegat, ac signis exploret amicae suae uel propensum animum in se, uel alienum.* Perdocuit multis non sine uerberib.] *in Florentino, Perdocuit Marathum non sine uulnerib. De Marathi enim amorib. tam multa scribit.* Quos uidet inuitos] *Significat, amicam uix tandem se amare coepisse.* Quid tibi nunc molles] *in Sfortiae libro, Quid tibi tum.* Saepeq. mutatas] *in Florentino, Saepe & mutatas.*

mutatas. Quid fuco ſplendente comas or nare] *in uno meo, non Comas, ſed Genas. quod eſt omnino rectius. etenim Comas iam dixit.* Artificis docta ſubſecuiſſe manu] *Vaticanus liber illam quoq. lectionem praeſefert, ut pro Subſecuiſſe, Suppoſuiſſe etiam legi poſſit. Quod ſi ſequimur, Doctae manu, legendum cenſeo. Vt ſub cultro eſſe dicuntur, qui uerſantur in periculo, ſic ungues artificis manu ſupponi dicantur circumcidendi.* Anſaq. compreſſos colligat arta pedes] *In Sfortiae libro, Anſaq. compreſſos colligit arte pedes. In nonnullis, Adligat arta pedes. Aldus olim, Artaq. conſtrictos cogit aluta pedes. Quod eſſe docti alicuius commentum reor. Anſa uero eſt, quae Graece ἡ λαβὴ, dici-*
„ *tur. auctor Seruius in.* VII. *in illud, – & picti ſcu*
„ *ta Labici. Anſulas etiam, in hoc genere, dixit*
„ *Valerius Max. in.* VIII. *cap.* XIII. *Mirifice &*
„ *ille artifex; qui in opere ſuo moneri ſe a ſutore de*
„ *crepida, & anſulis paſſus. Et Plin. in.* XXXV *de*
„ *eodem, Feruntq. a ſutore reprehenſum, quod in*
„ *crepidis una intus pauciores feciſſet anſas. Et*
„ *Sidonius Apollinaris ad Lampridium, Perges ſic*
„ *melius uolante ſaltu, Si ueſtigia faſciata nudi*
„ *Per ſummum digiti tegant citatis Firmi ingreſſi-*
„ *bus, atq. uinculoram Concurrentib. anſulis re-*
„ *flexa Ad crus per cameram catena ſurgat.*

Illa placet] *in Florentino, Ipſa, ut & olim Aldus. in ceteris omnibus, Illa.* Nec nitidum

H tarda

,, tarda compſerit arte caput.] *Terent. Dum*
,, *conantur, dum moliuntur, annus eſt.* Num
te carminibus, num te pallentib. herbis] ἀποστροφὴ *ad Marathum. Pallentes herbas etiam*
,, *dixit Vergilius, Ilice ſub nigra pallentes rumi-*
,, *nat herbas.* Deuouit tacito tempore noctis anus] *Magicae mulieres, anus. Inſignis uero locus eſt, apud Laertium in Bione, ubi anus, eiuſmodi functa miniſterio, ab eo deſcribitur. De Bione enim, impietatis ſuae paenitente:*
,, Οὐδ᾽ εἶπε μόνον ἥ..ἴτον, συγγνῶτε τοῖς πρὶν ἀλλὰ καὶ
,, γραϊδίῳ δόκεν ἀμερῶς τράχηλον εἰς ἐπῳδὴν καὶ σκύ-
,, τισι βραχίονας πεποιημένος ἔδησε. *Quibus in uer-*
bis eſſe etiam illud uidetur, quod ſupra dixit,
,, *Magico religatum bracchia nodo. Et, quae uocantur in hoc genere Carmina, dici a Graecis* Ἐπῳδάς. *Et Theocritus Anum magicam ſignificauit, & uerbo* Ἐπάδειν *in hoc genere eſt uſus*
,, *in Pharmaceutria:* Ἠ ποίας ἔλιπον γραίας δό-
,, μον, ἅτις ἐπᾶδεν. *De quo iam dictum. Sic Ho-*
,, *rat. in. V. Carm. Carmen poſuit, A, a, ſolutus*
,, *ambulat ueneficae Scientioris carmine. Et Ouid.*
,, *in II. de Arte amandi, Phaſias Aeſoniden, Cir-*
,, *ce tenuiſſet Vlixem, Si modo ſeruari carmine poſ-*
,, *ſet amor. Idem Tibullus ante, Carmine cum ma-*
,, *gico praecinuiſſet anus.* Cantus uicinis fruges traducit ab agris] Ἐκβάσεις. *In Sfortiae libro, Segetes deducit. Sed illud probabilius.* Cantus & iratae detinet anguis iter] *ſic etiam in*

ſcriptis

scriptis libris, feminino genere. Vergilius, mas-
,, culino, Frigidus in pratis cantando rumpitur
,, anguis. Carisius in. I. Anguis, cum sit masculi-
,, ni generis, dixerunt tamen & feminini. ut Ti-
,, bullus, - iratae detinet anguis. Et Ouidius, Me
,, diae marsis findantur cantibus angues. Et Varro
,, Attacinus, Cuius ut aspexit torta caput angue re
,, uinctum. Cantus & e curru lunam deducere
temptat] In uno meo, alijsq. nonnullis, Deducere
,, lumina. Horatius similiter, Carmina uel caelo
,, possunt deducere lunam. Est enim, Deducere, ex
alto, atq. excelso loco deorsum ducere. Ouid. in.
,, III. Fastorum, Hunc tu non poteris per te dedu-
,, cere caelo. Quo fit, ut probabilius legatur supra,
Traducit, quam Deducit. Et faceret, si non
aera repulsa sonent] Auctor poematis de me
,, dicamine faciei, Et quamuis aliquis Temesea re
,, mouerit aera, Numquam luna suis excutietur
,, equis. Et Plin. Misera mortalitas, uelut mortem si
,, derum pauens, deliquio solis in luna ueneficia ar
,, guente ob id crepitu dissono auxiliata est. Theo-
,, critus in Pharmaceutria: Θέσυς καὶ κύνες ἄμμιν
,, ἄνα πτόλιν ὠρύονται, Ἁ θεὸς ἐν τριόδοισι τὸ χαλ-
,, κίον ὡς τάχος ἄχει. Interpres. Τὸν γὰρ χαλκὸν ἐ-
,, πειδὸν ἐν ταῖς ἐλλείψεσι τῆς σελήνης, καὶ ἐν τοῖς κα-
,, τοιχομένοις, ἐπειδὴ ἐνομίζετο καθαρὸς εἶναι καὶ ἀπε
,, λασικὸς τῶν μιασμένων διόπερ πρὸς πᾶσαν ἀφοσίω-
,, σιν καὶ ἀποκάθαρσιν ἐχρῶντο. ὡς φησὶ καὶ Ἀπολλό-
,, δωρος ἐν τῷ περὶ θεῶν. - carmen] τὴν ἐπῳδήν.

Forma nihil magicis utitur auxilijs] *eam forma uim habet, ut in sui amorem facile quemuis rapiat.* - sed femori conseruisse femur] *legendum forte, Sed femini conseruisse femur. Sic enim Carisius in. I. Femini. Tibullus, Implicuit femur femini: non, Femori. quasi sit hoc Femur, huius Feminis. Femen enim nominatiuo, ut Semen, necdum legimus a ueterib. adsertum. Versus, opinor, Tibulli fuit, Implicuitq. femur femini . itaq. obliquis huius nominis semper hoc usum modo Tibullum existimo.* Nec tu difficilis puero] *sic Horat. Et te saepe uocanti Duram, difficilis mane. Et Ouid. in. II. de Arte amandi, Nec Venus oranti, nec enim dea mollior ulla est Rustica Gradiuo, difficilisq. fuit.* Munera nec poscas] *in multis ueterib. hoc modo. In multis item, Ne poscas.* - cui leuia fulgent Ora] *in Sfortiae libro, non Leuia, sed Mollia. Sic autem imberbẽ, atq. inuestem significat. Quintilianus in. XII. de Polycleto. Nam ut humanae formae decorem addiderit supra uerum, ita non expleuisse deorum auctoritatem uidetur. Quin aetatem quoq. grauiorem dicitur refugisse, nihil ausus ultra leues genas.* Leue, *sine diphthongo scribendum. mutata enim quantitate aliud significat. hoc ita esse, uetera monumenta confirmant. Graece μαλακὸν sic prope dici uidetur. Theocr. in Βουκολίσκῳ: Ως μαλακὸν τὸ γένειον ἔχεις.* - aspera barba] *in uno meo, Hispida.* Huic tu candentes

tes umero ſuppone lacertos] *In Vaticano*
praeter hanc, illa etiam lectio, Huius candentes.
Et quae ſequuntur. Et regum magnae deſpi-
, ciantur opes] *Propert. in. I. Quae mihi dum*
, *placata aderit, non ulla uerebor Regna, nec Alci*
,, *noi munera deſpicere.* - puero concumbere
furtim] *in Sfortiae libro, & Florentino, non,*
Concumbere, ſed, Succumbere. Dum timet] *in*
Sfortiae libro, Dum tenet. - & teneros con-
ſerit uſq. ſinus] *Sinus conſerit, opponens alior.*
oculis, & puero imponens. ut translatum ſit ab
agricultoribus, frequentes arbores ſerentibus, uel
a re militari, in qua qui ſunt in inſidijs, denſas
arbores opponunt oculis hoſtium: uel legendum,
Congerit, non Conſerit. - & in collo figere den
,, te notas] *Propert. in. IV. Haec noceant po-*
,, *tius, quam dentib. ulla puella Det mihi ploran-*
,, *das per tua colla notas. Et Horat. Impreſſit me-*
,, *morem dente labris notam.* - quae frigore ſo
,, la Dormiat] *Per hiemem. Verg. Lac mihi non*
,, *aeſtate nouum, non frigore deſit. Atq. alibi, An*
,, *te focum, ſi frigus erit, ſi meſſis in umbra. Et So-*
,, *phocles in Philoctete,* - ἵν᾽ ἐν ψύχει μὲν ἡλίου διπλοῦν
,, Πάρεστιν ἐνθάκησις, ἐν θέρει δ᾽ ὕπνον Δι᾽ ἀμφιτρῆτος
,, αὐλίου πέμπει πνοή. *Numero quoq. multitudinis i-*
,, *dem ſignificat Columella in. IV. Nam, ubi ruris*
,, *uaſtitas electionem nobis temporis negat, ualen-*
,, *tiſſimam quamq. partem uincti frigorib. macerri*
,, *mam uere, uel autumno. Et quae ſequuntur.* - &

nulli ſit cupienda uiro] *In Sfortiae libro, Capienda.* - ſeroq. iuuenta] *In multis ueterib. non Iuuenta, ſed Iuuentas. quod placet.* Tum ſtudium formae eſt] *in Sfortiae libro non erat uerbum, Eſt.* - coma cum mutatur] *in ſcriptis omnibus, Coma tum mutatur. cuiuſmodi enim mutatio ſit, ea, quae ſequuntur, oſtendunt.* Tollere tunc cura eſt] *in multis libris, non Tunc, ſed Nunc. illud rectius. Propertius in.* III. *eodem modo,*
„ *Vellere cum cupies albos a ſtirpe capillos.*
Eodem etiam pertinet, quod de Iulia narrat Macrobius in. III. *Saturn. in iocis Auguſti.*
„ *Illa enim mature habere coeperat canos, quos legere ſecreto ſolebat. itaq. calua, quam cana, eſſe malle uidebatur.*
„ *Eleganter in eodem genere Mimnermus luſit:* Ἤδη τιμήεσσα τὸ δ' ἀργαλέον καὶ ἄμορφον γῆρας ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται. - albos a ſtirpe capillos] *canos. Verg. in.* IX.
„ *Omnia longaeuo ſimilis uocemq. coloremq. Et crines albos.*
- Ad tu, dum primi floret tibi temporis aetas, Vtere.] *ſic Ouid. in.* III. *de Arte amandi, in eandem ſententiam loquitur,*
„ *Vtendū eſt aetate, cito pede labitur aetas.*
Heu Marathum torques.] *in nonnullis libris, Seu, non, Heu: & , Torque, non Torques. Legendum forte, Heu Marathum torque. Marathi uero liberti meminit Suetonius, in uita Auguſti.* In ueteres eſto dura puella ſenes] *Veteres, uietos. Sic Horat. Saturnum dixit ueterem. Verg. in* IX.
„ *antiquum*

» antiquum Buten. Terent. in Eunucho, Hic est ue
» tus, uietus, ueternosus, senex. Catullus Priscum pa
» rentem sic dixit, in Nuptiali carmine. quamquam
» alij alio referunt. Cecropem aiunt iureiurando A-
thenienses adstrinxisse, ut una quisq. uxore con-
tentus uiueret. hunc a Catullo Cecropem Priscum
parentem dici. Sitq. eius loci sententia, Si tibi u-
xor alia placebat, me certe ancilla, ac serua ute-
rere. Sed hoc eruditi uiderint. - non illi
sontica caussa est] In Vaticano etiam, Sarti-
ca. In uno meo, Rustica. In alio, Scutica. quae sunt
omnia uitiosa. Legendum itaq. Sontica. est au-
tem sensus, quod Marathus tam rubet, quam si lu
teo tinctus esset, non ille quidem turpe ob factum
aliquod erubescit, sed amoris hae notae sunt, quo
uehementer incenditur. Sontica caussa quae sit, do
cere uidetur Naeuius, apud Festum Pompeium,
» cuius illa sunt: Sonticam esse oportet caussam,
» quamobrem perdas mulierem. itaq. grauem cul-
» pam sic, opinor, quasi prouerbio significabant.
Sed nimius luteo corpora tingit amor] uel
quod amore sit incensus, ut rubescat: uel quod eo
sit amabilis colore. Luteum autem, non Lutum,
dici a Vitruuio, adfirmant. Et legendum apud
» Verg. Iam croceo mutabit uellera luteo, idq. per
» synaeresin. Quam lectionem Seruius uidetur ag-
noscere, interpretans enim ait, Luteo colore, rubi-
cundo. itaq. in meo bene ueteri libro. Vel
miser, absenti maestas quam saepe querellas

Conicit] *Vel, particula sic iuncta cum Quotiens,*
&, Quam, particulis uidetur, apud Terentium
,, *in Hecyra. Vel hic Pamphilus iurabat quotiens*
,, *Bacchidi, Quam sancte, - Maestas querellas sic*
,, *dixit, ut et Verg. - & maestis late loca questib. im*
,, *plet. Conicere autem querellas, sic dixit, ut &*
,, *Verg. Iactare, in Bucol. - tamen haec incondi-*
,, *ta solus Montibus, et siluis studio iactabat inani.*
,, *Et in. IV. Proper. Vt responsurae singula uerba ia*
,, *ce. Et Graeci, opinor,* Ἀναβάλλειν. Quid
me spernis, ait] *in nonnullis libris, Spernit.*
- poterat custodia falli] *in omnib. libris, Vir-*
ci, non, Falli. Nota Venus furtiua mihi]
Nil est, inquit, quod te excuses: nihil, quod uere-
re. possum enim ad te furtim uenire, tecum esse, si
ne ullo animae, aut osculorum, qui nos prodat, stre
pitu. Furtiuam quoq. Venerem Mimnermus si-
,, *gnificat, apud Stobaeum:* Κρυπταδίη φιλώτις καὶ
,, μείλιχα δῶρα καὶ εὐνὴ Ἄνθεα καὶ ἥβης γίγνεται ἁρ
,, παλέα. *Et, ut putatur, Orpheus in hymno in*
,, *Venerem:* Πειθοῖ λεκτροχαρὴς, κρυφιά χαριδῶτι.
,, *Et Ouid. in. 1. de Arte amandi: Vtq. uiro furtiua*
,, *Venus, sic grata puellae.* Et strepitu nul-
lo] *in Florentino, Et sonitu nullo.* Quid
prosunt artes] *sic in uno meo, & Florentino.*
In ceteris, Quid possunt artes. ut & Aldus pri-
,, *dem edidit. Ouidius illo modo, Nec prosunt do-*
,, *mino, quae prosunt omnib. artes.* - euigi-
landa modis] *In Vaticano, ac nonnullis alijs,*
non

non Modis, sed Malis. Desistas lacrimare, puer] *Haec Tibullus.* Oderunt Pholoe, moneo, fastidia diui] *sic in ueteri monumento, in „ Lusitania, uerbum Moneo interpositum: Vixi „ terdenos annos, sine crimine uitae, Viuite uictu- „ ri, moneo, mors omnib. instat. Fastidia uero sic „ dixit, vt & Verg. eodem in genere: Atq. super- „ ba pati fastidia.* Nescius ul orem post caput esse Deum] *Amorem ipsum.* Saepe etiam lacrimis fertur risisse dolentis] *in meis, item in Vaticano, & Florentino, Lacrimas, non Lacrimis.* Quaecumq. opposita est] *in Sfortiae libro, Apposita est. At illo modo etiam „ Ouid. in. II. de Arte amandi, Si tibi per tutum, „ placitumq. negabiturire, Atq. erit opposita ianua „ fulta sera* – ianua firma] *In plerisq. non Firma, sed, Dura.* – nisi desinis] *In plerisq. Ni desinis.*

ELEGIA. IX.

QVID *mihi, si fueras miseros laesurus amores,*
Foedera per diuos clam uiolanda dabas.
A miser, & si quis primo periuria celat,
Sera tamen tacitis poena uenit pedibus.
Parcite, caelestes. aequum est, impune licere
Numina formosis laedere uestra semel.
Lucra petens, habili tauros adiungit aratro,
Et durum terrae rusticus urget opus.
Lucra petituras freta per parentia uentis
Ducunt instabiles sidera certa rates.

Mune-

Munerib. meus est captus puer: at Deus illa
In cinerem, & liquidas munera uertat aquas.
Iam mihi persoluet poenas, puluisq. decorem
Detrahet, & uentis horrida facta coma.
Vretur facies, urentur sole capilli.
Deteret inualidos & uia longa pedes.
Admonui quotiens, Auro ne pollue formam.
Saepe solent auro multa subesse mala.
Diuitijs captus si quis uiolauit amorem,
Asperaq. est illi, difficilisq. Venus.
Vre meum potius flamma caput, & pete ferro
Corpus, & intorto uerbere terga seca.
Nec tibi celanti fas sit peccare. paranti
Sit Deus, occultos qui vetet esse dolos.
Ipse Deus tacito permisit lene ministro,
Ederet vt multo libera verba mero.
Ipse Deus somno domitos emittere vocem
Iussit, & inuitos facta nefanda loqui.
Haec ego dicebam: nunc me fleuisse loquentem,
Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes.
Tum mihi iurabas, nullo te diuitis auri
Pondere, non gemmis vendere velle fidem:
Non tibi si pretium Campania terra daretur,
Non tibi si Bacchi cura Falernus ager.
Illis eriperes verbis mihi, sidera caeli
Lucere, & puras fulminis esse uias.
Quin etiam flebas. at non ego fallere doctus,
Tergebam umentes credulus usq. genas.
Quid facerem, nisi & ipse fores in amore puellae.

Sit precor exemplo sed leuis illa tuo.
O quotiens, verbis ne quisquam conscius esset,
Ipse comes multa lumina nocte tuli.
Saepe insperanti venit tibi munere nostro,
Sed latuit clausas post adoperta fores,
Tum miser interij, stulte confisus amari,
Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
Quin etiam attonita laudes tibi mente canebam:
Et me nunc nostri, Pieridumq. pudet.
Illa uelim rapida Vulcanus carmina flamma
Torreat, & liquida deleat amnis aqua.
Tu procul hinc absis, cui formam vendere curae est,
Et pretium plena grande referre manu.
At te, qui puerum donis corrumpere es ausus,
Rideat adsiduis vxor inulta dolis.
Et, cum furtiuo iuuenem lassauerit usu,
Tecum interposita languida veste cubet.
Sint externa tuo semper uestigia lecto,
Et pateat cupidis semper aperta domus.
Nec lasciua soror dicatur plura bibisse
Pocula, uel plures emeruisse uiros.
Illam saepe ferunt conuiuia ducere Baccho,
Dum rota luciferi prouocet orta diem.
Illa queat nullam melius consumere noctem,
Atq. operum uarias disposuisse vices.
At tua perdidicit. nec tu, stultissime, sentis,
Cum tibi non solita corpus ab arte mouet.
Tu ne putas illam pro te disponere crines.
Aut tenues denso pectere dente comas.

Ista

Iſta haec perſuadet facies, auroq. lacertos
Vinciat, & Tyrio prodeat apta ſinu.
Non tibi, ſed iuueni cuidam, uult bella uideri,
Deuoueat pro quo remq. domumq. tuam.
Nec facit hoc uitio, ſed corpora fœda podagra,
Et ſenis amplexus, culta puella fugit.
Huic tamen accubuit noſter puer. hunc ego credam
Cum trucib. venerem iungere poſſe feris.
Blanditias ne meas alijs tu vendere es auſus.
Tu ne alijs demens oſcula ferre mea.
Tunc flebis, cum me vinctum puer alter habebit.
Et geret in gremio regna ſuperba tuo.
At tua tum me poena iuuet, Veneriq. merenti
Fixa notet caſus aurea palma meos.
Hanc tibi fallaci reſolutus amore Tibullus
Dedicat, & grata ſis dea mente, rogat.

- miſeros laeſurus amores] *in Florentino, Amantes. vt & olim Aldus.* Foedera per diuos clam violanda dabas] *Dare fœdera per diuos, eſt, eorum numen, atq. auctoritatem, ut ita dicam, interponere.* A miſer] *ſic omnino legendum.* - & ſi quis] *Duo uerba ſunt.*
» Sera tamen tacitis] *Propert. Non ſemper placi*
» *dus periuros ridet amantes Iuppiter.* Et durum terrae ruſticus vrget opus] *Idem in.*
» *II. hoc ipſum intellegens opus, Luce ſacra requie*
» *ſcat umus, requieſcat arator, Et graue ſuſpenſo*
» *uomere ceſſet opus.* Lucra petituras freta

per

per parentia uentis] *in Florentino, Parentia*
» *per freta. Lucan.in.*V. *Et dubium pendet vento*
„ *cui pareat aequor. Sunt, qui ſe legiſſe etiam dicant*
in veterib. libris, Per uela patentia ventis.
- at Deus illa In cinerem, & liquidas munera
vertat aquas] *Sic de reb. dicebant, quas eſſe fun*
„ *ditus deletas volebant. Propert. Sed quaſcumq.*
» *tibi veſtes, quoſcumq. Zmaragdos, Quos ue de-*
„ *dit flauo lumine Chryſolithos, Haec uideam rapi*
» *das in uanum ferre procellas, Quae tibi terra ue-*
„ *lim, quae tibi fiat aqua. Et Ouid. in eodem genere,*
„ *in.*III. *Amor. O ſi neglecti quisquam Deus au-*
„ *ctor amoris, Tam male quaeſitas puluere mutet*
„ *opes. Et auctor Culicis, in alio tamen genere,*
» *Quamuis ignis eris, quamuis aqua, ſemper ama-*
„ *bo. Quae omnia ducta ab Homerico illo:* Αλλ' ὑμ-
» μεῖς μὲν πάντες ὕδωρ ϗ γαῖα γένοισθαι. Iam
mihi perſoluet poenas] *Sic in omnib. veterib.*
libris. Aldus tamen olim, Perſolues.
- paranti Sit Deus] *verbum, Eſſe, hoc loco eam*
vim habet, ut infenſum Deum ſignificet. ut & Ad
„ *ditus uerbum apud Verg. Nec Teucris addita Iu*
» *no Uſquam aberit. In nonnullis libris, Eſt Deus.*
» Ipſe Deus tacito permiſit lene magiſtro] *in*
uno meo, Ipſe Deus tacito permiſit lena magiſtro.
quod placet, ſi pro Magiſtro, legas, quod eſt in cete
ris omnibus, Miniſtro. Ut lena, cui miniſter plu-
rimum vini fudiſſet, tacenti interim multa dixe-
rit. - ſomno domitos] *Ennius eodem*
„ *modo*

,, modo in. VIII. Annali. Nunc hostes, vino domiti,
,, somnoq. sepulti. - & inuitos facta nefan-
da loqui] Cic. in libro Topicorum, de genere ar
,, gumentorum ἀτεχνῶν. Et Lucret. in. IIII. Mul-
,, ti de magnis per somnum reb. loquuntur, Indi-
,, cioq. sui facti persaepe fuere. - nullo te di-
uitis auri Pondere] in multis veteribus, non
Te, sed Tibi. Eo forte sensu, aurum illi quocumq.
pondere diues non uideri, prae fide ipsa.

- si pretium Campania terra daretur] Pro-
,, pert. in. III. Nec mihi mille iugis Campania pin-
,, guis aratur. Et Florus in. I. cap. XVI. Omnium
,, non modo Italia, sed toto orbe terrarum pulcherri
,, ma Campaniae plaga est. - si Bacchi cura
Falernus ager] Bacchi cura. i. amor. Sic Verg.
,, Tua cura Lycoris, Et Horat. Iuuenumq. prodis
,, publica cura. Illis eriperes verbis mihi]
persuasisses, non lucere, alienatis prope sensibus, ac
sublatis. Horatius eodem uerbo sic est usus in.
,, II. Serm. Sat. II. Non tamen eripiam, posito pa-
,, uone, uelis quin Hoc potius, quam gallina, terge-
,, re palatum. Et Cornel. Celsus eodem prope mo-
,, do, in. VI. Paene ineptiae sunt curare uaros, &
,, lenticulas, & ephelidas, sed eripi tamen feminis
,, cura cultus non potest. - sidera caeli Luce-
re] Placet Vaticani libri lectio, Sidera caelo Lu-
cere. - & puras fulminis esse uias] vias:
sulcos. Festus in uerbo, Sulci. Verg. in. V. Viam
,, simili dixit in genere, Namq. uolans liquidis in
,, nubib.

„ *nubib. arsit harundo, Signauitq. viam flammis –*
Fulmen etiam, qua eius uestigium, similiter appel
latur. nam legendum uidetur hoc loco, Fulminis,
non Fluminis. illo enim modo est in Florentino,
ac nonnullis alijs. Puras autem, claras intellego.
Lucan. in. V. cum portentum significaret, alie-
numq. ab eo, quod naturale, & consuetum esset,
„ *Lux etiam metuenda perit, neq. fulmina currunt*
„ *Clara. – Sed nec, si Fluminis legamus, alienum ui*
deatur. Nam, quod hoc loco bidental quidam, &
contacta loca dicunt intellegi, quae nec intueri,
„ *neq. calcari debere fulgurales libri pronuntiant,*
vt ait Ammianus Marcellinus in. XXIII. repu-
gnans id esset poetae sententiae. quid enim dicat,
Eriperes pura esse ea loca, persuaderes pura non
esse, quae uere pura non sunt. In Vaticano autem,
non Esse, sed Ire legebatur. quod placet.
Quid facerem] *Aldus olim edidit, Quid fa-*
ciam. In veteribus quibusdam, Quid faceres.
Sed, quocumq. modo legas, difficilis est omnino
sententia. Ego, quod est in Vaticano libro, uehe-
menter probabam, Quid dicam, quod, ut ipse, fores
in amore puellae. Quid inquit, dicam etiam, quem
admodum ipse ego in tui amore, sic tu esses in amo-
re puellae. deinde commemorat, quae praestiterit
amantib. obsequia. O quotiens, verbis]
legi quidem hoc modo etiam potest, sed duriuscu-
le. ego legendum putabam, non Verbis, sed Vobis.
Sed latuit] *in quibusdam libris, Et latuit. quod*
placet.

placet. Nam poteram ad laqueos cautior
esse tuos.] similiter Sappho in asmate de Vene-
" re, Καὶ σαγηνεῦσαν φιλότητα. - cui for-
mam uendere curae est] in omnib. scriptis li-
bris, Cura est. - qui puerum donis] in
Florentino, Qui donis puerum. - furtiuo
iuuenem lassauerit usu] Furtiua Venere, quod
supra dixit. in nonnullis autem libris etiam, La-
xauerit. Sed illo modo etiam Ouid. in. III. A-
" mor. Vidi ego cum forib. lassus podiret amator,
" Inualidum referens, emeritumq. latus. Atq. ali-
" bi, Aut te traiectis Aeaea uenefica ramis Deuo-
" uet, aut alio lassus amore uenis. Sint ex-
" terna tuo semper uestigia lecto] Vestigia cor
" poris, quae dicit Ouid. in. III. de Arte amandi, et
" Propert. in. II. Nec domina ulla meo ponet uesti-
" gia lecto. & in. II. Apparent non ulla toro uesti-
" gia presso Signa uoluptatis, nec iacuisse duos. In o-
" mnib. fere libris, Semper sint externa tuo.
" - cupidis] Amantib. Idem alibi, Et cupidi ad ri
" pas arma relicta dei. & saepe sic alij.
- dicatur plura bibisse Pocula] idem alibi,
" At ipse bibebam Sobria supposita pocula uictor
" aqua. - uel plures emeruisse uiros] in
uno meo, & Vaticano, non Vel, sed Quam. idq.
probandum etiam uidetur. Illam saepe fe
runt] Placet, quod est in Florentino, Ferant, non,
Ferunt. - conuiuia ducere Baccho] Pro
ducere. In eodem genere Horat. in. III. Carm.
" Te,

„ *Te, Liber, & si laeta aderit Venus, Segnesq. no-*
„ *dum soluere Gratiae, Viuaeq. producent lucer-*
„ *nae, Dum rediens fugat astra Phoebus.*
Illa queat nullam melius consumere no-
ctem] *sic in uno meo. in ceteris, Illa nulla queat.*
& quae sequuntur. Atq. operum uarias
disposuisse vices] *Totum hoc perobscaenum.*
„ - nec tu stultissime sentis] *Catull. Mule nihil*
„ *sentis.* Tu ne putas] *in uno meo, atq.*
in Sfortiae libro, Putes. Aut tenues denso
pectere dente comas] *in Florentino, Et tenues.*
„ *Tenuis capillos etiam dicit Manilius in. I. Flam*
„ *ma comas imitata uolat, tenuisq. capillos. In eo-*
„ *dem genere Simonides,* Ἀεὶ δὲ χαίτην ἐκτενισμένην
„ φορεῖ βαθεῖαν ἀνθέμοισιν ἐσκιασμένην. Ista
haec persuadet facies] *Hoc, ut ea quae sequun*
tur membra, per interrogationem legitur. Est
autem sensus, Tua ne ista facies persuadet haec,
ut & lacertos auro uinciat, & quae sequuntur.
Nam, quod in uerbo Suasum scribit Festus, huc
uidetur pertinere non posse. - auroq. lacer
tos Vinciat] *Armillis.* - & Tyrio pro-
deat apta sinu] *sic uerbo Prodire est usus Ho-*
„ *rat. in. II. Carm. - enitescis Pulchrior multo, iu-*
„ *uenumq. prodis Publica cura. Apta, tamquam*
„ *uincta, collecto sinu. ornata. Verg. Axem umero*
„ *torquet, stellis ardentib. aptum.* - domumq.
tuam] οἰκιάν. *id est, gentem. Sic enim Arist. in Poe*
„ *tica loquitur, & Verg. Dum domus Aeneae Capi*

,, toli immobile saxum Accolet. Catullus similiter,
,, Sed tamen hic pulcher vendat cum gente Catul-
,, lum. - uenerem iungere] coire. vel ma-
,, trimonio coniungi. Idem in. IIII. Hoc primum
,, iuncta est foedere nostra venus. Et geret in gremio regna superba tuo] in Sfortiae libro, Et reget in regno regna. Quod dictum sic, ut Gaudere gaudium, & eiusmodi multa. In duobus meis, Et geret in regno bella superba tuo. Quod non displicet. At tua tum] in veterib. omnibus, Dum, non Tum. - ueneriq. merenti] in Vaticano, Veneri ipsa merenti.

Fixa notet casus aurea palma meos] vnde pendeat, id quod sequitur. - resolutus amo
,, re Tibullus] Sic Martialis in. X. Addat cum
,, mihi caecubum minister Idaeo resolutior cynaedo. Sic Resolutum uidetur accepisse Columella in pro-
,, oemio lib. I. Nam sic iuuenum corpora fluxa, &
,, resoluta sunt, ut nihil mors mutatura uideatur.

Dedicat] eodem verbo, & eodem paene in gene-
,, re Ouid. in. I. Amor. subscribam: Veneri fidas ti
,, bi Naso tabellas Dedicat: at nuper uile fuistis
,, acer.

ELEGIA. X

QVIS fuit, horrendos primus qui protulit enses.
Quam ferus, & vere ferreus ille fuit.
Tunc caedes hominum generi, tunc proelia nata,

Tunc

Tunc breuior dirae mortis aperta via est.
At nihil ille miser meruit. nos ad mala nostra
  Vertimus, in saeuas quod dedit ille feras.
Diuitis hoc vitium est auri: nec bella fuerunt,
  Faginus adstabat cum scyphus ante dapes.
Non arces, non vallus erat, somnumq. petebat
  Securus varias dux gregis inter oues.
Tunc mihi uita foret: vulgi nec tristia nossem
  Arma, nec audissem corde tremente tubam.
Nunc ad bella trahor, & iam quis forsitan hostis
  Haesura in nostro tela gerit latere.
Sed patrij seruate lares. aluistis & ijdem,
  Cursarem vestros cum tener ante pedes,
Neu pudeat prisco vos esse e stipite factos.
  Sic veteris sedes incoluistis aui.
Tunc melius tenuere fidem, cum paupere cultu
  Stabat in exigua ligneus aede Deus.
Hic placatus erat, si quis libauerat vuam,
  Seu dederat sanctae spicea serta comae.
Atq. aliquis, voti compos, liba ipsa ferebat.
  Postq. comes purum filia parua fauum.
At nobis aerata lares depellite tela,
  Hostiaq. e plena rustica porcus hara.
Hunc pura cum veste sequar, myrtoq. canistra
  Vincta geram, myrto vinctus & ipse caput.
Sic placeam vobis. alius sit fortis in armis,
  Sternat & aduersos Marte fauente duces.
Vt mihi potanti possit sua dicere facta
  Miles, & in mensa pingere castra mero.

Quis furor est atram bellis accersere mortem.
Imminet, & tacito clam uenit illa pede.
Non seges est infra, non vinea culta, sed audax
Cerberus, & Stygiae nauita puppis aquae.
Illic percussisq. genis, ustoq. capillo,
Errat ad obscuros pallida turba lacus.
Quam potius laudandus hic est, quem prole parata
Occupat in parua pigra senecta casa.
Ipse suas sectatur oues: at filius agnos,
Et calidam fesso comparat vxor aquam.
Si ego sim, liceatq. caput candescere canis,
Temporis & prisci facta referre senem.
Interea pax arua colat. pax candida primum
Duxit araturos sub iuga curua boues.
Pax aluit vites, & sucos condidit vuae,
Funderet vt nato testa paterna merum.
Pace bidens, vomerq. uigent, at tristia duri
Militis in tenebris occupat arma situs.
Rusticus e lucoq. vehit male sobrius ipso
Vxorem plaustro, progeniemq. domum.
Sed Veneris tunc bella calent, scissosq. capillos
Femina, perfractas conqueriturq. fores:
Flet teneras subtusa genas: sed victor & ipse
Flet sibi dementes tam valuisse manus.
At lasciuus Amor rixae mala verba ministrat,
Inter & iratum lentus vtrumq. sedet.
A lapis est, ferrumque, suam quicumq. puellam
Verberat: e caelo diripit ille Deos.
Sit satis, e membris tenuem perscindere uestem:

Sit ſatis, ornatas diſſoluiſſe comas:
Sit, lacrimas mouiſſe, ſatis. quater ille beatus,
Quo tenera irato flere puella poteſt.
Sed, manib. qui ſaeuus erit, ſcutumque, ſudemq.
Is gerat, & miti ſit procul a Venere.
At nobis Pax alma veni, ſpicamq. teneto,
Perfluat & pomis candidus ante ſinus.

- horrendos primus qui protulit enſes] *Proferre, nouitatem ſignificat. quo uerbo ſic Horatius, aliiq. vtuntur.* Quam ferus, & vere ferreus ille fuit] *Aratus, in Sententiis Graecorum* „ *in eandem ſententiam:* Χαλκείη γενεῇ προτέρων ὀλοώτεροι ἄνδρες Οἵ πρῶτον κακοεργὸν ἐχαλκεύσαντο μάχαιραν εἰνοδίην πρῶτοι δὲ βοῶν ἐπάσαντ' ἀροτήρων. *Idem Tibullus in.* III. *ſimiliter, Qui primus caram iuueni, carumq. puellae Eripuit iuuenem, ferreus ille fuit.* Tunc caedes hominum generi, tunc proelia] *in ſcriptis libris, vtrobiq. Tum, non Tunc.* - dirae mortis] *in Sfortiae libro, Durae mortis.*
- in ſaeuas quod dedit ille feras.] *Seneca in.* „ XIIII. *epiſt. in eandem ſententiam, Arma ceſſabant, incruentaeq. humano ſanguine manus odium omne in feras verterant.* Non arces, non uallus erat] *Legendum forte, Non acies.* „ *Idem enim ante, Non acies, non ira fuit, non bella, nec enſes. Vallum neutro genere fiebat ex uallis. Propert. in.* IV. *Occidat immerita qui carpſit*

,, *ab arbore uallum, Et struxit querulas rauca per*
,, *aera tubas.* - nec audissem corde tremen
te tubam] *in veterib. omnibus, Corde micante.*
idest, saliente, trepidante. Caussam adfert in Pro-
,, *blematis Aristotelis. Plaut. in Cistell. Ph. Exti-*
,, *muit tum illam. Me. Iam horret corpus, cor salit.*
Ouid. in. III. de Arte amandi lectionem vete-
,, *rum libror. videtur confirmare, Vidit ut oppres-*
,, *sam, uestigia corporis, herbam, Pulsantur trepidi*
,, *corde micante sinus.* - aluistis & iidem]
scribendum, Idem, per simplex. I. ut in veterib. mo
numentis, & in Sfortiae libro. Neu pu-
deat prisco uos esse e stipite factos] *in Vati-*
cano, nonnullisq. alijs, Nec pudeat. E ligno autem
,, *veteres Deos faciebant. Ouid. in Metam. - Quo*
,, *multa sacerdos Lignea contulerat veter. simula-*
,, *cra deorum. Quem morem etiam significat Asco-*
,, *nius Pedianus, in Diuin. Sunt etiam, inquit, qui*
,, *Delubra ligna delibrata, idest, decorticata, pro*
,, *simulacris deorum more veterum posita existi-*
,, *ment: sed male.* Sic veteris] *in scriptis o-*
mnibus, Veteres. ut uel aui veteres, uel sedes di-
cantur. In Sfortiae libro legebatur, Sic veteres
aedes incoluistis aui. Vt auorum aedes etiam li-
gneas fuisse significet. Interpres Apollonij in. I.
,, Κάλα δὲ τὰ ξύλα. ξυλίναις γὰρ ἐχρῶντο τὸ παλαιὸν
,, οἰκίαις, λίθων μηδέπως ἐπινοηθέντων.
Tunc melius tenuere fidem] *Vaticanus liber*
illam etiam lectionem praeseferebat, Sic melius te
nuere

nuere fidem. Hic placatus erat, si quis libauerat vuam] *Porphyr. in* II. περὶ ἀποχῆς τῶν ἐμψυχῶν, *de Theophrasti sententia sacrificia uilibus rebus, & inemptis fieri solita declarat:*
,, Διὰ πολλῶν δὲ ὁ Θεόφραστος τῶν παρ᾽ ἑκάστοις πατρίων
,, ἐπιδείξας ὅτι τὸ παλαιὸν τῶν θυσιῶν διὰ τῶν καρ-
,, πῶν ἦν ἔτ᾽ εἰπὼν πρότερον τῆς πόας λαμβανομένης
,, κατὰ καὶ τὰ τῶν σπονδῶν ἐξηγῆται τοῦτον τὸν τρόπον.
& quae sequuntur. Versus autem adducit e Polyedo Sophoclis, aptissimos huic loco. Ἦν μὲν γὰρ οἰὸς
,, μαλλοὶ, ἦν δ᾽ ἀμπέλου σπονδή τε ῥᾶξ εὖ τεθησαυρισμένη Ἐνῆν δὲ παγκάρπεια συμμεγὴς ὀλαῖς λίπος τ᾽ ἐ-
,, λαίας καὶ τὸ ποικιλώτατον ξουθῆς μελίσσης κηρό-
,, πλαστον ὄργανον. Atq. aliquis voti compos] *in Vaticano, alijsq. nonnullis, Compos voti.* -liba ipsa ferebat] *legendum puto, Ipse, non Ipsa.* At nobis aerata lares depellite tela] *Dixit ante, Sed patiri seruate lares.* Hostiaq. e plena rustica porcus hara] ἀνακόλουθον *uidetur. Sed erat tamen hoc modo in omnib. libris. nisi donaria ipsa, atq. hostias, tamquam numina etiam aduocarent. cuius rei quaerendum exemplum. Quod autem hoc loco quidam non Rustica, sed Mystica legunt, contra fidem omnino est omnium scriptorum librorum. Sic Plautus in Mostellaria Rusticum hircum prope dicere uidetur:*
,, *Germana inluuies, rusticus hircus, hara suis. O-*
,, *uid. qui nonnihil imitatus fortasse uideatur, in.*
,, III. *Amor. Et minor ex humili victima porcus*
,, *hara.*

,, *hara.* Hunc pura cum veste sequar] *legendum, ut in omnib. veterib. libris, Hanc.*
Vincta geram] *in Sfortiae libro, Uda geram.*
,, - Marte fauente] *secundo. Verg. in.* XI. *Ingrue*
,, *re aduersos hostes, & Marte secundo Omnia cor-*
,, *ripuisse - & Lucan. in.* IX. *Maiorum fortuna fuit,*
,, *quis Marte secundo. Contrarium, Aduerso. Verg.*
,, *in.* XII. *Turnus ut infractos aduerso Marte Lati*
,, *nos. Et Ouid. in.* I. *Fast. Marte sub aduerso tri-*
,, *stia damna tulit.* Vt mihi potanti] *in Vaticano, ac nonnullis alijs, non Potanti, Sed Pacāti. An pace fruenti. Sed quaerendum etiam exemplum.*
Non seges est infra] *Infra: apud inferos. Ut & Graeci* τὰ κάτω, *&* τὰ νέρθε. *Sophocles in An*
,, *tigone.* Ὧν τοὔργον ᾅδης, κ' οἱ κάτω ξυνίστορες. *Et*
,, *Euripides, in Sententijs Graecorum:* Εἴ τι δὴ κά-
,, τω χθονὸς, εἴηγε μέντοι μηδὲν *Et idem Eurip.* τὸ
,, νέρθεν οὐδὲν. *Et in.* III. *Epigramm.* Ὦ Χαρίδα
,, τί τὰ νέρθε, πολὺ σκότος. - & Stygiae nauita puppis aquae] *sic in ijs, quos uidi, libris. Sunt, qui in ueteri libro fuisse adfirment, Nauita turpis.* Illic percussisq. genis, ustoq. capillo] *in Florentino, Illic percussisq. genis, ruptoq. capillo.* Quam potius laudandus hic est] *sic in plerisq. Ut sit Creticus. quo nonnumquam Vergilius, atq. alij sunt usi hoc ipso in*
,, *genere. Hic uir hic est. - In Sfortiae libro, Quam potius laudandus & est. In alijs, Laudandus & hic.* - quem prole parata] *Idem in.* II.

,, *Sic*

,, *Sic mihi seruitium uideo, dominamq. paratam.*

Occupat in parua pigra senecta casa] *Occupat*, Καταλαμβάνει. *Sic enim Homeri interpres*
,, *in illud*, πρίν μεν γῆρας ἔπεισι. τὸ γῆρας, *inquit*,
,, καταλάβῃ. *Et Horat. - vt pueros elementa do-*
,, *centem Occupet extremis in uicis balba sene-*
,, *ctus. Terent. in Andria, Mors continuo ipsam*
,, *occupat. Et Colum. in prooemio lib.* I. *Vereor ne*
,, *supremus ante me dies occupet, quam uniuersam*
,, *disciplinam ruris possim cognoscere.*

Ipse suas sectatur oues: at filius agnos] *filioli enim agnos haedosq. sectabantur. quod indi-*
,, *cat apud Stobaeum Callimachus:* Ἄρνες τοι φί-
,, λε κοῦρε ὁμήλικες, ἄρνες ἑταῖροι ἔσκον ἐνήρυθμοι δαυ-
,, λία καὶ βοτάνη. *Statim illa eiusdem*, Φεῖδε τῶν ἀρ-
,, νῶν, φεῖδε λύκε τῶν ἐρίφων μὴ Μήδ' ἀδικῇς μ' ὅτι
,, μικρὸς ἐὼν πολλοῖσιν ὁμαρτέω.

Et calidam fesso comparat uxor aquam] *Similiter*
,, *Horat. in* V. *Carm. Sabina qualis, aut perusta*
,, *solibus Pernicis uxor Appuli, Sacrum uetustis ex-*
,, *struit lignis focum Lassi sub aduentum uiri.*

Temporis & prisci facta referre senem.]
,, *Xenophon in.* II. *Comm.* Οἱ δὲ γεραίτεροι ταῖς τῶν
,, νέων τίμαις ἀγάλλονται, καὶ ἡδέως μὲν τῶν παλαιῶν
,, πράξεων μέμνηνται.

Interea pax arua colat] *Pacem etiam sic dilaudat Euripides in Bacchidi-*
,, *bus, opum, ac subolis parentem:* Φιλεῖ δ' ὀλβιοδό-
,, τειραν εἰρήναν κουρότροφον θεάν. *Et Theocritus:*
,, Εἰρήνη δ' ἄνα γῆν κουροτρόφος. *Et Bacchylides,*

apud

apud Stobaeum, Τίκτει δὲ θνατοῖσιν εἰρήνα μεγάλα πλοῦτον. & quae sequuntur. - pax candida] Candidam quoq. dixit Ouidius in. III. de Arte amandi, Candida pax homines, trux decet ira feras. Duxit araturos sub iuga curua boues] in Florentino, non Curua, sed Panda. Araturos autem dixit, quos ob id Graeci poetae dicunt ἀροτῆρας. - et sucos condidit uuae] sucos uuae condidit: in posterum scilicet. neq. enim fructus omnes, omnesq. suci, condi possunt.

Pace bidens, uomerq. uigent] Pace: pacis tempore. Ouid. in. II. de remedio amoris, Tutius est, aptumq. magis, discedere pace. Et Propert. in. III. Sed, quod pace legas, opus hoc de monte sororum. - at tristitia duri Militis in tenebris occupat arma situs] in eandem sententiam Bacchylides, apud Stobaeum, de pace: Εν δὲ σιδαροδέτοισι πόρπαξιν αἰθᾶν ἀράχναν Ἱστοὶ πέλονται ἔγχεά τε λογχωτὰ ξίφεά τ' ἀμφάκεα δ' εὐρὼς δάμναται χαλκέων. & quae sequuntur. - e lucoq. uehit male sobrius] Male sobrius: ebrius. Ouid. in. VI. Fast. Ecce suburbana rediens male sobrius aede. - perfractas] in quibusdam libris, Confractas. - tam ualuisse] in Sfortiae libro, Eualuisse. in Florentino, Conualuisse. Inter & iratum lentus utrumq. sedet] Ouid. in eandem sententiam, in. II. de rem. amoris, Saepe reas faciunt, & amant, ubi nulla simultas Incidit, admonitu

,, *monitu liber oberrat amor . Menander breuem*
,, *omnino amantium iram esse significat,* ὀργὴ φιλοῦν
,, των ὀλίγον ἰσχύει χρόνον. A lapis est]
in Sfortiae libro, At lapis est. Interiectio uero
ipsa sine aspiratione scribi debet . - e caelo
diripit ille Deos] *in Sfortiae libro, & Vatica*
no, non E, sed Et . - diripit: *in alijs, De*
ripit. Sit satis, ornatas dissoluisse comas]
in Vaticano, & Florentino, ac duobus meis, Sit
satis, ornatus dissoluisse comae. In alijs, Orna-
tus dissoluisse comis. At nobis Pax alma
ueni, spicamq. teneto] *Paci Spicam tribuit,*
,, *quia, ut ait Ouid. in .* IIII. *Fast. Pace Ceres lae-*
,, *ta est, & uos orate coloni Perpetuam pacem, pa*
,, *cificumq. ducem . Pacem quoq. cum Cerere con-*
,, *iunxit auctor hymni in Cererem :* Πλουτοδότειρα
,, θεὰ σαχυοτρόφε, παντοδότειρα εἰρήνη χαίρουσα,
,, καὶ ἐργασίαις πολυμόχθοις. *Ac post:* Ελθε μάκαιρ᾽,
,, ἁγνὴ καρποῖς βρίθουσα θερείοις εἰρήνην κατάγουσα
,, καὶ εὐνομίην ἐρατεινὴν, καὶ πλοῦτον πολύολβον, ὁ-
,, μοῦ δ᾽ ὑγίειαν ἄνασσαν. *Quo in hymno multa prae*
terea sunt, huic apta loco . Germanicus in Ara-
,, *taeis uersibus, ubi de uirgine, id est, Astrea. Ful*
,, *get spica manu, maturisq. ardet aristis.*
Perfluat & pomis candidus ante sinus]
Quamobrem etiam dicitur Καρποῖς βρίθουσα θε-
ρείοις. *In Florentino autem, ac nonnullis alijs, est,*
Profluat . In Vaticano, & quibusdam alijs, Prae
fluat . Profluat pomis, abundet, poma fundat .

Fluere

Fluere autem & Sinus dicuntur. Quintilian. in.
„ XI. *Sinus decentissimus, si aliquando supra imam*
„ *togam fuerit. numquam certe sit inferior, ille qui*
„ *sub umero dextro ad sinistrum oblique ducitur ue*
„ *lut balteus, nec strangulet, nec fluat. In ueterib.*
autem numismatis imperatorum Rom. Pacis effi
gies fere semper cum cornucopia.

ALBII

ALBII . TIBVLLI EQVITIS . ROMANI

LIBER . II

QVISQVIS adeſt, ualeat: fruges luſtramus, & agros,
Ritus vt a priſco traditus exſtat auo.
Bacche, veni, dulcisq. tuis e cornib. vua
Pendeat, & ſpicis tempora cinge Ceres.
Luce ſacra requieſcat umus, requieſcat arator,
Et graue ſuſpenſo uomere ceſſet opus.
Soluite vincla iugis: nunc ad praeſepia deb ent
Plena coronato ſtare boues capite.
Omnia ſint operata Deo: non audeat vlla
Lanificam penſis impoſuiſſe manum.
Vos quoq. abeſſe procul iubeo. diſcedat ab aris,
Cui tulit externa gaudia nocte Venus.
Caſta placent ſuperis. pura cum veſte venite[.]
Et manib. puris ſumite fontis aquam.
Cernite, fulgentes vt eat ſacer agnus ad aras,
Vinctaq. poſt olea candida turba comas.
Dij patrij, purgamus agros, purgamus agreſtes,
Vos mala de noſtris pellite limitibus:
Neu ſeges eludat meſſem fallacib. herbis,
Neu timeat celeres tardior agna lupos.
Tunc nitidus plenis confiſus ruſticus agris,
Ingerat ardenti grandia ligna foco,
Turbaq. vernarum, ſaturi bona ſigna coloni,

Ludet, & ex uirgis exſtruet arte caſas.
Euentura precor. uiden' vt felicib. extis
Significet placidos nuntia fibra deos.
Nunc mihi fumoſos veteres proferte falernos
Conſulis, & Chio ſoluite uincla cado.
Vina diem celebrent. non feſta luce madere
Eſt rubor, errantes & male ferre pedes.
Sed bene Meſſallam ſua quiſq. ad pocula dicat,
Nomen & abſentis ſingula verba ſonent.
Gentis Aquitanae celeber Meſſalla triumphis,
Et magna intonſis gloria victor ades.
Huc ades, aſpiraq. mihi, dum carmine noſtro
Redditur agricolis gratia caelitibus.
Rura cano, rurisq. Deos, his uita magiſtris,
Deſueuit querna pellere glande famem.
Illi compoſitis primum docuere tigillis
Exiguam viridi fronde operire domum.
Illi etiam tauros primi docuiſſe feruntur
Seruitium, & plauſtro ſuppoſuiſſe rotam.
Tunc uictus abiere feri: tunc conſita pomus,
Tunc bibit inriguas fertilis hortus aquas:
Aurea tunc preſſos pedib. dedit uua liquores,
Mixtaq. ſecuro ſobria lympha mero.
Rura ferunt meſſes, calidi cum ſideris aeſtu
Deponit flauas annua terra comas.
Rure leuis uerno flores apis ingerit alueo,
Compleat vt dulci ſedula melle fauos.
Agricola adſiduo primum ſatiatus aratro
Cantauit certo ruſtica uerba pede,

Et ſatur arenti primum eſt modulatus auena
Carmen, ut ornatos duceret ante Deos.
Agricola & minio ſuffuſus Bacche rubenti
Primus inexperta duxit ab urbe choros.
Huic datus a pleno memorabile munus ouili
Dux pecoris hircus, auxerat hircus oues.
Rure puer uerno primum de flore coronam
Fecit, & antiquis impoſuit laribus.
Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
Molle gerit tergo lucida vellus ouis.
Hinc & femineus labor eſt, hinc penſa, colusque,
Fuſus & appoſito pollice uerſat opus.
Atq. aliqua adſidue textrix operata, Mineruam
Cantat, & adpulſo tela ſonat latere.
Ipſe quoq. inter agros, interq. armenta Cupido
Natus, & indomitas dicitur inter equas.
Illic indocto primum ſe exercuit arcu.
Hei mihi, quam doctas nunc habet ille manus.
Nec pecudes velut ante petit: fixiſſe puellas
Geſtit, & audaces perdomuiſſe viros.
Hic iuueni detraxit opes, hic dicere iuſſi.
Limen ad iratae uerba pudenda ſenem.
Hoc duce cuſtodes furtim tranſgreſſa iacentes
Ad iuuenem tenebris ſola puella uenit:
Et pedib. praetemptat iter, ſuſpenſa timore,
Explorat caecas cui manus ante uias.
A miſeri, quos hic grauiter Deus urget: at ille
Felix, cui placidus leuiter adflat amor.
Sancte ueni dapibus feſtis, & pone ſagittas,
Et

Et procul ardentes hinc precor abde faces.
Vos celebrem cantate Deum, pecoriq. uocate
Voce, palam pecori, clam ſibi quiſq. uocet:
Aut etiam ſibi quiſq. palam: nam turba iocoſa
Obſtrepit, & Phrygio tibia curua ſono.
Ludite: iam nox iungit equos, currumq. ſequuntur
Matris laſciuo ſidera fulua choro:
Poſtq. uenit tacitus, fuluis circumdatus alis,
Somnus, & incerto ſomnia nigra pede.

Hoc Sacrificij genus etiam ſignificans Vergil. in. 1.
,, *Georg. In primis uenerare deos, atq. annua ma-*
,, *gnae Sacra refer Cereri, laetis operatus in herbis.*
,, *Extremae ſub caſum hiemis, iam uere ſereno.*
,, *Tum pingues agni, & tum molliſſima uina, Tum*
,, *ſomni dulces, denſaeq. in montib. vmbrae. Cun-*
,, *cta tibi Cererem pubes agreſtis adoret: Cui tu la-*
,, *cte fauos, & miti dilue Baccho. Terq. nonas cir-*
,, *cum felix eat hoſtia fruges, Omnis quam chorus,*
,, *ſocij comitentur ouantes, Et Cererem clamore vo*
,, *cent in tecta, neq. ante Falcem maturis quiſ-*
,, *quam ſupponat ariſtis, Quam Cereri torta redi-*
,, *mitus tempora quercu Det motus incompoſitos,*
,, *& carmina dicat.* – fruges luſtramus]
Ambarualis hoſtia, inquit Feſtus, rei diuinae
cauſſa circum arua ducitur ab ijs, qui pro frugib.
faciunt. Hoc quoq. ſacrum Ambaruale ſignifi-
,, *cans in Bucolicis Verg. ait, Cum faciam uitula*
,, *pro frugibus.* Luce ſacra] *Die feſto.*
,, *Horat.*

» *Horat. Nosq. & profestis lucib. & sacris. Lu-*
cem pro die saepissime poetae latini, & Graeci.
» *Euripid. apud Athen. in.* II. Εν ταυτῷ φέγγει·
» μοιρι δίῳ φθιμένους. - opus] *Apsolute po-*
situm Opus rusticum significat: ut ἔργον, *Graecis.*
Omnia sint operata Deo] *cum sacrum Cere-*
ri fieret, Deo, opinor, pro, Deae, dixit, more
Graecorum. - non audeat ulla Lanificam
pensis imposuisse manum] *Antiquitus enim*
praemittebantur a flaminib. qui denuntiarent
opificibus, manus abstinerent ab opere. Festus.
- lanificam: *Lanam facere dicebantur mulie-*
res, uetusta, & consueta dicendi forma.
Vos quoq. abesse procul iubeo. discedat ab
aris] *sic etiam in scriptis libris. Aldus olim,*
Discedite ab aris. quod retinendum censeo.
Nam, quod addit, Discedat, quasi κατ' ἐξήγησιν
additum uidetur. quasi dicat, Neq. enim sacris
interesse debetis, qui hesterna se nocte a venere
» *non abstinuit. Vnde illud apud Cic. Ad diuos ca*
» *ste adeunto. Insignis locus est apud Porphyrium*
in. II. περὶ ἀποχῆς ἀπὸ τῶν ἐμψύχων *hac ipsa de*
» *re:* Ὅταν δὲ τὸ σῶμα μετὰ τῆς ἐσθῆτός τινες λαμ
» πρυνόμενοι μὴ καθαρὰν κακῶν τὴν ψυχὴν ἔχοντες
» ἴωσι πρὸς τὰς θυσίας, οὐδὲν διαφέρειν νομίζουσιν, ὥ-
» σπερ οὐ θειοτάτῳ τε τῶν ἐν ἡμῖν χαίροντα μάλιστα τὸν
» θεὸν διακειμένῳ καθαρῶς ἅτε συγγενεῖ πεφυκότι. ἐν
» γοῦν ἐπιδαύρῳ προεγέγραπτο, Αγνὸν χρὴ ναοῖο θυώ-
» δεος ἐντὸς ἴοντα ἔμφαμεν' ἁγνεία δ' ἐστὶ φρονεῖν ὅ-

" *tia. Idem significans Ouid. in.* II. *Fast. Sic epu* " *lis functi. sic dant sua corpora somno, Et positis* " *iuxta secubuere toris. Caussa, repertori vitis* " *quia sacra parabant, Quae facerent pure,* " *cum foret orta dies. Annua quoq. sacra Cereris significans Ouid. in.* III. *Amorum, quae* " *Verg. & eius caussa secubitus, Annua uenerunt* " *Cerialis tempora sacri, Secubat in uacuo sola puel* " *la toro. Tum alibi eodem in libro hanc declarans* " *puritatem, A tenera quisquam sic surgit mane* " *puella, Protinus ut sanctos possit adire deos.*

Cui tulit externa gaudia nocte Venus] *in Vaticano, atq. alijs, non Externa, sed Hesterna.* " - gaudia:] *opus uenerium. Sic alibi:* " *- Praebebat aperte Mitis in umbrosa gau-* " *dia ualle venus. Et Horat. Cui donet improuisa* " *raptim Gaudia luminib. remotis.* Et manib. puris sumite fontis aquam.] *Namq.* " *sacrificaturi uiuo flumine, aut aqua profluente, se abluebant.* - purgamus agrestes] *ipsos agricolas, & colonos - Verg. in.* I. *Georg.* " *Dicendum & quae sint duris agrestib. arma.*

Vos mala de nostris pellite limitibus] *in Florentino, Tollite, non Pellite. Et in Vaticano pro Limitib. Liminib. Sed illud probabilius.*

Neu seges cludat messem fallacib. herbis] " *similiter Verg. in.* I. *Georg. - sed illos Expecta-* " *ta seges uanis elusit auenis.* - tardior agna] *in Sfortiaco, Segnior agna.*

Ingerat]

Ingerat] *in meis, Ingeret. quod rectum est.*
Turbaq. vernarum, saturi bona signa colo-
,, ni, Ludet] *Martialis, de uilla Faustini, Cin-*
,, *gunt sereni lactei focum uernae, Et larga festos lu*
,, *cet ad lares silua. Et Horat. in.* v. *Carm. Posi-*
,, *tosq. uernas, ditis examen domus.*
- exstruet arte casas] *in Sfortiae libro, atq. a-*
lijs, Ante, non Arte. Euentura pre-
cor] *idem ante, Eueniet, dat signa Deus.*
- uiden' ut felicib. extis] *Laetis. Cornel. Ta*
,, *cit. in* XVIII. *Sostratus, sacerdotis id nomen*
,, *erat, ubi laeta, & congruentia exta, magnisq.*
,, *consultis annuere deam uidet.* Significet pla
cidos nunita fibra deos] *Idem Tacitus paullo*
,, *ante illa, Certissima fides haedorum fibris.*
Nunc mihi fumosos veteres proferte faler-
nos Consulis] *Legendum, Veteris. ut sit ueteris*
consulis, vt est in veterib. Legendum uero suspi
cabar hoc loco, Fumosum falernum. Quod si illo
,, *modo, cados intellegemus. Sequitur. n. Et Chio*
,, *soluite uincla cado.* - madere] *ebrium*
,, *esse. vt Graece, Βρέχειν.* Sed bene Messal
lam sua quisq. ad pocula dicat.] *Messallam*
benedicat, laudet, aut εὐφημείτω. - singula
uerba sonent] *idest, cuiusq. uoces. Consuetudo*
uero ipsa nominandi absentes inter bibendum, no
ta, & ab alijs tradita. Gentis Aquita-
nae] *Finge sic laudatum a bibente.*
Et magna intonsis gloria victor] *Illum, opi-*

 nor,

nor, utriusq. Galliae tum brachatae, tum comatae uictorem, ac triumphatorem significat. quib. tantus uictor laudi sit. Huc ades] *in Vaticano, atq. uno meo, Nunc ades.* Redditur agricolis gratia] *in Vaticano, non Gratia, sed Gloria.* Illi compositis primum docuere tigillis] *Diodorus Siculus Cererem domum primum aedificasse tradit. Hesiodus agrestium inuentum esse significare uidetur, cum dixit,* Οἶκον μὲν πρώτιστα γυναῖκά τε βοῦν τ' ἀροτῆρα.
Tunc uictus abiere feri] *eodem uerbo sic utitur Plautus in Mostellaria, Neq. tam uiuere selectis, quam tu, uictibus.* - bibit inriguas fertilis hortus aquas.] *Sic, ut Prata bibere dixit Verg. & alibi, - inriguumq. bibant uiolaria fontem. Et Columella de cultu hortor. Vicini quoq. sint amnes, quos incola durus Attrahat auxilio semper sitientib. hortis. Ac post, Et primum moneo largos inducere fontes, Ne sitis exurat concepto semine partum. Deinde alibi, Vmidaq. Andrachne sitientes protegit antes.* Aurea tunc pressos pedib. dedit uua liquores] *Aureã uuam dixit, pulchram, pretiosam: uel adlusit ad id, quod Graeci* χρυσάμπελον *dicunt.* Mixtaq. securo sobria lympha mero] *Securo, quod capiti non noceat: an potius, quod securos, et curis solutos reddat.* - annua terra] *Quae singulis renouatur annis. ut Menstrua Luna dicitur.*
Compleat ut dulci sedula melle fauos.] *Se*

dulam

dulam quoq. apem dixit Ouid. in. XIIII. *Meta-*
„ *morph. Non apis inde tulit collectos sedula flo-*
„ *res.* Cantauit certo rustica uerba pede]
„ *verba: cantilenam. Verg. Numeros memini, si*
„ *verba tenerem. Atq. alij eodem modo. Canta-*
uit autem, ad stiuam. - arenti primum est
modulatus] *Hoc Vergilianum uideri possit. il-*
„ *le enim dixit, Gracili modulatus auena Carm.* -
Carmen, ut ornatos duceret ante Deos]
Placet, quod est in Sfortiae libro, & Florentino,
Diceret, non Duceret. Ornatos autem deos, co-
„ *ronatos. Horat. Ac nec me folijs ideo breuiorib.*
„ *ornes.* Agricola & minio suffusus, Bac-
che, rubenti] *intempestiue Bacchum uidetur*
appellare. Mihi aut aliquid deesse, aut uitio scri
ptum uidebatur. Minium rubens & Verg. di-
„ *xit in Bucol. Sanguineis ebuli bacis, minioq. ru-*
„ *bentem. Et in Ciri, Minioq. infecta rubenti.*
- duxit ab urbe] *in Sfortiae libro, ac Vaticano,*
item in duob. meis, Ab arte, non Ab urbe. quod
etiam sequor. Huic datus a pleno memo
rabile munus ouili] *Memorabile, opinor, di-*
cit, quod esset tragoedi praemium. Dux pe
coris hircus] *Ab Ouid. in libris de Arte a-*
„ *mandi dicitur, Duxq. paterq. gregis. Pecus au*
tem maiorem & minorem gregem significat. Co-
„ *lumella Ouillum, & caprinum pecus dicit.*
- auxerat hircus oues] *in Sfortiae libro, Au*
ferat. Auxerat autem, idest, ad oues, quas habe

bat, ea fiebat accessio. Sic Plaut. in Mostellaria, Augebis ruri numerum genus ferratile. Vt idem Ouile hircos, ouesq. contineret.

-textrix operata Mineruam] *sic in omnib. libris, quos quidem uiderim, non Mineruae, vt nonnulli uolunt. Ac nescio, an sic Mineruam operari dicat, vt Lanam facere. Verg. in.* III. *Aen. in eadem prope significatione, sed cum dandi casu, Conubijs, aruisq. nouis operata iuuentus.* - & appulso tela sonat latere] *esse aiunt in quibusdam libris, Et applauso. Sic equorum plausa colla Verg. atq. Ouidio dicuntur. Et pedib. choreae plauduntur. Textricis enim latus in texendo huc illuc adplicatum, atq. agitatum, edit etiam plausum.* Ipse quoq. inter agros] *in Florentino, Ipse interq. greges.* Illic indocto primum se exercuit arcu] *legendum forte, Indoctus, non Indocto. Bion, apud Stobaeum, natum in siluis, & leaenae educatum incusat,* Νῦν ἔγνων τὸν ἔρωτα, βαρὺς θεὸς, ἦρα λεαίνης Μάστον ἐθήλαξιν, δρυμῷ τέ νιν ἔτραφε μάτηρ, *& reliqua. Verg. Bucol. in dixit, Nunc scio, quid sit amor, duris in cotib. illum. Et quae sequuntur.* - hic dicere iussit Limen ad irate uerba pudenda senem] *Horat. in.* III. *Carm. Non hoc semper erit liminis, aut aquae Caelestis patiens latus. Et Propert. in.* I. *Quin ego uita tuo limine uerba querar.* - tenebris] *sic positum uidetur, vt, Silentio. quo modo*

do Caesar, Cicero, ac Liuius loquuntur. Et apud Fest. Pomp. in verbo Sinistrum, Silentio surgere. de quo iam dictum. Et pedib. praetemptat iter, suspensa] *suspenso gradu, vt est apud Terentium.* Explorat caecas cui
„ manus ante vias] *Ouid. in. II. Fast. Et prae*
„ *fert cautas subsequiturq. manus.* A miseri] *Horat. paene eodem modo in. I. sine interie*
„ *ctione, Miseri, quib. intemptata nites.*
-cui placidus leuiter adflat amor] *legendum, vt in omnib. veteribus, Leniter. Idem*
„ *alibi, Tum quibus aspirabat amor.* -& pone sagittas] *similiter Horat. in Carmine Sae-*
„ *culari, de Apolline, Condito mitis, placidusq.*
„ *telo.* Vos celebrem cantate Deum] *Amorem.* -pecoriq. uocate Voce, palam pecori, clam sibi quisq. uocet.] *Palam: clamore, vt ait Verg. clare. Ennius, apud Festum,*
„ *in verbo, Mutire, Palam mutire plebeio, pia-*
„ *culum est. Et idem Ennius, alterum alteri op-*
„ *ponens, dixit, Quocum multa volup, & gaudia*
„ *clamq. palamq. Idem Tibul. in. IV. Quid re-*
„ *fert, clam ue palam ue roget.* -sibiquisq.
„ uocet: *Idem alibi, Haec cecint vates, & te si-*
„ *bi, Phoebe, vocauit.* -& Phrygio tibia curua
„ sono] *Ouid. Tibia dat Phrygios, vt dedit an*
„ *te, sonos.* Ludite: iam nox iungit equos] *in Sfortiae libro, non, Iam, sed, Nam. Vetus poeta, apud Varronem, in. IIII. de Lingua Lat.*

Nocti bigas tribuit. Quem locum, ut in uulgatis
,, *legitur libris, ponam, Itaq. dicit Androma-*
,, *che: Noctiq. caua caeli signitenentib. conficis bi-*
,, *geis. Ego, leuissime mutans, lego, Itaq. Androma*
,, *cha dicit Nocti, Quae caua caeli signitenentib.*
,, *conficis bigeis. Erit enim sic plana sententia, ver*
,, *susq. constabit. Horat. eodem forte respiciens in. I.*
,, *Carm. dixit, Iam Cytherea choros ducit Venus im*
,, *minente Luna. Veneris enim stella Vesper dici-*
tur, quae Martis curru vehi dicitur. quã ob caus-
sam, opinor, hoc loco lectum a quibusdam, ut olim
ab Aldo editum, Currumq. sequuntur Martis,
non, Matris, contra scriptorum omnium li-
brorum fidem. Namq. Manilius in. I. a Venere
Noctem duci, ut a Nocte stellas Tibullus, dixit,
,, *Et Venus accenso ducit iam vespere noctem. Or-*
pheus autem, ut putatur, auctor, hymni in Stellas,
,, *matrem astrorum Noctem facit:* Ἀςέρες οὐράνειοι
,, νυκτὸς φίλα. τέκνα μελαίνης. *Theocritus uero No*
,, *ctis comites Stellas uocat in Pharmaceutria:*
,, Χαῖρε σελαναῖα λιπαρόχρως, χαίρετε κ᾽ ἄλλοι ἀςέρες
,, εὐκήλοιο κατ᾽ ἄντυγα νυκτὸς ὀπαδοί. *Rufus Festus*
Auianius in libro de Orbe terrae Solem genitorem
,, *astrorum uocat, - Sol magni gratia mundi Astro*
,, *rum genitor.* Postq. venit tacitus, fuluis
circumdatus alis, Somnus, & incerto somnia
nigra pede] *in Florentino sic leguntur hi versus,*
Postq. venit tacitus, nigris circundatus alis So-
mnus, & incerto somnia uana pede. Alij pro Ful-
uis, Fuscis legunt. quod sane etiam probabile.

ELEGIA. II

DICAMVS *bona verba: venit natalis ad aras.*
Quisquis ades, lingua vir mulierq. faue.
Vrantur pia tura focis, urantur odores,
Quos tener e terra diuite mittit Arabs.
Ipse suos genius adsit visurus honores,
Cui decorent sanctas florea serta comas.
Illius e puro distillent tempora nardo,
Atq. satur libo sit, madeatq. mero.
Annuat & Cherinthe tibi quodcumq. rogabis.
En age quid cessas. annuit ille, roga.
Auguror, vxoris fidos optabis amores.
Iam reor hoc ipsos edidicisse Deos.
Nec tibi malueris, totum quaecumq. per orbem
Fortis arat valido rusticus arua boue,
Nec tibi, gemmarum quidquid felicib. vndis
Nascitur, Eoi qua maris vnda rubet.
Vota cadunt. vtinam strepitantib. aduolet alis,
Flauaq. coniugio vincula portet Amor.
Vincula quae maneant semper, dum tarda senectus
Inducat rugas, inficiatq. comas.
Huc veniat natalis auis, prolemq. ministret,
Ludat & ante tuos turba nouella pedes.

Dicamus bona verba] *Totus ille apparatus, arae, odorum, coronarum, vestis albae, qui die natali adhiberi solet, explicatur ab Ouidio, in.* III. *Tristium,*

ſtium, eleg. XIII. & in. V. eleg. VI. *Atq. idem*
in. III. *Bonas preces, & Bona verba pro eodem*
„ *uidetur poſuiſſe, Libaq. dem pro te, genitale no-*
„ *tantia tempus, Concipiamq. bonas ore fauente*
„ *preces. Et paullo poſt, Nec dare tura libet, nil exo*
„ *rantia diuos, In tantis ſubeunt nec bona verba*
„ *malis. Et in.* V. *Lingua fauens adſit, noſtrorum*
„ *oblita laborum, Quae puto dedidicit iam bona ver*
„ *ba loqui. Orpheus, ſiue quisquis alius auctor hy-*
„ *mni in Curetas,* εὐφήμους λόγους *uidetur dicere:* Ἔλ
„ θοιτ' εὐμενέοντες. ἐπ' εὐφήμοισι λόγοισι.
- vir mulierq. faue] *Iulius Pollux in.* VIIII.
in Synonymis, ſimilia multa adducit, ad ſignifi-
candam promiſcuam hominum multitudinem:
„ Καὶ ἑτέρως δ' ἄντις εἴποι, πάντα γένη καὶ ὅσαι ἡλι-
„ κίαι, καὶ ὅσα ἔθνη, καὶ ὅτι παῖς, καὶ γυνή.
Vrantur pia tura focis] *Tus adhiberi ſolitum*
in hoc ſacrificij genere, ſignificant etiam verſus
Ouidij, illis, quos ſupra poſui, locis. - vran-
„ tur odores] *Verg. ſimiliter, in.* IIII. *Georg. Hic*
„ *iam Galbaneos ſuadebo incendere odores. Et Plau*
„ *tus in Menaechemis, - ſternite lectos, incendite o-*
„ *dores.* Quos tener e terra diuite mittit
„ Arabs] *Idem in.* III. *Illic quas mittit diues Pan*
„ *chaia merces, Eoiq. Arabes, diues & Aſſyria.*
„ *In.* IV. *Poſſideatque, metit quidquid bene olentib.*
„ *aruis Cultor odoratae diues Arabs ſegetis. Et*
„ *Arabum mollitiam, & uarios eorum odores, ſi-*
„ *gnificat Manilius in.* IIII. *Nec procul in molles*
„ *Ara-*

„ Arabes, terramq. ferentem Delicias, uariaeq. no„ uos radicis odores. Et alibi, Et Molles Arabes sil„ uarum ditia regna. Verg. in Georg. Molles Sa„ baeos dixit, in eodem genere, India mittit ebur, „ molles sua tura Sabaei. Itaq. Tibullus eodem mo„ do Tenerum dixit Araba, quo alij Mollem. „ Plautus in Poenulo Arabium odorem dixit. Ara„ bius, Murrinusq. odor omnia complebat. Et O„ uid. in Epist. Sapphus ad Phaonem, Non Ara„ bo noster rore capillus olet. - genius adsit] in Sfortiae libro, ac Vaticano, Adsit genius. - florea serta] in scriptis omnibus, Mollia serta. Illius e puro] in Sfortiae libro, Vaticano, Florentino, & vno meo, Illius puro.

„ Aq. satur libo sit] Ouidius Liba dixit, genita„ le notantia tempus. Et in. IIII. Tristium. Luci„ fer amborum natalib. adfuit idem, Vna celebra„ ta est per duo liba dies. Et in. I. de Arte aman„ di, Quid quasi natali cum poscit munera libo. Et „ idem Tib. in. III. Ter tibi sit libo. ter dea castra „ mero. Annuat & Cherinthe tibi] in Vaticano, Florentino, atq. vno meo, Cornute, non Cherinthe. Auguror, vxoris fidos optabis „ amores] Sic Ouid. in. I. de Arte amandi: Au„ guror, en uinces. - Et Propert. in. III. Illum post „ cineres auguror esse diem. Vota cadunt] „ sic Propert. in. I. Omniaq. ingrato litore vota ca„ dunt. Et in. III. Exciderant surdo tot mea vota Io„ ui. Et Horat. sic dixit Verba cadentia, in. I. E„ pist.

,, *pist. Sic iterat voces, & verba cadentia tollit. Et*
,, *Propert. in. 1. Neu tibi pro vano verba benigna*
,, *cadant. Atq. alibi, Et mea nocturno verba ca-*
,, *dunt Zephyro. Vt Sophocles in Trachinijs:* ὦ τέ-
,, κνον, ὦ παῖ κἀξ ἀγεννήτων ἄρα Μῦθοι καλῶς πίπτου-
,, σιν. — strepitantib. aduolet alis] *in vno meo, Trepidantibus, non Strepitantibus.*

Huc ueniat] *in Sfortiae libro, in Florentino, atq. vno meo, Hic, non, Huc. Auis ipsis, tibi, atq. uxori tuae. vt uos filij auos faciant, numerosa eorum prole.*

ELEGIA. III

RVRA *tenent, Cornute, meam, villaeq. puellam.*
Ferreus est eheu, quisquis in urbe manet.
Ipsa Venus latos iam nunc migrauit in agros,
Verbaq. aratoris rustica discit Amor.
O ego cum dominam adspicerem, quam fortiter illic
Versarem ualido pingue bidente solum,
Agricolaeq. modo curuum sectarer aratrum,
Dum subigunt steriles arua serenda boues.
Nec quererer, quod sol graciles exureret artus,
Laederet aut teneras pustula rupta manus.
Pauit & Admeti tauros formosus Apollo,
Nec cithara, intonsae profuerunt ue comae:
Nec potuit curas sanare salubrib. herbis.
Quidquid erat medicae uicerat artis Amor.
Ipse Deus solitus stabulis expellere uaccas,

Et potum pastas ducere fluminibus.
* *Et miscere nouo docuisse coagula lacte,*
Lacteus & mixtus obriguisse liquor.
Tunc fiscella leui detexta est uimine iunci,
Raraq. per nexus est uia facta sero.
A quotiens, illo uitulum gestante per agros,
Dicitur occurrens erubuisse soror.
A quotiens ausae, caneret dum ualle sub alta,
Rumpere mugitu carmina docta boues.
Saepe duces trepidis petiere oracula rebus:
Venit & a templis inrita turba domum.
Saepe horrere sacros doluit Latona capillos,
Quos admirata est ipsa nouerca prius.
Quisquis inornatumq. caput, crinesq. solutos
Adspiceret, Phoebi quaereret ille comam.
Delos vbi nunc, Phoebe, tua est, vbi Delphica Pytho.
Nempe Amor in parua te iubet esse casa.
Felices olim, Veneri cum fertur aperte
Seruire aeternos non puduisse Deos.
Fabula nunc ille est: sed cui sua cura puella,
Fabula sit, mauult, quam sine amore Deus.
At tu, quisquis is es, cui tristi fronte Cupido
Imperat, vt nostra sint tua castra domo.
Ferrea non venerem, sed praedam saecula laudant.
Praeda tamen multis est operata malis.
Praeda feras acies cinxit discordib. armis.
Hinc cruor, hinc caedes, mors propiorq. venit.
Praeda vago iussit geminare pericula ponto,
Bellica cum dubijs rostra dedit ratibus.

Prae-

Praedator cupit immensos obsistere campos,
Vt multo innumeram iugere pascat ouem.
Cui lapis externus curae est, vrbisq. tumultu,
Portatur validis multa columna iugis.
Claudit & indomitum moles mare, lentus vt intra
Negligat hibernas piscis adesse minas.
At tibi laeta trahant Samiae conuiuia testae,
Fictaq. Cumana lubrica terra rota.
Eheu diuitib videogaudere puellas,
Iam veniant praedae, si Venus optat opes:
Vt mea luxuria Nemesis fluat, vtq. per vrbem
Incedat donis conspicienda meis.
Illa gerat vestes tenues, quas femina Coa
Texuit, auratas disposuitq. vias.
Illi sint comites fusci, quos India torret,
Solis & admotis inficit ignis equis.
Illi selectos certent praebere colores
Africa puniceum, purpureumq. Tyros.
Nota loquor. regnum ipse tenet, quo saepe coegit
Barbara gypsatos ferre catasta pedes.
At tibi dura seges, Nemesim quae ducis ab urbe,
Persoluat nulla semina terra fide.
Et tu, Bacche tener, iucundae consitor uuae.
Tu quoq. deuotos, Bacche, relinque lacus.
Haud impune licet formosas tristib. agris
Abdere. non tanti sunt tua musta, Pater.
O ualeant fruges: ne sint modo rure puellae.
Glans alat, & prisco more bibantur aquae.
Glans aluit ueteres, & passim semper amarunt.

Quid

Quid nocuit, ſulcos non habuiſſe ſatos.
Tum, quibus aſpirabat Amor, praebebat aperte
Mitis in umbroſa gaudia ualle Venus.
Nullus erat cuſtos, nulla excluſura dolentes
Ianua. ſi fas eſt, mos precor ille redi.
Apereant artes, & mollia iura colendi,

*

O utinam veteri peragrantes more puellae
Horrida uilloſa corpora ueſte tegant.
Nunc, ſi clauſa mea eſt, ſi copia rara uidendi,
Heu miſerum, laxam quid iuuat eſſe togam.
Ducite ad imperium dominae, ſulcabimus agros:
Non ego me uinclis, uerberibusq. nego.

Rura tenent, Cornute, meam] *in ſcriptis omnib. Rura meam, Cornute, tenent. Alij pro, Cornute, legunt, Cherinthe. quod nuſquam legi.*
Ferreus eſt eheu] *in pleriſque, Heu heu. Sed in Vaticano, etiam hoc modo, Ferreus eſt heu heu ſi quis.* - diſcit *in Sfortiae libro, Miſcet.*
O ego cum dominam adſpicerem] *in ſcriptis, Cum adſpicerem dominam.* Verſarem vali do pingue bidente ſolum] *verſarem: ararem.*
" *Vergil. in. 1. Georg. Verſando terram experti. Et,*
" *Vertere terram, eodem modo dixit. Et Ouid. in. 1.*
" *de rem. amoris, Obrue uerſata cerialia ſemina*
" *terra. Et in. 1. de Arte amandi. Et grauib. raſtris*
" *ſub Ioue uerſat umum. Pingue uero ſolum ualido bidente uerſandum, ideſt maiore ui. Verg. in. 1.*
" *Georg.*

„ *Georg. Pingue solum primis extemplo a mensib.*
„ *anni Fortes inuertant tauri. In nonnullis, pro Va-*
lido, erat, Calido. Agricolaeq. modo] *Ho*
„ *rat. in.* IV. *Ego apis Matinae More modoq.*
– steriles arua serenda boues] *steriles: quia*
castrati. In Florentino, non Serenda, sed Colenda.
Pauit & Admeti tauros formosus Apollo]
„ *Plutarchus in uita Numae:* Καὶ οὐ πλημμελοῦσιν
„ οἱ τὸν φόρβαντα καὶ τὸν ὑάκυνθον καὶ τον ἄδμητον
„ ἐρωμένους ἀπόλλωνος γεγονέναι μυθυλογοῦντες ὥσ-
„ περ καὶ αὐτον σϊκυόνιον ὑππόλυτον. *Et Eusebius*
in prooemio Χρονικῶν: *Hercules, cum quo Apol-*
lo seruiuit Admeto. Eodem prope pertinent illa
„ *Theocriti, in* Βυκολίσκῳ: Αλλ᾽ ὅτι βωκόλος ἐμμὶ πα-
„ ρέδραμε, κ᾽ ὔποτ᾽ ἀκύει ὡς καλὸς διόνυσος ἐπ᾽ ἄγκε-
„ σϊ πόρτιν ἐλαύνει. *Et quae sequũtur. Idem uero Ti*
„ *bullus post, Me quondam Admeti niueas pauisse*
„ *iuuencas, Non est in uanum fabula ficta iocum.*
„ *Et Ouid. in.* II. *de Arte amandi, Cynthius Ad*
„ *meti uaccas pauisse per aestus Fertur, & in par-*
„ *ua delituisse casa.* – curas] *amores.*
– stabulis expellere uaccas] *in Sfortiae libro,*
Vaticano, alijsque, Depellere, non Expellere.
Et potum pastas ducere fluminibus] *sic*
„ *Verg. in Bucol. – pasce capellas, Et potum pa-*
„ *stas age Tityre. Atq. alibi, Non ulli pastos illis*
„ *egere dieb. Frigida Daphni boues ad flumina.*
– In scriptis vero omnibus, Fessas, non Pastas.
Sed superiori versu in scriptis omnib. subditur
ille

ille alter, Creditur ad mulctram constituisse prius. Sed ponam hos versus eo, quo leguntur, ordine in scriptis libris. In Patauino post versum, Ipse Deus solitus, sequitur, Et potum fessas: deinde, Et miscere: post, Lacteus & mixtus. In uno meo, Ipse Deus, &c. Creditur ad mulctram, &c. Et miscere, &c. Et potum, &c. In altero meo, Ipse Deus, Creditur ad mulctram, Et potum, Et miscere, Lacteus. Mihi probabilior videtur secunda lectio. Expectanda probior. mihi enim suspectus locus est, & alieni versus esse videntur inculcati. Raraq. per nexus est via fa-
» cta sero] Ouid. in. IIII. Fast. Dentq. viam li-
» quido vimina rara sero. A quotiens] in scriptis omnibus, O quotiens. A quotiens ausae] in scriptis, O quotiens. ut supra. Venit & a templis inrita turba domum.] Domum venire, sic dixit etiam Euripides in Ione:
» Οὐκ ἠξίωσε τοῦ θεοῦ προλαμβάνειν Μαντεῦμα ἐν
» γουῶ εἶπεν, οὐκ ἄπαιδα με πρὸς οἶκον ἥξειν, οὐδὲ σ'
» ἐκ χρηστηρίων. Quisquis] in Vaticano, Siquis. - Phoebi quaereret ille comam] Qui ab Orpheo in hymno Χρυσοκόμας, dicitur. Delos vbi nunc, Phoebe, tua est] sic solebant veteres de rebus amissis. aut cum quid in aliquo
» desiderarent. Euripides in Phoenissis, Οδ' οἰδί-
» πους. πυ καὶ τὰ κλεῖν' αἰνύγματα. Et Bibaculus,
» apud Suetonium de inlustrib. grammaticis, Or-
» bilius ubinam est, litterarum obliuio.

- in parua te iubet esse casa] *Ouid. de eodem, Fertur, & in parua delituisse casa. Quos eius versus alibi posuimus.* Felices] *Nominandi casu. Idem alibi: Crudeles diui. Et Theognis,* Ὄλβιος, ὃς τούτων ἀμφοτέρων ἔλαχεν.

- Veneri cum fertur aperte Seruire aeternos non puduisse Deos] *Ouid. in eandem sententiam, Regnat, & in dominos ius habet ille Deos. Euripid. in Hippol. coron.* Σὺ τὰν θεῶν ἄκαμπτον φρένα, καὶ βροτῶν ἄγεις κύπρι. Fabula nunc ille est] ἐπιβόητος, ἐπίσφατος, *in Magno Etymolog.* Διαβόητος, καὶ ἐπϊβόητος διαφέρουσι. διαβόητος μὲν γὰρ ὁ ἐπὶ ἀρετῇ ἐγνωσμένος ἐπιβόητος δὲ, ὁ μοχθηρὰν ἔχων φήμην. Ἀνακρέων: Καὶ μ' ἐπιβόητον κατὰ γείτονας ποιήσεις. τοῦτον δὲ ἔνιοι τῶν ποιητῶν ἐπίσφατον καλοῦσιν. *Poenae genus putat Propert. in. II. Semper formosis fabula poena fuit.*

- sed cui sua cura puella] *in multis veteribus, Puella est. In Florentino pro Sua, Nunc. Cura autem, amor.* At tu, quisquis is es] *sententia difficilis. Ego sic intellego, Cum amori nihil anteponam, si quis tamen amorem experitur difficilem, is suum meo soletur casu. hoc enim est, In nostra sint tua castra domo. Sic enim malo legere, quã, Vt nostra. illo enim modo legitur in vno meo. Quod militarib. uerbis, Imperare, &, Castris, est usus, cur id fecerit, declarat Ouid. Militat omnis amans, & habet sua castra Cupido.* Ferrea non venerem] *Alienum uidetur. & desit hoc*

forte

forte loco quippiam, nisi caussas adfert difficilis amoris. Praeda tamen multis est operata malis] *in Florentino, non Operata, sed Adoperta. vt sit, Praeda multorum est caussa malorum.* Praeda feras acies cinxit discordib. armis] *in Sfortiae libro, Tinxit, pro Cinxit.* Hinc cruor, hinc caedes] *in Sfortiae libro, Hinc furor, hinc caedes.* Bellica cum dubiis rostra dedit ratibus] *Dubijs ratibus: vtrimque, opinor, rostratis. quamobrem Geminari forte dixit pericula.* Praedator cupit immensos obsistere campos] *placet legere, Osidere, vt*
„ *est in Vaticano, non Obsistere. Sic Verg. Et Sallen*
„ *tinos obsedit milite campos. Et Lucret. in.* IIII.
„ *similiter, Obsiditq. vias oculorum. Tametsi a-*
„ *pud Ennium in.* XVIII. *Annali, Montib. obsti-*
„ *tis, vnde oritur nox. Sed alijs legendum videtur, Montib. obstantibus.* Vt multo innumeram iugere pascat ouem] *legendum, vt in omnib. scriptis libris, Vt multa innumera iugera pascat oue.* – vrbisq. tumultu] *legendum, Tumul*
„ *tus, vt in veteribus. Sic Horat. Fumum, & opes,*
„ *strepitumq. Romae.* Portatur validis multa columna iugis] *in plerisq. veteribus, non Multa, sed, Mille. vt sit, Mille boum validis iugis columna portatur.* – lentus] *in vno Colotij fuisse aiunt, Intus legendum forte, Tutus.*
„ *Sed, Lentus, securus. Verg. Tu Tityre lentus in*
„ *vmbra.* At tibi laeta trahant Samiae

" conuiuia testae] *Lucilius, Testam sumit ho-*
" *mo Samiam.* - Cumana lubrica terra ro
ta] *e qua Cumani calices. de quib. Varro, apud*
" *Nonium Marcellum, in uerbo Obba. Obbas, &*
" *Cumanos calices. Placet autem, quod in Florenti*
no legitur, Testa, pro, Terra. de qua Ouid. in. II.
" *Tristium, Alter humum, de qua fingantur pocu-*
" *la, monstrat, Quaeq. docet liquido testa sit apta*
" *mero.* Eheu] *in omnibus, Heu heu.*
- quas femina Coa Texuit] *Idem post, Hic dat*
" *auaritiae caussas, & Coa puellis Vestis.*
" - quos India torret] *a Catullo India tosta dici-*
" *tur.* - certent praebere] *sic Verg. Cer-*
" *tantq. inludere capto.* Africa puniceum,
purpureumq. Tyros[*distinguit etiam colorem*
" *vtrumq. Lucret. in.* II. *Purpura, puniceusq. color*
" *clarissimus multo. Et Donatus, in amictu persona*
" *rum comicarum, Laeto, inquit, vestitus candidus,*
" *aerumnoso obsoletus, purpureus diuiti, pauperi*
" *phoeniceus datur. alios enim Poenos, alios esse Ty-*
" *rios constat namque, vt auctor est Probus, Ennius*
" *ait Poenos Sarra oriundos, id est Tyro. Propert.*
" *in.* III. *eundem significans colorem, dixit, Et Ty-*
" *ros ostrinos praebet Cadmea colores.*
- quos saepe coegit] *legendum, vt in Florent-*
no, Quem, non Quo. In vaticano etiam, Quam:
quod mutandum in, Quem. Barbara
gypsatos ferre catasta pedes] *vel potius creta*
" *tos pedes. Plin. in.* XXXV. *Alia creta argētaria ap*
" *pellatur,*

" pellatur, nitorem argenteum reddens. Est & vi-
" lissima, qua Circum praeducere ad victoriae no-
" tam, pedesq. venalium trans mare aductorum
" denotare instituerunt maiores. Seruos etiam
" ipsos Catastos a Catasta dixit Martialis.
Nemesim quae ducis ab vrbe] *legendum, vt in omnib. veteribus, Nemesim qui abducis ab vrbe.* Persoluat nulla semina terra fide]
" *Horat. Et segetis certa fides meae. Et Quintilia-*
" *nus in. XII. Quos ego existimo, si quod in his finib.*
" *vberius inuenerint solū, fertiliorem ue segetem, ne*
" *gaturos Atticam esse, quod plus, quam acceperit,*
" *seminis reddat. quia hanc eius terrae fidem Me-*
" *nander eludit. Sed tamen hi versus male sic leguntur, At tibi dura seges, Nemesim quae ducis ab vrbe, Persoluat nulla semina terra fide. Nam, si Dura seges dixit, cur addit, Terra. idem enim valere videntur hoc loco. Itaq. legendum putabā, At tibi dura seges, Nemesim qui abducis ab urbe, Persoluat nulla semina tecta fide. Verg. sic in. I.*
" *Georg. Necnon & lini segetem, & cereale papa-*
" *uer Tempus humo tegere. Et Ouid. in. I. de reme*
" *dio amoris: Obrue uersata Cerialia semina terra,*
" *Quae tibi cum multo fenore reddat ager.* Tu quoq deuotos, Bacche, relinque lacus] *Idem*
" *post, Oblitus et musto feriet pede rusticus uuas, Do*
" *lia dum, magni deficiuntq. lacus. Lacus de uino e-*
" *tiam dixit Ouid. in. III. Trist. Nec cumulant al-*
" *tos feruida musta lacus. Et in. III. Fast. Praemia*

,, *de lacub. proxima musta tuis. Et Plin. lib.* XIIII.
,, *Ergo mergunt e lacu protinus in aqua cados, do-*
, *nec bruma transeat. Deuotos autem lacus dixit,*
Baccho dedicatos. - ne sint modo rure
puellae] *modo ne sint puellae ruri. Idem in.* IIII.
,, *in eandem sententiam: Dulcius urbe quid est. an*
,, *villa sit apta puellis.* Quid nocuit, sulcos
non habuisse satos.] *in Vaticano etiam hoc mo*
do legitur, Quis docuit, sulcos nos habuisse satos.
- praebebat aperte Mitis in vmbrosa gaudia
,, valle Venus.] *Lucret. in.* V. *Et Venus in siluis*
,, *iungebat corpora amantum.* A pereant ar
tes] *Pudet nugarum meminisse eorum, qui, cum*
locum hunc mancum, mutilumq. credidissent, mul
tos ineptissimos versus huc inculcarunt. Ego, vt e-
rat in vno meo ualde probabiliter scriptum, pono:
A pereant artes, & mollia iura colendi, Horrida
villosa corpora ueste tegant. Nunc, si clausa mea
est, si copia rara uidendi, Heu miseram, laxam
quid iuuat esse togam. Ducite ad imperium domi
nae, sulcabimus agros: Non ego me uinclis, uerbe
rib. nego. - & mollia iura colendi] *Colen-*
di, seq. vt ad comptum, atq. ornatum, referamus.
Horrida villosa] *hoc potius modo uiuamus,*
ut in agris rusticos decet, ubi puellae uersantur.
Heu miseram] *legendum puto, Heu misero. uel,*
Heu miserum. Quorsum, inquit, toga, qui ciuilis
est habitus, si puella in agris est. Non ego
me vinclis, verberibusq. nego] *quibus, opinor,*
suppli-

supplicijs neglegentes operae rusticanae adficie-
„ bantur. Coniunxit utrumq. etiam ante. - non sae
„ ua recuso Verbera, detrecto nō ego uincla pedum.

ELEGIA. IV.

SIC mihi seruitium uideo, dominamq. paratam.
Iam mihi libertas illa paterna vale.
Seruitium sed triste datur, teneorq. catenis,
Et numquam misero uincla remittit Amor.
Et, seu quid merui, seu quid peccauimus, vror.
Vror, io remoue, saeua puella, faces.
O ego, ne possim tales sentire dolores,
Quam mallem in gelidis montib. esse lapis,
Stare vel insanis cautes obnoxia uentis,
Naufraga quam uasti tunderet unda maris.
Nunc & amara dies, & noctis amarior umbra est.
Omnia nam tristi tempora felle madent.
Nec prosunt elegi, nec carminis auctor Apollo.
Illa caua pretium flagitat usq. manu.
Ite procul, Musae, si non prodestis amanti.
Non ego uos, vt sint bella canenda, colo.
Nec refero solisq. uias, & qualis, vt orbem
Compleuit, uersis Luna recurrat equis.
Ad dominam faciles aditus per carmina quaero.
Ite procul, Musae, si nihil ista valent.
At mihi per caedem, & facinus, sunt dona paranda,
Ne iaceam clausam flebilis ante domum,

Aut rapiam suspensa sacris insignia fanis.
Sed Venus ante alios est uiolanda mihi.
Illa malum facinus suadet, dominamq. rapacem
Dat mihi: sacrilegas sentiat illa manus.
O pereat, quicumq. legit, uiridesq. smaragdos,
Et niueam Tyrio murice tingit ouem.
Hic dat auaritiae caussas, & Coa puellis
Vestis, & e rubro lucida concha mari.
Haec fecere malas: hinc clauem ianua sentit,
Et coepit custos liminis esse canis.
Sed, pretium si grande feras, custodia uicta est,
Nec prohibent claues, & canis ipse tacet.
Heu quicumq. dedit formam caelestis auarae,
Quale bonum multis attulit ipse malis.
Hinc fletus, rixaeq. sonant: haec denique caussa
Fecit, vt infamis hic Deus esset Amor.
At tibi, quae pretio uictos excludis amantes,
Eripiant partas uentus, & ignis opes.
Quin tua tunc iuuenes spectent incendia laeti,
Nec quisquam flammae sedulus addat aquam:
Seu ueniet tibi mors, neq. erit, qui lugeat, ullus,
Nec qui det maestas munus in exequias.
At bona, quae nec auara fuit, centum licet annos
Vixerit, ardentem flebitur ante rogum.
Atq. aliquis senior, ueteres ueneratus amores,
Annua constructo serta dabit tumulo
Et, bene, discedens, dicet, placideq. quiescas,
Terraq. securae sit super ossa leuis.
Vera quidem moneo: sed, prosunt quid mihi uera.

Ill[illegible]s

Illius est nobis lege colendus amor.
Quin etiam, sedes iubeat si uendere auitas,
Ite sub imperium, sub titulumque, Lares.
Quidquid habet Circe, quidquid Medea ueneni,
Quidquid & herbar. Thessala terra gerit,
Et quod, ubi indomitis gregib. Venus afflat amores,
Hippomanes cupidae stillat ab inguine equae.
Si modo me placido uideat Nemesis mea uultu,
Mille alias herbas misceat illa, bibam.

SIC mihi] *in multis ueteribus, Hic.* - paratam] *quasi partam, & constitutam. ut sit in*
„ *perpetuum uiuendum hoc modo. Sic alibi: Et me-*
„ *rito laudandus hic est, quem prole parata &c. Et*
„ *Verg. Viuite felices, quib. est fortuna parata Iam*
„ *sua.* - Et numquam misero uincla remitit Amor] *in scriptis libris, Remittet. in uno, Remittat. legendum forte, Vt numquam misero uincla remittat amor.* - seu quid peccauimus, uror] *in scriptis omnibus, Vrit. quod placet. sequitur enim apte, Vror, io.* - tunderet unda maris] *in Florentino, Ira, non, Vnda.* Nunc & amara dies] *Verg. in. V. acerbum*
„ *diem dixit, Iamq. dies, ni fallor, adest, quem sem-*
„ *per acerbum, semper honoratum, sic di uolui-*
„ *stis, habebo.* Illa caua pretium flagitat
„ usq. manu] *uola. Sic Propert. in. I. Hunc fur-*
„ *tiua cauis poma dabam manibus. Et Seneca in.*
„ XIIII. *Epist. An ille, qui, cum uidisset puerum*

„ *caua*

„ caua manu bibentem aquam, fregit protinus ex-
„ emptum e perula calicem. Et apud Arn bium
contra gentes, ſed, vt opinor, uitio uel ſcriptoris,
„ uel auctoris, Quas caua ſuccutiens baubo manu.
Sed caua manu pecuniam ueteres ſolitos flagita-
re, ſignificant illa Suetonij uerba in Veſpaſ. Aug.
„ Nuntiantes legatos decretam ei publice non medi
„ ocris ſummae ſtatuam coloſſeam, iuſſit uel conti-
„ nuo ponerent, cauam manum oſtentans, & pa-
„ ratam baſim dicens. - ſi non prodeſtis]
in eodem, Si nil prodeſtis. - & qualis] in
ſcriptis omnibus, Aequalis. Sed illud rectius.
- ut orbem] in ſcriptis item omnibus, Vbi, non,
ut. - recurrat] in pleriſque, Requirit.
in uno meo, Recurris. Aut rapiam ſuſpen
ſa ſacris inſignia fanis] in Sfortiae libro,
Aut rapiam ſuſpenſa focis inſignia ſacris. Ar-
ma depoſita. uel templis adfixa, uel domi. Sic a-
„ libi, Occupet in tenebris militis arma ſitus.
- ſmaragdos] in ueterib. monumentis Romae
eam uocem ſcriptam inuenio ſemper hoc modo,
Zmaragdus. ueluti apud Epiſcopum Caprani
cenſem, & Achillem Maffeum, & in ea baſi, ſi-
ue Pacis ara, quae eſt apud Ranutium Farne-
ſium, Card. - tingit ouem] lanam, ex
qua ueſtes. Hic dat auaritiae cauſſas] in Vati-
cano, ac nonnullis aliis, Stimulos. non Cauſſas.
Hic, inquit, emptor uoluptatis pretioſus dat cauſ
ſas auaritiae, & eius dona Coa ueſtis, & concha.

Quo

„ *Quo de genere etiam post in.* IV. *Et quascumq. ni*
„ *ger rubro de litore conchas Colligit Eois proxi-*
„ *mus Indus aquis. Sed illo modo etiam Cic. loqui*
„ *tur, in.* XI. *epist. Ad Matium. Qui mihi dedit*
„ *caussam harum litterarum.* - malas] *pro-*
„ *teruas, callidas, auaras. nam post, At bona,*
„ *quae nec auara fuit.* - clauem ianua sen-
„ tit] *placet, quod est in Vaticano, sensit.*
„ - attulit ipse] *in Florentino, Ille, non, Ipse.*
- quæ pretio uictos excludis amantes] *in Va*
ticano, Vinctos, non, Victos. Eripiant par
tas uentus, & ignis opes] *Ignem significat uio*
„ *lentum, uentoq. saeuientem. Verg. in Georg. - prae*
„ *sertim si tempestas a uertice siluis Incubuit, glo-*
„ *meratq. ferens incendia uentus.* Seu ue-
niet tibi mors] *in Sfortiae libro, Veniat. in u-*
no meo, Venit. quod placet. mortuum enim iam
significari malim. Nec qui det maestas
munus in exequias] *quo de genere munerum*
„ *ipse post, Non soror, Assyrios cineri quae*
„ *debat odores. Et Propert. Quo dabitur Syrio mu*
„ *nere plenus onyx. Et Verg. in.* V. *Hic duo rite me*
„ *ro fundens carchesia Baccho Fundit humi, duo*
„ *lacte nouo, duo sanguine sacro, Purpureosq. ia*
„ *cit flores.* - At bona, quae nec auara fuit]
„ *Bona: simplex, benigna. Idem alibi, Lena no-*
„ *cet nobis: ipsa puella bona est. Contra, Malus.*
„ *Verg. in amore sic dixit, Daphnis me malus u-*
„ *rit.* - ueteres ueneratus amores] *Ca-*
„ *tull.*

tull. Cum desiderio ueteres renouamus amores. Verg. - agnosco ueteris uestigia flammae. Et Propert. in. III. Hoc mihi quod ueteres custodit in ossib. ignes. Et Columella, de cultu hortorum, Maximus ipse deum, posito iam fulmine, fallax Acrisioneos ueteres imitatur amores. Annua constructo serta dabit tumulo] *Morem hunc significat in. V. Verg. Annuus exactis completur mensib. orbis, Ex quo reliquias, diuiniq. ossa parentis Condidimus terra, maestasq. sacrauimus aras. Iamq. dies, nisi fallor, adest, quem semper acerbum, semper honoratum, sic di uoluistis, habebo. Hunc ego Getulis agerem si Syrtib. exul, Argolico ue mari deprensus, & urbe Mycene, Annua uota tamen solemnesq. ordine pompas Exsequerer, strueremq. suis altaria donis. Struere altaria, sic dixit Verg. in his uersib. ut & Tibul. Constructum tumulum.* Et, bene, discedens, dicet] ἐπιφημήσει. Terraq. securae sit super ossa leuis] *Securae: minime sollicitae, placide compositae. Similiter Propert. Sit tibi terra leuis mulier dignissima uita. Atq. alibi: Vt mihi non ullo pondere terra foret. Sed hoc frequens in ueterib. monumentis, S. T. T. L. In Lusitania, in ueteri monumento, Dic rogo, qui transis, Sit tibi terra leuis. Quo ex genere est etiam illud Euripideum* Κούφη σοὶ χθὼν ἐπάνω πέσειαι γύναι *Et illud Theocriti,* Χαιρέτω οὗτος ὁ τύμβος ἐρεῖ· ἐπεὶ εὐρυμάδοντος κεῖται τῆς ἱερῆς κοῦ-

„ φος ὑπὲρ κεφαλῆς. - ſub titulumque Lares] *ut aedes proſcribantur. etenim reb. uenalib. titulus praeponebatur. quod intelligi poteſt ex Edicto aedilium curulium, apud Gellium l.* IIII. *cap.*
„ II. *Titulus ſeruorum ſingulorum ut ſcriptus ſit,*
„ *curato, ita uti intellegi recte poſſit, quid morbi, ui*
„ *tyq. cuiq. ſit. &c. Ouid. in.* I. *de remedio amo-*
„ *ris, Illud, & illud habet, nec ea contenta rapina*
„ *eſt, Sub titulum noſtros miſit auara Lares.*
Quidquid & herbar. Theſſalla terra gerit] G*rere uerbo in hoc genere ſic eſt uſus etiam Verg. in.*
„ II. *Georg. Aut quos Oceano propior gerit India*
„ *lucos. Et Cererem a gerendo dictam Cicero tra-*
„ *dit.* Hippomanes cupidae ſtillat ab in-
„ guine equae] *Propert. Hippomanes fetae ſemi-*
„ *na legit equae. Et Ouid. in.* II. *de Arte aman-*
„ *di: Fallitur, Aemonias ſi quis decurrit ad artes,*
„ *Datque quod a teneri fronte reuellit equi. Cupidae autem, libidine incenſae.* Mille alias her
„ bas miſceat illa, bibam] *Verg. in Bucol. Hip-*
„ *pomanes, quod ſaepe malae legere nouercae, Mi-*
„ *ſcueruntq. herbas, & non innoxia uerba Et Manilius in.* II. *uerbo Miſcere hoc ipſo in genere eſt*
„ *uſus, Et uarias pacis clades, & mixta uenena.*

ELEGIA. V

PHOEBE, *faue, nouus ingreditur tua tēpla ſacerdos,*
Huc age cum cithara, carminibusq. ueni.

Nunc

Nunc te uocales impellere pollice chordas,
  Nunc precor ad laudes flectere uerba meas.
Ipse, triumphali deuinctus tempora lauro,
  Dum cumulant aras, ad tua sacra ueni
Sed nitidus, pulcherque, ueni. nunc indue uestem
  Sepositam, longas nunc bene pecte comas.
Qualem te memorant, Saturno rege fugato,
  Victori laudes concinuisse Ioui.
Tu procul euentura uides: tibi deditus augur
  Scit bene, quid fati prouida cantet auis.
Tuq. regis sortes: per te praesentit haruspex,
  Lubrica signauit cum Deus exta notis.
Te duce Romanos numquam frustrata Sibylla est,
  Abdita quae senis fata canit pedibus.
Phoebe, sacras Messallinum sine tangere chartas
  Vatis, & ipse, precor, quod canat illa, doce.
Haec dedit Aenae sortes, postquam ille parentem
  Dicitur, & captos sustinuisse Lares.
Haec fore credebat Romam, cum maestus ab alto
  Ilion, ardentes respiceretq. Deos.
Romulus aeternae nondum formauerat urbis
  Moenia, consorti non habitanda Remo.
Sed tunc pascebant herbosa palatia uaccae
  Et stabant humiles in Iouis arce casae.
Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbram,
  Et facta agresti lignea falce Pales,
Pendebatq. uagi pastoris in arbore uotum,
  Garrula siluestri fistula sacra Deo,
Fistula, cui semper decrescit arundinis ordo:

Nam

Nam calamus cera iungitur usq. minor.
At, qua Velabri regio patet, ire solebat
Exiguus pulla per uada lynter aqua.
Illa saepe, gregis Ditis placitura magistro,
Ad iuuenem festa est uecta puella die:
Cum qua fecundi redierunt munera ruris,
Caseus, & niueae candidus agnus ouis.

Phoebe, faue, nouus ingreditur tua templa sacerdos] *inuocationis genus. Tua templa ingreditur, praedicturus olim futura. quae sane πρόληψις mire poetica est.* Nunc precor ad laudes flectere verba meas] *uerba cantum significare, iam docui. Orat igitur Phoebum, ut ad laudes suas, quas Messallino dicet, cantum flectat. id est, ut hoc eius carmen sit hoc tempore.* Qualem te memorant] *in Sfortiae libro, Referunt, non Memorant.* - tibi deditus au-
„ gur] *Tibi deuotus. Idem alibi, Tibi dedita ser-*
„ *uit Mens mea. Horatio in. I. Carm. dicitur Au-*
„ *gur Apollo. Callimachus in hymno in Apollinē:*
„ Κεῖνον δὲ τριαὶ καὶ μάντιες. Scit bene, quid fati prouida canter auis] *Quid fati. vel intellegamus, Fati prouida.* - regis sortes]
„ *praees sortibus. Catull. Quaeq. regis Golgos. Sortes autem, oracula.* - Sibylla est] *in veterib. multis, Est, non, Erat.* - sine tangere chartas Vatis] *Sibyllae. Ergo Messallinus in Augurum Collegium cooptabatur, aut inter. XV. uiros*

adle-

adlegebatur. quos fas erat Sibyllinos adire, atq.
consulere. – sustinuisse] *portasse.*
Haec fore credebat Romam] *legendum, ut i. in*
omnib. scriptis, Nec, non, Haec. Romu-
lus aeternae nondum formauerat vrbis Moe-
nia] *Romae. In vetustis monumentis, vt ad Por-*
„ *tam Portuensem,* VRBS AETERNA *Roma dici-*
tur. Sed ego legendum suspicabar, Firmauerat,
non, Formauerat. – consorti] *sic Lucan.*
„ *in. I. – Quaecumq. potestas Impatiens consortis*
„ *erit.* Et stabant humiles in Iouis arce ca-
sae] *idest, in Capitolio, ubi Romuli casa, stra-*
mentis tecta. Lacte madens] *lacte di agre-*
„ *stes piabantur. Horat. in. II. Epist. Tellurem por-*
„ *co, Siluanum lacte piabant. Lacte madere, sic di-*
xit, ut, vino madere. vel quod lacte perfusus esset.
– suberat Pan ilicis vmbram] *in plerisq. vete-*
ribus, Vmbrae. in vno meo, Vmbra.
– facta agresti lignea falce Pales] *e stipite fa-*
„ *cti di. Sic Horat. Cum faber, incertus, scamnum,*
„ *faceret ne Priapum.* – fistula sacra] *in Flo-*
rentino, Farta. in uno meo, Facta. Fistula,
cui semper decrescit arundinis ordo] *sic Fi-*
„ *stulam quoq. describit Pollux lib.* IIII. ἡ μὲν κα-
„ λάμων ἐςὶ συνθήκη λίνῳ καὶ κηρῷ συνδεθεῖσα, ἤγε
„ αὐτοσχέδιος· αὐλοὶ πολλοί, ἕκαςος κατὰ μικρὸν ὑφ'
„ ἑκάςῳ ὑπολήγοντες εἰς τὸν ἐλάχιςον ἀπὸ τοῦ μεγά-
„ λου ἀνισότητα ἔχοντες, ὡς ὄρνιθος πτέρυγι ἐοικέναι.
„ *Verg. idem significans in Bucol. Est mihi disparib.*

» ſeptem compacta cicutis Fiſtula. Nam
calamus cera iungitur vſq. minor] *Theocr.*
» *in.* I. *Edyl.* Καὶ τὰν δὲ φερ' ἀπάκτοιο μελίπνοων ἐν
» κηρῷ σύριγγα καλὰν περὶ χεῖλος ἔλικταν. *Et Verg.*
» *Pan primus calamos cera coniungere plures In-*
» *ſtituit.* - pulla] *nonnulli legunt, Pulſa.*
Sed aqua pulſa nigreſcit, Corinthus in dorica dia
» *lecto:* Τὴν μέλαιναν γὰρ τοῦ σώματος ἐπιφάνειαν, ἥνί
» κα ἂν δι' ἐκδρομὴν ὕδατος μελαίνηται πελιὰν κα-
» λοῦσι. *Et auctor magni Etymologici, in illud*
» *Hom.* ὡς δ' ὅτε πορφυρῇ πέλαγος, ἀντὶ τοῦ μελανί-
» ζει. *Sed illo etiam modo commode legitur. de eo-*
» *dem enim Propert. in.* IV. *Hac quondam Tibe-*
» *rinus iter faciebat, & aiunt Remorum auditos*
» *per vada pulſa ſonos.* Illa ſaepe, gregis Di
» tis placitura magiſtro] *in Sfortiae libro, Ma-*
giſtris. Ditis autē gregis magiſtris, ſic, vt Verg.
» *Pecoris magiſtrum. itaq. ibi ſolitos verſari paſto*
res ſignificat. - redierunt] *Dote dicta,*
& data, tantum redibat e prouentu.

ELEGIA. VI

IMPIGER *Aenea, uolitantis frater amoris,*
Troica qui profugis ſacra vehis ratibus,
Iam tibi Laurentes aſſignat Iuppiter agros,
Iam vocat errantes hoſpita terra Lares.
Illic ſanctus eris, cum te veneranda Numici
Vnda Deum caelo miſerit indigetem.

M Ecce

Ecce super fessas volitat Victoria puppes :
    Tandem ad Troianos diua superba venit.
Ecce mihi lucent Rutulis incenda castris.
    Iam tibi praedico, barbare Turne, necem.
Ante oculos Laurens castrum, murusq. Lauini est,
    Albaq. ab Ascanio condita longa duce.
Te quoq. iam video, Marti placitura sacerdos
    Ilia, Vestales deseruisse focos,
Concubitusq. tuos furtim, victasq. iacentes,
    Et cupidi ad ripas arma relicta Dei.
Carpite nunc, tauri, de septem montib. herbas,
    Dum licet: hic magnae iam locus vrbis erit.
ROMA tuum nomen terris fatale regendis,
    Qua sua de caelo prospicit arua Ceres,
Quaq. patent ortus, & qua fluitantib. vndis
    Solis anhelantes abluit amnis equos.
Troia quidem tunc se mirabitur, & sibi dicet
    Vos bene tam longam consuluisse viam.
Vera cano: sic vsq. sacras innoxia lauros
    Vescar, & aeternum sit mihi virginitas.
Haec cecinit uates, & te sibi, Phoebe, uocauit,
    Iactauit fusas & caput ante comas.
Quidquid Amalthea, quidquid Marpesia dixit.
    Heryphile, Phoebo grata, quod admonuit,
Quasq. Albana sacras Tiberis per flumina sortes
    Portarit, sicco perlueritq. sinu.
Hae fore dixerunt belli mala signa Cometem,
    Multus & in terras deplueritq. lapis.
Atq. tubas, atq. arma ferunt strepitantia caelo
    Audita,

Audita, & lucos praecinuisse fugam.
Ipsum etiam Solem defectum lumine vidit
Iungere pallentes nubilus annus equos,
Et simulacra Deum lacrimas fudisse tepentes,
Fataq. vocales praemonuisse boues.
Haec fuerant olim: sed tu iam, mitis Apollo,
Prodigia indomitis merge sub aequoribus:
Vt succensa sacris crepitet bene laurea flammis,
Omine quo, felix, & sacer annus eat.
Laurus ubi bona signa dedit, gaudete coloni.
Distendet spicis horrea plena Ceres.
Oblitus & musto feriet pede rusticus uuas,
Dolia dum, magni deficiuntq. lacus.
At madidus Baccho sua festa Parilia pastor
Concinet. a stabulis tunc procul este, lupi.
Ille leuis stipulae solennis potus aceruos
Accendet, flammas transilietq. sacras.
Et fetus matrona dabit, natusq. parenti
Oscula compressis aurib. eripiet.
Nec taedebit auum, paruo aduigilare nepoti,
Balbaq. cum puero dicere uerba senem.
Tunc operata Deo pubes discumbet in herba,
Arboris antiquae qua leuis umbra cadet.
Aut e veste sacris tendent umbracula sertis
Vincta, coronatus stabit & ipse calix.
At sibi quisq. dapes, & festas exstruet alte
Cespitib. mensas, cespitibusq. torum.
Ingeret hic potus iuuenis maledicta puellae,
Postmodo quae uotis inrita facta uelit.

Nam ferus ille ſuae, plorabit ſobrius idem,
Et ſe iurabit mente fuiſſe mala.
Pace tua, pereant arcus, pereantq. ſagittae,
Phoebe, modo in terris erret inermis Amor.
Ars bona, ſed poſtquam ſumpſit ſibi tela Cupido,
Hei mihi, quam multis ars dedit illa malum,
Et mihi praecipue, taceo cùm ſaucius annum,
Et faueo morbo, cum iuuat ipſe dolor.
Vixq. cano Nemeſim, ſine qua uerſus mihi nullus
Verba poteſt, iuſtos aut reperire pedes.
At tu, nam Diuum ſeruat tutela poetas,
Praemoneo, vati parce, puella, ſacro.
Vt Meſſallinum celebrem, cum, praemia belli,
Ante ſuos currus oppida victa feret,
Ipſe gerens laurus, lauro deuinctus agreſti,
Miles Io magna voce triumphe canet.
Tunc Meſſalla meus pia det ſpectacula turbae,
Et plaudat curru praetereunte pater.
Annue: ſic tibi ſint intonſi, Phoebe, capilli,
Sic tua perpetuo ſit tibi caſta ſoror.

Sextam facio Elegiam, omnium veter. libror. fidem ſecutus. & ſic olim Aldus edidit.

Impiger Aenea] *in uno meo, ueterum conſuetudine, ſcriptum, Inpiger. Impiger autē, praeſtans animi,*
„ *et corporis uiribus. Sic ab Horat. Impiger Hercu*
„ *les dicitur. Et poeta alius, Sumptis nō impiger ar*
mis. Hoc ipſum ſimilib. uerbis ſignificat Sopho
„ *cles in Philoctete:* Γλῶσσαν μὲν ἀργὸν, χεῖρα δ' εἶ-

χον ἐργάτιν. - uolitantis frater amoris] Veneris uerba ſunt, ad Amorem. Apud Verg. in. I. Aen. Frater ut Aeneas pelago tuus omnia circum Litora iactetur. - - cum te ueneranda Numici Vnda Deum caelo miſerit indigetem] Ouid. in. XIIII. Metam. idem ipſum de Aenea: Perq. leues auras iunctis inuecta columbis, Litus adit Laurens: ubi tectus arundine ſerpit In freta flumineis uicina Numicius undis. Hunc iubet Aeneae quaecumq. obnoxia morti Abluere, & tacito deferre ſub aequora curſu. Corniger exſequitur Veneris mãdata, ſuisque, Quidquid in Aenea fuerat mortale, repurgat. Et reſpergit aquis, pars optima reſtitit illi. Luſtratum genetrix diuino corpus odore Vnxit, & ambroſia cum dulci nectare mixta Contigit os, fecitq. Deũ, quem turba Quirini Nunc uocat Indigetem, temploq. arisq. recepit. Ecce ſuper feſſas uolitat Victoria puppes] Feſſas, tot erroribus. Victoriae alatae multa ſunt Romae hodieq. monumenta. ut in Arcu. L. Septimi Seueri, triumphis inſigni. Ouid. in. II. Triſtium, Sic adſueta tuis ſemper Victoria caſtris, Nunc quoq. ſe praeſtet, notaq. ſigna petat. Auſoniumq. ducem ſolitis circumuolet alis, Ponat & in nitida laurea ſerta coma. Et in. III. Amor. Prima loco fertur ſparſis Victoria pinnis. Apud Silium Italicum Virtus ſic loquitur, Mecum Honor, & laudes, & laeto Gloria uultu, Et Decus, & niueis Victoria

,, *Ctoria concolor alis, Me cinctus lauro perducit*
,, *ad aſtra triumphus.* Nazarius *in Panegyrico,*
,, *Conſtantino Caeſari dicto, Iam quidem laetitiam*
,, *geſtae rei diffuderat fama uelox, & ad celerita-*
,, *tem nuntij pinnata Victoria inſequebatur. In nu-*
miſmatis autem Auguſtorum ſaepe ea nota uiſi-
tur. Pauſanias alatae ſaepe Victoriae, non ala-
,, *tae etiam nonnumquam, ut in Atticis:* Νίκης ἐςὶν
,, ἀπλέρυ ναός· *Et in Laconicis:* Καὶ Αθηναίων εἰς τὴν
,, ἄπλερον καλυμένην νίκην. *Et in Heliacis:* Απομι-
,, μούμενος τὸ ἀθήνῃσι τῆς ἀπλέρυ καλυμένης ξόανον.
Sed in Sfortiae libro erat, Volitans, non Volitat.
quod placet. ut uolitantem dicat uenire.
- diua ſuperba] *erat enim etiam in dis Victo-*
ria, cuius imago erat in Senatu. Aelius Lam-
,, *pridius in uita Alexandri Seueri: Pater eadem*
,, *nocte in ſomnijs uidit alis ſe Romanae Victoriae,*
,, *quae in Senatu, ad caelum uehi.* - Rutu-
lis incendia caſtris] *in ſcriptis nonnullis, Ru-*
tilis. Forte Rutila, fulgentia dixit, ut Horat. in.
,, *1.Carm. - ſeu te fulgentia ſignis Caſtra tenent.*
- barbare Turne] *Barbare, id eſt Latine. Rufus*
,, *Feſtus Auianius, de Oris maritimis, Gens puni-*
,, *corum mons quod altus barbaro, id eſt Latino*
dicti ut auctor Plautus eſt. Loci apud Plautum
,, *inſignes, in prologo Aſinariae, Huic nomen Grae*
,, *ce Onagros eſt fabulae, Demophilus ſcripſit, Mar*
,, *cus vortit barbare. Et in Captiuis, post iusiuran-*
,, *dum:* Νὴ τὴν Πραίνεςιν, νὴ τὴν. Σιγνίαν, νὴ τὴν φρου

,, σινῶ-

,, *σινῶνα, νὴ τὴν Αλάτριον, addit alter, Quid tu bar*
,, *baricas urbes iuras. Sunt autem illae urbes Ita-*
liae. Et Festus Pompeius in uerbo, Vapula Papi-
,, *ria: Plautus, inquit, in Feneratrice, Heus tu in*
,, *barbaria quod dixisse dicitur liberta suae patro-*
,, *nae, ideo dico, liberta salue, uapula papiria. In bar*
baria, est, in Italia. Plutarchus in κεφαλαίοις ῥω-
,, *μαικοῖς, Barbaros dicit Italos:* Διατί τὸν Ιανον δϊ-
,, πρόσωπον οἴονται γεγονέναι, καὶ γράφουσιν οὕτως καὶ
,, πλάττουσι. πότερον ὅτι τῷ μὲν γε ἕλλην ἐκ περῥαιβίας
,, ἦν, ὡς ἱστοροῦσιν, διαβὰς δὲ εἰς ἰταλίαν, καὶ συνοική-
,, σας τοῖς αὐτόθι βαρβάροις, μετέβαλε καὶ γλῶτταν,
,, καὶ δίαιταν. -victasq. iacentes] *vel caeco*
apparet, legendum, Vittasque. Carpite
nunc, tauri, de septem montib. herbas] *Ouid.*
,, *in. I. Fast. Hic, ubi nunc Roma est, tunc ardua*
,, *silua virebat, Tantaq. res paucis pascua bubus*
,, *erat.* Roma tuum nomen terris fatale
,, regendis] *Verg. in. VI. Tu regere imperio po-*
,, *pulos, Romane, memento.* Qua sua de cae-
lo prospicit arua Ceres] *in Florentino, Qua-*
qua, non, Qua sua. Idem opinor dicere Diony-
sium Halicar. Romam terrae imperasse, quae-
cumq. adiri, coliq. posset. Solis anhelan-
tes abluit amnis equos] *Amnem etiam in. III.*
,, *mare, Caeruleo lauerat amne rotas.*
Troia quidem tunc se mirabitur, & sibi dicet,
Vos bene tam longam consuluisse viam] *Se*[illegible]
tentia mihi difficilis videtur. nec enim uideo, ad

quos referatur, quod dicit, Vos. itaque illud mutabam in, Nos. vt de ſe ipſa Sibylla dicat, uel de omnib. uatibus, quos Aeneas conſuluerat.

-ſic vſq. ſacras innoxia lauros Veſcar] *in Vaticano, Laurus, accuſandi caſu. idq. placet. Et in Florentino, Noſcar, pro Veſcar. Sed illud rectius. Dicebantur enim uates δαφνοφάγοι. qua de re plura Lycophronis interpres. Iuuenalis Sat.*
,, VII. *Nectit quicumq. canoris Eloquium uocale*
,, *modis, laurumq. memordit.* -& aeternum]
,, *ſemper. aduerbium. Verg. Salue aeternum mihi*
,, *maxime Palla, Aeternumq. uale.* -& te ſibi, Phoebe, vocauit] *antequam ſortes ederet.*
,, Iactauit fuſas & caput ante comas] *Verg. in.*
,, VI. *de eadem, Non comptae manſere comae. In Vat. Fuſcas, non Fuſas. Sed hoc probabilius.*

Iactauit comas ante caput: *neſcio, an capitis illam rotationem ſic ſignificet, an potius dictis ſortib. paſſis crinib. uultum texerit.* Quidquid Amalthea] *Varronem in libris rerum diuinarum, quos ad Caeſarem Pont. Max. ſcripſe-*
,, *rit, tradidiſſe aiunt, Amaltheam eandem Cuma-*
,, *nam, eandem Demophilen, ſiue Herophilen. Tibullus aliam fecit Herophilem, eoſdem, opinor, auctores ſecutus, quos Euſebius in Chronicis. qui Herophilen Samiam Sibyllam fuiſſe dicit.*

-quidquid Marpeſia] *praue omnino. cum uero in quibuſdam veterib. libris ſit, Marmeſia, conſtet autem, Sibyllam Helleſponticam in Marineſſo,*

nesso, agri Troiani uico, natam, leuiter mutandum: & pro Marmesia, legendum Marinesia, siue Marinessia. sin Marmesso uico nomen fuit, legendum, Marmessia. Heryphile] *alij legunt, Erophile: alij, Herophile, ut est apud Eusebium.* -grata, quod admonuit] *placet, quod in Vaticano, alijsq. nonnullis, legitur, Grataq. quod monuit. Saepe enim Moneo uerbo in hoc genere optimi vtuntur auctores. Idem in.*
" *1. Et canit euentus, quos Dea magna monet. Et,*
" *Diui uera monent. Et Verg. in. II. Aen. Aut*
" *quem tum uates Cassandra moneret.*

Quasq. Albana sacras Tiberis per flumina sortes Portarit] *dubitandum non est, quin haec de Tiburte Sibylla dicantur, quae nominabatur Albunea. quare Pontanus hoc loco Albunea legebat, ut posteriores duae syllabae coirent in unã. uel legendum sit forte, Albunna. Sed in Florentino non, Quasq. sed, Quotq.* -sicco perlueritq. sinu] *in Sfortiae libro, atq. uno meo, Pertuleritq. quae uera est omnino lectio. Sicco sinu: idest, pedestri itinere. vt significet, Romam ueni re solitos Tiburtinos uel secundo flumine, uel Tiburte uia.* Hae fore dixerunt] *Haec, in meis, non Hae. Huc autem superiora illa referuntur, ab illo uersu, Quidquid Amalthea. ut unam e Sibyllis, siue Erythream, siue quamuis aliam, laeta omnia praedixisse significet, has uero tristia.* Multus & in terras deplueritq. lapis]

lapis] *in Vaticano in margine, pro, Multus &, Plurimus. In Florentino, In terris, non, In terras. Alij legunt, Multus vt in terras. quod mihi probabile uidetur.* - atq. arma ferunt strepitantia caelo] *in meis, ac nonnullis alijs, Crepitantia. Vergilius in extremo. I. Georg. similiter,*
„ *Armorum sonitum toto Germania caelo Audijt.*
„ - & lucos praecinuisse fugam] *Verg. Vox quoq.*
„ *per lucos uulgo exaudita silentes Ingens.*
Ipsum etiam Solem defectum lumine] *Verg.*
„ *de Sole, Ille etiam caecos instare tumultus Saepe*
„ *monet, fraudemque, & operta tumescere bella.*
Et simulacra Deum lacrimas fudisse tepen-
„ tes] *Verg. Et maestum inlacrimat templis e-*
„ *bur.* Fataq. vocales praemonuisse bo-
„ ues] *Verg. ibidem, Pecudesq. locutae. Saepe cum*
„ *Iulius Obsequens, tum alij scriptores, Bos locuta. Sed in Sfortiae libro, non Boues, sed Deos.*
Prodigia indomiris merge sub aequoribus] *in mare deportabantur portenta, & monstra, quae triste quid ostendissent.*
Vt succensa] *in Sfortiae libro, atq. uno meo, Et succensa. quod placet.* - crepitet bene laurea flammis] *Crepitare igni: vt & Verg.*
„ *in. I. Georg. Atq. leuem stipulam crepitantib.*
„ *urere flammis. Et in. XII. de lauro, Ac uel-*
„ *ut immissi diuersis partib. ignes Arentem in sil-*
„ *uam, & uirgulta sonantia lauro. Ouid. in. I.*
„ *Fast. crepitum eundem significans, Ara dabat*
„ *fumos,*

fumos, herbis contenta Sabinis, Et non exiguo laurus adusta sono. Et in. IIII. Vre mares oleas, taedamq. herbasq. Sabinas, Et crepet in mediys laurus adusta focis. Verg. in Pharmaceutria, laurum adhibens, Sparge molam, & fragiles incende bitumine lauros. Lauream autem, idem, quod laurus. Sic apud Horat. atq alios.

- et sacer annus eat] In Sfortiaco, ac duobus meis, non Eat, sed Erit. Distendet spicis horrea plena Ceres] Verg. de apib. in. I. Aen. - dulci distendunt nectare cellas. Dolia dum, magni deficiantq. lacus] Dum, quoad dolia, lacusq. deficiant, illa condendo, hi fundendo uino. id est, Tantus erit prouentus vini, vt dolia, lacusq. vincat, nec capiendo, atq. condendo, satis esse possint. Dolia uero, quib. vinum condebatur, vasa erant fictilia, quor. hodie Romae uisuntur imagines in veteri saxo, parieti domus Pompei Castellani impresso, uia Sancti Martinelli. haec simillima, uel eadem potius sunt iys, quas Romae vulgus Vettinas uocat. - madidus Baccho] bene potus, ebrius. Id etiam Graecis significat, Βρέχειν. - sua festa Parilia pastor.] in scriptis omnibus, Palilia, a Pale dea. De quib. Propert. in. IV. Vrbi festus erat, dixere Palilia patres, Hic primus coepit moenib. esse dies, Atq. alibi, Annuaq. accenso celebrare Palilia feno, Qualia nunc curto lustra nouantur equo. - leuis stipulae] Verg.

Atq.

„ *Atq. leuem stipulam.* – flammas transi-
lietq. sacras] *Genus expiationis.* Et fetus
matrona dabit] *Pacis bona, quam Euripides
propterea vocat* κουροτρόφον θεάν. Dabit:
„ *edet. Verg. -geminam partu dabis Ilia prolem.*
– natusq. parenti Oscula compressis aurib.
eripiet] *in Florentino, atq. Sfortiaco, non, Com-
pressis, sed, Comprensis. Quae lectio potior. Sic*
„ *Plautus in Poenulo, Sine te prehendam auricu-*
„ *lis, sine dem suauium. Atq. alibi, Prehende au-*
„ *riculas, conpara labella cum labellis. Hoc oscu-
li genus* χύτρα *Graecis dicitur. Iulius Pollux in.*
„ x. Εἰδέναι δὲ οὐ φαῦλον ὅτι καὶ χύτρα φυλήματος ἦν
„ εἶδος ὁπότε τὰ παιδία φιλοίη τῶν ἔτων ἐπιλαμβα-
„ νόμενα. *Multa enim esse osculorum genera, signi-*
„ *ficat idem Pollux, eodem in libro:* Τὸ σύστομον, *in-*
„ *quit,* ὄνομα φιλήματος ἐν τοῖς τηλεκλείδου ψάδεσι
„ μετὰ τῶν ἄλλων πολλῶν εἰρημένων. *Romae, apud
Episcopum Capranicensem in ueteri monumento,
Dis manibus Zosimae sacro, Cupido alatus, con-
prensis auribus, Zosimam ipsam deosculatur. Pra
ue autem quibusdam in libris, pro Aurib. legitur,
Naribus.* Tunc operata Deo pubes dis-
cumbet in herba] *Verg. in. I. Georg. Sacra re-*
„ *fer Cereri, laetis operatus in herbis.*
– qua leuis vmbra cadet] *sic Verg. in. III. Geor.*
„ *Speluncaeq. tegant, & saxea procubet umbra.
Sed in meliorib. libris, Cadit. idq. rectius.*
Aut e veste sacris tendent vmbracula sertis]

Sacris

Sacris sertis: vt capita cum coronis tegantur desuper. Similiter Ouid. Paci tentoria ponunt, Desuper extentas imposuere togas. - coronatus stabit & ipse calix] *in Sfortiae libro, & Florentino, Stabit & ante calix. Vel ex hoc loco, opinor, intellegitur, quid sit apud Verg. Vina coronant.* At sibi quisq. dapes, & festas exstruet alte Cespitib. mensas] *in Florentino, Aut, non, At. Quod autem Extrui dapes etiam dixit, Plautus in Menaeh. idem significans, Ita est adulescens ipsus escae maximae. Ceriales cenas dat, ita mensas exstruit, Tantas struitias concinnat patinarias. Standum est in lecto, si quid de summo petas.* Ingeret hic potus iuuenis maledicta puellae] *sic, Maledicta ingerere, dixit, vt & Horat. in. I. Epist. Tum pueris nautae, pueri conuitia nautis Ingerere. Et Cl. Marius Victor in. III. Qui maledicta tibi, conuitiaq. ingeret.* - Postmodo] *Eodem verbo Ouidius est vsus in. III. de Arte amandi, Postmodo riualem, partitaq. foedera lecti, Sentiat. - Et in. I. de remedio amoris, Vtilior velis postmodo uentus erit. Et Propert. in. II. Sentiat illa tuas postmodo uicta manus.* Nam ferus] *in Sfortiae libro, Iam ferus.* - mente fuisse mala] *Mente non sana. Seneca in. III. de beneficijs eodem modo, Et, cum, malam mentem habuisse se pridie, iurasset. Et Ouid. Nō bonam mētem, idem significans, dixit in. II. Amor. Quid, quod in an*

cillam

cillam si quis delinquere possit, Illum ego contendi mente carere bona. – pereant arcus] *in Sfortiae libro, Pereantq. arcus.* Hei mihi] *in omnib. scriptis libris, Heu heu.* – quam multis ars dedit illa malum] *nocuit. Quare illud, apud Pedianum, Malum dabunt Metelli Naeuio poetae.* Et mihi praecipue] *in Florentino, At mihi.* – taceo cum saucius annum] *qui anno toto taceo saucius.* Et faueo morbo] *indulgeo dolori.* – cum iuuat ipse dolor] *in Vaticano, ac nonnullis alijs, non Cum, sed Tum, legendum forte, Dum.* Vixq. cano Nemesim] *in Sfortiae libro, Florentino, ac duobus meis, Vsq. cano. Nemesis eadem illa, de qua supra, & Martialis in.* VIII. *Fama est arguti Nemesis formosa Tibulli.* – iustos aut reperire pedes] *Musicos pedes dicit Plin. in.* XXIX. *historiae Naturalis: Dissederuntq. scholae, & omnes eas damnauit Herophilus, in musicos pedes uenarũ pulsu discreto per aetatum gradus.* – nam Diuum seruat tutela poetas] *Ouid. At sacri uates, & Diuum cura uocamur.* Vt Messallinum] *in Vaticano, atq. alijs, Et Messallinum.* Ante suos currus oppida victa feret] *Fercula pompae triumphalis. Horat. in.* II. *Epist. Captiuum portatur ebur, captiua Corinthus. Nisi aes intellegit Corinthium. Sed in Vaticano, Geret, non, Feret. In uno meo, Gerent, numero multitudinis.*

In

In Florentino, Ferent, eodem numero. Ipse gerens laurus, lauro deuinctus agresti, Miles] *caussam adfert Festus Pompeius. Laureati, inquit, milites sequebantur currum triumphantis, ut quasi purgati a caede humana intrarent urbem. & quae sequuntur.* - Io magna voce triumphe canet] *in Vaticano, non, Canet, sed, Canat. Horat. in.* IIII. *Tuq. dum procedis, Io triumphe Non semel dicemus, Io triumphe, Ciuitas omnis.* Tunc Messalla meus] *in nonnullis libris, Tum, non, Tunc. quod est ipsum mollius.* Et plaudat curru praetereunte pater] *in Florentino non, Pater, sed, Parens.* - sic tibi sint] *orat per ea, quae propria sunt, atq. aeterna, more plane poetico.*

ELEGIA. VII

CASTRA *Macer sequitur. tenero quid fiet Amori.*
Sit comes, & collo fortiter arma gerat.
Et seu longa virum terrae uia, seu uaga ducent
Aequora, cum telis ad latus ire uolet.
Vre puer, quaeso, tua qui ferus otia liquit,
Atq. iterum erronem sub tua signa uoca.
Quod si militib. parces, erit hic quoq. miles
Ipse, leuem galea qui sibi potet aquam.
Castra peto, ualeatq Venus, ualeantq. puellae.
Et mihi sunt uires, & mihi facta tuba est.
Magna loquor. sed magnifice mihi magna locuta

Excu-

Excutiunt clausae fortia uerba fores.
Iuraui quotiens, rediturum ad lumina numquam.
Cum bene iuraui, pes tamen ipse redit.
Acer Amor, fractas utinam tua tela sagittas,
Scilicet extinctas adspiciamq. faces.
Tu miserum torques: tu me mihi dira precari
Cogis, & insana mente nefanda loqui.
Iam mala finissem leto: sed credula uitam
Spes fouet, &, melius cras fore, semper ait.
Spes alit agricolas: spes sulcis credit aratis
Semina, quae magno fenore reddat ager:
Haec laqueo uolucres, haec captat arundine pisces,
Cum tenues hamos abdidit ante cibus.
Spes etiam ualida solatur compede uinctum:
Crura sonant ferro, sed canit inter opus.
Spes facilem Nemesim spondet mihi, sed negat illa.
Hei mihi, ne uincas, dura puella, Deam.
Parce, per inmatura tuae, precor, ossa sororis.
Sic bene sub tenera parua quiescat umo.
Illa mihi sancta est: illius dona sepulcro,
Et madefacta meis serta feram lacrimis.
Illius ad tumulum fugiam, supplexq. sedebo,
Et mea cum muto fata querar cinere.
Non feret usq. suum te propter flere clientem.
Illius, ut, uerbis, sis mihi dura, ueto.
Ne tibi neglecti mittant mala somnia Manes,
Maestaq. sopitae stet soror ante torum.
Qualis ab excelsa praeceps delapsa fenestra
Venit ad infernos sanguinolenta lacus,
Venit

Desino, ne dominae luctus renouentur acerbi.
Non ego sum tanti, ploret vt illa semel.
Nec lacrimis oculos digna est foedare loquaces,
Lena nocet nobis: ipsa puella bona est.
Lena vetat miserum Phyrne, furtimq. tabellas
Occulto portans itq. reditq. sinu.
Saepe, ego cum dominae dulces a limine diro
Agnosco voces, haec negat esse domi.
Saepe, vbi nox promissa mihi est, languere puellam
Nuntiat, aut aliquas extimuisse minas.
Tunc morior curis: tum mens mea perdita fingit,
Quis ue meam teneat, quot teneat ve modis:
Tunc tibi, lena, precor diras satis anxia uiuas,
Mouerit e uotis pars quotacumq. Deos.

CASTRA Macer sequitur] *is est Macer, de quo*
„ *Ouid. in. II. Amor. Nos Macer ignauae Veneris*
„ *cessamus in vmbra. Et Sueton. in Caesare dicta-*
„ *tore: Quos omnes libellos vetuit Augustus publi-*
„ *cari in ea epistula, quam breuem admodum, ac*
„ *simplicem, ad Pompeium Macrum, cui ordinan-*
„ *das bibliothecas delegauerat, misit. Loquitur au*
„ *tem eodem modo Lucan. Nulla fides, pietasq. vi*
„ *ris, qui castra sequuntur.* - tenero quid
fiet amori] *sic saepissime sunt optimi latinitatis*
„ *auctores locuti. Plaut. in Bacchid. Quid fiet mi-*
„ *hi postea. Lucret. in. I. Quid fiet deniq. telo. Et*
„ *Cic. Diodoto quid faciam.* - arma gerat]
in Sfortiae libro, Ferat, non Gerat. - seu

uaga ducent Aequora] *in eodem libro, non, Vaga, sed, Mala.* - tua qui ferus otia liquit] *in Sfortiae libro, Linquit. Otia uero, quia*
„ *Venus, ut ait Ouidius, otia amat. & hoc praecipuum amoris remedium, militare, & res agere.*
Atq. iterum erronem] *non displicet Vaticani libri lectio, Et uerum erronem.* - parces] *in Florentino, Parcis.* - leuem galea qui sibi potet aquam] *in omnib. scriptis libris, Portet,*
„ *non, Potet. quamquam illo modo Propert. Potabis*
„ *galea fessus Araxis aquam.* Leuem aquam:
„ *uilem. Horat. Et spondere leui pro paupere. Vilem*
„ *autem, alibi. In. I. Serm. Venit uilissima rerum*
„ *Hic aqua. In Florentino tamen, Leui galea.*
- locuto] *in Sfortiae libro, Loquenti.* - tu me mihi dira precari] *in Sfortiae libro, non Dira, sed, Cura. Legēdum forte, Dura. Sic Caluus, apud*
„ *Probum, Mens mea dura sibi confingens omnia*
„ *uecors. Est autem idem omnino, quod Mala. Se*
„ *quitur enim, Iam mala finissem leto. Et Horat.*
„ *Durum, sed leuius fit patientia. &c. Atq. idem*
„ *alibi iungens, Dura fugae mala, dura belli. Et*
„ *Verg. in. VIII. Multaq. dura suo tristi cum cor-*
„ *de putabant.* Iam mala finissem leto] *quod esse putabant misero remedium facillimum. Euri*
„ *pid. in Hippol. coronato.* Ταχὺς γὰρ ἅδης ῥᾷστος ἀν-
„ δρὶ δυστυχεῖ. - sed credula uitam Spes fouet]
„ *Ouid. Spes bona dat uires, animus quoq. pasci-*
„ *tur illa. Multa, ab optimis auctorib. in hanc dicta*
senten-

sententiam, in unum collegit studiosissimus iuuenis, mihiq. amicissimus, Aldus Manutius, Paulli F. in suis in Sallustij Catilinam eruditis Scholijs. - &, melius cras fore, semper ait] *in uno meo, ac Florentino, Et fore cras semper ait melius. In altero item meo, & Vaticano, Et semper cras fore ait melius.*

,, *Simile illud Theocriti,* Θαῤῥεῖν χρὴ
,, φίλε βάττε, τό δ' αὔριον ἔςαι ἄμεινον. *Plaut. in Cistel*
,, *laria: Gy. Bono animo es. erit isti morbo melius.*
,, *Si. confidam fore, Si medicus ueniat, qui huic mor*
,, *bo facere medicinam potest. Gy. Veniet. Si. spis-*
,, *sum istud amanti est uerbum, Veniet, nisi uenit.*
,, *Et Cic. in.* VI. *Epist. ad Caecinam, Melius exspe-*
,, *ctans, sic dixit.* - spes sulcis credit aratis
,, Semina] *Hor. in.* I. *Epist. Spem mentita seges.*
- quae magno fenore reddat ager] *Ouid. in.* I.
,, *de rem. amoris, Obrue uersata Cerialia semi-*
,, *na terra, Quae tibi cum magno fenore reddat*
,, *ager. Et in.* II. *de Arte amandi, Credita non*
,, *semper sulci cum fenore reddunt. Manil. in.* V.
,, *Astron. Nec solum terrae spem credit inania uo-*
,, *ta. Aruorum ingenerat studium, rurisq. colen-*
,, *di, Seminaq. in fenus sulcatis reddere terris, Vsu-*
,, *ramq. sequi maiori sorte receptis Frugib. innume*
,, *ris.* Spes etiam ualida solatur compede uinctum: Crura sonant ferro, sed canit inter opus] *fossorem, opinor, intellegit. Ouid.*
,, *Vinctus quoq. compede fossor Indocili numero*
,, *cum graue mollit opus. Inter opus, sic etiam po-*

„ *ſuit Columella, de cultu hortorum, Et ſecum gra*
„ *cili cōnectere carmina filo, Que canat inter opus*
„ *muſa modulāte putator Pendulus arbuſtis, olitor*
„ *uiridātib. hortis.* -dura puella] *in Florentino,*
Bella puella. - Deam] *Spem.* - per inma-
tura tuae, precor, oſſa ſororis] *per ipſam mor-*
tuam ἀώρως. Sic Horat. in. II. Serm. Filius im-
„ *maturus obiſſet.* Immatura oſſa: *id eſt,*
„ *per ante diem uerſam in oſſa. Idem alibi, Sic ego*
„ *componi uerſus in oſſa uelim. In matura oſſa,*
„ *mortem ſignificant inmaturam. Sic Propert. In*
„ *maturum mortis iter dixit in. III. Per te inma-*
„ *turum mortis adimus iter.* - fugiam] *con*
„ *fugiam.* - clientem] *cultorem. Horat.*
„ *in. II. Epiſt. Et fugit urbes Rite cliens Bacchi.*
„ Illius, ut uerbis] *intellegi fortaſſe etiam poſſit.*
Tamquam illius uerbis. - ſis mihi dura,
ueto] *in Sfortiae libro, Lenta, non, Dura.*
- omittant mala ſomnia Manes] *in eodem li-*
„ *bro, Noua ſomnia. Verg. in. VI. Sed falſa ad ſu*
„ *peros mittunt inſomnia Manes.* - fene-
„ ſtra] *Vat. Sagitta. praue, opinor.* Deſi-
no] *in Sfortiae libro, atq. uno meo, Deſine. ut*
ſit apoſtrophe ad ſe ipſum, Qua ſane apoſtrophe
„ *uſus idem in. I. dixit, Deſine diſſimulare. Deus*
„ *crudelius urit, Quos uidet inuitos ſuccubuiſſe ſi-*
„ *bi.* Nec lacrimis oculos digna eſt foe-
„ dare loquaces] *Cic. in. I. de legib. Nam & ocu*
„ *li nimis arguti, quemadmodum animo adfecti ſi-*
„ *mus,*

" *mus, loquuntur.* Lena nocet nobis: ipsa puella bona est] *Bona est: fauet. Verg.*
" *Sis bonus o, felixq. tuis.* - furtimq. tabellas Occulto portans itq. reditq. sinu] *Sinu enim fere scripta portabant feminae. Idem ante,*
" *Quasq. Albana sacras Tiberis per flumina sor-*
" *tes Portarit, sicco pertuleritq. sinu. Ouid. ancillarum, & lenarum hoc significans ministe-*
" *rium, in.I. de Arte amandi, Si tamen illa ti-*
" *bi, dum dat, recipitq. tabellas, Corpore, non*
" *tantum sedulitate, placet. Et in. III. Conscia*
" *cum possit scriptas portare tabellas, Quas tegat*
" *in tepido fascia lata sinu. Et quae sequuntur.*
Saepe, ubi nox promissa mihi est] *in Sfortiae libro, atq. uno meo, Saepe, ubi nox mihi pro-*
" *missa est. Et Ouid. in. II. de Arte amandi, Clau*
" *sa tibi fuerit promissa ianua nocte.* - tum mens mea] *in scriptis omnibus, Tum mens mihi.* Tunc tibi, lena, precor diras] *Distinguendum hoc loco. sequuntur enim dirae.*

ALBII . TIBVLLI
EQVITIS . ROMANI
LIBER . III

MARTIS Romani festae uenere Kalendae.
Exoriens nostris hic fuit annus auis.
Et uaga nunc certa discurrunt undiq. pompa,
Perq. uias urbis munera, perq. domos.
Dicite, Pierides, quo nam donetur honore
Seu mea, seu fallor, cara Neaera tamen.
Carmine formosae, pretio capiuntur auarae:
Gaudeat, ut digna est, uersib. illa meis.
Lutea sed niueum inuoluat membrana libellum,
Pumicet, & canas tondeat arte comas,
Summaq. praetexat tenuis fastigia chartae,
Indicet ut nomen littera facta tuum:
Atq. inter geminas pingantur cornua frontes.
Sic etenim comptum mittere oportet opus.
Per uos auctores huis mihi carminis, oro,
Castaliamq. umbram, Pieriosq. lacus,
Ite domum, cultumq. illi donate libellum,
Sicut erat: nullus defluat inde color.
Illa mihi referat, si nostri mutua cura est,
An minor, an toto pectore deciderim.
Sed primum nympham larga donate salute,
Atq. haec submisso dicite uerba sono.
Haec tibi uir quondam, nunc frater, casta Neaera,
Mittit, & accipias munera parua, rogat,
Teq.

Teq. ſuis iurat caram magis eſſe medullis,
Siue ſibi coniux, ſiue futura ſoror:
Sed potius coniux: huius ſpem nominis illi
Auferet extincto pallida Ditis aqua.

Exoriens noſtris hic fuit annus auis] *Varro in.*
„ *V. de lingua lat. Menſium nomina ſunt aperta*
„ *fere, ſi a Martio, ut antiqui inſtituerunt, nume*
„ *res.* Perq. uias urbis munera, perq.
domos] *Saturnalibus ſcilicet. Sic Ouid. in.* II.
„ *Faſt. Perq. uias urbis, latosq. ululaſſe per agros.*
„ *Et Vergil. ſimiliter, in .* VIII. *Laetitia, ludisq.*
„ *uiae, plauſuq. fremebant.* Lutea ſed ni-
ueum inuoluat membrana libellum] *Inuolu-*
crum, uel luteum, uel purpureum. huius mentio-
„ *nem facit Martialis in .* V. *ad Muſas, Num-*
„ *quam grandia, nec moleſta poſcit, Quae cedro*
„ *decorata, purpuraq. Nigris pagina creuit um-*
„ *bilicis. Ac paullo poſt, Vltro purpureum petet*
„ *libellum.* Pumicet, & canas tondeat ar-
te comas] *ſic in plerisq. ſcriptis libris. in Sfor-*
tiae libro, Punicet. alij legunt, Pumex & ca-
nas tondeat ante comas. Sed, ſi ueterem lectio-
nem retinemus, ad membranam referamus. ut
ipſa comas & punicet, & tondeat, poetice. aut paſ
ſiue, quo modo lauare dicuntur, qui lauantur. Eo
dem autem uerbo eſt uſus Lucilius, apud No-
nium Marcellum in uerbo, Deſquamat. quem
locum uitio ſcriptum in uulgatis libris puto ſic

„ *Sador, ſubellor, deſquamor, punicor, ornor, Ex*
„ *pilor, pingor. Emendabam, Rador, ſubuellor,*
„ *deſquammor, punicor, ornor, Expilor, pingor. In*
veteri impreſſo libro erat, Subbellor. quo proba-
bilius fit, legendum, Subuellor. Summaq. prætexat tenuis faſtigia chartae] *Protexat, in Vaticano. Sic autem ſignificatur ipſa inſcriptio.* Sicut erat] *in Vaticano, Sicut erit.* – nullus defluat inde color] *& Liquidi colores ab Horat. dicuntur in.* IIII. *Carm.* – referat] *in Florentino, Referet.* mutua cura] *amor mutuus.* At minor, an toto pectore deciderim.] *in Vaticano, E toto. legendum forte, Et toto.* An minor: *in Florentino An maneam.* Sed primum nympham] *in eodem, Meritam, non Nympham.* – larga donate ſalute] *in Sfortiaco, Longa.* Haec tibi uir quondam, nunc frater, caſta Neaera.] *Vir quondam: ideſt olim futurus coniūx, nunc enim frater, ideſt amicus. quod idem prope ualet, quod moechus. quem huius loci nodū pererudite Lycophronis interpres*
„ *expedit, in illa uerba,* Τὴν κασνίαν δὲ καὶ μελιναίαν
„ θεόν. Κασνίαν, τὴν ἀφροδίτην, τὴν μοιχίαν. Κασνίαν
„ δὲ τὴν ἀδελφοποιόν. τοὺς γὰρ ξένους ἀδελφοὺς τὰ ἐρω
„ τικὰ ποιοῦσιν. Οἱ γὰρ ἐρῶντες φωρατῆναι λέγουσιν.
„ ἀδελφός μου, ἢ συγγενής μου ἐστίν. *Neq. aliter poſſumus intellegere. abhorret enim a Romanis morib. Aemilius Probus, in proemio hiſtoriae de*

„ *Imperatorib.*

Imperatorib. Neq. Cimoni fuit turpe, Athenienſium ſummo viro, ſororem germanam habere in matrimonio: quippe cum ciues eius eodem uterentur inſtituto. at id quidem noſtris morib. nefas habetur. - pallida Ditis aqua] *Pallidam aquam ſic uidetur dicere, vt & Hadrianus apud Spartianum, in uerſiculis ſuis, Pallidula loca uocat inferorum. Eandem aquam dicit ignauam post, Ditis in ignaua luridus Orcus aqua. Verg. in* VI. *de aqua eadem, liuida uocat uada. - uel quo diſcrimine ripas Hae linquunt, illae remis uada liuida uerrunt. In uno tamen, Langobardicis ſcripto litteris, Vada liquida. Sed illud, opinor, rectius.*

ELEGIA. II

QVI *primum caram iuueni, carumq. puellae*
Eripuit iuuenem, ferreus ille fuit.
Durus & ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
Viuere & erepta coniuge qui potuit.
Non ego firmus in hoc: non haec patientia noſtro
Ingenio. frangit fortia corda dolor.
Nec mihi, vera loqui, pudor eſt, uitaeq. fateri
Tot mala perpeſſae tot ſupereſſe meae.
Ergo, ego cum tenuem fuero mutatus in umbram,
Candidaq. oſſa ſuper nigra fauilla teget,
Ante meum veniat longos incompta capillos,
Et fleat ante meum maeſta Neaera rogum.
Sed

Sed veniet, carae matris comitata dolore:
Maereat haec genero, maereat illa uiro.
Praefatae ante meos manes, animamq. rogatae,
Perfusaeq. pias ante liquore manus,
Pars quae sola mei superabit corporis, ossa
Incinctae nigra candida veste legent,
Et primum annoso spargent collecta Lyaeo,
Mox etiam niueo fundere lacte parent.
Post haec carbaseis vmorem tollere uentis,
Atq. in marmorea ponere sicca domo.
Illic quas mittit diues Panchaia merces,
Eoiq. Arabes, diues & Assyria.
Et nostri memores lacrimae fundantur eodem.
Sic ego componi versus in ossa uelim.
Sic tristem mortis demonstret littera caussam,
Atq. haec in celebri carmina fronte notet.
Lygdamus hic situs est, dolor huic, & cura Neaera
Coniugis ereptae caussa perire fuit.

QVI primum] *in omnib. scriptis libris, Primus, non, Primum.* - caram] *Caram etiam puellam, idest, amabilem, sic dixit Flaccus in.* I. *Epist.*
" *Ne dominus pueri pulchri, caraeq. puellae Mu-*
" *nere te beet.* - non haec patientia nostro Ingenio] *in Vaticano, Non hoc nostro patiemur Ingenio.* Tot mala perpessae tot superesse meae] *sic in uno meo. in ceteris omnibus, Tot mala perpessae taedia nata meae. vt tot mala sibi perpesso, nata dicat vitae taedia, aut illa*

tot post mala, taedia alia esse orta etiam. Ergo, ego] *abest omnib. libris scriptis, Ego. delendum igitur.* – cum tenuem fuero mutatus in umbram] *Horat.in.*IIII.*Carm.* „ *Puluis, & vmbra sumus.* Sed ueniet] *in Vaticano, ac duobus meis, Veniat.* Prae- „ fatae ante meos manes] *ut apud Verg. Prae* „ *fatus diuuos. nam, Ante, prius, hoc loco.* – animamq. rogatae] *sic in omnib. ueteribus, non, Precatae. Credo, in Caerimonijs hoc fuisse, ut alij alios, qui praesentes adessent, defuncti animam rogarent, ubi esset, aut quid simile. Verg.* „ *in.* III. *Aeneid.– animamq. sepulcro Condi-* „ *mus, & magna supremum uoce ciemus. Sed* „ *illud, Ciemus, aliter Seruius. Et in eodem* „ *post, – manesq. uocabat Hectoreum ad tumu-* „ *lum. Et in.* VI. *consuetudinem hanc uocandi* „ *animas significat, de Deiphobo. Tunc egomet* „ *tumulum Rhoeteo in litore inanem Constitui, &* „ *magna manis ter voce vocaui. Nisi legendum forte sit, Togatae. qui est habitus meretricius. ut vos, praefatae meos manes, animamque, togatae, & quae sequuntur.* Pars quae sola mei] *in omnib. fere scriptis libris, non, Quae, sed, Quoq. uitio scriptum.* Et primum annoso spargent collecta Lyaeo] *in Vaticano, non, Collecta, sed, Perfusa. ut in uno meo. Vino autem, atq. unguentis, solitos esse cinerem spar* „ *gere, uel Ausonij uersus ille declarat, Sparge*

„ mero

,, *mero cineres, & odoro perlue nardo.* Mox etiam niueo fundere lacte parent] *Verg. in.*
,, III. *Aeneid. de Polydoro, Inferimus tepido spu-*
,, *mantia cymbia lacte.* Post haec carbaseis vmorem tollere ventis] *sic in omnib. scriptis libris. alij legunt, velis; alij, Vittis. quod probabilius videtur. nam, cum forte scriptum fuisset veterum more, Veittis, factum ex eo, Ventis.* Atq. in marmorea ponere sicca domo] *Domum quoq. monumentum dicebant.*

Romae, in D. Stephani, e regione templi D. Luciae.

. . . .
. . . . MALA EST GRATIA

M . IVNIO . M . F . PAL . RVFO
SOTERICHVS . PAEDAGOG. FECIT
HAESVNT. PARVAE. TVAE MEAEQ. SEDES
HAEC CERTA EST. DOMVS HAECCOLENDA NOBIS
HAEC EST. QVEM MIHI SVSCITAVI VIVVS

-diues &Assyria] *in Sfortiae libro, atq. uno meo, Pinguis & Assyria.* Sic ego componi] *siti componi dicebãtur. Horat. in. I. Ser. Omnes composui. Et Catull. Inter cognatos compositum cineres. Sed in Sfortiae libro, & Florentino, Carmen in ossa. Si hoc modo, carmen quod sequitur, intellegamus, Lygdamus, &c. quod ante quam ponat, cuiusmodi esse uelit, demõstrat. Sin illo, quod uidetur ipsum probabilius, intellegamus, Ego uersus in ossa, cum nihil mei, praeter ossa, reliquum erit, eaq. perusta. Idem alibi, - Non hic mihi mater. Quae legat in maestos ossa perusta sinus.*

Sic tristem] *legendum, quemadmodum in omnib. scriptis, Sed tristem.* - demonstret littera caussam] *in Florentino, Casum, non, Caussam. Littera uero tristis est, Θ, de qua Isidorus in.* I. *Etymologiarũ cap.* XXII. *Tau, inquit, nota in capite uersiculi superstitẽ designat. Θ ad uniuscuiusq. defuncti nomen adponebatur. de qua Persius, Et potis est nigrum uitio praefigere* θῆτα. *Romae uero multis in monumentis mortuorum nominib. Θ, praefixum hodieq. cernitur. & res ipsa notior, quam vt indicari debeat. Nisi Litteram, versus ipsos, atq. inscriptionem, significare uelit.*

Atq haec in celebri carmina fronte notet.] *ipsa prior littera Θ. aut illo altero modo. In fronte autem quid sit, multa vetusta monumenta declarant, in quibus,* IN. FRONTE. P. IN. AG. P *Celeb, em frontem dicit, quod spectaret in viam cele-*

celebrem, ac frequentem. Lygdamus hic situs est] *Hae quoq. litterae singulares in vetustis monumentis saepe leguntur, atq. intellegũtur,* H. S. E. *Lygdami cuiusdam Propert. etiam non semel mentionem facit. Dic mihi de nostra*
„ *quae sentis vera puella, Sic tibi sint dominae,*
„ *Lygdame, lenta iuga. Sententia uero non dissimi-*
„ *lis apud Theocr. in* δυσέρωτι. Γράψον καὶ τόδε
„ Γράμμα τόσοι σίχοισι χαράξω. Τοῦτον ἔρως ἔκτει-
„ ὁδοιπόρε. - & cura] *amor. de quo ante.*
„ *Alij legunt, Caussa In veterib. libris erat compendio scriptum, Cã. quod vtrumq. possit significare.*

ELEGIA. III

QVID *prodest, caelum uotis implesse, Neaera.*
Blandaq. cum multa tura tulisse prece.
Non vt marmorei prodirem e limine tecti,
Insignis clara, conspicuusq. domo,
Aut vt multa mei renouarent iugera tauri,
Et magnas messes terra benigna daret.
Sed tecum vt longae sociarem tempora uitae,
Inq. tuo caderet nostra senecta sinu:
Tunc, cum praemensae defunctus tempora lucis
Nudus Lethaea cogerer ire rate.
Nam, graue quid prodest pondus mihi diuitis auri,
Aruaq. si findant pinguia mille boues.
Quid ue domus prodest, Phrygijs innixa columnis,
Taenare siue tuis, siue Cariste tuis.

Et nemora in domib. ſacros imitantia lucos,
Aurataeq. trabes, marmoreumq. ſolum.
Quid ue in Erythraeo legitur quae litore concha,
Tinctaq. Sidonio murice lana, iuuat.
Et quae praeterea populus miratur in illis,
Inuida quae falſo plurima uulgus amat.
Non opib. mentes hominum, curaeque, leuantur:
Nam Fortuna ſua tempora lege gerit.
Sit mihi paupertas tecum, iucunda Neaera.
Et ſine te regum munera nulla uolo.
O niueam, quae te poterit mihi reddere, lucem.
O mihi felicem terque, quaterq. diem.
At, ſi pro dulci reditu, quaecumq. uouentur,
Audiat auerſa non meus aure Deus:
Nec me regna iuuent, nec Lydius aurifer amnis,
Nec quas terrar. ſuſtinet orbis opes.
Haec alij cupiant: liceat mihi paupere cultu
Securo cara coniuge poſſe frui.
Adſis, & timidis faueas, Saturnia, uotis,
Et faueas concha Cypria uecta tua.
Aut, ſi fata negant reditum, triſtesq. ſorores,
Stamina quae ducunt, quaeq. futura neunt,
Me uocet in uaſtos amnes, nigramq. paludem,
Diues in ignaua luridus Orcus aqua.

- caelum uotis impleſſe, Neaera] *Verg. in.* IX.
„ *dixit, Onerare. Multa deos orans, onerauitq.*
„ *aethera uotis.* Blandaq. cum multa tura
tuliſſe prece] *Blanda tura: quod dis quodam-*

modo

modo blandiantur, uel quod eos nobis blandos faciant. Sic etiam Propert. in. IV. *Costum molle date, & blandi mihi turis honores.* Sed tecum vt longae sociarem tempora uitae] *in Vaticano, & Sfortiaco, Sociarent, id est, vt me tecum longa vita sociaret.* Tunc, cum praemensae defunctus tempora lucis] *in Vaticano, Tum, cum permensae. itaq. in uno meo. In altero, Tunc, cum permenso defunctus tempore lucis. Vt enim, Viam metiri, dicebant, id est, ire, sic etiam Lucem dixit. Propert. in.* II. *eodem modo transferens, Qualem si cuncti vellent decurrere vitam.* - prodest pondus] *in Sfortiae libro, Pondus prodest.*

Quid ue domus prodest, Phrygiis innixa columnis.] *Plin. in.* XXXVI. *Nonne inter magnifica Basilicam Paulli columnis e Phrygib. mirabilem, Forumq. Diui Aug. Et quae sequuntur.* Taenare siue tuis] *Propert. Quod non Taenarijs domus est mihi fulta columnis.* - siue Cariste tuis] *Martial. in.* IX. *De marmore omni, quod Caristos inuenit.* Et nemora in domib. sacros imitantia lucos] *Idem significans Horat. Quo strepitu nemus, Inter pulchra situm tecta, remugiat.* Quid ue in Erythraeo legitur quae litore concha] *sic alibi loquitur, O pereat, quicumq. legit uiridesq. zmaragdos. Et Ouid. in.* III. *de Arte amandi, Le-*

O Etaq.

ctaq. diuerſo litore concha uenit. Inuida quae falſo plurima uulgus amat] *Alij legunt, Inuidia eſt falſo. uel igitur Inuidia poſitum actiue, vel legendum fortaſſe, Inuidet, & falſo.*
Falſo: *magno errore.* Non opib. mentes hominum, curaeq. leuantur] *Horat. in eandem ſententiam, Non aeris aceruus & auri Aegroto domini deduxit corpore febrim.* Et ſine te regum munera nulla uolo.] *Idem ante, Et regum magnae deſpiciantur opes. Plaut. in Curcul. in eandem prope ſententiam, Sibi ſua habeant regna reges, ſibi diuitias diuites, Sibi honores, ſibi uirtutes, ſibi pugnas, ſibi praelia, Dum mihi abſtineant inuidere, ſibi quisq. habeat, quod ſuum eſt.* O mihi felicem] *actiue Felicem dixit. Sic Terent. O fauſtum, & felicem diẽ.* Audiat auerſa non meus aure Deus] *Auerſa aure: ut Horat. in. V. Preces & auerſum ad Iouem.* Non meus: *non propitius. Idem Horat. Ventis iturum non ſuis. Et Martial. Et curſu facili, tuisq. uentis Hiſpanae pete Tarraconis arces.* - iuuent] *in multis ſcriptis libris, Iuuant.* - futura neunt] *res futuras. Indidem transferens Horat. in. V. Vnde tibi reditum certo ſubtemine Parcae Rupere. Quo loco, non, Certo, ſed, Secto, legendum puto. Sic Homer. in. I. Odyſſ.* Τῷ οἱ ἐπεκλώσαντο θεοὶ οἰκονδε νέεσθαι εἰς ἰθακην. Diues in ignaua luridus

Orcus

Orcus aqua] *esse aiunt in nonnullis libris, Ditis, non, Diues. Legendum forte, Diuus. vt sit, ortus, qui diuus luridus. vel diues, quasi ἄδην dictum uelit, a non carendo, non, vt alij, a lucis defectu, atq. inopia. Luridum Orcum etiam Horat.*
" *dicit. in.* III. *Carm. Maeretq. partus fulmine lu-*
" *ridum Missos ad Orcum.*

ELEGIA. IV

DI *meliora ferant, nec sint insomnia uera,*
Quae tulit hesterna pessima nocte quies.
Ite procul, uani, falsumq. auertite uisum,
Desinite in uotis quaerere uelle fidem.
Diui uera monent: uenturae nuntia sortis,
Vera monent Tuscis exta probata uiris.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
Et pauidas mentes falsa timere iubent.
Et vanum metuens hominum genus, omnia noctis
Farre pio placant, & saliente sale.
Et tamen, vtcumq. est, siue illi uera moneri,
Mendaci somno credere siue uolent,
Efficiat uanos noctis Lucina timores,
Et frustra inmeritum pertimuisse uelit:
Si mea nec turpi mens est obnoxia facto,
Nec laesit magnos impia lingua Deos.
Iam nox aetherium nigris emersa quadrigis
Mundum caeruleo lauerat amne rotas.
Nec me sopierat menti Deus vtilis aegrae

Somnus. ſollicitas deficit ante domos.
Tandem, cum ſummo Phoebus proſpexit ab ortu,
Preſſit languentis lumina ſera quies.
Hic iuuenis, caſta redimitus tempora lauro,
Eſt uiſus noſtra ponere ſede pedem.
Non illo quidquam formoſius ulla priorum
Aetas, humanum nec uidet illud opus.
Intonſi crines longa ceruice fluebant.
Stillabat Tyrio myrtea rore coma.
Candor erat, qualem praefert Latonia luna,
Et color in niueo corpore purpureus.
Vt iuueni primum uirgo deducta marito,
Inficitur teneras ore rubente genas.
Vt cum contexunt amaranthis alba puellae
Lilia, & autumno candida mala rubent.
Ima uidebatur talis inludere palla.
Namq. haec in nitido corpore ueſtis erat.
Artis opus rarae, fulgens teſtudine & auro,
Pendebat laeua garrula parte Lyra.
Hanc primum ueniens plectro modulatus eburno,
Felices cantus, ore ſonante, dedit.
Sed, poſtquam fuerant digiti cum uoce locuti,
Edidit haec triſti dulcia uerba modo.
Salue, cura Deum: caſto nam rite poetae
Phoebusque, & Bacchus, Pieridesq. fauent.
Sed proles Semeles Bacchus, doctaeq. ſorores.
Dicere non norunt, quid ferat hora ſequens.
At mihi fatorum leges, aeuiq. futuri
Euentura pater poſſe uidere dedit.

Quare,

Quare, ego quae dico non fallax, accipe, uates,
Quodq. Deus uero Cynthius ore ferat.
Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,
Quantum nec cupido bella puella uiro,
Pro qua sollicitas caelestia numina uotis,
Quae tibi securos non sinit ire dies,
Et, cum te fusco somnus uelauit amictu,
Vanum nocturnis fallit imaginibus.
Carminib. celebrata tuis formosa Neaera
Alterius mauult esse puella uiri:
Diuersasq. suas agitat mens anxia curas,
Nec gaudet casta pulchra Neaera domo.
A crudele genus, nec fidum, Femina nomen:
A pereat, didicit fallere si qua uirum.
Sed flecti poterit. mens est mutabilis illi.
Tu modo cum multa bracchia tende fide.
Saeuus amor docuit dominae fera uerba minantis:
Saeuus amor docuit uerbera posse pati.
Me quondam Admeti niueas pauisse iuuencas,
Non est in uanum fabula ficta iocum.
Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora,
Nec similes chordis reddere uoce sonos,
Sed p[...] lucenti cantus meditabar auena,
Ille ego, Latonae filius, atq. Iouis.
Nescit, quid sit amor, iuuenis, si ferre recusas
Immitem dominam, coniugiumq. ferum.
Ergo, ne dubita blandas adhibere querellas.
Vincuntur molli pectora dura prece.
Quod si uera canunt sacris Oracula templis,

Haec illi nostro nomina dicta refer:
Hoc tibi coniugium promittit Delius ipse
Felix, ac alium desine velle virum.
Dixit, & ignauus defluxit corpore somnus.
A ego, ne possim tanta uidere mala.
Nec tibi crediderim uotis contraria uota,
Nec tantum crimen pectore inesse tuo.
Nam te nec vasti genuerunt aequora ponti,
Nec flammam voluens ore Chimaera fero.
Nec canis anguinea redimitus terga caterua,
Cui tres sunt linguae, tergeminumq. caput,
Scyllaq. uirgineam canib. submixta figuram.
Nec te conceptam saeua leaena tulit.
Barbara nec Scythiae tellus, horrenda ue Syrtis,
Sed culta, & duris non habitanda domus,
Et longe ante alios omnes mitissima mater,
Isq. pater, quo non alter amabilior.
Haec Deus in melius crudelia somnia uertat,
Et iubeat tepidos inrita ferre notos.

DI meliora] *sic solebant, amolientes, & auertentes, atq. auerruncantes, quaecumq. impenderent mala. Sic Lucilius, et Cicero, apud Nonium Marcellum, in verbo, Auerruncare, Di maluerint meliora. Et Seneca, de remedijs fortuitorum, Morieris. di melius. Et Valer. Max. in. v. Di melius, quod hunc animum uiris ear. non dederunt.*
Quae tulit hesterna proxima nocte quies] *quae mihi per quietem uidere uisus sum. Hesternam*

nam noctem dicit idem post etiam, Hesterna quã te solum quod nocte reliqui. - vani] *mendaces. Vero enim Plautus opponit in Mostell. Vera cantas: vana vellem. patris amicus videlicet.* Desinite in uotis] *sic in scriptis libris. legendum forte, non, In uotis, sed uno uerbo leuiter mutato, Inuentis. Desinite, inquit, uani uestris inuentis fidem quaerere. Aut, Inuitis. Sed uidetur & uetus lectio retinenda. namq. in extrema elegia, Non ego crediderim uotis contraria uota. Vt sit haec sententia, Cauete putetis similia uotis somnia futura. nam, qui amant, ipsi sibi somnia fingunt, vt ait Vergil.* - vera monent] *Verbum, Moneo, ad futurorum praedictionem pertinet. vt alibi dictum. Plin. in.* III. *nat. hist. Quinimmo uates intellegitur potius, ac monitor auctu suo.* - nuntia sortis] *sic in omnibus, praeterquam in Sfortiaco, Numina.*

Et uanum metuens hominum genus, omnia noctis] *Sunt, qui pro Omnia, legant, Omina. In Vaticano, Et tantum metuens hominum genus, omnia noctis. In duob. meis, Et natum in curas hominum genus, omnia noctis. In Sfortiae libro probabiliter, Et uanum uentura hominum genus, omnia noctis. Sequitur enim apte,*

Farre pio placant, & saliente sale] *Far pium etiam Verg. in.* V. *Et canae penetralia Vestae Farre pio, & plena supplex ueneratur acerra. Et Ouid. utrumq. in.* IV. *Fast. Farra deae, micaeq.*

„ licet salientis honorem Deis. Arnobius in. VII. contra gentes, Far pium in sacrificijs, sine tu-
„ re, adhibitum declarat. Neq. genetrix, & ma-
„ ter superstitionis, Etruria opinionem eius nouit,
„ aut famam, Sacellorum ut indicant ritus. neq.
„ quadringentis annis, quib. Albana res uiguit,
„ in vsum cuiquam uenit, sacra cum res fieret. neq.
„ ipse Romulus, aut religionib. artifex in commini
„ scendis Numa, aut esse sciuit, aut nasci, ut pium
„ far monstrat, quo peragi mos fuit sacrificiorum sol
„ lemnium munia. - moneri] placet Vaticani libri lectio, Monenti. Quo modo & in Florentino. Iam nox aetherium nigris emersa quadrigis Mundum] in Florentino, non, Emersa, sed, Dimensa. legendum forte, ut alij putant, Emensa. - caeruleo lauerat amne rotas] mari. Paludem cum Homero Theognis Caeru-
„ leam mihi uidetur dicere, siue purpuream, Οὐτ᾽
„ ἂν πορφυρέης καταδὺς ἐς πυθμένα λίμνης. Homerus autem ante, Amnem quoq. dixit Oceanum,
„ cuius in. XIX. Iliad. uersus est, Ἐν δὲ τίθει ποταμοῖο
„ μέγα σθένος ὠκεανοῖο. Idem Tibullus ante, in. II.
„ Quaq. patent ortus, & qua fluitantib. undis So-
„ lis anhelantes abluit amnis equos. - sollicitas deficit ante domos] deficit ante sollicitas domos: nec enim sollicitos curae dormire sinunt. - summo] in Vaticano, Somno. quasi dicat, Phoebus oriens, & Somnus tandem me prospexere, et quasi miserati consopiuere. - lumina sera] in

Sfortiae

Sfortiae libro, & duobus meis, Fessa, non, Sera.

- humanum nec videt illud opus] *in Vaticano, Fuit, non, Videt. quod placet.*

Stillabat Tyrio myrtea rore coma] *multi docti homines, Myrrhea, pridem legerunt. quorum post secuti sunt etiam multi sententiam. In scriptis tamen omnib. erat, Myrtea, Myrrhea uero coma sic dicta est a colore, ut Acron tradidit, illud interpretans Horatij, in. III.*
,, *Myrrheum nodo cohibere crinem. Columella ta*
,, *men, de cultu hortorum, de Cinara, Myrteolo*
,, *modo crine uiret. Iam quod non, Tyrio, sed, Syrio, legi quibusdam in libris adfirmant, mihi si libros eosdem uidere licuisset, adseuerantius dixissem placere. Sed idem post in extremo, eo-*
,, *dem modo: Iamdudum, Tyrio madefactus tem-*
,, *pora nardo. Stillare sic dixit, ut Anacreon, ψε-*
,, *κάζειν:* Πόθεν μύρων τοσούτων ἐπ' ἠέρος θέουσα
,, Πνέεις τε καὶ ψεκάζεις. *Idem prope significans Eu*
,, *rip. in Cyclope:* Ἐπὶ δεμνίοις δὲ ξάνθον χλιδανῆς
,, ἔχων ἑταίρας Μυρόχριστον λιπαρός βόστρυχον.

Candor erat, qualem praefert Latonia luna.] *Ouid. in. IV. Metam. hoc ipsum, & id quod*
,, *sequitur, - & autumno candida mala rubent, se*
,, *cutus, dixit, Nais ab his tacuit, pueri rubor*
,, *ora notauit, Nescit, quid sit amor, sed & eru-*
,, *buisse decebat. Hic color aprica pendentib. arbo*
,, *re malis, Aut ebori tincto est, aut sub candore*
,, *rubenti Cum frustra resonant aera auxiliaria lu-*
,, *nae.*

„ nae. Vt iuueni primum virgo deducta marito] *Deduci, in coniugijs. Cic. apud Macrobium, in.* II. *Saturn. Comparauit hunc fundum Seruilia, tertio deducta. Ex quibus uerbis intellegimus, cum etiam tertio deduci solerent, Tibullum uoluisse summum pudorem significare, qui, Primum deducta, dixerit. Eodem uerbo, atq. eodem in genere, Propertius est usus in.* IV. *Quae mihi deductae fax omen praetulit. Et Tacit. in extremo.* XIV. *Huic primum nuptiar. dies loco funeris fuit deductae in domum, in qua nihil, nisi luctuosum, haberet.* Vt cum contexunt amaranthis alba puellae Lilia] *multis modis huius suauitatem coloris poetae significant. Verg. in.* XII. *Indum sanguineo ueluti uiolauerit ostro Si quis ebur, uel mixta rubent ubi lilia multa Alba rosa, tales uirgo dabat ore colores. Et Propert. in.* II. *Nec me tam facies, quamuis sit candida, cepit, Lilia non domina sint magis alba mea. Et Maeotica nix minio si certet Ibero, Vtq. rosae puro lacte natant folia.* Ima uidebatur talis inludere palla] *Ouid. longam quoq. uestem esse Pallam significat, Verrit humum Tyrio saturata murice palla. Similiter Propert. in.* II. *de Apolline: Deinde inter matrem Deus ipse, interq. sororem Pythius in longa carmina ueste sonat.* -fulgens testudine, & auro] *mira fuisse Lyrarum ornamenta, Ouidij uersus ille etiam declarat,*

„ clarat, Distinctamq. lyram gemmis,& dentib.
„ Indis. Et Cassius Parmensis, in Orpheo, Arguta
„ primum cum plectra parentis, & auro Distin-
„ ctam sumpsit citharam Rhodopeius heros.
Edidit haec tristi dulcia uerba modo] in Sfortiae libro, Sono, non, Modo. Modus autem, τρόπος, qui a Musicis dicitur. Ergo uerba erant ipsa dulcia, & lugubria, ad modum adtemperata lugubrem. - quid ferat hora se-
„ quens] ut illud, Quid serus uesper uehat.
- aeuiq. futuri] in Sfortiae libro, atq. uno meo, Quicumq. non, Aeuiq. quod quam possit efficere sententiam, non uideo. - accipe, uates] in Vaticano, Excipe. ut apud Cic. Excepta uox est.
„ Quodq. Deus] in Sfortiae libro, Quidq. In uno meo, Quidque. - securos non sinit ire dies] Securos: uacuos a curis. Diuersasq. suas agitat mens anxia curas] in omnib. ueteribus, non, Anxia, sed, Impia. Suas uero curas agitat, diuersas a te. id est, aliorum amores, non tuos, cogitat. Diuersas etiam curas sic dixit
„ Verg. in. XII. Diuersaeq. uocant animum in con
„ traria curae. Nec gaudet casta pulchra
„ Neaera domo] Verg. Casta pudicitiam seruat
„ domus. Tu modo] sic idem in. IV. Tu
„ modo semper ama, salua puella tibi est. Et Cic.
„ in. I. ad Att. Tu modo nos reuise aliquando.
- cum multa bracchia tende fide] supplex ora. crediturus, si quid pollicebitur. uel, in fide

perma-

permanens puellae, nec ab eius amore discedens. - fera uerba] *in Vaticano, Fera bella. ut in uno meo.* - niueas pauisse iuuencas] *in Sfortiae libro, Niueos pauisse iuuencos. nam ante etiam, Pauit & Admeti tauros formosus Apollo. Et, ut tradit Eustatius, Dionysii interpres, in Icaro insula religiose colitur Apollo* ταυροπόλος. - fabula ficta] *eodem in libro, Fabula facta.* Nec similes chordis reddere uoce sonos] *Similiter Anacreon:* Θέλω λέγειν Ατρείδας, Θέλω δὲ Κάδμον ἄδειν, Α βαρβιτος δὲ χορδαῖς Ερωτα μοῦνον ἠχεῖ. *Loquitur autem eodem modo Flaccus, Sed neq. chorda sonum reddit, quem uult manus, aut mens.* Nescit] *legendum, ut in ueteribus, Nescis.* - nostro nomina] *lapsus operarum. legendum, Nomine.* - ac alium] *legendum, Atq. alium. neq. enim Ac coniunctio uocem, a uocali incipientem, praecedit.* Nec tibi crediderim] *in Vaticano, atq. uno meo, Non ego crediderim.* Nam te nec uasti genuerunt aequora ponti.] *Catull. Quod mare conceptum spumantib. exspuit undis.* Nec flammam uoluens ore Chimaera fero] *Pindar. in Olymp.* Καὶ Χιμαίραν πῦρ πνέοισαν. Nec canis anguinea] *in Vaticano, atq. uno meo, Nec consanguinea.* Scyllaq. uirgineam canib. submixta figuram] *isdem in libris, Succincta, non, Submixta. quo modo etiam*

Verg.

„ *Verg. Candida succinctam latrantib. inguina*
„ *monstris.* Et longe ante alios omnes] *lapsus operarum. legendum, Ante alias omnes. uel, ut in Vaticano, Ante omnes alias.*
Et iubeat tepidos inrita ferre notos] *in scriptis omnibus, Impia, non, Inrita. Ouid. in. II.*
„ *Amor. similiter, Tu dea, tu iubeas animi periu-*
„ *ria nostri Carpathium tepidos per mare ferre No-*
„ *tos. Notum quoq. Calidum significat. Lucan. in.*
„ *x. - licet usq. sub Arcton Regnemus, Zephy-*
„ *riq. domos, terrasq. premamus Flagrantis post*
„ *terga noti. Idem Tibullus post, in eandem senten*
„ *tiã: Quid precor a demens. uenti temeraria uo-*
„ *ta, Aeriae & nubes diripienda ferant. Et Ouid.*
„ *in. I. de remedio amoris, Ne mea dicta rapax per*
„ *mare uentus agat. Sic saepe Horatius, atq. alij,*
„ *de ijs, quae uellent inrita esse.*

ELEGIA. V

Nos *tenet Etruseis manat quae fontib. unda,*
Vnda, sub aestiuum non adeunda canem,
Nunc autem sacris Baiar. maxima lymphis,
Cum se purpureo uere remittit umus.
At mihi Persephone nigram denuntiat horam.
Immerito iuueni parce nocere, Dea.
Non ego temptaui nulli temeranda Deorum
Audax laudandae sacra docere Deae:
Nec mea mortiferis inficit pocula succis

Dex-

Dextera, nec cuiquam certa uenena dedi:
Nec nos ſacrilegos templis admouimus ignes,
Nec cor ſollicitant facta nefanda meum:
Nec nos, inſanae meditantes iurgia linguae,
Impia in aduerſos ſoluimus ora Deos.
Et nondum cani nigros laeſere capillos,
Nec uenit tardo curua ſenecta pede.
Natalem primo noſtrum uidere parentes,
Cum cecidit fato conſul uterq. pari.
Quid fraudare iuuat uitem creſcentib. uuis,
Et modo nata mala uellere poma manu.
Parcite, pallentes umbras quicumq. tenetis,
Duraq. ſortiti tertia regna Dei.
Elyſios olim liceat cognoſcere campos,
Lethaeamq. ratem, Cimeriosq. lacus:
Cum mea rugoſa pallebunt ora ſenecta,
Et referam pueris tempora priſca ſenex.
Atq. utinam uano nequidquam terrear aeſtu:
Languent ter quinos ſed mea membra dies.
Atq. mihi Tuſcae celebrantur numina lymphae,
Et facilis lenta pellitur unda manu.
Viuite felices, memores & uiuite noſtri,
Siue erimus, ſeu nos Fata fuiſſe uelint.
Interea nigras pecudes promittite Diti,
Et niuei lactis pocula mixta mero.

Nos tenet Etruſcis manat quae fontib. unda.] *Calidar. aquar. in Tuſcis mentionem facit Varro de lingua Lat. lib.* IIX. *cuius uerba,*

quo

„ quo modo mihi legenda uidentur, ponam. Sic
„ Aquae calidae, a loco, ut quae ibi ſcaterent. cum
„ uero colerentur, & ueniſſent in uſum noſtris, tum
„ aliae ad alium morbum idoneae uiſae ſunt. Hae
„ cum plures eſſent, ut Puteolis, ut in Tuſcis. Et
quae ſequuntur. Sed in Vaticano etiam pro, Fontibus, legebatur, Montibus. conſentanea lectio
„ Lucretianae in. VI. Is lacus eſt Cumas apud, &
„ Veſuui per montis, Oppleti calidis ubi fumant
„ fontib. auctus. Nunc autem ſacris Baiar. maxima lymphis] Etruſcae quidem aquae, nullo modo per aeſtatem adeundae: at nunc, id eſt uere ineunte, etiam ipſis Baiar. aquis maximae, atq. optimae, uidentur. Dandi enim caſu, Sacris lymphis, poſitum accipio. Quo ſane modo difficultas omnis tollitur, quae multos exercuit, eosq. adegit adeo, ut veterem lectionem commouerent, multaq. inepta, & commenticia, inculcarent. nec enim in Bais erat, qui etiam in extrema Elegia, in Tuſcis eſſe ſe, demonſtrat. Horat. in. I. Epiſt. etiam per hiemem Baianas aquas
„ nō probaſſe Muſam Antonium ſignificat, - nam
„ mihi Baias Muſa ſuperuacuas Antonius: & ta
„ men illis Me facit inuiſum, gelida cum perluor
„ unda Per medium frigus. Sacris autem, τοῖς ἀποσοβητικοῖς τῶν νόσων. Cum ſe purpureo vere remittit umus] in Vaticano, non, Vmus, ſed, Hiems. quo modo etiam Lucanus
„ loquitur in. I. Et, qua bruma rigens, ac neſcia

„ uere

„ *uere remitti.* - laudandae] *contra, de Osy*
„ *ri, Verg. Inlaudatus Osyris.* - docere]
uulgare. - nec cuiquam] *in Florentino,*
Non umquam. - certa uenena] *in Sfortiae*
libro, Taetra uenena. - dedi] *in ſcriptis*
omnibus, Dedit, vt olim Aldus. Nec nos
ſacrilegos templis admouimus ignes] *ſic o-*
mnino in uno meo. In altero, atq. in Sfortiae libro,
Nec nos ſacrilegis templis admouimus aegros.
In Vaticano, & Marcelli Pont. Maximi, Sa-
crilegos aegros. Ego legendum putabam, Sacri-
legi templis admouimus ignes. Nec cor
ſollicitant facta nefanda meum] *Idem ante,*
„ *Si mea nec turpi mens eſt obnoxia facto.*
„ - iurgia linguae] *in Vaticano, & Florentino,*
atq. uno meo, non, Linguae, ſed, Mentis.
Impia in aduerſos ſoluimus ora Deos] *ſae-*
„ *pe ſic. In.* I. *eleg.* III. *Timidum non me periuria*
„ *terrent, Non dicta in ſanctos impia uerba Deos.*
„ *Hoc ipſo libro, eleg.* IV. *Nec laeſit magnos im-*
„ *pia lingua Deos. Et in.* IV. *Dicit in aeternos*
„ *aſpera uerba Deos. Sed hor. uerſuum duor.*
ſententia eadem prope apud Aeſchylum Ἑπτὰ
„ ἐπὶ Θήβαις: Καπανεὺς δ' ἀπειλεῖ δρᾶν παρασκευασ-
„ μένος, Θεοὺς ἀτίζων κ' ἀπογυμνάζων στόμα χαρᾷ
„ ματαίᾳ θνητὸς ὢν ἐς οὐρανὸν Πέμπει, γεγωνὰ Ζηνὶ κυ
„ μαίνοιτ' ἔπη. *Et apud Eurip. in Herc. furente:*
„ Τὶς ὁ θεοὺς ἀνομίᾳ χραίνων, Θνητὸς ὢν Ἄφρονα λό-
„ γον οὐρανίων μακάρων κατέβαλ' ὡς ἄρ' οὐ σθένουσι
„ θεοί.

θεοί. *Arriani in ſententijs quamquam non tam ſimile, at eiuſdem generis illud,* Μακάρεσσι δ' ἐπὶ ψόγον αἶνον ἰάπτει. Natalem primo noſtrum videre parentes] *in Sfortiae libro, Noſtri, non, Noſtrum.* Cum cecidit fato] *eodem eſt vſus uerſu, tamquam ſuo, Ouid. in Triſtibus.* Et modo nata mala vellere poma manu] *in Vaticano, Laedere, non, Vellere. Sed Ouid. illo modo legiſſe uidetur, hũc imitatus locũ, in. II. Amor. Quid plenam fraudas vitem creſcẽtibus vuis. Pomaq. crudeli vellis acerba manu. Mala manu, dixit etiam Plautus in Amphitr. Huic homini neſcio quid eſt mali mala obiectum manu.* - pallentes umbras] *in ſcriptis omnibus, Vndas, non, Vmbras. Idem: Pallida, Ditis aqua.* Lethaeamq. ratem] *Idem, opinor, alibi: Lethaea cogerer ire rate.* - Cimeriosq. lacus] *in ſcriptis omnibus, Chimerios. Scribendum forte, Cimmerios: a populis, qui inter Baias, & Cumas.* - terrear aeſtu] *in Vaticano, Torrear.* Atq. mihi] *in nullis ſcriptis libris hoc modo. ſed, Atq. nobis: uel, At nobis: uel, Et nobis. Itaque, cum in plurib. ſit, At nobis, retinendum.* -celebrantur] *coluntur. quo uerbo eſt uſus Varro.* Et facilis lenta pellitur vnda manu] *Facilem aquam Propert. etiam dixit, in. I. Alternae facilis cedere lympha manu.* - ſeu nos Fata fuiſſe velint] *in vno meo, Volent, non, Velint.*

ELEGIA. VI

CANDIDE Liber, ades. sic sit tibi myſtica uitis,
Sic edera ſemper cornua uincta feras.
Aufer & ipſe meum pariter, medicando, dolorem:
Saepe tuo cecidit munere victus Amor.
Care puer, madeant generoſo pocula Baccho:
Et nobis prona funde falerna manu.
Ite procul, durum curae genus, ite labores.
Fulſerit hic niueis Delius alitib.
Vos modo propoſito dulces faueatis amici,
Ne ue neget quiſquam, me duce, ſe comitem.
Aut, ſi quis uini certamen mite recuſat:
Fallat eum tecto cara puella dolo.
Ille facit dites animos Deus: ille ferocem
Contudit, & dominae miſit in arbitrium.
Armenias tigres, & fuluas ille leaenas
Vicit, & indomitis mollia corda dedit.
Haec Amor, & maiora uolet, ſed poſcite Bacchi
Munera. quem ueſtrum poccula ſicca iuuant.
Conuenit ex aequo, nec toruus Liber in illos,
Qui ſe, quiq. vna uina iocoſa colunt.
Iam venit iratus nimium, nimiumq. ſeuerus.
Qui timet irati numina magna, bibat.
Quales his poenas Deus hic, quantumq. minetur,
Cadmeae matris praeda cruenta docet.
Sed procul a nobis hic ſit timor, illaq. ſi qua eſt,
Quid ualeat laeſi, ſentiat, ira Dei.

Quid precor a demens. venti temeraria uota
Aeriae & nubes diripienda ferant.
Quamuis nulla mei supereſt tibi cura, Neaera,
Sis felix, & ſint candida fata tua.
At nos ſecurae reddamus tempora menſae,
Venit poſt multos una ſerena dies.

CANDIDE Liber, ades] *Candidum quoq. dixit*
" *Ouid. in.* III. *Faſt. Reſtat, vt inueniam, quare*
" *toga libera detur Luciferis pueris, candide Bac-*
" *che, tuis.* - ſic ſit tibi myſtica vitis] *My*
ſtica, ſacra. Modus autem bene precandi, etiam
Graecis uſitatus. Lucilius in. II. *Epigram. Grae*
" *corum* εἰς λαιμάργους : Οὕτω σοι πέψας διονύσιε
" πάντα γένοιτο. Sic edera ſemper cornua
vincta feras.] *in plerisq. ſcriptis libris ordo ver*
borum hic, Semper ſic edera. Bacchum quoq. lae-
" *tum edera ſignificat Eurip. in Cyclope :* Κἀγὼ τὸν
" φιλοκισσοφόρον βρόμιον. ποθεινὸν εἰσϊδεῖν θέλω.
Cur autem Hedera, utroq. enim modo ſcriptum
inuenio, in Liberi tutela ſit, cauſſas adfert Feſt.
" *Pomp. in verbo, Hedera. Propert. in.* IIII. *Mi*
" *folia ex hedera porrige, Bacche, tua. Et idem, de*
" *Bacchi cornib. in.* III. *Quod supereſt uitae, per*
" *te, & tua cornua, uiuam.* - feras] *in Flo-*
rentino, Geras. Aufer & ipſe meum pari-
ter, medicando, dolorem] *Ego, etiam nullis*
veterib. libis auctoribus, legendum puto, Medi-
cande. Eſt enim mollius, atq. aptius, politiſſimo

 poetae.

poetae. Et O finale perraro illius saeculi poetae, praeterquam iu quibusdam uerbis, corripuerunt. - prona funde falerna manu.] *in Sfortiae libro, Plena, non, Prona. id est, large. vide Prouerbium, Plena manu.* Ite procul, durum curae genus] *in Florentino, Dirum, non, Durum.*
„ *Sic ante, Ite procul uani. Et in.* I. *Vos signa, tu-*
„ *baeq. Ite procul.* - labores] *vt Graeci, πόνοι, id est, angores animi.* Fulserit hic niueis Delius alitibus] *Verg. etiam, Vates, addi-*
„ *dit, in.* VI. *- cui mentem, animumq. Delius inspi-*
„ *rat uates. Sed in Florentino, legitur, Fluxerit, non, Fulserit. Optat autem, vt eo Apollo equis, quibus vtitur, alatis, quasi defluat suprema tempestate, cum genio sit indulgendum. Similiter Horat. in.*
„ IV. *ad Venerem, Tempestiuius in domo Paulli, pur*
„ *pureis ales oloribus, Commissabere Maximi.* Vos modo proposito dulces faueatis amici]
„ *Plin. in extremo Panegyrico: Vos modo fauete huic*
„ *proposito, & credite.* Ne ue neget quisquam, me duce, se comitem] *sic loquitur*
„ *etiam in.* I. *de Arte amandi Ouid. Si qua repugna*
„ *bat nimium, comitemq. negabat, Sublatam cupi-*
„ *do uir tulit ipse sinu.* Aut, si quis] *in Sfortiae libro, atq. uno meo,* At, si quis vini cer
„ tamen mite] *Horat. in.* IIII. *Nec certare me-*
„ *ro.* - recusat] *in Vaticano, & quibusdam alijs, Recuset.* Ille facit dites animos
„ Deus] *Horat. de uini laud. in.* I. *Epist. Spe cum*
„ *diui-*

„ *diuite manet in uenas.* - ille ferocem Contudit] *in Sfortiae libro, et Florentino, Feroces, non, Ferocem.* - & fuluas ille leaenas] *in Vaticano, atq. uno meo, Et fuluos ille leones.* - & maiora uolet] *in uno meo, Et maiora ualet. In Sfortiae libro, Et maiora dedit.* - Bacchi Munera] *similis Ouidi periphrasis, pa-*
„ *nem significantis, Cereris sine munere - Et Ho-*
„ *rat. in.* IV *Inter iocosi munera Liberi.*
„ - pocula sicca] *& Cic. & Horat. Siccare cali-*
„ *ces, & pocula, dixerunt.* - nec toruus Liber in illos] *in scriptis omnibus, In illis. Sed illud omnino rectius.* Qui se, quiq. una] *in nonnullis, Qui se quisq. quod non placet.* Iam uenit iratus nimium] *in uno meo, Nam uenit. In ceteris omnibus, Nō uenit. illud rectius.* Quales his poenas] *in uno meo, Quales is poenas. Is. per.* I *simplex dandi casu, more ueterum.* Cadmeae matris poena cruenta docet] *Agaue, Cadmi filia, spretis Liberi patris sacris, Pentheum filium, errore obiecto a Libero patre, miserabiliter dilaniauit.* - illaq. si qua est] *Illa: mater Cadmea.* Si qua est: *nisi ficta res est, & commenticia.* - uenti temeraria uota Aeriae & nubes diripienda ferant] *Catul-*
„ *lus. - ac tua dicta omnia, factaq. Ventos irrita*
„ *ferre, ac nebulas aerias sinis. Poetae, opinor, Grae-*
„ *ci, ἠερίαι νεφέλαι.* Sis felix] *Verg. actiue*
„ *posuit, Sis felix.* - & sint candida fata tua]

in Vaticano, non, Tua, sed, Tibi. Candidius fatum
„ dixit etiam Ouid. in. III. Tristium, Dignus es,
„ et fato candidiore frui. Propert. in. IV. Omina can
„ dida. - Date candida ciues Omina. - secu
rae] oblitae, & curarum nesciae. Venit
post multos una serena dies] in Sfortiae libro,
atq. vno meo, Post multas, quod est aptius.

Elegia. VII

HEI mihi, difficile est, imitari gaudia falsa,
Difficile est, tristi fingere mente iocum.
Nec bene mendaci risus componitur ore,
Nec bene sollicitis ebria uerba sonant.
Quid queror, infelix. turpes discedite curae.
Odit Lenaeus tristia uerba pater.
Gnosia Theseae quondam periuria linguae
Fleuisti ignoto sola relicta mari.
Sic cecinit pro te doctus, Minoi, Catullus,
Ingrati referens impia facta uiri.
Vos ego nunc moneo. felix, quicumque, dolore
Alterius, disces posse carere tuo.
Nec vos aut capiant pendentia bracchia collo,
Aut fallat blanda sordida lingua fide.
Et, si perq. suos fallax iurauit ocellos,
Iunonemq. suam, perq. suam Venerem,
Nulla fides inerit. periuria ridet amantum
Iuppiter, & uentos inrita ferre iubet.
Ergo, quid totiens fallacis uerba puellae
Con-

Conqueror. ite a me, seria uerba, precor.
Quam uellem, longas tecum requiescere noctes,
Et tecum longos peruigilare dies.
Perfida nec merito nobis, nec amica merenti
Perfida, sed quamuis perfida, cara tamen.
Naiada Bacchus amat. cessas, o lente minister.
Temperet annosum Martia lympha merum.
Non ego, si fugiat nostrae conuiuia mensae,
Ignotum cupiens uana puella torum,
Sollicitus repetam tota suspiria nocte.
Tu puer & liquidum fortius adde merum.
Iamdudum, Tyrio madefactus tempora nardo,
Debueram sertis implicuisse comas.

NEC *tibi sit, mea lux, atq; tam feruida cura,*
Vt uideor paucos ante fuisse dies.
Si quidquam tota commisi stulta iuuenta,
Cuius me fatear paenituisse magis,
Hesterna quam te solum quod nocte reliqui,
Ardorem cupiens dissimulare meum.

Septimam facio, secutus omnium, quos uiderim, ueter. libror. fidem.

QVID queror] *in Florentino, Quid loquor.* Gnosia Theseae] *ab exemplo docet, rem, ut ille dixit, perfidiosam esse Amorem.* Sic cecinit pro te doctus, Minoi, Catullus] *Pro te. Nota apud Catullum prosopopoeia. Et Martialis Doctum Catullum uocat: Verona docti*

„ *syllabas amat uatis.* - nunc moneo] *in Florentino, Sic moneo,* Iunonemq. suam, perq. suam Venerem] *Iunones, & Genios, ait Plinius, sibi homines adoptant. Iunones mulierum. Namq. ut scribit Petronius, mulieres Iunonem suam iurabāt. Et uerba illius sunt,*
„ *Iunonem meam iratam habeam, si me umquam*
„ *meminerim uirginem fuisse.* Nulla fides
„ inerit] *sic Manilius in.* IV. *Nulla fides ine-*
„ *rit natis.* - longas tecum] *in scriptis libris, Tecum longas.* Perfida] *Hic uersus in scriptis omnibus, uno excepto, sic legitur, Perfida, nec merito nobis inimica, merenti Perfi*
„ *da. Plaut. in Cistell. Perfidiosus est amor. Vt illam merenti, atq. immerito, aeque perfidam significet.* Non ego, si fugiat nostrae conuiuia mensae] *in Vaticano sic quoq. nisi quod situs uerbor. duorum alius, Nostrae fugiat, In uno, meo, Non te si nostrae capiant. In altero, Non te si nostrae fugiat. utrumq. mendose.* Tu puer & liquidum fortius adde merum] *sic in omnib. ueterib. legendū forte, Tu puer i, liquidum fortius adde merum, sine coniunctione. ut illud Verg.*
„ *I sequere Italiam uentis. Horat. similiter, I puer,*
„ *et citus haec aliqua suspende columna. Et Persius,*
„ *I puer, et strigiles Crispini ad balnea defer. Fortius autem, pleniore manu. quod uerbum facit, ut putem legendum supra, Plena, non, Prona manu.*

QVI *reliqui uerſus ſunt,* Iamdudum Tyrio madefactus tempora nardo, Debueram ſertis implicuiſſe comas, *non huius eſſe loci mihi uidebantur. Sed non repugnabo, ſi quis contra putet. Pro Tyrrio autem, quibuſdam in libris eſt, Syrio. idq. probandum uidetur.*

NEC tibi ſit, mea lux] *Haec uero aliena ſunt a ſuperioribus, atq. omnino ſeiungenda. legendum uero puto, Nec tibi ſim mea lux. vt amicae verba ſint ad amantem, Lucem uero ſuam* ἐρωτϊκῶς *alter alterum dicebant. id notius, quam vt exemplis doceri debeat. quod tamẽ poſt docemus.* – aeq. tam feruida cura] *ita, inquit, tu me ardenter non ames.* Vt uideor paucos] *rectius in duobus meis, Ac uideor. optime enim reſpondet, Aeque, ac. Ita tua cura non ſim tam feruida, ut uideor fuiſſe. Iam, quae ſequuntur, ſunt facilia. Sed hi uerſus in. IV. leguntur. ut errore ſcribae librarij in hunc reiecti locum uideantur.*

ALBII

ALBII . TIBVLLI

EQVITIS . ROMANI

LIBER . IV

TE, Messalla, canam. quamquam mea cognita
Terret, vt infirmae valeant subsistere vires, (uirtus
Incipiam tamen a meritis, si carmina laudes
Deficiant, humilis tantis sim conditor actis,
Nec tua, te praeter, chartis intexere quisquam
Facta queat, dictis vt non maiora supersint.
Est nobis, voluisse, satis. nec munera parua
Respueris. etiam Phoebo gratissima dona
Cres tulit, & cunctis Baccho iucundior hospes
Icarus, vt puro testantur sidera caelo,
Erigoneque, Canisque: neget ne longior aetas.
Quin etiam Alcides Deus, ascensurus Olympum,
Laeta Molorcheis posuit uestigia terris,
Paruaq. caelestes pacauit mica, nec illis
Semper inaurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoq. sit gratus paruus labor, ut tibi possim
Inde alios, aliosq. memor componere uersus.
Alter dicat opus magni mirabile mundi,
Qualis in immenso descenderit aere tellus,
Qualis & in curuum pontus confluxerit orbem,
Et uagus e terris, qua surgere nititur aer,
Huic & contextus passim fluat igneus aether,
Pendentiq. super claudantur ut omnia caelo,
At, quodcunq. meae poterunt audere camoenae,

Seu

Seu tibi par poterunt, seu, quod spes abnuit, ultra,
Siue minus, certeq. canent minus, omne mouemus
Hoc tibi, ne tanto careat mihi nomine charta.
Nam, quãquam antiquae gentis superẽt tibi laudes,
Non tua maiorum contenta est gloria fama,
Nec quaeris, quid qua iudex sub imagine dicat,
Sed generis priscos contendis uincere honores,
Quam tibi maiores, maius decus ipse futuris.
At tua non titulus capiet sub nomine facta,
Aeterno sed erunt tibi magna uolumina uersu,
Conuenientq. tuas cupidi componere laudes
Vndiq. quiq. canent uincto pede, quiq. soluto.
Quis potius, certamen erit, sim uictor in illis,
Vt nostrum tantis inscribam nomen in actis.
Quisq. tibi maiora gerit castris ue, foro ue,
Nec tamen hinc, aut hinc, tibi laus maior ue, minor
Iusta pari premitur ueluti cum pondere libra (ue,
Prona, nec hac plus parte sedet, nec surgit ab illa.
Qualis, inaequatum si quando onus urget vtrimque,
Instabilis natat, alterno depressior orbe.
Nam, seu diuersi fremat inconstantia uulgi,
Non alius sedare queat: seu iudicis ira
Sit placanda, tuis poterit mitescere uerbis.
Non Pylos, aut Ithace, tantos genuisse feruntur,
Nestora, vel paruae magnum decus urbis Vlyssem,
Vixerit ille senex quamuis, dum terna per orbem
Saecula fertilib. Titan decurrerit horis.
Ille per ignotas audax errauerit urbes,
Qua maris extremis tellus includitur undis.

Nam

Nam Cyconumq. manus aduersis reppulit armis:
Non ualuit Cyclops coeptos auertere cursus.
Cessit & Aetnaeae Neptunius incola rupis
Victa Maroneo foedatus lumina Baccho.
Vexit & Aeolios placidum per Nerea uentos,
Incultos adijt Lestrygonas, Antiphatenque,
Nobilis Artaciae gelidos quos irrigat unda.
Solum nec doctae verterunt pocula Circes:
Quamuis illa foret Solis genus, apta uel herbis,
Aptaq. uel cantu ueteres mutare figuras.
Cimmerion etiam obscuras accessit ad oras,
Queis numquam candente dies apparuit ortu,
Siue super terras Phoebus, seu curreret infra.
Vidit vt inferno Plutoni subdita regna.
Magna Deum proles leuib. discurreret umbris.
Præterijtq. cita Sirenum litora puppi.
Illum tergeminae nantem confinia mortis
Nec Scyllae saeuo conterruit impetus orbe,
Cum canib. rapidas inter freta serperet undas,
Nec uiolenta suo consumpsit more Charybdis,
Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,
Vel si interrupto nudaret gurgite pontum.
Non violata vagi sileantur pascua solis.
Non amor, & fecunda Atlantidos arua Calypsus,
Finis & error. misero Phaeacia tellus.
Atq. haec seu nostras inter sunt cognita terras,
Fabula siue nouum dedit his errorib. orbem,
Sit labor illius, tua dum facundia maior.
Nam te non alius belli tenet aptius artes,

Qua

Qua deceat tutam castris deducere fossam,
Qualiter aduersos hosti defigere neruos,
Quem ve locum ducto melius sit claudere vallo,
Fontib. ut dulces erumpat terra liquores:
Vt facilisq. tuis aditus sit,& arduus hosti,
Laudis & assiduo uigeat certamine miles.
Quis tardam ue sudem melius,celerem ue sagittam,
Iecerit, aut lento perfregerit obuia pilo.
Aut quis equum celerem ue arto compescere freno
Possit,& effusas tardo permittere habenas.
Inq. uicem modo directo contendere cursu,
Seu libeat curuo melius contendere gyro,
Parma seu quos dextra uelit,seu laeua tueri,
Siue hac,siue illac,grandis uenit impetus hastae.
Amplius aut signata cita loca tangere funda.
Iam simul audacis ueniunt certamina Martis,
Aduersisq. parant acies concurrere signis.
Tunc tibi non desit,faciem componere pugnae,
Seu sit opus quadratum acies consistat in agmen,
Rectus inaequatis decurrat frontib. ordo:
Seu libeat duplicem, seu iunctum cernere Martem,
Dextraq. vt lacuum teneat, dextrumq. sinistra
Miles,sitq. duplex gemini uictoria casus.
At non per dubias errant mea carmina laudes.
Nam,bellis experta,cano.testis mihi uictae
Fortis Iapigiae miles, testis quoque fallax
Pannonius,gelidas passim disiectus in Alpes.
Testis Arupinus, & pauper natus in armis. *
Quem si quis uideat uetus ut non fregerit aetas,

Terna

Terna minus Pyliae miretur saecula famae.
Namq. senex, longae peragit dum saecuta uitae,
Centum fecundos Titan renouauerit annos,
Ipse tamen uelox celerem super edere corpus
Audet equum, ualidisq. sedet moderator habenis.
Te duce, non alias conuersus terga domator
Libera Romanae subiecit colla catenae.
Nec tamen his contentus eris: maiora peractis
Instant, compertum est ueracib. ut mihi signis,
Queis Amithaonius nequeat certare Melampus.
Nam modo fulgentem Tyrio subtegmine uestem
Indueras, oriente die, duce fertilis anni,
Splendidior liquidis cum Sol caput extulit vndis,
Et fera discordes tenuerunt flamina uenti,
Curua nec adsuetos egerunt flumina cursus,
Quin rapidum placidis etiam mare constitit undis,
Vlla nec aerias uolucris perlabitur auras,
Nec quadrupes densas depascitur aspera siluas:
Quin largita tuis sunt multa silentia uotis.
Iuppiter ipse, leui uectus per inania curru,
Affuit, & caelo uicinum liquit Olympum,
Intentaq. tuis precib. se praebuit aure,
Cunctaq. ueraci capite annuit, additus aris,
Laetior eluxit structos super ignis aceruos.
Quin, hortante Deo, magnis insistere reb.
Incipe. non ijdem tibi sunt, alijsque, triumphi,
Non te uicino remorabitur obuia Marte
Gallia, nec latis audax Hispania terris,
Nec fera Rhetaeo tellus obsessa colono,

Nec qua uel Nilus, uel regia lympha Diaspes
Profluit, aut rapidus Cyri dementia Gindes,
Cretaeis ardens aut unda Caystria campis.
Nec qua regna uago Tomyris finiuit Araxe,
Impia nec saeuis celebrans conuiuia mensis.
Vltima uicinus Phoebo tenet arua Padaeus,
Quaq. Hebrus, Tanaisq. Getas rigat, atq. Mosinos.
Quid moror? oceanus ponto qua continet orbem,
Nulla tibi aduersis regio sese offeret armis.
Te manet inuictus Romano Marte Britannus,
Teq. interiecto mundi pars altera sole.
Nam circumfuso consistit in aere tellus,
Et quinq. in partes totos disponitur orbes,
Atq. duae gelido uastantur frigore semper.
Illic & densa tellus absconditur umbra,
Et nulla incepto perlabitur unda liquore,
Sed durata riget densam in glaciemque, niuemque,
Quippe ibi non umquam Titan super ingerit ortus.
At media est Phoebi semper subiecta calori,
Seu propior terris aestiuum fertur in orbem,
Seu celer hibernas properat decurrere luces.
Non ergo presso tellus consurgit aratro,
Nec frugem segetes praebent, nec pabula terrae.
Non illi colit arua Deus, Bacchus ue, Ceres ue,
Nulla nec exustas habitant animalia partes.
Fertilis hanc inter posita est, interq. rigentes,
Nostraq. & huic aduersa solo pars altera nostro,
Quas similes utrimq. tenens uicinia caeli
Temperat: alter & alterius uires negat aer.
Hinc

Hinc placidus nobis per tempora labitur annus.
Hic & colla iugo didicit summittere Taurus,
Et lenta excelsos uitis conscendere ramos,
Tonde turq. seges maturos annua partus,
Et ferro tellus, pontus confinditur aere.
Quin etiam structis exurgunt oppida muris.
Ergo, ubi praeclaros poscent tua facta triumphos,
Solus utroq. idem diceris magnus in orbe.
Non ego sum satis ad tantae praeconia laudis,
Ipse mihi non si praescribat carmina Phoebus.
Est tibi, qui possit magnis se accingere rebus,
Valgius. aeterno propior non alter Homero.
Languida non noster peragit labor otia, quamuis
Fortuna, ut mos est illi, me aduersa fatiget.
Nam, mihi cum magnis opib. domus alta niteret,
Cui fuerant flaui ditantes ordine sulci,
Horrea fecundis indeficientia mensis,
Cuiq. pecus denso pascebant agmine colles,
Et domino satis, & nimium furique, lupoque,
Nunc desiderium superest. nam cura nouatur,
Cum memor accitos semper dolor admonet annos.
Sed, licet asperiora cadant, spolierq. relictis,
Non te deficient nostrae memorare camoenae:
Nec solum tibi Pierij tribuentur honores:
Pro te uel rapidas ausim maris ire per undas,
Aduersis hiberna licet tumeant freta uentis:
Pro te uel solus densis obsistere turmis,
Vel paruum Aetnaeae corpus committere flammae.
Sum quodcumque, tuum est. nostri si paruula cura
Sit

Sit tibi quanta libet. si sit modo, non mihi regna
Lydia, non magni potior sit fama Gylippi,
Posse Meleteas nec mallem mittere chartas.
Quod tibi si versus noster totus ue minus ue,
Vel bene si notus, summo vel maeret in ore,
Nulla mihi statuent finem te fata canendi.
Quin etiam, mea tunc tumulus cum texerit ossa,
Seu matura dies fato properat mihi mortem,
Longa manet seu vita, tamen mutata figuram,
Seu me finget equum rigidos percurrere campos
Doctum, seu tardi pecoris sim gloria taurus,
Siue ego per liquidum uolucris uehar aera pennis,
In quemcumq. hominem me longa receperit aetas,
Inceptis de te subtexam carmina chartis.

PANEGYRICVS *quodam modo Messallae scriptus uidetur. quo factum, vt longis uersib. in reb. ab eo gestis dicendis vtatur.*

- mea cognita uirtus] *in Florentino, Tua. quod aptius uidetur.* - ut infirmae ualeant sub sistere uires] *vt, id est, ne non ualeant.* subsistere: ὑποστῆναι. Incipiam tamen a meritis] *Ego uersus hos legebam, ac distinguebam, Incipiam tamen, at meritis si carmine laudes De ficiant, humilis tantis sim conditor actis. Si aequare illius laudes meis uersib. nequeam, in humilium sim laudatorum numero.* - actis]
» *factis. Sic saepe Ouid. & Propert. in. I. Haec*
» *soror acta tuis sentiat e lacrimis. Et in. II. Acci*

pe, quae serues funeris acta mei. - te praeter] in Vaticano, Praeter te. Est nobis, uoluisse, satis.] similiter Propert. in. I. Quod si deficiant uires, audacia certe Laus erit, in magnis & uoluisse sat est. Et Ouid. Vt desinit uires, tamen est laudanda uoluntas, Hac ego contentos auguror esse Deos. - munera] in Sfortiae libro, Carmina. Respueris] in eodem libro, Despueris. - etiam Phoebo gratissima dona Cres tulit] historia mihi prorsus ignota. Sed in duobus meis, Res, non, Cres. Et in Marcelli Ceruini, Pont. Max. libro, & Patauino uno, Tres. Nescio, an legendum sit, Thes, id est, Pauper. Interpres Apollonij in. I. In Vaticano erat, Detulit in cunctis Baccho iucundior hospes. Vt idem Icarus, hospes Bacchi, dona Phoebo dederit gratissima. uinum scilicet. Sed uidendum amplius. - uestigia] in Vaticano, Fastigia. Sed uitio. - taurus cadit hostia] Maxima hostia, Taurus. Verg. in. III. Georg. Alter dicat opus] in Vaticano, & Marcelli libro, Dictat, non, Dicat. Qualis in immenso descenderit aere tellus] in Vaticano legitur, In immensum descenderet aera. In Sfortiae libro, non, Descenderit, sed Desederit. Sic Cic. Cum ad infinitam altitudinem desedisset. Similiter Ouid. in. V. Fast. Pondere terra suo subsedit, & aera traxit. Huic & contextus] in Sfortiae libro, atq. uno meo, Hinc, non,

non, Huic. At, quodcumq.] *in Sfortiae libro, Et, non, At.* - ſeu, quod ſpes abnuit] *in quibuſdam Sed, quod. Sed illud rectius.* - omne mouemus] *in ſcriptis omnibus, non, Mouemus, ſed, Vouemus.* - ne tanto careat mihi nomine charta] *in Vaticano, Nec tanto careat mihi pondere charta. In reliquis, Nec tanto careat mihi carmine charta.* - ſuperent] *in ueteribus, Superant.* Nec quaeris, quid qua iudex ſub imagine dicat] *in Vaticano, atq. uno meo, item in Marcelli libro, Quidquam, non, Quid qua. Sed hoc rectius. Niſi quod mihi leuiter mutandum uidetur, Quis qua. Iudices enim, opinor, ad ſtatuas inluſtrium uiror. ius dicebant.* - ipſe futuris] *in Vaticano, & in meis, Futurus. quod placet.* At tua non titulus capiet ſub nomine facta] *in Vaticano, Captet, non, Capiet. Sed hoc aptius. Tituli uero breuiores, qui ſaxis erant inciſi, ſiue, ut ait Iuuenalis, haerebant.* - uincto pede] *in Vaticano, Iuncto pede.* Quis potius, certamen erit] *utrum horum certamen erit laudabilius, in eo praeſtem.* Quiſq. tibi maiora gerit] *unusquisq. tibi primas defert.* - caſtris ue, foro ue] *in ſcriptis omnibus, Chartis ue, foro ue. id eſt, ſiue ſcribis ipſe domi meditatus, ſiue dicis in foro.* - onus urget] *in Vaticano, Onus ſurgit.* - utrimq.] *legendum, ut in Florentino, Vtrumq.* Nam, ſeu di-

uersi fremat inconstantia uulgi] *in Vaticano, Nam, seu diuisi premat inconstantia uulgi. Sed Fremat, omnino retinendum. Vergil. idem signi*
" *ficans, in. I. Aen. Ac ueluti magno in populo, & quae sequuntur.* Non ualuit Cyclops coeptos auertere cursus] *in Sfortiae libro, Non ualuit tempus coeptos auertere cursus. In Florentino, Non ualuit tempus coeptos conuertere cursus.* Quamuis illa foret Solis genus] *Filia.*
" *Sic Verg. in. X. Latonaeq. genus duplex. Simo-*
" *nides:* Τεκοῦσα καλὸν κ' οὔνομα κλυτὸν γένος.
-ad oras] *in Vaticano, ac ceteris, Arces, nõ, Oras,* Queis] *Quis. ut in ueteribus.* Siue super terras,] *in Florentino, Siue supra terras. In uno meo, Seu supra terras.* Vidit ut] *Vidit et, in Sfort.* - leuib. discurreret umbris] *in Marcelli libro, Medijs discurreret undis. In Sfort. Leuib. discurreret undis. ut fere in omnib.* Illum tergeminae] *legendum forte, Inter geminae.* Nec Scyllae saeuoconterruit impetus orbe] *Orbe: uertice aquarum.* Cum canib. rapidas] *placet, Rabidas, legere, vt est in Marcelli, & Sfortiae libris.* Finis & error. misero] *in Sfortiae, & Marcelli, Miseri, non. Misero.* - tutam castris deducere fossam] *in ueteribus, & Praeducere, & Producere, & Perducere, legitur. non, Deducere.* - defigere neruos] *in Vaticano, Vernos. Sed uitio. Sunt autem huiusmodi*

multa,

multa, quae neruo impelluntur, & adiguntur in hostes. - erumpat terra liquores] *in Marcelli libro, Educat, non, Erumpat.* Aut quis equum] *in Vaticano, At quis equum. In Sfort. Et quis.* - celerem ue arto] *sic in omnib. ueteribus, praeterquã in Florẽtino. in quo pro, Ve, Ne. ut pareleon fortasse sit, ut in, Quisne, & apud Terent. Faciunt ne. Colotium legisse adfirmant in veter. libro, Et quis equuum celerem artato.* - contendere cursu] *in Florentino, Passu. ut olim Aldus edidit.* - curuo melius] *in Vaticano, & Marc. Turno breuius. In ceteris, Curuo melius. In uno meo, non, Breuius, sed, Leuius. De*
„ *quo Ouid. in. III. de Arte amandi, Armaq. & in*
„ *gyros ire coactus equus.* Parma seu quos
„ dextra uelit, seu laeua tueri] *uarie legitur. In Vaticano, Per uia seu dextra. In Sfort. Quis parma seu dextra uelit, seu laeua tueri. quod probabilius uidetur.* Amplius aut signata] *in Vatino, Amplior. ut olim Ald.* - ueniunt certamina] *Vat. ceterique, Venient.* Aduersisq. parant] *in isdem libris, Parent.* Tunc tibi non desit] *in Florentino, Non desit.*

Seu sit opus quadratum acies consistat in agmen] *hanc ipsam significans faciem Verg. in.*
„ II. *Georg. Indulge ordinibus, nec setius omnis in*
„ *unguem Arborib. positis secto uia limite qua-*
„ *dret. Vt saepe ingenti bello, cum longa cohortes Ex*
„ *plicuit legit, & campo stetit agmen aperto, Di*

" *ctaeq. acies, ac late fluctuat omnis Aere renidenti tellus, nec dum horrida miscent Proelia, sed dubius medijs Mars errat in armis. Omnia sint parib. numeris dimensa uiarum.* Rectus inaequatis decurrat frontib. ordo] *legendum puto, Rectus ut aequatis.* Dexteraq. ut laeuum teneat, dextrumq. sinistra] *commutatis ordinibus, dextro in laeuum, & contra. In ueterib. nonnullis, Dexterq. ut laeuum teneat, dextrumq. sinister. Sequitur enim,* Miles, sitq. duplex gemini uictoria casus] *legitur in Sfortiae libro, Geminis uictoria castris.* Fortis Iapigiae] *in Florentino, & Sfort. lapidiae.* Testis Arupinus, & pauper natus in armis] *in Vaticano, Testis & Arpinis, & pauper natus in armis. In uno meo, Testis & Arapinis, & pauper natus in armis. In altero, Testis & Arpinis, & pauper natus in aruis. In Sfort. Testis & Alpinis, & pauper natus in armis. Alij legunt, Testis in Alpinis e paspernatus in armis. In Florentino, Testis & Alpinis est pauper natus in armis. In qua tanta uarietate quid sequar, aut exputem legendum. Plin. in.* III. *nat. historiae, populos nominat Inalpinos.* - peragit dum saecula uitae] *in Vaticano, atq. uno meo, Famae. ut olim eitam Aldus. Longae uero famae, id est memoriae. qui praeterita altissime repetita meminisse posset.* - renouauerit annos] *in omnib. fere ueteribus, Renouauerat.*

rat. In Florentino, Reuocauerat. - uali-
disq.] *Vaticanus, & unus meus, Validusq.*
- non alias conuersus terga domator] *sic in ueteribus. Alij legunt, pro, Domator, Comatus. id est, Gallus. Sed, si illo modo, intellegamus Messallam ipsum, domitorem gentium, numquam hostib. terga dedisse.* - subiecit colla] *in Sfort. libro, Terga, non, Colla.* Queis] *Quis.*
- Tyrio subtegmine] *legendum, opinor, subtemine.* - oriente die, duce fertilis anni] *in Vaticano, Artis, non, Anni.* - cum Sol] *in Florentino, Tum Sol.* Et fera discordes tenuerunt flamina uenti] *Verg. similiter,*
„ *Et hibernis parcebant flatib. Euri.* Cur
ua nec adsuetos egerunt flumina cursus]
„ *Verg. Et stupefacta suos tenuerunt flumina cur-*
„ *sus.* Quin rapidum placidis etiam mare
„ constitit undis] *Verg. Cum placidum staret ma*
„ *re.* Vlla nec aerias] *in Vaticano, Nulla haec aerias. Legendum forte, Nulla hic aerias.*
- & caelo uicinum liquit Olympum] *Ego montem Olympum facile posse intellegi puto. a quo Iuppiter Olympicus. Alij philosophantur altius, & Olympum intellegunt, de quo Stobaeus,*
„ περὶ τάξεως τοῦ κόσμυ, *haec:* Ὅμηρος τὸν αἰθέρα
„ τοῦ ἄερος ὑψηλότερον εἶναι φησὶ. εἴρηκε δε οὗτος,
„ εἰς ἐλάτην ἀναβὰς περιμήκετον, ἣ τοτ' ἐν ἴδη μικρο
„ τάτη πεφυκῦα δι' ἀέρος αἴθερ' ἵκανε, ἐπέκεινα δὲ
„ τοῦ ἀέρος τὸν οὐρανὸν ὑπάρχειν ἀπεφήνατο. λέγει

„ γὰρ τοιῶσδε, ὡς οἱ μὲν μάρναντο σιδύριος δ᾽ ὀρυγμα-
„ δεῖς χαλκέον οὐρανὸν ἷκε δι᾽ αἰθέρος ἀτρυγέτοιο. ἐπεὶ
„ πᾶσι δὲ, τὸν ὄλυμπον ὑπάρχειν κατ᾽ ἐξοχήν τινα καὶ
„ θειότητα φησὶ γὰρ οὕτως ηερίη δ᾽ ἀνέβη μεγαν οὐρα-
„ νὸν, οὔλυμπόν τε. τὸ γὰρ ἀπωτάτω τῆς γῆς· καὶ μήτε
„ τὴν σκιὰν αὐτῆς, μήτε τὰς ἀναθυμιάσεις προσδεχό-
„ μενον ὡς ἀειλαμπὲς, καὶ ὁλολαμπὲς. ὄλυμπον οἱ πα-
„ λαιοὶ προσηγόρευσαν. *Significat ergo, susceptis votis a Messalla, consulatum ineunte, Iouem annuisse.* - additus aris] *in Florentino, Abditus.* - non iidem tibi sunt, aliisque, triumphi] *in veteribus, Nunc idem tibi sunt, aliq. triumphi.* - Rhetaeo tellus obsessa colono] *in Sfortiae, atq. uno meo, Tetereo tellus. In Vaticano, Terreno. In Florentino, Threicio.* - aut rapidus Cyri dementia Gindes] *in scriptis omnibus, Cydnus, non, Gindes. Cychrus in Thracia lacus, siue fons. Itaq. quaerendum amplius.* Cretaeis ardens aut unda Caystria campis] *in Sfortiae, Caristria. In duob. meis, Caristia. De qua Solin. cap.* XVII. - Tomyris] *in scriptis, Tamyris.* - Mosinos] *in Vaticano, atq. vno meo, Magistros. In Sfortiae libro, atq. vno meo, & Florentino, Maginos.* - inuictus Romano Marte Britannus] *sed ab Augusto tamen victus.* Teq. interiecto] ἀντίχθονες. Et quinq. in partes totos disponitur orbes] *legendum, vt in Vaticano, Sfortiae,*

Marcelli,

Marcelli libris, Toto disponitur orbe. Atq.
,, duae gelido] *Verg. in. 1. Georg. Quinq. tenent*
,, *caelum zonae. Quib. uersib. Eratosthenis versus*
esse videtur interpretatus, quos adducit Heracle
tus Ponticus in Homericis Allegoriys, & Achil-
,, *les Statius de Sphaera.* Πέντε δὲ οἱ ζῶναι περιγήε-
,, ες ἐσπέρηνται Αἱ δύο μὲν γλαυκοῖο κελανότεραι κυά-
,, νοιο Η δὲ μία ψαφαρήτε, καὶ ἐκ ταρὸς οἷον ἐρυθρή Τυ-
,, πτομένη φλογμοῖσιν ἐπεὶ ῥ'α ἑμοῖραν ἐπ' αὐτήν Κεκλε
,, μένην ἀκτῖνες ἀειθερέες πυρέωσιν. Αἱ δὲ δύο ἑκάτερ-
,, θε πόλοιο περιπεπηγῦαι Αἰεὶ κριμαλέαι. αἰεὶ δ' ὕδα
,, τι μογέοσϊ. Quippe ibi nonnumquam]
in Sfortiae libro, Quippe ibi non umquam Titan
superegerit ortus. In Vaticano, & Marcelli, Etiã
super egerit. In Florentino, Quippe ubi. Legen-
dum ergo, Quippe ubi non umquam Titan super-
egerit ortus. itaq. in uno meo. Seu celer
hibernas properat decurrere luces] *in Sfor-*
tiae, Seu celer hibernas properet decurrere noctes.
- consurgit.] *in meis, & in Marcelli, & Florenti*
no, Exurgit. Nulla nec] *legendum forte,*
Vlla nec. - rigentes] *in Sfortiae, atq. uno*
meo, Rigentem. - alter & alterius vires
negat aer] *legendum forte, Necat, non, Negat.*
Hic & colla iugo] *in veterib. omnibus, Hinc*
& colla iugo. - pontus confinditur aere]
in Vaticano, & Marcelli, ac duob. meis, Confun-
ditur, non, Confinditur. - exurgunt oppi-
da] *in uno meo, Consurgunt. In Vaticano, & Sfor*
tiae,

tiae, Exurgitat. Sed uitio. – aeterno propior non alter Homero] *Ouid. in. II. de Ponto, ad Macrum: Tu canis, aeterno quidquid re-*
„ *stabat Homero.* Languida non noster peragit labor otia] *aut se minime otiosum esse significat in re non magna. aut minime idoneum scriptorem se significat, qui in re tenui otio nõ abundet. quo in primis opus est.* Nunc desiderium superest.] *Horat. in. I. Carm. Nunc de-*
„ *siderium, poenaq. non leuis.* Cum memor accitos semper dolor admonet annos] *in Sfortiae libro, Accito cum me semper dolor admonet annos. vt sit, Me accito. In Vaticano, & uno meo, Accitus.* – asperiora cadant] *accidant.* – spolierq. relictis] *in plerisque,*
„ *Relictus. Sed illo modo Martialis, Res non par-*
„ *ta labore, sed relicta.* Pro te uel solus densis obsistere turmis] *in plerisque, Densis solus subsistere turmis. In uno meo, Densis solus consistere.* – corpus committere] *in Sfortiae, Submittere.* Sum quodcumque, tuum est] *in Vaticano, & Florentino, Dum quodcumque. vt olim Aldus. In meis, Sum quodcumq. tuus, nostri &c.* – Gylippi] *in veteribus, Gelippi.* Vel bene si notus] *placet, quod in Sfortiae, Vel bene sit notus.* – summo vel maeret in ore] *placet, quod in Vaticano, Summo vel iner-*
„ *ret in ore. Similiter in Cyri Verg. – multus inepto*
„ *Virginis insolitae sermo nouus erat in ore.*

– tamen

- tamen mutata figuram] *sequor Sfortiae librum, atq. unum ex meis, itemq. Florentinum: &, nominandi casu, lego, Figura.* - rigidos percurrere campos] *legendum forte, Riguos, non, Rigidos.* - tardi pecoris sim gloria taurus] *in Vaticano, Tardus.* In quemcumq. hominem] *in meis, In quaecumque. legendum forte, In quodcumque.* - subtexam carmina] *in Florentino, Nomina, non, Carmina.*

LAVS. SVLPICIAE. AD. MARTEM

SVLPICIA *est tibi culta tuis, Mars magne, kalendis.*
Spectatum e caelo, si sapis, ipse ueni.
Hoc Venus ignoscet. at tu uiolente caueto,
Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
Illius ex oculis, cum uult exurere Diuos,
Accendit geminas lampadas acer Amor.
Illam, quidquid agit, quoquo uestigia mouit,
Componit furtim, subsequiturq. decor.
Seu soluit crines, fusis decet esse capillis,
Seu compsit, comptis est ueneranda comis.
Vrit, seu Tyria uoluit procedere palla:
Vrit, seu niuea candida ueste uenit.
Talis in aeterno felix Vertunnus Olympo,
Mille habet ornatus, mille decenter habet.
Sola puellar. digna est, cui mollia caris
Vellera det sucis bis madefacta Tyros,
Possideatque, metit quidquid bene olentib. aruis

Cultor

Cultor odoratae, diues Arabs, ſegetis,
Et quaſcumq. niger rubro de litore conchas
Proximus Eois colligit Indus aquis.
Hanc uos, Pierides, feſtis cantate Kalendis,
Et teſtudinea, Phoebe ſuperbe, lyra.
Hoc ſolenne ſacrum multos celebretur in annos,
Dignior eſt ueſtro nulla puella choro.

SVLPICIA eſt tibi culta tuis, Mars magne, Ka
,, lendis] *Matronalib. Hor. Martijs caelebs quid*
,, *agam Kalendis.* Hoc Venus ignoſcet]
in Florentino, Sed Venus. Litteram uero. T. ex-
tremam produxit. more ueterum. Ne tibi
miranti turpiter arma cadant] *ſimiliter Pro-*
,, *pert. in.* IV. *Obſtipuit regis facie, & regalib. ar-*
,, *mis, Inter & oblitas excidit urna manus.*
,, Illius ex oculis] *Propert. in.* II. *Non oculi ge-*
,, *minae ſidera noſtra faces.* Componit fur
tim] *omnem eius motum, atq. habitum, decor,*
& lepos quaſi condit non intellectus.
,, Vrit, ſeu Tyria] *ſimiliter Propert. in.* II. *Illaq.*
,, *plebeio, uel ſit Sandycis amictu, Haec, atq. illa,*
,, *mali uulneris una uia eſt.* – Vertun-
nus] *in ueteri monumento, Romae, apud Tho*
mam Cauallerium, VORTVMNVS. *de cuius ua-*
rietate formarũ, ac decore, Ouid. in. XIIII. *Me-*
tam. Legendum autem uidetur hoc loco, non, Ae-
terno Olympo, ſed, Aetherio. – caris] *pretio-*
ſis. – bis madefacta] δίβαφα. *Horat.* – te
,, *bis*

„ *bis Afro Murice tinctae Vestiunt lanae.*
-conchas] *in ueterib. omnibus, Gemmas.*
Et testudinea, Phoebe superbe, lyra] *sic post.*
„ *Huc ades, intonsa, Phoebe superba coma.*
-celebretur] *in ueterib. omnibus, Hoc sumet.*
-uestro] *in plerisque, Nostro.*

SVLPICIA. AD. CHERINTHVM

PARCE *meo iuueni, seu quis bona pascua campis,*
Seu colis umbrosi deuia montis aper.
Nec tibi sit duros acuisse in pectora dentes,
Incolumem custos hunc mihi seruet Amor.
Sed procul abducit uenandi Delia cura,
O pereant siluae, deficiantq. canes:
Quis furor est, quae mens, densos indagine colles
Claudentem, teneras laedere uelle manus.
Quid ue iuuat, furtim latebras intrare ferarum.
Candidaq. hamatis crura notare rubis.
Sed tamen, ut tecum liceat, Cherinthe, uagari,
Ipsa ego per montes retia torta feram.
Ipsa ego uelocis quaeram uestigia cerui,
Et demam celeri ferrea uincla cani.
Tunc mihi, tunc placeant siluae, si, lux mea, tecum
Arguar ante ipsas concubuisse plagas.
Tunc, ueniat licet ad casses, illaesus abibit,
Ne Veneris cupidae gaudia turbet aper.
Tunc sine me sit nulla Venus: sed, lege Dianae,
Caste puer, casta retia tende manu.

Et,

Et, quaecumq. meo furtim surrepit amori,
Incidat in saeuas diripienda feras.
At tu uenandi studium concede parenti,
Et celer in nostros ipse recurre sinus.

BONA pascua] *laeta.* Nec tibi sit duros acuisse in pectora dentes] *idest, liceat.* ἐξέσ-
„ σοι. *ut & Propert. in.* III. *Nec digitum angusta*
„ *est inseruisse uia. Et Verg. in.* IV. *Georg. Scis, Pro*
„ *teu, scis ipse: nec est, te fallere, cuiquam. Et in Epi*
„ *grāmate de Aeneide, Si mihi susceptū fuerit decur*
„ *rere munus. Et Liuius in.* XLII. *Quae uerbo obie*
„ *cta, uerbo negare sit. Theocritus,* Βουκολιάσταις Μή-
„ μοι γᾶν πέλοπος, μή μοι χρύσεια τάλαντα Εἴη ἔχειν.
-venandi Delia cura] *uenandi studium, atq. amor.* Quis furor est] *sic Ouid. in.* III.
„ *de Arte amandi: Quis furor est, census corpore*
„ *ferre suos. Et idem Tib. in.* I. *Quis furor est, atrā*
„ *bellis arcessere mortem. Et Iuuen. Sat.* IIX. *-fu-*
„ *ror est post omnia perdere naulum.*
„ -quae mens] *Verg. in.* II. *Aen. -quae mens tam*
„ *dira, miserrime coniux, Inpulit his cingi telis.*
-densos indagine colles Claudentem] *eo-*
„ *dem est usus verbo Verg. in.* IV. *Aen. Saltusq. in*
„ *dagine cingunt. Seruius interpretatur, ferarum*
„ *inquisitionem. Et Placidus in Glossis, Cuniculi, in*
„ *quit, genus quoddam agrestium animalium, quod*
„ *canum indagine concludi consueuit speluncis.*
Candidaq. hamatis crura notare rubis] *O-*
uid.

uid.in.I.*Metam.Me miserum, ne prona cadas, indignaq. laedi Crura notent sentes. Et Columella,de cultu hort. Nec manib. mitis ferulas, nec crurib. aeq.Terga rubi* – *legendum uero, Aequi, non, Aeque.Rubi,non aequi cruribus: idest, inimici.Sic Verg.in.*II.*Aen.dixti,Non aequae Palladis.* – retia torta] *Hinc, opinor, apud Gratium de retibus, Quadruplex tormentum. nisi legendum,Tomentum.* – ferrea uincla] *Ouid.in.*VIII.*Met.Vincula pars adimunt canibus.* – Tunc mihi, tunc placeant filuae] *Verg.Rura mihi,& rigui placeant in uallib. amnes.* – lux mea] *Ouid.in.*III.*de Arte amandi:Scilicet Aiaci mulier maestissima dixit, Lux mea, quaeq. solent verba iuuare uiros.* – retia tende] *in ueterib. omnibus, Tange, non,Tende.* – subrepit] *in Sfort. Subrepet. quod placet.* – uenandi studium] *Ouid. in.*I.*de remedio amoris: Vel tu uenandi studium cole.* – Et celer in nostros ipse recurre sinus] *sic Propert. Non tamen illa meos fugit auara sinus.*

AD. PHOEBVM

HVC *ades, & tenerae morbos expelle puellae,*
Huc ades,intonsa,Phoebe superbe, coma.
Crede mihi,propera:nec te iam, Phoebe, pigebit,
Formosae medicas applicuisse manus.

Effice,

Effice, ne macies pallentes occupet artus,
Neu notet informis pallida membra color.
Et, quodcumq. mali est, & quidquid triste timemus,
In pelagus rapidis euehat amnis aquis.
Sancte ueni, tecumq. feras quicumq. sapores,
Quicumq. & cantus corpora fessa leuant.
Neu iuuenem torque, metuit qui fata puellae,
Votaq. pro domina uix numeranda facit.
Interdum uouet: interdum, quod langueat illa,
Dicit in aeternos aspera uerba Deos.
Pone metum, Cherinthe. Deus non laedit amantes.
Tu modo semper ama. salua puella tibi est.
Nil opus est fletu: lacrimis erit aptius uti,
Si quando fuerit tristior illa tibi.
At nunc tota tua est, te solum candida secum
Cogitat, & frustra credula turba sedet.
Phoebe, faue: laus magna tibi tribuetur, in uno
Corpore seruato restituisse duos.
Iam celeber, iam laetus eris, cum debita reddet
Certatim sanctis laetus uterq. focis.
Tunc te felicem dicet pia turba Deorum,
Optabunt artes & sibi quisq. tuas.

- intonsa, Phoebe superbe, coma] *similiter ante,* ,, *- testudinea, Phoebe superbe, lyra. Dicitur autem Phoebus propterea* ἀκερσεκόμης. - quicumq. sapores] *sic legendum. I. Sucos, herbas,* ,, *pocula.* · corpora fessa] *Idem post, Qui* ,, *mea nunc uexat corpora fessa calor.* - me-

tuit

tuit qui fata puellae] *Puellae, dandi casu.* Votaq. pro domina uix numeranda facit] *Ver. in* XI. *Fors et uota facit. Cic. in.* IIX. *epist. ad Att. cum praepositione, De, Vt cum de illo aegro to uota faciebant. Similiter Verg. in.* IIX. *Vota metu duplicant matres. - Ego uero perturbatum dinem uersuum puto. nam & in Marcelli libro, & Vaticano, versus illi, Nil opus est fletu, &, Si quando fuerit, leguntur post versum, Corpore seruato. Itaq. legendos, & hoc loco puto simul ponendos, Phoebe, faue: Corpore seruato: Iam celeber: Certatim sanctis: Tunc te felicem: Optabunt artes.* - uouet] *apsolute, uota facit, numcupat, suscipit.* Pone metum] *sic Verg. Ille haec, deposita tandem formidine, fatur. Et Corn. Tacit. in.* XV. *Necdum posito metu redibat.* Tu modo semper ama] *Ouid. Tu pari semper ama.* - tristior illa tibi] *infensior.* - te solum candida secum Cogitat] *Phaedria Terentianus, in Eunucho, Dies noctesq. ames me, me desideres, Me somnies, me expectes, de me cogites.* - credula turba] *in Sfort. libro, Sedula, non, Ccredula. De amatorib. autem dicit, falsa spe ductis, & forib. adsidentibus.* - laus magna tibi tribuetur, in uno Corpore seruato restituisse duos] *Ouid. in.* II. *Amor. similiter, Huc adhibe vultus, & in vna parce duobus. Nam vitam dominae tu dabis, illa mihi.* - cum debita reddet] *vo*

» ta. Propert. Debitaq. occultis vota tuli manib.
Quorum uotorum rei ſint. Reddere uerbo hoc
» in genere uſus etiam Horat. Ergo obligatam red
» de Ioui dapem. Et, Debita, eodem prope modo:
» Debita ſparges lacrima fauillam, Vatis Hora-
» ti. - laetus uterq.] laeti enim uota ſolue-
bant. Vnde ſollemne illud in veterib. monumen
» tis, V. S. L. M. Verg. Vobis laetus ego hoc can-
» dentem in litore taurum Conſtituam ante aras
» voti reus.

AD. CHERINTHVM

Est, qui te, Cherinthe, dies dedit hic mihi ſanctus,
Atq. inter feſtos ſemper habendus erit.
Te naſcente, nouum Parcae cecinere puellis
Seruitium, & dederunt regna ſuperba tibi.
Vror ego ante alias. iuuat hoc, Cherinthe, quod vror,
Si tibi de nobis mutuus ignis adeſt.
Mutuus adſit amor, tua per dulciſſima furta,
Perq. tuos oculos, per geniumq. rogo.
Mane, geni, cape tura libens votisq. faueto,
Si modo, cum de me cogitat, ille ualet.
Quod ſi forte alios iam nunc ſuſpirat amores,
Tunc, precor, infidos, ſancte, relinque focos.
Nec ſis nunc iniuſta, Venus. vel ſeruiat aeq.
Vinctus vterq. tibi, vel mea vincla leua.
Sed potius ualida teneamur vterq. catena,
Nulla queat poſthac quam ſoluiſſe dies.
Optat idem iuuenis, quod nos, ſed tutius optat.

Nam

Nam pudet haec illum dicere uerba palam.
At tu, Natalis, quoniam, Deus, omnia sentis,
Annue. quid refert, clam ue, palam ue, roget.

EST, qui te, Cherinthe, dies dedit hic mihi sanctus] *est mihi sanctus: colendus. Idem ante: Alba Palaestino sancta columba Syro.*
- mutuus ignis adest] *Adest, pro, Est. Sic Ouid. in.* II. *de remedio amoris: Nec curandus adest, odio qui finit amorem.* Mutuus adsit amor] ἀμφιθαλὴς ἔρως. *Plautus in Cistell. Is amore proiectitiam illam deperit, Quae dudũ flens hinc abijt ad matrem suam: Et illa hunc contra, qui est amor suauissimus. Et in Mil. glor. Et illa illum contra, qui est amor cultu optumus.*
- tua per dulcissima furta] *in ueteribus, Te per dulcissima furta, &, Per te dulcissima furta. Quae uero in amore Furta dicantur, nemo nescit. Verg. in.* IV. *Georg. Vulcani, Martisq. dolos, & dulcia furta. Idem Tibullus ante, Celari vult sua furta Venus. Et Sappho, in asmate in Venerem,* Παῖ Διὸς δολοπλόκε.
per geniumq. rogo] *uetus orandi mos, per cuiusq. geniũ orare. Horat. in.* I. *Epist. Quod te per genium, dextramque, deosq. penates, Obsecro, & obtestor. Propert. in.* IV. *Exuitur, geniumq. meum prostratus adorat. Genium autem uenerantes frõtem tangebant. Auctor Seruius in.* III. *Aen. in illud, Dixerat, & genua amplexus.*

„ Mane,geni] *in Vaticano, Marcelli, vtroq. meo, Mane,ueni. vt olim Aldus. quod probo. Mane autem, ſanƈte. Varro de ling. Lat.* - cum
„ de me cogitat.] *ſic ante Terrent. De me cogi*
„ *tes.* - valet] *alij legunt, Calet.* - a-
„ lios iam nunc ſuſpirat amores] *ante, in. I. Te*
„ *tenet, abſentes alios ſuſpirat amores.* Nec ſis nunc] *in utroq. meo, & Sfortiaco, Nec tu ſis.* Nulla queat poſthac quam ſoluiſſe dies] *in Vaticano, Quae ſoluiſſe. In vtroq. meo, & Florentino, Nos ſoluiſſe. quod placet.* - ſed tutius optat] *alij legunt, Sed tectius optat. quod*
„ *eſt aptius. Sic Ouid. Vir male diſſimulat, tectius*
„ *illa cupit.* Attu, Natalis, quoniam, Deus] *Natalis deus, qui ab Horat. in. II. Epiſt. dicitur Naturae deus humanae.* - omnia ſentis] *quia praeſens adeſſe feſtum agentibus credebatur.*

AD. IVNONEM

NATALIS *Iuno, ſanctos cape turis aceruos,*
Quos tibi dat tenera docta puella manu.
Tota tibi eſt hodie, tibi ſe laetiſſima compſit,
Staret vt ante tuos conſpicienda focos.
Illa quidem ornandi cauſſas tibi diua relegat,
Eſt tamen, occulte cui placuiſſe uelit,
At tu, ſancta, faue, ne nos diuellat amantes,
Sed iuueni, quaeſo, mutua uincla para.
Sic bene compones. ulli non ille puellae

Seruire, aut cuiquam dignior illa uiro.
Nec possit cupidos uigilans deprendere custos,
Fallendiq. uias mille ministret Amor.
Annue, purpureaq. ueni perlucida palla.
Ter tibi sit libo, ter, dea casta, mero.
Praecipit & natae mater studiosa, quod optat.
Illa aliud tacita iam sua mente rogat.
Vritur, ut celeres urunt altaria flammae,
Nec, liceat quamuis, sana fuisse uelit.
Sit iuueni grata, adueniet cum proximus annus.
Hic idem uotis iam uetus adsit amor.

NATALIS Iuno] *quae ab Horatio in.* V. *Carm. Genitalis dicitur. a Cic. in.* III *de Nat. deorum, Natio. a nascentib. nominata, quia partus matronar. tueatur. Videtur autem Genius marium, Iuno feminarum deus fuisse naturalis.* - sanctos cape turis aceruos] *de quib. dixit Verg. in.* I. *Aen. - aut supplex aris imponat honores.* - tibi est hodie] *in tua potestate.* - ornandi] *in Vaticano, & Florentino, atq. uno meo, Orandi.* - ne nos diuellat] *in uno meo, & Florentino, Ne nox. quod sequor. Sequitur enim*
„ *post, Ne possit cupidos uigilans deprendere custos.* Sic bene compones] *ut quasi ex composito sibi inuicem polliceantur. uel, Compones, coniuges. Sic*
„ *Horat. Vt non compositus melius cum Bitho Bac*
„ *chius. Ouid. in.* II. *de Arte amandi, eodem mo-*
„ *do, Hoc bene compositos, et firmos rumpit amores.*

Fallendiq. vias mille miniſtret Amor] *Ariſtarchus, apud Stobaeum, in eandem ſententiam,*
„ *de Amore:* Ερωτος ὅστις μὴ πεπείραται βροτῶν, Οὐκ
„ οἶδ' ἀναγκῆς θεσμὸν· ᾧ πειθεὶς ἐγὼ Οὕτω κρατηθεὶς
„ τὰς δ' ἐπεστάλην οδοὺς Οὗτος γὰρ ὁ θεὸς καὶ τὸν ἀσθε-
„ νῆ σθένειν Τίθησι. καὶ τὸν ἄπορον εὑρίσκειν πόρον.

Ter tibi ſit libo] *in Vaticano, Marcelli, & Sfortiaco, Sic, non, Sit. legendum forte, Fit. Sacrum fit: ſic enim ueteres loquebantur, Fit ſacrum boue, a-*
„ *gno. Feſt. Pomp. in uerbis, Opima ſpolia. Ad ae-*
„ *dem Iouis Feretrij poni, teſtimonio eſſe libros Pon*
„ *tificum, in quib. ſit, pro primis ſpolijs, boue, pro ſe-*
„ *cũdis ſolitaurilibus, pro tertijs agno publice ſacra*
„ *fieri. Liba uero in ſacrificijs fere adhibita fuiſſe, di*
„ *ctum ante. Ouid. in.* IV. *Faſt. Quae precor eue-*
„ *niant, & nos faciamus ad annum Paſtorum do-*
„ *minae grandia liba Pali.* – quod optat] *in Florentino, Quod optet. itaq. in uno meo.*

Illa aliud tacita iam ſua mente rogat] *in Florentino, Iam ſibi. itaq. in Marcell. quod ſequor.*

Vritur, ut celeres vrunt altaria flammae] *ſimi-*
„ *liter Verg. Limus vt hic dureſcit, & haec vt cera*
„ *liqueſcit Vno eodemq. igni, ſic noſtro Daphnis a-*
„ *more.* Sit iuueni grata, adueniet cum proximus annus] *in ueteribus, Sic iuueni grata ueniet, In Florentino, Sic iuueni grata eſt? ueniet etc. Ego legendum putabam, Sic iuueni gratum, ueniet cum proximus annus Hic idem uotis iam uetus vt ſit amor.*

AD VENEREM

TANDEM *venit amor. qualem texisse, pudori,*
Quam nudasse alicui, sit mihi fama magis.
Exorata meis illum Cytherea camoenis
Attulit, in nostrum deposuitq. sinum.
Exoluit promissa Venus. mea gaudia narret,
Dicetur si quis non habuisse suam.
Non ego signatis quidquam mandare tabellis,
Ne legat id nemo, quam meus, ante velim:
Sed peccasse iuuat. vultus componere famae,
Taedet, cum digno digna fuisse ferar.

-qualem texisse, pudori] *in Florentino, atq. una*
ex meis, Pudore. - alicui] τρισυλλάβως. *ut*
in Commentario in Catullum doceo. Sic Oui-
,, *dius in.* XIIII. *Metam. Et modo de multis ali-*
,, *cui blanditus amicis.* Dicetur si quis non
,, habuisse suam] *tale Terentij illud, Quis heri*
,, *habuit Chrysidem. Quod autem dixit, Mea gau-*
dia narret, cum Gaudium, ut iam dixit, concubi-
tum significet, habere suam quid sit, intellegitur.
,, *Idem Tibullus ante in.* I. *Ferreus illa fuit, qui, te*
,, *cum posset habere, Maluerit praedas, stultus, &*
,, *arma sequi. Et Verg. in Bucol. - & Phyllida solus*
,, *habeto. Non dissimile uidetur, quod Aristoteles* ἐν
,, ταῖς κατηγορίαις περὶ τοῦ ἔχειν *scribit.* Non
ego signatis quidquam mandare tabellis, Ne

legat id nemo, quam meus, ante uelim] *Posterior uersus uarie legitur in ueteribus. In Sfort. Nec legat id nemo. In duob. meis, & Patauino, & Marcell. Me legat aduenio. Ego impressam lectionem sequor. ut negationes duae uehementius etiam negent, more Graecorum, & non nihil etiã Latinorum. Et ea sit sententia, ut nemo id ante legat, quam meus. id est, quam meus fiat intimus, ac familiaris. Eadem negationum abundantia utitur Ennius, apud Festum Pomp. Lapideo sunt cor de multi, quos non miseret neminis. id est, quos nullius miseret.* Sed peccasse iuuat] *sed cur, inquit, tantopere id tegere laborem, quod laudi futurum sperem.* - vultus componere famae Taedet] *An ego, inquit, ita me comparem, ut dissimulem, & culpam uultu tegam. famamque, & aliorum in me collatam suspicionem sic refutem. Famam uero, malam intellegit. ut supra.*

AD. MESSALLAM

INVISVS *natalis adest, qui rure molesto,*
Et sine Cherintho tristis agendus erit.
Dulcius urbe quid est. an villa sit apta puellis,
Atq. Arretino frigidus amnis agro.
Iam nimium, Messalla, mei studiose, quiescas,
Non tempestiuae saepe propinque uiae.
Hic animum, sensusq. meos abducta relinquo,
Arbitrio quamuis non sinis esse meo.

- an

- an villa sit apta puellis] *in Vaticano, Sfort. Florentino, atq. uno meo, Puellae, non, Puellis.* - quiescas] *in urbe.* - propinque viae] *accincte itineri. Dixit autem ante, de Messallae monumento, in Tuscis. cuius rei, credo, caussa saepe illo uentitabat. Sed in Vaticano, Tuae, nō Viae. legendum forte, Fugae.* Hic] *in urbe. quamquam in Vaticano, His.* Arbitrio quamuis non sinis esse meo] *in Florentino, Quoniam, non, Quamuis. Quoniam, inquit, non est, ut uolo. Legi fortasse etiam possit, Arbitrio quam uir non sinis esse meo. Est in quibusdam libris, Sinit, non, Sinis. Quod ut conueniat, legendum puto disiunctim, Quam uis: quam, inquit, uis suo uiuere arbitratu non sinit, alioq. abducit.*

De. NATALI. DIE

Scis *iter ex animo sublatum triste puellae*
Natali Romae non sinit esse suo.
Omnib. ille dies nobis natalis agatur,
Qui nec opinanti nunc tibi forte uenit.

Scis iter ex animo sublatum triste puellae] *Legendum puto coniuncte, uno uerbo, Exanimae. &, Scis, mutandum forte in, Sic.* Sublatum iter: *susceptum. Sin retinemus, Scis, legendum statim, Sinere. probabiliter.* Natali Romae non sinit esse suo] *in Vaticano, Non sinet esse tuo. Ex*

quo

quo amicus meus fecerat, Non sinere esse tuo. minus enim molestiae fuerit. In omnib. autem, Tuo,
,, *non, Suo.* - agatur] *sic ante, Et sine Cherin*
,, *tho tristis agendus erit. Omnib. autem natalis agitur, quasi omnes eo essent nati die.* - nec opinanti] ὑφέν. *ut annotauit Donat. in Andria,*
,, *in illud, Id uoluit, nos sic nec inopinantes duci falso*
,, *gaudio. Ouid. in. I. Metam. Nocte grauem so-*
,, *mno, nec opina perdere morte. Et saepe sic alij.*

AD. SVLPICIAM

GRATVM *est, securus multum quod iam mihi de*
Permittis subito, ne male inepta cadam. (*me*
Sic tibi cura togae potior, pressumq. quasillo
Scortum, quàm Serui filia Sulpicia.
Solliciti sunt pro nobis, quib. illa dolori est,
Nec credam ignoto maxima cura toro.

GRATVM est] *Laetor, inquit, quod, omni metu liber, me meo permittas arbitrio, nec tãtopere Zelotypia bores. Simili usus principio Martialis in.* VII.
,, *Gratum est, quod Celeri nostros legis, Aucte, libel-*
,, *los. Loquitur eodem modo M. Tullius in.* VII. *e-*
,, *pist. ad Att. Quod me amicissime admones, ut me*
,, *integrum, quoad possim, seruem, gratum est.*
Permittis] *in Vaticano, & Florentino, & Marcelli, Permittas.* - subito] *praeter opinionem.* - ne male inepta cadam] *lego,*
quem-

quemadmodum in Sfortiae, Nec male inepta cadam. Nec, inquit, quia tu de me nihil dubitas, committam, ut in crimen incurram. Male inepta, sic
„ *dixit, ut & Catullus, Insulsa male.* Sit tibi cura togae potior] *Togatam, inquit, ama potius, & cole. id est, scortum. Sic Martialis, Ma-*
„ *trisq. togatae Filius. Et sequitur, quod idem ualet,*
„ Pressumq. quasillo Scortum] *pressum quasillo, quasi adsiduo adtritum opere. Ordo uero est, Sit tibi togatae potior cura, sit potius scortum quasillo pressum &c. Cura uero, ut saepe alibi, amor.* - quam Serui filia Sulpicia] *Togatas potius ama, quam senatorum, ac primariorum ciuium, filios.* Solliciti sunt pro nobis, quib. illa dolori est] *lego, Sint, non, Sunt. id est, alios eius amatores sollicitos esse sinamus, quos illa dolere cogit. ne simus ipsi solliciti.* Nec credam ignoto maxima cura toro] *in ueterib. omnibus, Maxima caussa, non, Cura. In Vaticano, Ne credam ignoto maxima caussa toro. Lego ego, Ne cedam ignoto maxima caussa toro. id est, maxima caussa est, cur alienae, atq. ignotae, cedere minime debeam, a teq. posthaberi.*

AD. CHERINTHVM

EST *ne tibi, Cherinthe, tuae placiture puellae,*
Qui mea nunc vexat corpora fessa calor.
A ego non aliter tristes euincere morbos

Opta-

Optarim, quam te sic quoq. uelle putem.
Nam, mihi quid prosit, morbos euincere. quid tu
Nostra potes, laeto pectore, ferre mala.
Ne tibi sit, mea lux, aeq. tam feruida cura,
Vt uideor paucos ante fuisse dies,
Si quidquam tota commisi stulta iuuenta,
Cuius me fatear paenituisse magis,
Hesterna quam te solum quod nocte reliqui,
Ardorem cupiens dissimulare meum.

EST ne tibi] *Cherinthe, tuae placiture puellae, mutuo ne es in me amore?* – quam te sic quoq. uelle putem] *lego, Si, non, Sic. Ego uero, inquit, ne morbo quidem liberari uelim, nisi tu quoq. id uelis.* Nam, mihi] *in veterib. omnibus, A mihi. ut repetatur interiectio.* – quid tu] *sic in veterib. omnibus, non, Si tu.* Nostra potes, laeto pectore, ferre mala] *Catull. Non ego te gaudens lae*
„ *tanti pectore mittam. Et Verg. Latonae tacitum*
„ *pertemptant gaudia pectus. Quibus in locis, ut saepe alibi, Pectus pro animo.*

AD. AMICAM

NVLLA *tuum titulis subducet femina lectum.*
Hoc primum iuncta est foedere nostra Venus.
Tu mihi sola places, nec iam, te praeter, in urbe
Formosa est oculis ulla puella meis.
Atq. utinam posses uni mihi bella videri,

Dis-

Displiceas aliјs: sic ego tutus ero.
Nil opus inuidia est procul absit gloria vulgi.
Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.
Sic ego secretis possum bene viuere siluis,
Qua nulla humano sit via trita pede.
Tu mihi curar. requies, tu nocte uel atra
Lumen, & in solis tu mihi turba locis.
Nunc, licet e caelo mittatur amica Tibullo,
Mittetur frustra, deficietq. Venus.
Haec per sancta tuae Iunonis numina iuro,
Quae sola ante alios est tibi magna Deos.
Quid facio, demens. heu, cui mea pignora credo.
Iuraui stulte: prodeat iste timor.
Nunc tu fortis eris: nunc tu me audacius ures.
Hoc peperit misero garrula lingua malum.
Iam faciam, quodcumq. uoles: tuus usq. manebo,
Nec fugiam notae seruitium dominae:
Sed Veneris sanctae considam uinctus ad aras:
Haec notat iniustos, supplicibusq. fauet.

NVLLA tuum titulis subducet femina lectum] *in vtroq. meo, & Sfortiae, & Florentino, non, Titulis, sed, Nobis. Sed, si, Titulis, retinemus, feminam inlustrem significat, multis suorum titulis, & maiorum claram imaginib. Subducere autem lectum, paene sic dixit, vt & Sophocles in Electra:*
„ Τοὺς ἀδίκως θνήσκοντας ὁρᾶτε, τοὺς τὰς εὐνὰς ὑπο-
„ κλεπτομένους. *Idem significans Propert. in. I. Nec*
„ *mihi riualis certos subducet amores.*

Tu mihi

hi ſola places] *in ſcriptis omnibus, Tu modo ſola places. Propert. tamen, in.* II. *Tu mihi ſola places, placeam tibi, Cynthia, ſolus.* Nil opus inuidia eſt] *nobis ut quisquam inuideat.*
- procul abſit gloria vulgi.] *e qua, inuidia. nec ita gloriemur, ut uulgus ſolet.* Qui ſapit, in tacito gaudeat ille ſinu] *in ueteribus, Gaudeat ipſe. Plautus in Epidico, ſimiliter: Quod boni eſt, id tacitus taceas tute tecum, & gaudeas. Et Cic. in.* III. *Tuſc. Gaudere in ſinu. Idem ualet apud Ouid. in.* IV. *Triſt. Intra tua pectora gaude. Propert. in.* II. *In tacito cohibe gaudia clauſa ſinu.* - deficietq. Venus] *Idem ante, Admonuit dominae, deſeruitq. Venus.* Haec per ſancta] *in veteribus, Haec tibi ſancta.*
- eſt tibi] *in Florentino, ac duob. meis, Eſt mihi.*
- magna] *Catull. Dea magna, dea Cybelle.*
- heu, cui mea pignora credo] *in ueteribus, Heu heu, non, Heu cui. In Vaticano, atq. uno meo, Cedo, non, Credo. Erit autem ſenſus, Ego mea pignora, id eſt, hunc timorem, ac dubitationem de me tuam tollo. & haec, quaſi pignora, cedo.*
- prodeat iſte timor] *lego, Proderat. ut ſignificet, amicae de ſe dubitationem, ac timorem, ſibi magno uſui fuiſſe.* Sed Veneris ſanctae confidam vinctus ad aras] *plana ſententia, ſi, quemadmodum eſt in Vaticano, atq. uno meo, legas, Confidam, non, Conſidam. Niſi in more id olim poſitum fuerit, uti ſupplices ad aras uincti cōſiderent.*

Haec

Haec notat iniuſtos] *Notat: transfert a nota cenſorum, ac multa.*

DE. INFAMIA, SVAE. PVELLAE

RVMOR *ait, crebro noſtram peccare puellam.*
Nunc ego me ſurdis aurib. eſſe uelim.
Crimina non haec ſunt noſtro ſine facta dolore.
Quid miſerum torques, rumor acerbe. tace.

„ RVMOR ait] *Propert. in. IV. Cras, ut rumor ait.* Crimina non haec ſunt noſtro ſine facta dolore] *in Florentino, Ficta, non, Facta. Sic Pro-*
„ *pert. in. IV. Nō bona de nobis crimina ficta iacis.*
„ *At illo modo etiam Ouid. in. II. de Arte aman-*
„ *di: Corpore ſi nequeunt, quod poſſunt, nominè*
„ *tangunt, Famaque, non facto crimine, crimen*
„ *habet.* - rumor acerbe. tace] *in Sfortia- co, Sile, non, Tace.*

EPITAPHION. TIBVLLI

TE *quoque, Vergilio comitem, non aequa, Tibulle,*
Mors iuuenem campos miſit ad Elyſios:
Ne foret, aut elegis molles qui fleret amores,
Aut caneret forti regia bella pede.

TE quoque, Vergilio] *in vno meo, Me quoque. Sed illud rectius.* Ne foret, aut elegis molles

molles qui fleret amores] *est enim Elegia, flebile carmen.* Aut caneret forti regia bella pede] *Regia bella: quae a regib. fere geruntur. Horat. Res gestae regumq. ducumque, & tristia bella. Forti pede: longis uersibus. Horat. - forte epos acer Ut nemo, ducit uarius. -*

In *uno meo extremum erat Epigramma, quod in lusib. in Priapum legitur, Villicus aerari quondam, nunc cultor agelli. In quo eadem omnia, praeterquam in ultimo uersu, Hunc tu, sed taceo, scis puto, quod sequitur. In uulgatis enim legitur, Hunc tu, sed tento. Sunt autem uersus ipsi Tibullo, elegantissimo poeta, digni.*

OVIDII. NASONIS
ELEGIA
DEFLENS. TIBVLLI INMATVRAM. MORTEM

MEMNONA si mater, mater plorauit Achillem,
Et tangunt magnas tristia fata Deas,
Flebilis indignos Elegeia solue capillos.
A nimis ex vero nunc tibi nomen erit.
Ille tui vates operis, tua fama, Tibullus,
Ardet in exstructo corpus inane rogo.
Ecce puer Veneris fert euersamq. pharetram,
Et fractos arcus, & sine luce facem.
Adspice, demissis vt eat miserabilis alis,
Pectoraq. infesta tundat aperta manu.
Excipiunt lacrimas sparsi per colla capilli,
Oraq. singultu concutiente sonant.
Fratris in Aeneae sic illum funere dicunt
Egressum ″tectis, pulcher Iule, tuis. ″castris
Nec minus est confusa Venus, moriente Tibullo,
Quam, iuueni rupit cum ferus inguen aper.
At sacri vates, & diuum cura, vocamur:
Sunt etiam, qui nos numen habere putent.
Scilicet omne sacrum mors importuna profanat,
Omnib. obscuras inicit illa manus.
Quid pater Ismario, quid mater profuit Orpheo.
Carmine quid victas obstupuisse feras.

Et Linon in siluis idem pater editus altis,
Dicitur inuicta concinuisse lyra.
Adspice Maeoniden, a quo, ceu fonte perenni,
Vatum Pierijs ora rigantur aquis.
Hunc quoq. summa dies nigro summersit Auerno.
Effugiunt auidos carmina sola rogos.
Durat opus vatum Troiani fama laboris,
Tardaq. nocturno tela retexta dolo.
Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebunt,
Altera cura recens, altera primus amor.
Quid nunc sacra iuuant, quid nūc Aegyptia prosunt
Sistra, quid in vacuo secubuisse toro.
Cum rapiant mala fata bonos, ignoscite fasso,
Sollicitor nullos esse putare Deos.
Viue pius, moriere pius. cole sacra, colentem
Mors tamen a sacris in sua busta trahet.
Carminib. confide bonis: iacet, ecce, Tibullus.
Vix manet ex toto, parua quod vrna capit.
Te ne, sacer vates, flammae rapuere rogales.
Pectorib. pasci nec timuere tuis.
Aurea sanctor. potuissent templa Deor.
Vrere, quae tantum sustinuere nefas.
Auertit uultus, Erycis quae possidet arces.
Sunt quoque, qui lacrimas continuisse negant.
Sed tamen hoc melius, quam si Phaeacia tellus
Ignotum vili supposuisset humo.
*morientis Hic certe manib. fugientis pressit ocellos
*tulit. Mater, & in cineres vltima dona *dedit.
Hic soror, in partem misera cum matre doloris,

Venit,

Venit, inornatas dilaniata comas.
Cumq. tuis sua iunxerunt Nemesisque, priorque,
Oscula, nec solos destituere rogos.
Delia, discedens, Felicius, inquit, amata
Sum tibi: vixisti, dum tuus ignis eram.
Cui Nemesis, Quid, ait, tibi sũt mea damna doloris.
Me tenuit moriens deficiente manu.
Si tamen e nobis aliquid, nisi nomen, & umbra,
Restat, in Elysia valle Tibullus erit.
Obuius huic venies, edera iuuenilia cinctus
Tempora, cum Caluo, docte Catulle, tuo.
Tu quoque, si falsum est temerati crimen amici,
Sanguinis, atq. animae prodige, Galle, tuae,
His comes umbra tua est, si qua est modo corporis
Auxisti numeros, culte Tibulle, pios. (umbra.
Ossa quieta precor tuta requiescere in urna,
Et sit humus cineri non onerosa tuo.

Praetermissa eiusdem Statij.

Fol. 67. Crudeles diui] *Sic Verg. Atq. deos, atq. astra uocat crudelia mater.*

Fol. 78. – per te furtiui foedera lecti] *Idem significat „ post, Nulla tuum nobis subducet femina lectum.*

Fol. 84. – quod adest huic diues amator] *Adest, pro, Est, posuit. ut alibi quoq.*

Fol. 89. – blandos offers mihi uultus] *Vultus: nutus, signa, gestus. Sic etiam Cic.*

Fol. 90. Post tamen es misero tristis] *Sic idem alibi, „ Si quando fuerit tristior illa tibi.*

Fol. 105. – ferro solicitauit humum] *Sic Verg. in „ Georg. Sollicitant alij remis freta.*

Fol. 107. Hodierne] *Vocatiuus, pro nominatiuo, more ueterum.*

Fol. 172. Et bene, discedens, dicet.] *Idem ante, Sic be- „ ne Messallam sua quisq. ad pocula dicet.*

Auctorem libri de inlustrib. grammaticis Suetonium non dixi. quod, illa cum scriberem, S. Hieronymum non legeram, opus ad auctorem suum referentem.

ERRATA.

Folio 13.uerſu 6.οὐδὲ. uer.7.μελίφρων.ἆμος.ὅς. u.20. γεραρώτερος. u.24.tanto opere. fol.16.Melinorum. fol.18.uer.20.comitentur. f.19.u.7.& idem. u.17. tenuiſſe. u.18.libri etiam. f.22.u.10.tuam. f.35. u.20.inſtupente. f.36.u.15.τρὶς δ᾽ ἐξ ἄγος. u.22.mediam in manum, qua percuſſit,leuatur illico percuſſus. u.24.εὐθὺς. f.38.u.4.commemorare,quæ ſunt. u.13. ſoluerer. f.41.u.28.ἐσχάτη. f.43.u.1.effuſis. f.44. u.5.Illo. u.27.inmixta. f.45.u.12.& circum ſtagna. u.26.eris. f.52.u.24.ſupra uocalé.A.cum ſupra.T.conſonantem eſſe deberet. f.55.u.5.atq. concubitu. f.56.u.5.in turba ſerpentum. u.10.ſerpentum, dele. u.12.χαρκαρόδοντα. u.13.illum. f.59.u.9.leuem remo. f.60.u.28.intermiſceat. f.61.u.4.ἀγρωθεὶς. f.64.u.11.κουροὺς. u.15.λέγειν. f.65.u.10.φωραθεῖς. u.13.γινομένους. u.22.ἄδη. f.67.u.7.φυγέτω. f.69. u.28.με σκάπτειν. f.71.u.18.ἀφροσύνης. f.72.u.12.in meo quoq. f.73.u.5.Pindarici. f.74.u.2.in meo quoq. u.26.amore. f.77.u.17.ſine more. u.20. Curuatis. f.78.u.2.ἀνακόλουθον. f.80.u.17.μυστηρίοις. f.81.u.28.eſt. f.83.u.9.Sin illud. u.18.Pelea. u.29. Tyrrheno. f.85.u.1.nonnulli. f.86.u.14.Natat uncta. f.92.u.22.Cum fuget a templis. u.25.Atq. Bonam. f.95.u.6.Et Ouid. de remed. f.97.u.4.Τόφρα μὲν. f.106.u.6.ſonent. f.110.u.17.At. f.112.u.12. ſuſurri. f.114.u.11.σύγγνωτε τοῖς πρίν. u.13.σκιτῖσι βραχίονας πεπεισμένος. f.115.u.7.Atacinus. f.130.u.21.Subſcribam Veneri. f.132.u.11.Sic ego. f.135.u.6.παλαιὸν. u.8.dele,κατὰ. u.10.οἷος μαλλὸς. u.12.Ευνῆν. u.13.ἐλαίας. u.18.Sed patrij. f.138.u.4.decet. f.141.u.8.humus. f.143.u.21.iuſſit. f.145.u.22.dele,ἀπό. u.27.καθαρῶς. f.147. u.18.in veterib. libris. f.150.u.21.ἐθήλαξεν. u.22. in Bucol. f.152.u.21.Αστερές. f.155.u.20.caſta.

f.157.u.27.uenit. f.159.u.28.humum. f.161.u. 19.
Μάντευμα. f.165.u.3.aduectorum. f.166.u.22. uer
berib.q.nego. u.23. se.ut ad compt. f.172.u.21. Si-
militer in veteri monumento, Sit tibi terra. f. 175. u.
21. Κείνου δὲ θριαὶ καὶ μάντιες. u.26. Est, non erat.
f.179.u.16.sollemnis. f. 182. u.7. Victoriae meminit.
f.183.u.10.περραιβοίας. f.188.u.14.ὤτων. f.196. u.8.
Inmatura. u.10.Inmatura. u.19. mittant. f. 198.
u.18.auctores huius. f.199.u.28.dele,Sic. f.206.20.
θῆτα. f.207.u.9.ἔκτεινεν. f.208. u. 9. paupertas te-
cum iucunda. f.209.u.18.Forumq. f.210.u.13.proe-
lia. u.28.οἴκονδε. f.211.u.19.moneri. f.218.u.21,
Hibero. f.223.u.8. Etruscos & montes. u.27. hu-
mus. f.224.u.26.κυμαίνοντ' ἔπη. f.228.u.26.mire]
dele signum,]. f.229.u.1.In uenas. f.231.u.20. Se-
ptimam facio elegiam. f.235.u.13. Quis potius certa
men. f.238.u.2.dum saecula. f. 241. u. 16. versib.
f.245. u.6.parelcon. u. 9. equum. u.29. Directaeq.
f.246.u.28.possit. f.247.u.25. περὶ τάξεως. u.eod.κόσ-
μου. u.26.ἀέρος. εἴρηκε δὲ οὕτως. u.27.ἴδη. f. 248.u.1.
τοίως. u. eod.σιδήριος. u.5. ἐυλυμπόν τε. f. 249.
u.8.καὶ ἐκ πυρὸς. u.9.ἐπιρασμοῖραν κεκλιμένοι. u.10.
ἑκάτερθε πόλοις περιπέπληγαι. f. 250. u. 25. quod in
Sfortiae libro. u. 29.nouus errat. f.252.u.6. solle-
mne. f.257.u.7.ordinem. u.14. nuncupat. f.259.
u.23.orare, dele. f.261.u.16.fuisse natalis. u.25.con-
iunges. f.262.u.4.ἀνάγκης. f.263.u.19.vt iam dixi.
u.21. Ferreus ille fuit. f.267. u.1. in Sfortiae libro.
u. 13. filias.

Reliqua haec eiusdem Statij in Catullum, quia tum, cum eius edebatur Commentarius, haberi omnia non potuerunt, nunc esse reddenda existimauimus.

Fol. 39. *u.* 1. *Vtitur eodem uerbo, atq. eodem in genere Oui-*
„ *dius, Casta est, quam nemo rogauit.*
Fol. 44. *u.* 17. -aere comparasti] *sic Sallust. in Iu-*
„ *gurth. Serui aere parati iniusta imperia dominorum non*
„ *perferunt. Et Colum. in.* IX. *Sequitur, ut examina desidere-*
„ *mus. ea porro uel aere parta, uel gratuita contingunt,*
„ *sed quas pretio comparabimus, studiosius praedictis com-*
„ *probemus notis.*
Fol. 44. *u.* 21. *Lecticarios esse docueram fabros lecticarũ. Si quis autem in eo error est meus, Ciceronis uerbis eo sum*
„ *inductus illis in orat. pro Sex. Roscio Am. Familiam uero*
„ *quantam, & quam uarijs cum artificijs habeat, quid ego*
„ *dicam. mitto hasce artes uulgares, coquos, pictores, lecti-*
„ *carios. & ueteri inscriptione Romae in aede D. Caeciliae.*

D. M
TIB. CLAVDIO. AVG. LIB
TIGRANO. EX. CORPORE
LECTICARIORVM. CAE
SARIS. &c.

Namq. Corpora non nisi artificum opinor, & fabrum dicuntur esse. fieri uero potuit, ut qui portarent, idem lecticas facerent. Lecticariorum quoq. mentionem facit in prooemio lib. I. Columella.

Fol. 53. *u.* 12. *Mutari ergo, redimere. Plin. in.* XIX. *Qua-*
„ *ternis denarijs stipula eius permutata quõdam. frater Pol-*
„ *lio tua furta uel talento emerit. nam, ut est & lepidus, &*
„ *facetus*

facetus, tua furta minime celat.

Fol. 58. *u.* 22. -omnia colligam uenena] *sic inepta, atq. incondita uocabant poemata conuiciantes. Hor. in.* 11.
,, *epist. ad Aug. Defluxit numerus Saturnius, & graue ui-*
,, *rus Munditiae pepulere. Et in.* 1. *Serm. de inepto scurra,*
,, *Proscripti regis Rupili pus, atq. uenenum.*

Fol. 66. *u.* 7. *Et Horat. – ille uirentis & Doctae psallere*
,, *Chiae. Florem autem dixit Terentius, de florente aetate,*
,, *Flos ipse.*

Fol. 67. *u.* 25. *Secundus autem pes dactylus. Finalem enim uocalem prioris uerbi excipiunt duae principes consonantes litterae sequentis uerbi. quod more suo, atq. aliorum fecit Catullus.*

Fol. 70. *u.* 25. SVFFENVS] *dubito legendum ne sit,*
,, *Suffenas. de quo Plin. Rheatini Trebulani, qui cogno-*
,, *minantur Mutisci & Suffenates. quae dubitatio tolleretur, si de ultimae syllabae in uerbo Suffenas quantitate constaret. Certe Volcatius Sedigitus in Iambis de comicis poëtis spondaeũ quoq. secundo loco ponere non dubitauit.*

Fol. 73. *u.* 7. – ac poema cum scribit] *cum uersus facit.*
,, *Sic Cic. in Pisonem, Poema porro facit ita festiuum, ita*
,, *concinnum, ita elegans, nihil ut fieri possit argutius.*

Fol. 80. *u.* 4. Remitte pallium mihi meum, quod inuolasti] *Inuolare, furari dicebant. Cornelius Fron-*
,, *to, de nominum, uerborumq. differentijs, Furtim, & fura-*
,, *citer, & furtiue. furtim cum incipit, furaciter quasi ar-*
,, *tificiose, a consuetudine inuolandi.*

Fol. 82. *u.* 8. *Sic Verg. in* III *Georg. Et stabula a uentis*
,, *hiberno opponere Soli. Quib ex uerbis intellegitur, quid eodem modo locutus Plinius sibi uoluerit.*

Fol. 85. *u.* 14. *legendum, Verbo, pro, Vero.*

Fol. 91. *u.* 17. *fefellit hoc loco me illud, Donati non esse commentarios illos, sed Calphurni Brixiensis.*

Fol. 91. *u.* 26. Paterna primum] *Placet Hadriani sententia, qui legendum putauit, Prima, quo sint omnes iam bipedes.*

Fol.

Fol. 92. u. xi. *Nam monoſyllaba cum ſequentib. ſic cohaerent, ut eius partes eſſe uideantur. contra hoc praeceptum fecit Volcatius Sedigitus in Iambis, quos de comicis poëtis ſcripſit, Si quid quarto detur, dabitur Licinnio. Si modo uerſus deprauatus non eſt.*

Fol. 93. u. 9. – atq. unanimis falſe ſodalibus,] *Falſe, actiue, qui fefellerit. Sic Verg. in. I. Georg. Sol tibi ſigna dabit. ſolem quis dicere falſum Audeat.* – dulcis amiculi] *Horat. Dulcis amicis occurram in triuijs. Amiculus, idem Horat. Pauper amiculus. Et Plaut. in Ciſtellaria, Amiculum hoc ſuſtolle ſaltem.*

Fol. 93. u. 25. *Et Verg. – quid me caelum ſperare iubebas.*

Fol. 108. *uerſus, Tu praeter omnes, &c. & reliqui tres uerſus cum eorum interpretatione transferendi ſunt ſuum ad locum, id eſt ad epigramma, Egnatius, &c. & legendi ſtatim poſt uerſum, Quare monendus es mihi bone EGnati. ſic enim eos etiam Aldus olim ediderat. Interpretatio uero ſuo etiam loco ponenda.*

Fol. 110. u. 29. *Et Propert. in. II. Palladis aut oculos auſa negare bonos.*

Fol. 122. u. I. *Cic. in Piſonem, O tenebrae, o lutum, o ſordes, o paterni generis oblite, materni uix memor.*

Fol. 123. u. 5. *Proba, caſta, incorrupta. Ouid. in. I. de rem. amoris, Et poterit dici ruſtica, ſi qua proba eſt. Et Prop. in. II. Nullus erit caſtis iuuenis corruptor in agris, Qui te blanditijs non ſinat eſſe probam. Atq. alibi, Nec proba Paſiphae.*

Fol. 132. u. 24. *Auras Zephyri dixit etiam Verg. in. II. Georg. – Zephyriq. tepentib. auris.* πνοαῖς.

Fol. 133. u. 9. *Nam Trepidare, & Trepidum, feſtinare, & feſtinum ſignificare apud Verg. non uno loco Seruius docet.*

Fol. 136. u. 22. *Hoc ipſo de genere Seruius interpres Verg. in. VII. in illa, Tam magis illa fremens, & triſtib. effera flãmis, Quam magis effuſo crudeſcunt ſanguine pugnae. Legitur, inquit, in Arte, quod tam magis maxime, minus*

minime

„ minime, positiuo tantū iunguntur. quod tamen tunc obser
„ uatur, si ponantur ad augmentum istae particulae. tunc
„ enim uitiosam faciunt elocutionem. ceterum, si ad ex-
„ aequationem positae sunt, possunt uel comparatiuo, uel su
„ perlatiuo, uel pro ipsis gradibus ipsae inter se iungi. hinc
„ ergo est, Tam magis illa fremens, & tristib. effera flam-
„ mis, Quam magis effuso crudescunt sanguine pugnae. non
„ enim ad praelationem positae sunt, sed ad exaequationē.
„ maiores enim nostri non in dicto uitia, sed in significatio
„ ne esse uoluerunt. Hinc est in Sallustio, Itaq. quam quisq.
„ pessime fecit, tam maxime tutus est. Nam & haec exae-
„ quatio est, non comparatio.

Fol. 142. u. XI. Et Ouid. in. II. de rem. amoris, Manat amor
„ tectus, si non ab amante recedas.

Fol. 144. u. 13. Ex hoc genere est illud Cic. in orat. pro Se
„ stio, Hi medentur ciuitati, qui exsecant pestem aliquam
„ tamquam strumam ciuitatis.

Fol. 170. u. 1. Seruius in. VII. Aen. in illud, Hi Fescenninas
„ acies. Fescenninum, inquit, oppidum est Campaniae, ubi nu
„ ptialia inuenta sunt carmina.

Fol. 174. u. 4. Seruius in. I. Georg. in illud, Iam uarias
pelagi uolucres, & quae Asia circum Dulcib. in stagnis ri
mantur prata Caistri. Item in. VII. in illud, Sonat amnis,
& Asia longe Pulsa palus, cur prima in uerbo Asia lon-
ga sit, rationem praecipit utrobiq.

Fol. 174. u. 24. transibat enim ad mariti domum noua nu-
pta. Hom. in. XVI. Iliad.
„ Τὴν μὲν Εχεληος κρατερὸν μένος ἀκτυρίδαο
„ Ηγάγετο πρὸς δώματ᾽, ἐπεὶ πόρε μύρια ἕδνα.

Fol. 177. u. 25. Eodem forte pertineat illud Vergili in. X.
„ Tu soceros & gremijs abducere pactas.

Fol. 188. u. 9. Hi sint fortaße, quos in prooemio lib. I. Colu
„ mella Capitumq. & capillorum concinnatores uocat.

Fol. 193. u. 26. Sin alteram sequi lectionem malumus, Vni-
uiras laudari intellegamus, de quib. Tertullianus libro de
„ Monogamia. Fortunae muliebri coronam non inponit nisi
„ uniuira.

„ *uniuira.*

Fol. 199. u. 23. *Interpretari etiam possumus, Splendente. Sic Verg. in* XII. *Hoc Venus obscuro faciem circumdata*
„ *nimbo Detulit, hoc fusum labris splendentib. amnẽ Inficit.*

Fol. 209. *u.* 18. – deflectens pondere corpus,] *de uite*
„ *quoq. Columella in.* IV. *Cortex quoq. aridus, fissusq. per*
„ *summa trunci dependens corpore tenus delibrandus est.*

Fol. 216. *u.* 19. *At Attis numen coniunctum matri deum, ut Mineruae Erichthonius, Veneri Adonis, Virbius Dia-*
„ *nae. Seruius in.* VII. *in illud, Ibat & Hipollyti pedes pul*
„ *cherrima bello Virbius.* –

Fol. 223. *u.* 25. *Et Verg. in.* III. *Georg.* – *& altum Pelion*
„ *hinnitu fugiens inpleuit acuto.*

Fol. 257. *u.* 17. – arboris umbram] *ramos cum frondi-*
„ *bus. Verg. in.* II. *Georg. Tum fortes late ramos, & brac-*
„ *chia tendens Huc illuc, media ipsa ingentem sustinet um*
„ *bram. Figura nota.*

Fol. 261. *u.* 13. *Eodem modo, quo Theocritus, loquitur post,*
„ *Nam, mihi quam dederit duplex Amathuntia curam.*

Fol. 275. *u.* 20. *Et Columella in prooemio lib.* I. *Iamq. qui*
„ *aedificare uelint, fabros, & architectos aduocent, qui na*
„ *uigia mari concredere, gubernandi peritos.*

Fol. 284. *u.* 8. *Ouid. in.* III. *de Arte amandi, Quot noua*
„ *terra parit flores, cum uere tepenti Vitis agit gemmas, pi*
„ *graq. fugit hiems.*

Fol. 292. *u.* 21. *Et Dominus in Euangelio Iohannis,* Λύσα
„ τε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν.

Fol. 310. *u.* 23. *Cic. in.* II. *de finib. Cum tantis classib. tan-*
„ *tisq. equestrib. & pedestrib. copiis, Hellesponto iuncto,*
„ *Athone perfosso, maria ambulauisset. Classis autem etiam de naui una dicitur.*

Fol. 321. *u.* 22. *Sic forte Horat. in.* IV. *Quem tu Melpome*
„ *ne lumine uideris Nascentem placido. Et uetus poeta a-*
„ *pud Cic. in.* VII. *epist. ad Att. Si te secundo lumine hic*
„ *offendero.*

Fol. 336. *u.* 27. – dona beata] *Sic Propert. in.* II. *Nec*
„ *mih*

,, *mihi munerib. nox ulla est empta beatis.*

Fol. 341. *u.* 24. *In eodem genere Apollon. in.* III. *Argon.*
,, Ἐκ δ' ἄρα οἱ κραδίη στήθεων πέσεν.

Fol. 344. *u.* 5. *Et Proper. in.* II. *Prosilit in laxa nixa pedem solea.*

Fol. 366. *u.* 6. *Reducere autem, pro Remouere, positum. Sic, Vallis reducta, ab Horat. & Verg. dicta, idest, remo*
,, *ta. Et Horat. uirtutem diffiniens, Virtus est medium ui-*
,, *tiorum, & utrimq. reductum. idest, remotum.*

Fol. 366. *u.* 9. – desinis esse miser] *Ouid. in.* II. *de rem.*
,, *amoris, Nec curandus adest, odio qui finit amorem, Aut*
,, *amat, aut aegre desinit esse miser.* – siue id non pote, siue pote.] *sic ante, quod posteritas dixit, Possibile, &*
,, *Impossibile. Cic. in.* X. *ad Att. At deplorandi quidem,*
,, *quod cotidie facimus, sit iam nobis aut finis omnino, si po-*
,, *te est, aut moderatio quaedam, quod profecto pote est. Sic enim lego.*

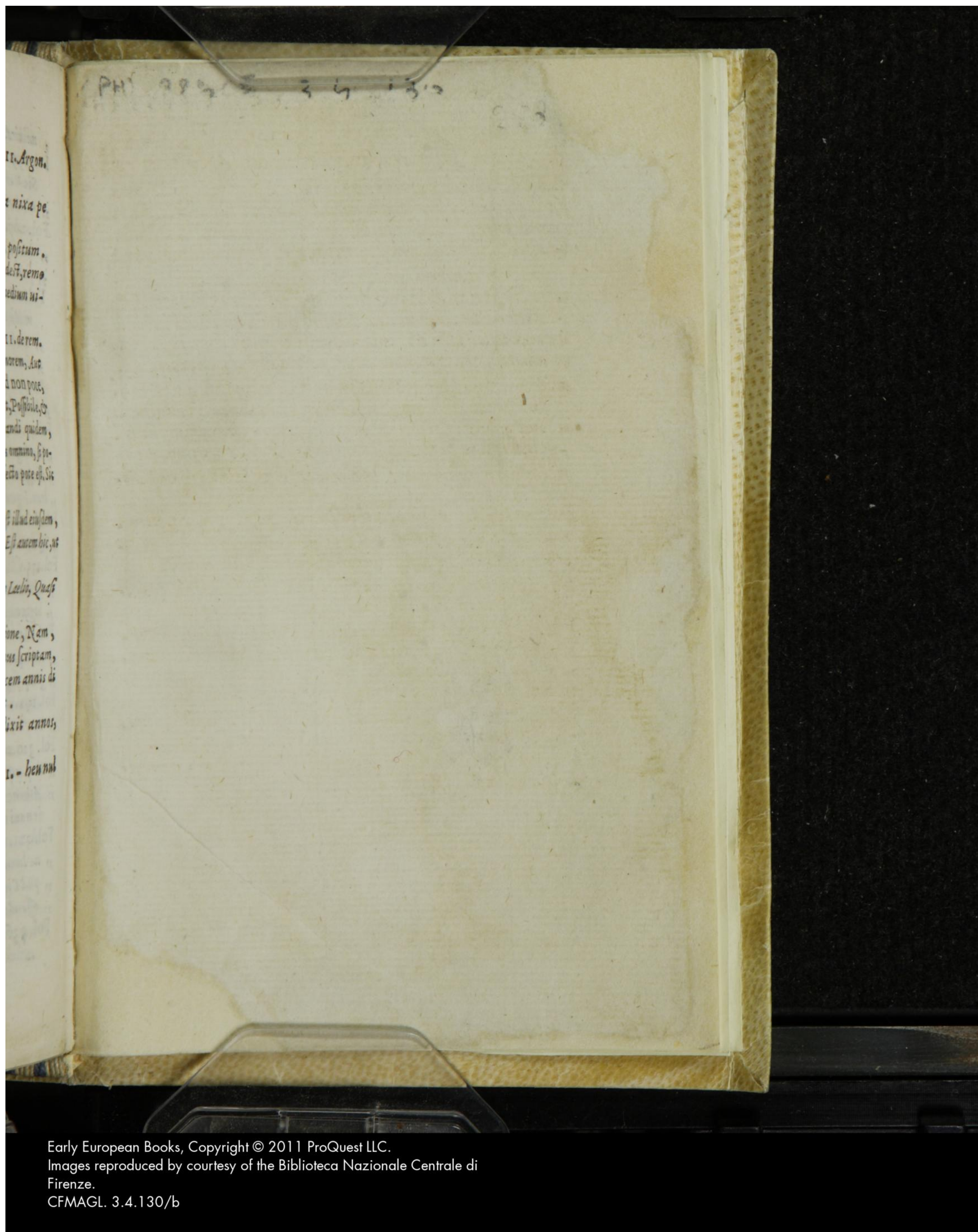
Fol. 374. *u.* 8. *Eiusdem prope sententiae est illud eiusdem,*
,, *in eandem, Lesbia mi dicit semper male. Est autem hic, ut*
,, *idem ante dixit, fictus questus.*

Fol. 386. *u.* 18. *Sic autem & Cic. iunxit in Laelio, Quasi*
,, *enim ipsos induxi loquentes.*

Fol. 388. *u. ult. Quintilian. in.* X. *de emendatione, Nam*
,, *quod Cinnae Smyrnam nouem annis accepimus scriptam,*
,, *& Panegyricum Isocratis qui parcissime, decem annis di*
,, *cunt elaboratum, ad oratorem nihil pertinet.*

Fol. 390. *u.* 8. *Propert. in.* II. *canos etiam dixit annos,*
,, *Quid si iam canis aetas mea candeat annis.*

Fol. 408. *u.* 25. *Certe Propertius hoc modo in.* III. – *heu nul*
,, *lis capta Lycinna datis.*

K